T.C

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ

LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı (Olçar) Usta

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alper ERDEM

130301021

Danışman:

Dr. Öğr. Üyesi Latife Aktan Özel

İSTANBUL 2019

T.C

FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı (Olçar) Usta

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alper ERDEM
130301021

Anasanat Dalı: Geleneksel Türk Sanatları

Danışman:
Dr. Öğr. Üyesi Latife Aktan Özel

Teslim Tarihi: 15 Nisan 2019

T.C
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANS ÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI

Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı (Olçar) Usta

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Alper ERDEM
130301021

Bu tez 25/ 04/ 2019 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından oy birliği ile kabul edilmiştir

Dr. Öğr. Üyesi Latife Aktan ÖZEL (Başkan)	**Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Nasuhi ÇELEBİ (Üye)**	**Dr. Öğr. Üyesi Süreyya OSKAY (Üye)**

ÖZET

Günümüzde çini sanatı denilince aklımıza birkaç isim gelir sadece. Hepsi de isim olarak tanınan sanatçılar ya da tasarımcılardır. Çini sanatını biraz bilenlerin bile ilk aklına gelen büyüklerden biridir Sıtkı Usta. Çinilerinde farklı bir tad ve doku vardır. Yüzlerce çini eseri içinde onun yaptıklarını kolayca seçebilirsiniz.

Çiniciliğin merkezlerinden biri olan Kütahya'da gelenekselin dışına çıkanlara iyi gözle bakılmasa da o sıradan olmadı, hep yeniliklerin ve yapılmayanın peşinde koştu. Kendisine ve sanatına sürekli bir hareket kazandırdı. Farklı dokunuşu, farklı bakış açısıyla kendi tarzını oluşturdu ve tüm Dünya'da tanındı. Dünyaca ünlü Çini Sanatçısı Sıtkı Olçar, herkesin bildiği adıyla Sıtkı Usta oldu.

UNESCO'nun Yaşayan İnsan Hazinesi ödülü alan ender sanatçılardan, Kültürel ve folklorik hizmetlerinin dışında yaşadığı bölgenin insanlarına yararlı olmak için çeşitli etkinlikler yapan biri. Yurtiçi ve yurtdışında açtığı sayısız sergide sadece kendi adından ve eserlerinden söz ettirmeyip geldiği, yaşadığı ve ona ilham veren tarihi coğrafyayı da sürekli anlatan biri. Çinicilik ve seramik alanında çalışmalarını, sanatından ödün vermeden sürdürdü. Gerçek sanatçı kimliğinin yanı sıra popüler bir isim de oldu bu alanlarda. Antik desen ve formları uyguladığı çinicilik çalışmalarında, İznik ve Kütahya örneklerini ele alarak yeni biçim ve Öz arayışına yöneldi.

"Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı (Olçar) Usta" isimli bu tezde Sıtkı Usta'nın bütün bu özelliklerinin yanı sıra, çok sevdiği şehir Kütahya'da ki çiniciliğe olan etkisi incelenmiştir.

ANAHTAR KELİMELER: Sıtkı Olçar, Sıtkı Usta, Çini, Kütahya, Unesco, Mozaik, Osmanlı Çini, Kütahya Çiniciliği

ABSTRACT

Today, when we say tile art, we have a few names. All are artists or designers known as names. Sıtkı Usta is one of the big ones who comes to mind even the ones who know some of the art of tile. Tiles have a different taste and texture. Hundreds of tiles in his work you can easily choose.

In Kütahya, which is one of the centers of ceramics, it was not ordinary, but it always ran in the pursuit of innovations and what is not. He gave himself and his art a constant movement. The different touch created his own style from a different perspective and was recognized all over the world. Sıtkı Olçar, the world-renowned Tile Artist, became Sıtkı Usta in the name of everyone.

One of the rare artists who received UNESCO's Living Human Treasure award, he is involved in various activities to be beneficial to the people of the region where he lives outside his cultural and folkloric services. In the numerous exhibitions he opened both in Turkey and World he is constantly talking about the historical geography, where he lives, lives and inspires him not to mention his name and his works

He continued his work in the field of ceramics and ceramics without compromising his art. It was a popular name as well as a real artist identity in these areas. In his works which he made using ancient patterns and forms, he focused on İznik and Kütahya samples and he started to seek new form and Self.

In this thesis titled " Master Sıtkı (Olçar) Usta in Kütahya Tile" In addition to all these features of Sıtkı Usta, the influence of his beloved town on tile making in Kütahya was examined.

KEYWORDS: Sıtkı Olçar, Sıtku Usta, Çini, Kütahya, Unesco, Mosaic, Ottoman Tile, Kütahya Çini Art

ÖNSÖZ

Kütahya çinileri ve çiniciliği Osmanlıdan günümüze geleneksel Türk sanatlarında önemli bir alanı, kültürel bir zenginliği temsil etmektedir. İznik çiniciliğinden sonra ikinci büyük çini merkezi olarak bilinen Kütahya'da çinicilik sanatını son dönemlerde yaygınlaşarak kendi içinde pek çok çini ustaları yetiştirmiştir.

Sıtkı (Olçar) Usta da işte o ustalardan biridir. Görünürde çini ustası olarak bilinen Sıtkı Usta geleneksel Kütahya çiniciliğinde farklı bir yol izleyerek kendi sitilini yaratmış. Bu yüzden de diğer çini ustaları tarafından kimi zaman acımasızca eleştirilere maruz kalsa da Kütahya ve Kütahya çiniciliğini Dünya'ya tanıttığı yadsınamaz bir gerçektir. Yıllar süren bu mücadelesi içinde kimi zaman desteklenmiş yurtdışı sergilere ve önemli açılışlara imza atmış, kimi zaman da yalnız bırakılmış ve bu vefasızlık içinde sessizce kabuğuna çekilmiştir.

Kendi adı ile attığı imzası ile marka haline gelip UNESCO yaşayan hazine ödülü ile şereflendirilen Sıtkı Usta gerçekte Kütahya çiniciliğine neler katmıştı? "Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı Usta" isimli bu tezde sorunun cevabını aradım. Adına Germiyan sokağında müze açılan Sıtkı Usta'nın yaşamını ve çini macerasını onun elli senelik en yakın dostu ile konuşarak bilinmeyen pek çok özelliği ile araştırdım.

Eski Kütahya çinicileri ve müze merkezlerinden, kütüphanelerden ayrıca Sıtkı Usta'nın yakınlarından Çinici Sıtkı Usta'yı dinledim ve Kütahya çiniciliğinde önemini belirttim.

Çalışmam boyunca benden yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Latife Aktan Özel hocama, Sıtkı Usta'nın elli senelik kadim dostu sayın Ömer Cesur'a, kent tarih müzesi ve Kütahya belediyesi müzeler sorumlusu sayın Yaşar Erdoğan'a Sıtkı Olçar müzesi sorumlusu Yasir bey e ve son olarak hep yanımda olarak beni gönülden destekleyen sevgili aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İstanbul 2019 Alper ERDEM

İÇİNDEKİLER

ÖZET……..……..I

ABSTRACT……..…….....II

ÖNSÖZ……..…….……III

KISALTMALAR……..…….....VI

RESİM LİSTESİ……...…….……..VII

GİRİŞ ……...……...……..…..1

1.KÜTAHYA ÇİNİCİLİĞİ……...……..……...……..3

1.2. Kütahya Çiniciliğinin Tarihçesi…….....……..…..3

1.3. Kütahya Çinilerinin Teknik Özellikleri ve Kullanılan Hammaddeler……...8

1.3.1. Özlü Hammaddeler……..9

1.3.2. Özsüz Hammaddeler……..10

1.3.3. Kütahya Çini Sırlarında Kullanılan Hammaddeler……...…11

1.4. Kütahya Çiniciliğinde Çamur Hazırlama ve Şekillendirme Yöntemleri.....12

1.5. Kütahya Çinilerinde Astar Hazırlama…….……15

1.6. Kütahya Çinilerinde Kullanılan Boyalar……...……...……..…16

1.7. Kütahya Çiniciliğinde Sır Hazırlama ve Uygulama……...…….……18

1.8. Kütahya Çiniciliğinde Kullanılan Formlar……...…..……..…19

1.9. Kütahya Çinilerinde Motif, Desen ve Dekorlar……..……20

2. SITKI USTANIN HAYATI VE ESERLERİ ……....…….21

2.1. Sıtkı Olçar'ın Hayatı ……..……...……...21

2.1.1. Sıtkı Ustaya Kütahyalıların Bakış Açısı ……..……..…...36

2.2.Sıtkı Olçar Müzesi ……...…….37

2.2.1.Sıtkı Olçar Müzesinden Resimler …….38

2.3.Sıtkı Olçar Hakkında Çıkan Haberler …...……...…….59

2.4.Sıtkı Olçar'ın Açtığı Sergiler ……..……...….83

2.4.1. Sıtkı Olçar'ın Açtığı Sergilerden Resimler …….86

2.5.Sıtkı Olçar'ın Çinileri ……..…….97

2.5.1. Mozaik Tabaklar……...…...…..….97

2.5.2. Padişah Kaftanları ……..…….101

2.7.3. Piri Reis Haritaları…….…….106

2.7.4. İkona Mozaikler…….…….111

2.7.5. Sefertasları…….…….116

2.7.6. Kalyonlar …….…….…….121

2.7.7. 3 Boyutlu Çalışmalar…….……..…..….126

2.8.Sıtkı Olçar'ın Kütahya Çiniciliğindeki Yeri ……..132

2.9.Sıtkı Usta (Olçar) Röportajlar……...…….....…….137

2.9.1.Sıtkı Usta'nın 45 Yıllık Arkadaşı Ömer Cessur……...……137

2.9.2.Kent Tarih Müzesi Sorumlusu Yaşar Erdoğan ile Röportaj……....147

2.10.Sıtkı Usta (Olçar)Hayatından Kareler ……...…….152

2.11.Sıtkı Usta (Olçar) Osmanlı Çini Çalışmalarım……157

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ……..161

KAYNAKÇA……..……..164

SÖZLÜK……...……...…..168

UYGULAMA ÇALIŞMALARI …….……169

EKLER…….…….……174

ÖZGEÇMİŞ…….…….……177

KISALTMALAR

a. g. e. : Adı geçen eser

a. g. m. : Adı geçen makale

a. g. madd. : Adı geçen madde

bkz. : Bakınız

c. : Cilt

madd. : Madde

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

R. : Resim

s. : Sayfa

sy. : Sayı

y. : Yaprak

YÖK : Yüksek Öğrenim Kurumu

yy. : Yüzyıl

RESİM LİSTESİ

Resim No: 1 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları"……..….34

Sempozyum & Panel Kitapçığı

Resim No: 2 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları"…….…..34

Sempozyum & Panel Afiş ve Kartı

Resim No: 3 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları"……...35

Sempozyum & Panel Programı

Resim No: 4 Sıtkı Olçar Müzesi Dış Görünüşü……38

Resim No: 5 Sıtkı Olçar Müzesi Sokağı ve Dış Görünüşü……..…39

Resim No: 6 Sıtkı Olçar Müzesi Çeşmesi Kenar Görünüşleri…….39

Resim No: 7 Sıtkı Olçar Müzesi Çeşmesi Kenar Görünüşleri……...……..40

Resim No: 8 Sıtkı Olçar Müzesi Alt Kalt Sıtkı Olçar Haberleri……..40

Resim No: 9 Sıtkı Olçar Müzesi Alt Kalt Sıtkı Olçar Haberleri……..37

Resim No: 10 Sıtkı Olçar Müzesi Merdivenler Sıtkı Olçar'ın Hayatından Kar…..41

Resim No: 11 Sıtkı Olçar Müzesi Merdivenler Sıtkı Olçar'ın Hayatından Kar….42

Resim No: 12 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Teşekkür ve Onur Belgeleri……..……...42

Resim No: 13 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Meşhur Yeleği……...43

Resim No: 14 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Diğer Yeleği……..…43

Resim No: 15 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Gezginder Kartı……...44

Resim No: 16 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Usta Sözleri…….44

Resim No: 17 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Kamp Bıçakları ve Baltalar…….…….45

Resim No: 18 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Kamp Bıçakları…….……..…..45

Resim No: 19 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Şapkaları……..….46

Resim No: 20 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Hediyeleri……..46

Resim No: 21 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Sıtkı Ustanın Büstleri (Ömer Cessur)……47

Resim No: 22 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çalışma Odası……47

Resim No: 23 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Masası…….……...48

Resim No: 24 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Aldığı Ödüller……....48

Resim No: 25 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Aldığı Ödüller……..…..49

Resim No: 26 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri……...49

Resim No: 27 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri…….……..50

Resim No: 28 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Renkli Sır ve Bi.50

Resim No: 29 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Fincan, Kaseler…51

Resim No: 30 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Tabaklar ve Kas.51

Resim No: 31 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Kütahya Desenli..52
Tabaklar

Resim No: 32 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Yemek Tabaklar..52
ve Ördek Biblosu

Resim No: 33 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri Tabaklar……..…..53

Resim No: 34 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Renkli Sırlı Tab..53

Resim No: 35 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Biblolar ve Kas.54

Resim No: 36 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Dik Form Mamü.54

Resim No: 37 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Meşhur At Büstü.55
ve Piri Reis Küresi

Resim No: 38 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Rython, Aynalık .55
Tabak

Resim No: 39 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Kalyon Picasso....56
Tabak, Tepsi ve Vazo

Resim No: 40 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Çini Tabaklar...…56
ve Karolar

Resim No: 41 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – İznik Çini Karol..57

Resim No: 42 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – İznik Kalyo.…….57
Çini Karo

Resim No: 43 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri –Çini Mozaik...….58 İkonalar

Resim No: 44 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri –Çini Mozaik..…...58

Resim No: 45 Vizyon Dekorasyon Dergisi, 1992…….59

Resim No: 46 Sıtkı Ustadan Haber, 29 Nisan 1998……..60

Resim No: 47 Kütahya Gündem, 2003…….60

Resim No: 48 Amerikan Hastanesi - Artı Yaşam, 2004……...61

Resim No: 49 Artist – Haziran, 2004……61

Resim No: 50 Metro Gastro Dergisi, 2004……...……62

Resim No: 51 Beltürk, 2004……...……62

Resim No: 52 Diplomat Dergisi – Haziran,2006……62

Resim No: 53 30 Nisan 2006……63

Resim No: 54 Diplomat Dergisi – Haziran,2006……...63

Resim No: 55 El Sanatları Sayı 3 2007…….64

Resim No: 56 Tourism World, Aralık 2006…….64

Resim No: 57 Hello-2006…….....…..65

Resim No: 58 Aktivite - 1 Mart 2008……..…..66

Resim No: 59 Sealife, 2008……...…66

Resim No: 60 Akis Gazetesi, 19 Ocak 2008……..67

Resim No: 61 Akis Gazetesi, 2 Mayıs 2008……...……...67

Resim No: 62 Cuma Ertesi - 19 Temmuz 2008……...……..68

Resim No: 63 Bugün, 14 Temmuz 2008……...……....68

Resim No: 64 Chronicle, Ekim 2010……69

Resim No: 65 Zaman, 14 Eylül 2010…….69

Resim No: 66 pazar-sanat-2010……...……..70

Resim No: 67 26 Ağustos 2010……...……..70

Resim No: 68 Posta, 2 Ekim 2010……...……..70

Resim No: 69 Eskişehir Sabah 15 Temmuz 2011……...……..71

Resim No: 70 Kütahya Gazetesi, 8 Eylül 2010……...……..71

Resim No: 71 Kütahya Gazetesi, 13 Ocak 2010……71

Resim No: 72 Kütahya Aktüel, 18 Ocak 2010……..……72

Resim No: 73 Kütahya Expres 7 Temmuz 2007……...…73

Resim No: 74 Yeni Kütahya, 20 Mart2016……..…….73

Resim No: 75 Kütahya Gündem , 2010……..……...74

Resim No: 76 Milliyet, 1987 -1987……..…….75

Resim No: 77 Milliyet,12 Ocak1994 - Milliyet, 15 Şubat 2004……..75

Resim No: 78 Milliyet, 2008 - Milliyet, 3 Mart 2009……..……76

Resim No: 79 Milliyet, 21 Eylül 2010 - Milliyet, 26 Eylül 2010…….76

Resim No: 80 Sabah Gazetesi,12 Kasım 2006……...……...77

Resim No: 81 Sabah Gazetesi, 26 Mayıs 2006…….……..78

Resim No: 82 Sabah Gazetesi, 14 Mart 2009……79

Resim No: 83 Sabah Gazetesi……...79

Resim No: 84 Features, 16 Aralık 2006……80

Resim No: 85 On Air Dergisi, 2005……...……81

Resim No: 86 On Air Dergisi, 2005…….……81

Resim No: 87 Turkhish Daily News…….82

Resim No: 88……..82

Resim No: 89 Ankamoll Sergisi AVM…….……88

Resim No: 90 Ankamoll Sergisi AVM……88

Resim No: 91 Sıtkı Usta ve Antalya Orkun & Ozan Sanat Galerisinin Sahibi ……89

Resim No: 92 Picasso Tabak Kalyon……...89

Resim No: 93 Sıtkı Usta Renkli Sırrı Anlatırken……..90

Resim No: 94 Mozaik Kaplan Tabağı……...90

Resim No: 95 Sıtkı Usta Eserleri İle……91

Resim No: 96 Sıtkı Usta Eserleri İle……91

Resim No: 97 Çini Mozaik İkona Karolar İsa Peygamber……...…92

Resim No: 98 Çini Mozaik İkona Karolar……92

Resim No: 99 Çini Mozaik İkona Karolar Deesis…….93

Resim No: 100 Çini Mozaik İkona Karolar Zoe Mozaiği…….....93

Resim No: 101 Sergi Salonu…….....……94

Resim No: 102 Sergi Ziyaretçileri ve Sıtkı Usta…….....….94

Resim No: 103 Çiniden Kalyonlar Panosu ve Sıtkı Usta…….….95

Resim No: 104 Röportaj Sırasında Sıtkı Usta……..……..95

Resim No: 105 Sıtkı Usta Ziyaretçiler ve Meşhur Çini Balık Biblosu……..…..96

Resim No: 106 Sıtkı Usta Ziyaretçilere Eserlerini Anlatırken……..96

Resim No: 107 Mozaik Tabak……...97

Resim No: 108 Mozaik Tabak……..98

Resim No: 109 Mozaik Tabak……...99

Resim No: 110 Mozaik Tabak……...……..100

Resim No: 111 Mozaik Tabak……101

Resim No: 112 Padişah Kaftanları…….……..102

Resim No: 113 Padişah Kaftanları…….…….….103

Resim No: 114 Padişah Kaftanları…….…..104

Resim No: 115 Padişah Kaftanları……...105

Resim No: 116 Padişah Kaftanları……...……106

Resim No: 117 Piri Reis Haritaları……..107

Resim No: 118 Piri Reis Haritaları……..108

Resim No: 119 Piri Reis Haritaları……..109

Resim No: 120 Piri Reis Haritaları……..110

Resim No: 121 Piri Reis Haritaları…….111

Resim No: 122 İkona Mozaikler……...……112

Resim No: 123 İkona Mozaikler……..113

Resim No: 124 İkona Mozaikler……...……114

Resim No: 125 İkona Mozaikler……..115

Resim No: 126 İkona Mozaikler……...……116

Resim No: 127 Sefertasları……..117

Resim No: 128 Sefertasları……..118

Resim No: 129 Sefertasları……..119

Resim No: 130 Sefertasları……..120

Resim No: 131 Sefertasları……..121

Resim No: 132 Kalyonlar……122

Resim No: 133 Kalyonlar……123

Resim No: 134 Kalyonlar……124

Resim No: 135 Kalyonlar……125

Resim No: 136 Kalyonlar……126

Resim No: 137 3 Boyutlu Çalışmalar……...……127

Resim No: 138 3 Boyutlu Çalışmalar……...128

Resim No: 139 3 Boyutlu Çalışmalar……...129

Resim No: 140 3 Boyutlu Çalışmalar……..130

Resim No: 141 3 Boyutlu Çalışmalar……...131

Resim No: 142 Ömer Cessur……146

Resim No: 143 Ömer Cessur Ustanın Kütahya Çini Müzesinde Sergilenen……...146
Eserleri

Resim No: 144 Yaşar Erdoğan……...……151

Resim No: 145 Sıtkı Usta'nın Çocukluğu ve Gençliği……...152

Resim No: 146 Sıtkı Usta'nın Askerliği……...152

Resim No: 147 Sıtkı Usta'nın Askerliği ve Gençliği……..153

Resim No: 148 1986 Yılında Babası ile Kütahya Fuarında…….……153

Resim No: 149 Sıtkı Usta'nın Sergileri……...154

Resim No: 150 Sıtkı Usta'nın Sergileri……154

Resim No: 151 Sıtkı Usta'nın Yaşamından Kareler……....155

Resim No: 152 Sıtkı Usta'nın Yaşamından Kareler…….……155

Resim No: 153 Sıtkı Usta ve En Büyük Destekçileri Koç Ailesi…….……156

Resim No: 154 Sıtkı Usta ve Alper Erdem – 1998……..…157

Resim No: 155 Sıtkı Usta Renkli Sırrı Anlatırken……...……..157

Resim No: 156 Osmanlı Çini Atölyesi Çini Çamuru Yoğurma……...……158

Resim No: 157 Osmanlı Çini Atölyesi Rötuj Yapma……..158

Resim No: 158 Osmanlı Çini Atölyesi Memnan Usta ile Çark Aşamaları……..159

Resim No: 159 Uygulamada yapılan replika çininin orjinali 52 cm……...…….169

Resim No: 160 Uygulamada yapılan replika çininin desenlenip tahrir işlemi…….169

Resim No: 161 Uygulamada yapılan replika çininin boyama işlemi……...……170

Resim No: 162 Uygulamada yapılan replika çininin boyanmış hali……170

Resim No: 163 Uygulamada yapılan replika çininin sırlı ve son hali…….….171

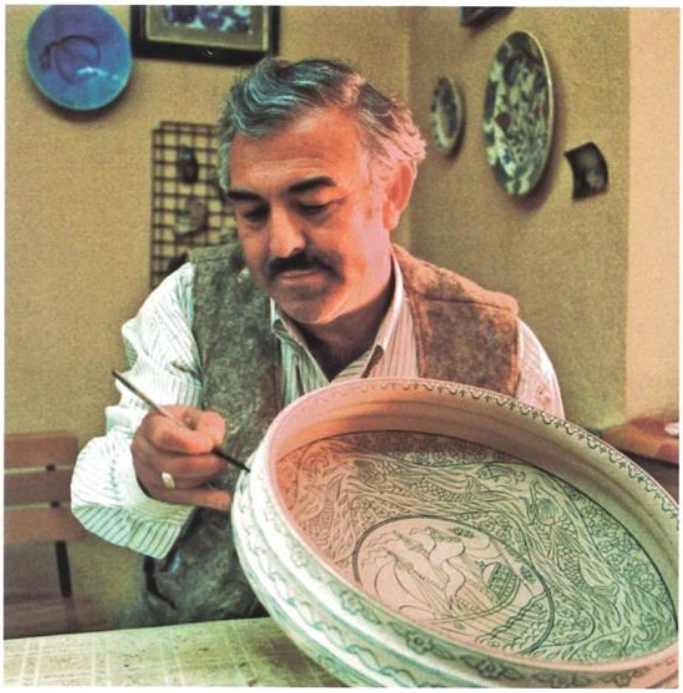
Resim No: 164 Uygulamada yapılan 1.tasarım çininin sırlı ve son hali 40 cm……171

Resim No: 165 Uygulamada yapılan 2.tasarım çininin tahrirli ve boyanmış hali…172

Resim No: 166 Uygulamada yapılan 3.tasarım çininin zemin boyalı tahrirli hali…172

Resim No: 167 Uygulamada yapılan 3.tasarım çininin boyama işlemi, son hali….173

Resim No: 168 Uygulamada yapılan 4.tasarım çininin zemin boyanmış hali…….173



"Derviş
değilim
ama
Hayatla
dalga
geçiyorum"

Sabri

GİRİŞ

Geleneksel Türk Sanatlarından Çini geçmişten günümüze dek gelmeyi başarmış, içinde bulunduğu toplumun kültürünün bir parçası haline gelmiş ve onun karakteristik özelliklerini kazanmış bir sanattır. İznik kadar önemli bir çini üretim merkezi olan ve hatta bazı dönemler daha etkili olan Kütahya'da çini üretimi konusunda önemli bir yerdir. Kütahya çiniciliğinin 14. yüzyılda Germiyanoğulları Beyliği döneminde başladığı tahmin edilmektedir. 16. yüzyılda İznik çiniciliğinin en üst düzeyde olduğu dönemlerde, Kütahya'da geniş ölçüde tek renkli çini imal edildiği bilinmektedir. Bu dönemde koyu mavinin değişik tonlarında tasarlanmış çini eserler Kütahya ürünü olarak tanımlanmıştır. Dönemin toplumunun ihtiyacına yönelik üretimleri, formları ve renkleri ile ayrıca kendi coğrafi durumu sebebi ile de üretilen çinilerinde farklılıklarını ortaya koyan bir yerdir.

Geçmişten gelen gelenek ile usta ve kalfa tabiri caizse işin hamurundan yetişen pek çok çini ustası da, bu sanata gönül vererek sanat anlayışlarını, yeteneklerini ve o an toplumun ihtiyacı ile belirlenen eserlere el emeklerini ve göz nurlarını dökmüşlerdir. Fakat bazen işe daha sonradan, araştırarak öğrenmek isteyen birileri de farklılığını ortaya koyarak bu sanatta gelinebilecek en son noktaya gelinebileceğini göstermişlerdir. Tıpkı Sıtkı Usta gibi.

Dünya'nın pek çok yerinde ve yurtiçinde sergilere imzasını atan Sıtkı Usta, 1973 yılında açtığı 'Osmanlı Çini' atölyesi ile Kütahyalı eski ustalarla çalışmaya başlar. Bu ustaları müzelere götürür ve onlara Arkaik Dönem, Helenistik Dönem ve Roma-Bizans dönemlerine ait eserleri gösterir. Çalıştığı ustalara farklı bir bakış açısı kazandırmaya çalışan Sıtkı Usta, kendi yaratıcılığını da kullanarak, farklı desenler çizmeye başlar. Eski çinicilerin tecrübe ve bilgisinin önemini bildiği için bir yandan da eski ustaları ziyaret eder ve onlardan bilgiler alır. Kullanılmış geleneksel renkleri bulmak için uzun süre çalışmalar yapar, arkeoloji ve sanat tarihi okuyarak kendisini geliştirir ve zamanla başarılar birbiri ardına gelir. Geleneksel Türk Sanatları arasında yer alan çiniciliğe farklı bir boyut kazandıran Sıtkı Usta, kaybolmaya yüz tutan bir sanat olan çiniciliği, ayağa kaldırarak Dünyaya tanıtan isim olur.

"Kütahya Çiniciliğinde Sıtkı (Olçar) Usta" isimli bu yüksek lisans tezinin amacı geleneksel Kütahya çiniciliğinde kullanılan yöntemleri irdeleyerek. Kütahya çiniciliğinin adeta sembolü olmuş Sıtkı Usta'nın çinilerinin Kütahya çinilerindeki farklılığını, özelliğini inceleyerek Kütahya çiniciliği için yaptıklarını ve önemini ortaya koymaktır.

İlk bölümde Kütahya çiniciliği ile ilgili bilgiler verilmiş olup, Kütahya çiniciliğinin tarihçesi, Kütahya çinilerinin teknik özellikleri ve kullanılan hammaddeler, Kütahya çiniciliğinde çamur hazırlama ve şekillendirme yöntemleri ile, geleneksel Kütahya çini çamurunun reçetesi ve muhteviyatı Kütahya çinisine has astar hazırlama, geleneksel Kütahya çini sırrı hazırlama, geleneksel Kütahya çinilerinde boya hazırlama ve boya reçeteleri, Kütahya çinilerinde kullanılan geleneksel formlar, son olarak ta Kütahya çinilerinde motif, desen ve dekorlar özellerinden bahsedilmiştir.

Tezin ikinci bölümü ise "Sıtkı Ustanın Hayatı ve Eserleri" olarak, Sıtkı Usta'nın yaşamı, çiniye başlaması, bu yolda verdiği mücadeleler, kendi adını bir marka olarak yaratma süreci incelenmiştir. Öyle ki sadece bir sanatçı değil, bir Kütahya'lı gözüyle şehrini tanıtmak için yaptığı çalışmalar, sosyal yaşantısı, çevresi ile olan ilişkileri. Gelenekselci yapıdaki çini ustalarının ona bakışları, hakkında düşünceleri, satış yerinin mühürlenmesi ve atölyesinin yakılmasına kadar giden yaşadığı zorluk ve kırgınlıklara da değinilmiştir.

Vefat etmesi sonrası Kütahya'yı sadece Türkiye'ye değil, Dünya'ya tanıtmak için yaptığı çabaları sonrasında adına açılan "Sıtkı Olçar Müzesi" yine bu kapsamda incelenmiştir. Yazılı basında hakkında çıkan haberlerden seçmeler de araştırılmış, özellikle dergilere verdiği röportajlar da bulunarak bu kısımda yer verilmiştir. Yurt içinde ve yurtdışında açtığı sayısız sergileri olan Sıtkı Ustanın sergilerinden bazılarına değinilerek, resimlerinden kesitler sunulmuş. Açtığı bütün sergiler ise bir listede verilmiştir.

Sıtkı Usta'nın sergilerinde yüzlerce eser bulunduğu için hepsini incelemek mümkün olmadığından, çinilerinden bazıları beşerli gruplar halinde incelenmiştir. Bu gruplar şunlardır, mozaik tabaklar, padişah kaftanları, piri reis haritaları, ikona mozaikler, sefertasları, kalyonlar ve 3 boyutlu çalışmalar ölçüleri, tekniği, malzemesi, kullanılan renkler ve kompozisyon olarak analiz edilmiştir.

Sıtkı Olçar'ın Kütahya çiniciliğindeki yeri ve Kütahya çiniciliğine katkıları ile 40 yıllık en yakın arkadaşı Ömer Cessur ile röportaj yapılmış ve onun ağzından Sıtkı Usta'nın hikâyesi aktarılmıştır. Yine Sıtkı Usta'nın hayatından kesitler fotoğraflar halinde verilip, Osmanlı çini de yaptığım çalışmalardan kesitler sunulmuştur. Sonuç kısmında ise bu tez sonunda varılan görüşe yer verilmiştir.

1.KÜTAHYA ÇİNİCİLİĞİ

1.2. Kütahya Çiniciliğinin Tarihçesi

Türk sanatında iç ve dış mimari süslemenin en önemli unsurlarından biri olan çini, sanatın başlangıcını Türklerin yayıldığı bütün bölgelerde takip edebilmemiz, onların bu sanata verdikleri değerin en açık delilidir. Bununla beraber mimariye renk katan çini sanatı çeşitli teknik ve motiflerle zenginleşen asıl süratli gelişmesini Anadolu Türk mimarisinde göstermiştir.[1]

Anadolu'nun eski şehirlerinden birisi olan Kütahya'nın kuruluş tarihini tespit etmek mümkün olmamaktadır. Ancak antik kaynaklar bu şehri Esop'un doğduğu memleket diye bildirirler ki, bu taktirde Kütahya'nın M.Ö. VI. yüzyılda mevcut olması gerekmektedir. Şehrin ismi eski kaynaklarda Kotiaeion, Kotiaion, Cıtyaeium, Cotyaeum ve Cotyaium şeklinde geçmektedir. Strabon, Frigya Epiktetos'un bir şehri gibi zikretmekte ve şehrin adının Kotys'in şehri manasına gelen Kotiaion olduğunu belirtmektedir.[2]

Bulunduğu coğrafi zemin nedeni ile Kütahya'nın zengin kültürünün önemli bir parçasını da el sanatları içinde gelen çini oluşturmaktadır. Kütahya'da geleneksel el sanatı çini yalnız bu yöreye özgü bazı farklılıklar göstermektedir. "Türk çinicilik tarihi açısından önemli bir yere sahip olan Kütahya'da Beylikler ve erken Osmanlı dönemi üretimi konusunda yapılan araştırmalar henüz yetersiz olsa da buradaki çinicilik etkinliğinin İznik'le belirli bir paralellik gösterdiği, son zamanların buluntu ve yayınlarından anlaşılmaktadır."[3]

Kütahya çinicilik tarihini kapsamlı bir şekilde ele alan arkeolojik kazıların yapılmamış olması ve yazılı resmi belgelerin çoğunun kaybolmuş ya da gerekli şekilde değerlendirilmediği için Türk çini tarihinde önemli bir merkez olan Kütahya'nın Osmanlı dönemi öncesi tarihi değerlendirmek zordur. "Carswell ve Dowsett, Kütahya Meryem Ana Kilisesi'ne ait vakıf defterindeki 1444-45 ve 1485-86 yıllarına ait kayıtlarda "çinici" olarak adı geçen kişilere göre Osmanlı dönemi Kütahya çiniciliğini bu döneme kadar indirmenin doğru olacağı görüşündedirler".[4]

Kütahya da ilk çinici ustalarının büyük çoğunluğunun ermeni ustalar olduğu, günümüze kadar gelebilmiş bazı çini parçalarında ve özellikle 4 kanatlı serafim meleklerinin işlendiği çini toplarla tespit edilmiş olup, günümüze dek gelmiş halen üretim yapan pek çok eski çini ustası tarafından da halen söylenmektedir.

---

[1] Şerare Yetkin, *Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi*, İst. Üniv. Fen Edeb. Yay. , İstanbul 1986, sa.1.

[2] Kütahya Belediyesi, *Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya,* Kütahya Belediyesi Basın Yayın, Kütahya 1981, s.35.

[3] Ara Altun, *Osmanlıda Çini ve Seramik Öyküsü/The Story of Ottoman Tiles and Ceramics,* İstanbul 1997-1999, s.

[4] Gönül Öney - Zehra Çobanlı, *Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2007, s.331.

"Ermenilerin Kütahya'daki yaşamlarına ilişkin ilk kayıt 1391 tarihli bir el yazmasının kolofonunda, belgenin Kütahya, kilisesine verildiği ve "Abraham" isimli bir papazında buraya atandığında yazılıdır".[5]

Yine bugün İngiltere Godman koleksiyonunda bulunan 1510 tarihli, tabanı Ermenice kitabeli olan, kitabesinde "Allah'ın hizmetkarı Kütahyalı Abraham hatırasına 1510 yılında yapılmıştır" yazılı olması hem bu tarihte Kütahya da bir çini üretiminin varlığını hem de Kütahyalı Abraham seramik grubu görüşüne yol açan mavi-beyaz imalatının varlığına işaret eder.[6]

1979 yazında Kütahya'da Karagöz Paşa Camii yakınlarında P.T.T kanal hafriyatı esnasında ele geçirilen üç ayaklar sırlı ve sırsız parçalar, yarı mamul keramikler bu "Milet grubu" denilen keramiklerin aynı zamanda Kütahya'da da yapılmış olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu durumda Kütahya keramik sanatının daha XIV. Yüzyılın son yarısında kırmızı hamurlu olarak başladığı anlaşılmaktadır.[7]

Kütahya'nın en erken tarihli çinileri 1377 tarihli Kurşunlu Camii minare şerefesindeki tek renk sırlı tuğlalardır. Diğer erken örnekler ise günümüzde Kütahya Çini Müzesi olarak kullanılan Germiyanoğlu II. Yakup Bey İmaretinin 1428 tarihli türbesinde, sanduka ve zemin döşemesinde kullanılan firuze rengi sırlı altıgen ve üçgen levhalar ile renkli sır tekniğindeki rumi-palmet desenli bordür çinileri ve ayrıca İshak Fakih Camii'nin türbe haline dönüştürülmüş son cemaat yerinin onarım öncesi duvarları ile zeminini kaplayan firuze rengi sırlı levhalardır.[8]

Kütahya çiniciliği zaman içinde İznik çinisi ile sürekli bir mücadele içinde bulunmuş, kimi zaman üretim miktarı olarak önde olsa da desen ve form olarak onun gölgesinde kaldığı dönemlerde olmuştur.

"Seramik üretimi de İznik'inkine eşzamanlı olarak gelişmiş, ancak zaman içinde İznik çinisinin gücü tamamen ortadan kalkarken, Kütahya'daki ustalar İznik'ten oldukça farklı bir tarzda çömlek üretmeye devam etmiştir".[9]

"Kütahya bu yüzden üretim olarak çini ve seramik endüstrisinin var olduğu bir yer olarak anılmaya başlandı."[10]Bununla paralel olarak üretim ile beraber pek çok kişinin de bu sanata yönelmesi ile yeni ve renkli desenler ve farklı formlar da ortaya çıkmaya başladı. Aynı zamanda Kütahya kendi çini ustalarının yetiştirdiği çıraklar ve kalfalar ile bu sanatın köklerinin derinleşmesi içinde adım atmıştı.

---

[5] Abdullah Şevki Duymaz, *Osmanlı Devrinden Günümüze Kütahya Çini ve Seramiği - II. Uluslararası Kütahya Çini Sempozyumu Çini 98 ,* Ekspres Matbaası, Kütahya 2010, s.43.
[6] Abdullah Şevki Duymaz, a.g.e. s.43.
[7] Faruk Şahin *"Kütahya çini-keramik sanatı ve tarihinin yeni buluntular açısından değerlendirilmesi",* Sanat Tarihi Yıllığı IX-X, 1979, s.256-286.
[8] Hülya Bilgi, *Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu Kütahya Çini ve Seramikleri*, Pera Müzesi Yayını2, İstanbul 2006, s.10.
[9] Şebnem Akalın – Hülya Yılmaz Bilgi, *Kütahya Tıles And Pottery In The Suna & Inan Kıraç Collection Delights of Kütahya,* Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri, İstanbul 1997, s.9.
[10] John Carswell, *Iznık Pottery,* The British Museum Press, London 2006, s. 48.

Yine "Kütahya Meryem Ana Kilisesi'ne ait vakıf defterinin 1444-5 ve 1185-6 tarihli kayıtlarında, iki çini ustasının adının geçmesi, 15. yüzyılda burada var olan çini üretiminin kanıtıdır".[11]

Kütahya çiniciliği Osmanlı'nın gelişmeye başlaması ile yeni bir döneme başlar. Bu evrede yurtdışından pek çok usta ve sanatkâr Anadolu'ya getirilir, çinicilik sanatında da buna bağlı bir gelişme meydana gelir. Kütahya çinileri adını duyurmaya başladıkça, sadece yerel halktan insanlara değil saray ve çevresindeki aristokrat kesime de kendilerini ispat edip, büyük işler almaya başladı. Bunların biri de "1550'lerde Rüstem Paşa, Kütahya'da yaptırdığı medresenin yanı sıra bir de çini imalathanesi kurdurmuştur"[12] "1561 tarihli İstanbul Rüstem Paşa Camiinin çinilerini Rüstem Paşa'nın bu çini imalathanesinde yaptırdığı söylenir".[13]

"Türk çinicilik sanatı XVI. Yüzyılda Osmanlılar devrinde en yüksek gelişme noktasına ulaşmıştır. Bursa'da, İznik'te Kütahya'da sırrı bugün de bilinmeyen, taklidi imkansız renklerde çiniler imal edildi".[14]Fakat Kütahya'nın 15. Yüzyıl sonları ile 16. Yüzyıl başlarına tarihlendirilen mavi-beyaz desenli seramikleri hakkında çok az bilgi olmasına karşın 16. Yüzyıl ortası ile 17. Yüzyıl seramikleri hakkında bilgi bulunmamaktadır. Bu nedenle 16. Ve 17. Yüzyıllarda üretilen Osmanlı çini ve seramikleri genel olarak İznik yapımı kabul edilmektedir. Evkaf dairesi ile şer'iye sicillerinin yanması sonucunda yok olan belgeler Kütahya çiniciliği ile ilgili pek çok konuyu karanlıkta bırakmıştır.[15]

"16. Yüzyılda Osmanlı çini sanatını imparatorluk görkemiyle bütünleştiren başlıca etken saray sanatçıları olmuştu. Sarayda görev alan nakkaş ve kaşıgerler (çini ustaları) İznik ve Kütahya'da üretilen çinilerin kompozisyon ve desenlerini hazırlamışlardır"[16]

16. Yüzyılın son yarısında canlı ve parlak renklerle gelişen İznik çini ve seramik sanatının son ve en parlak devri aynı zamanda Kütahya'ya da sıçramış ve burada da renkli ve parlak renkli çinilerin üretimine başlanmıştır.

16. yy. son yarısında Kütahya'da keramik sanatı en parlak devrine başlamıştır. Evliya Çelebi, Seyahatnamesinde 17. yy. keramikleri hakkında (ve kâse ve fincanı ve günegün maşraba ve çanak ve tabakları bir diyara mahsus değildir ve illâ kâsei-İznik dahi meşhuru ataktır) demekle Kütahya imâlatının yanında İznik keramiklerinin de (meşhuru atak) olduğunu ifade etmektedir. Seyahatnamesinin 9. cildinde (1648) yılında İznik çini atölyelerinin dokuz'a düştüğünü söyleyen Evliya Çelebi aynı dönemlerde Kütahya'da bir çiniciler mahallesi ile bu mahalleye komşu (Pirler yani Üstadlar) mahallesinin bulunduğunu ve üç yüz çini atölyesinin faaliyet gösterdiğini

[11] Şebnem Akalın – Hülya Yılmaz Bilgi, a.g.e. s.10.
[12] Nurhan Atasoy – Julian Raby, *Iznık The Pottery of Ottoman Turkey*, alexandra pres, London 1989, s.219
[13] Abdullah Şevki Duymaz, a.g.e. , s.43-44.
[14] Celal Esad Arseven, *Türk Sanatı,* Cem Yayınevi, İstanbul 1970, s.244.
[15] Hülya Bilgi, a.g.e. , s.12-13.
[16] Garo Kürkman, *Toprak, Ateş, Sır,* Suna Ve İnan Kıraç Vakfı, İstanbul 2005, s. 70.

ifade etmektedir. Bunlardan mühim bir kısmının kırmızı topraktan çanak, çömlek işleyen atölyeler olması kuvvetle muhtemeldir.[17]

"17. Yüzyılda ise Kütahya çiniciliğinin tam bir faaliyet içinde olduğu ve İznik çiniciliği için gerekli malzemenin dahi temin edildiği bir merkez olduğu anlaşılmaktadır".[18]1607-8 tarihli Kütahya kadısına yazılan fermanda, Kütahya'daki fincancıların İznik'teki kaşicibaşıya borayı (sodayı) eskiden olduğu gibi narh fiyatı üzerinden gönderilmeleri emredilmiştir. Bu belge hammadde konusunda İznik ile Kütahya arasında bir anlaşmazlık olduğunu göstermektedir. 1600 tarihli narh defterinde ise İznik seramiklerinin kalitesinin düşmesine bağlı olarak Kütahya seramiklerinin İstanbul pazarına girdiği ve İznik ürünlerinden daha pahalıya satılmaya başlandığı görülmektedir.[19]

Ayrıca 17. Yüzyıl, Kütahya çiniciliğinin geliştiği ve İznik çinilerinin yerini almaya başladığı bir dönem olmuştur. Üsküdar Çinili Camii (1640) Kütahya çinilerinin mimari alandaki en başarılı örneklerinden birini temsil eder. İstanbul Yeni Camii ve külliyesinin çinileri 17. Yüzyılın ikinci yarısında Kütahya'nın çinicilik faaliyetlerini belgeleyen başlıca mimari eserlerdir.[20]

Bu dönemde ayrıca kutsal ibadethaneler ve kiliseler içinde çini üretimi yoğun bir şekilde yapılmaktaydı. "Kudüs'te Ermeni St. James katedralinde bulunan 45 adet Kütahya çinisi, neşriyatlarda yer alan en enteresan örneklerdir. Kudüs ve hatta Kahire'de çeşitli Ermeni kilisesinde rastlanan Kütahya çinileri bunların ne kadar geniş bir alana yayıldığı ve bu sahada çalışan Ermeni ustaların oldukça çok olduğunu gösterir".[21]Bununla beraber renk ve teknik özellikleri ile" Kütahya'da 17. yüzyılda üretilmeye başlanan Kabe ve Medine tasvirli çiniler, Kütahya çinileri arasında ortaya çıkan ilginç örneklerdir".[22]

18. Yüzyılın başında İznik'te çini üretiminin adeta durma noktasına gelmesi sebebi ile Kütahya çini üretiminin en önemli merkezi olarak faaliyetlerine devam ediyor. Öyle ki"1709'da Sultan III. Ahmet'in kızı Fatma Sultanın sarayının tamiri sırasında İznik'in gerilemesi sonucu buradaki çiniler Kütahya'dan getirtilir. Yine 1709'da Topkapı Sarayı harem dairesi için Kütahya'ya sipariş verilir".[23]

18. Yüzyıl başından itibaren İznik'ten farklı bir Kütahya üslubu çıkmıştır. Kütahya çinilerinde halk sanatının etkisi altında oluşturulmuş çiçek buketleri ve rozetler kullanılmıştır. Kütahya çinileri saray sanatının görkeminden uzaktır.

[17] Rıfat Çini, *Türk Çiniciliğinde Kütahya*, Uycan Yayınları, İstanbul 1991, s.17.
[18] Kütahya Belediyesi, a.g.e. ,s.85.
[19] Hülya Bilgi, a.g.e. , s.13.
[20] Garo Kürkman, a.g.e. , s.55.
[21] Gönül Öney, *Türk Çini Sanatı*, Binbirdirek Matbaacılık San. Yayınları, İstanbul 1976, s.70.
[22] Özlem İnay Erten – Oğuz Erten, *Turkhish Tiles*, Silk Road Publications, İstanbul 2013, s.68.
[23] Abdullah Şevki Duymaz, a.g.e. , s.45.

18. Yüzyılda Kütahya çinilerinin kullanıldığı mimari eserlerin başlıcaları Yeni Valide Camii (1708) ile Kütahya'daki Hisar Bey Camii (1750) olmuştur.[24]

Ayrıca "Hisar Bey Camii ilk devir Osmanlı mimarisi özelliklerini aktaran Kütahya çinilerinin çok kullanıldığı, ahşap ile çininin birbiriyle en güzel kaynaştırıldığı bir mabet örneğidir".[25]

Fakat Kütahya çinilerinin bu hızlı yükselişi ve sürekli açılan yeni çini atölyeleri ile yapılan ürünlerde seri üretim benzeri bir hızla yetiştirilmeye çalışılınca, çinilerin kalitelerinde bir düşüş yaşanır. "18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hamur ile sır kalitesinin bozulduğu, boyaların aktığı ve desenlerde çizimin zayıfladığı görülmektedir".[26] Ayrıca "Renk, desen ve şekil bakımından bozulmaya başlayan atölyeler, yavaş yavaş azalarak, yüzyılın başında üç yüz olan sayıları yüzyıl sonunda yüze kadar inmiştir".[27]

19. Yüzyılın sonlarında çini ve seramik üretiminde yeniden bir canlanma olmuştur. II. Meşrutiyet'le beraber siyasal, toplumsal, ekonomik ve kültürel alanlardaki değişimlerden mimarlık alanı da etkilenmiştir. 1. Ulusal mimarlık akımı olarak adlandırılan bu akımın temel özelliği, Selçuklu ve Osmanlı mimarisindeki yapı öğelerinin ele alınması ve mimari üslup gereği çininin, yapıların süslemesinde ön plana geçmesidir. Bu akım doğrultusunda İstanbul, Ankara, İzmir, Konya gibi büyük kentlerdeki resmi ve özel yapılar Kütahya çinileri ile süslenmiştir.[28]

"19. Yüzyıl sonu ve 20. Yüzyıl başlarında eski İznik çini motiflerine dönülmüştür. Kütahya Hükümet Konağı ve Mescidi ile Eyüp Sultan'daki V. Mehmet Reşat türbesi çinileri bu anlayışla imal edilmiştir."[29]

Bu süreç içinde Türk ve Ermeni asıllı çiniler aralarında bazı ortalıklar kurarak üretimlerine devam ederler.

Fakat bazı etkiler, hastalıklar, düşman işgal kuvvetlerinin şehre girişlerinde şehit olan ve askere giden çini ustaları ile İstiklal savaşı sonrası gayrimüslim çinicilerin çocuğunda şehri terk etmesi ile çinicilik neredeyse durma vaziyetine gelmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında Kütahya'daki çini ve seramik atölyelerinin sayısı devlet desteği ile artmıştır. Bu süreçte Mehmet Çini ve Hakkı Çinicioğlu, Almanya'da bir müddet toprak sanayi üzerinde tetkikler yapan Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa (Killigil) teşebbüsleri ile 1924 de Kütahya Çinicilik Anonim

[24] Garo Kürkman, a.g.e. , s.82.
[25] M. Mustafa Kalyon, *Kütahya'da Selçuklu Germiyan ve Osmanlı Eserleri*, Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları, Kütahya 2000, s.109.
[26] Hülya Bilgi, a.g.e. , s.15.
[27] Rıfat Çini, a.g.e. , s.18.
[28] Hülya Bilgi, a.g.e. , s.15.
[29] Rıfat Çini, a.g.e. , s.19.

Şirketini kurmuşlardır. Sanayi ve Maadin Bankası'nın mali desteğine rağmen, şirket maalesef yaşayamamış,1925 de feshedilmiştir.[30]

"1935'de Kütahyalı çini ve seramik üreticileri geleneksel formlarda üretim gerçekleştirdiler. Yapım tekniği önceki dönemleri, desenleri ise Hafız Mehmet Emin Efendi'nin eski desenleridir". [31] II. Dünya Savaşının başlaması ile iç pazardaki ortaya çıkan ihtiyaçtan bir artış söz konusu olsa da bu da uzun sürmemiştir.

"1950-1960 dönemi de önceki dönemlerin devamı niteliğindedir. Teknik ve renk olarak değişmeyip sır kalınlığı, sır içerisine serbest olarak sülyen katılması ile artmış ve sarı rengini almıştır".[32]

1974 Yılında Kütahya çiniciliğini desteklenip kalkındırılması amacı ile Sınırlı Sorumlu Küçük Sanat Kooperatifi kurulmuştur. 1977 yılında ise bu kooperatifin adı S.S. Çini Koop Kütahya Çiniciliği Üretim Pazarlama ve Tüketim Kooperatifi olarak değişmiştir. 1978 yılında ise günün çağdaş koşullarına uygun olarak Sınırlı Sorumlu Çini Koop kurulmuştur.[33]

1980'den günümüze dek zaman içerisinde Kütahya çini, seramik ve porselen alanında hakimiyeti sağlayarak, bu iş kollarında büyük sanayi kuruluşları ile üretim yapmaktadır. Kütahya'da bulunan pek çok çini atölyesi ve büyük üretim yapan çini firmaları 2000'li yılların teknolojini kullanarak gelenekselden günümüze geçiş yapan bir köprü gibi, üretimlerine devam etmektedirler.

1.3. Kütahya Çinilerinin Teknik Özellikleri ve Kullanılan Hammaddeler

Hammaddesi toprak olan Kütahya çinileri akçini olarak adlandırılan ve tanımlanan seramik türüne girmektedir. Karakteristik olarak kırığı beyaz ve su emme özelliği gösteren, homojen ince taneli bünyeye sahiptir. Bu tür mamullerin üzerine kaplanan sırın ergime noktası düşüktür. Genellikle akçini türleri 960 – 1200 santigrat arasında bisküvi pişirimi yapılır. Ayrıca içerisinde özlü ve özsüz hammaddeleri de barındırmaktadırlar.

Kütahya çinisi ayrıca T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tescil Belgesi'nde şöyle tanımlanmaktadır. Çini kil, kaolin, kuvars, feldspat, kalker gibi inorganik maddelerin uygun orandaki karışımlarının öğütülmesi, susuzlandırılması, şekillendirilmesi ve uygun sıcaklıkta pişirilmesi ile elde edilen beyaz renkteki çini yarı mamulün dekorlandıktan sonra saydam veya renkli sır ile kapatılıp ikinci defa pişirilmesinden sonra elde edilen üründür[34].

[30] Rıfat Çini, a.g.e. , s.20.
[31] Abdullah Şevki Duymaz, a.g.e. , s.48.
[32] Abdullah Şevki Duymaz, a.g.e. , s.48.
[33] Rıfat Çini, a.g.e. , s.20.21.
[34] T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tescil Belgesi, *Kütahya Çinisi*, Kütahya 18.05.2004,

Kütahya Çiniciliğinde kullanılan hammaddeler ise şunlardır.

1.3.1. Özlü Hammaddeler

Kil: Genellikle volkanik kayaların ve kayaçların yüzyıllarca süren doğanın aşındırıcı etkisiyle ayrışmasından oluşmaktadır.

Bozulan kayaçlar oldukları yerde kaldıkları gibi, su ve rüzgar gibi doğal etkenler ile çok uzaklara taşınmışlardır. Bu taşınma sırasında az veya çok öğütülme, organik veya inorganik diğer maddeler ile karışmalar olmuştur.[35]

Killer doğada çeşitli özelliklerde bulunurlar. Bazıları yumuşak çamur halinde, bazıları yumuşak, katı maddeler halinde, bazıları da taşlar halinde bulunmaktadır. Ayrıca kil çini hammaddesinde ana yapı maddesini oluşturmaktadır.

Coğrafi olarak merkez ve civar bölgeleri zengin kil yatakları ile çevrili Kütahya bu konuda çok şanslıdır. Kütahya'ya merkeze bağlı Kumarı Köyünde ve Kirazlı Yayla 'da bulunan Acem Dağı çevresinde de çinicilikte çok kullanılan Kundukviran Terlemez Toprağı çıkartılmaktadır. "Kaolenden ziyade iyi kalite bir çini kili olarak vasıflandırılması gereken bu iptidai maddenin çekme payı %2.4 – 3.8 arasında olup 800 ile 1000 santigrat da pişirildiğinde hafif pembe sarı renk almakta 1200 santigrat da erimektedir".[36]

Yine "Acem Dağı Kırklar mevkiinde kayalıklı yamaçlardan Dümbüldek Toprağı güçlükle çıkartılır. 1940'lı yıllardan beri Terlemez toprağı yerine kullanılmaktadır. Pişmede pembe sarı renk alır".[37]

Rahmetli Sıtkı Usta'nın yanında staj yaparken anlattığına göre, eskiden çiniciler ve çamur yapmak isteyen atölye çırakları bu mevziiden katırlar ile Dümbüldek toprağını ufak bir ocaktan kazarak çıkartırlarmış, fakat çok sarp ve dik olan bu yer pek çok defa erozyona uğradığından kazalar olmaya başlanmış ve sonuçta bu yer ve ocaktan toprak alınması can kaybı olmaması için yasaklanmış.

Ayrıca Eskişehir Mihalıççık ilçesinden çıkan Mihalıççık kilide yine Kütahyalı çiniciler tarafından kullanılmaktadır. Fakat "suda erimediğinden kaynatılarak sıvı haline getirilip astar ve döküm çamuru hazırlanmasında kullanılır".[38]

Kaolin:

"Kaolin bünyesinde su bulunan en az üç mineralden meydana gelmiş bir alüminyum silikat grubudur. Çoğunlukla katışık olarak kül halinde bulunur. Bu taktirde toprak gibi renklidir. Suda çözülen ve çözülmeyen cinsleri vardır".[39]

---

[35] Ateş Arcasoy, *Seramik Teknolojisi*, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 2, İstanbul 1983, s.8.
[36] Rıfat Çini, a.g.e. , s.65.
[37] Rıfat Çini, a.g.e. , s.65.
[38] Rıfat Çini, a.g.e. , s.66.

Kaolin çok eskiden beri Kütahya'da yapılan çini imalatında kullanılmaktadır. Kaolinler mineralojik yapıda primer oluşumlardır, bu yüzden killerden daha beyazdırlar.

"Kaolin çoğu plastik seramik hammaddelerinin esas minarelidir".[40] Kütahya Sultanbağı Mahallesinin Kırklar mevkiinden çıkan Dümbüldek deresinden çıkan kaolin Kütahya çinicileri tarafından kullanılmaktadır.

1.3.2. Özsüz Hammaddeler

Talk – Sabun Taşı:

Talk farklı isimlerle de bilinmektedir, bunlar kalsit, sabun taşı, talk taşı ve tebeşirdir. Kütahyalı çiniciler çoğunlukla talkı tebeşir olarak adlandırırlar. "Talk yaprakçıklar, sabun taşı ise hacimsel tanecik dokularından oluşur. Sertlik değerleri çok düşüktür. Her ikisi de seramik çamur ve sırlarına katılır. "[41]

Talk ayrıca seramik bünyede eritici bir görevi bulunmaktadır. Ayrıca "Talk sırlara fazla girdiğinde sırlara matlık ve yumuşaklık verir".[42] Kütahya merkeze bağlı Alayunt köyü ile Çayca köyü civarında tebeşir Kütahyalı çiniciler tarafından çıkartılmaktadır.

Kuvars:

Kuvars seramik çamuru ve sırrında iskelet görevi gören bir minareldir. Bundan başka yerkabuğunu teşkil eden birçok kayada kuvars bulunmaktadır.

"Seramik bünyede yüksek sıcaklıkta mamulün çökmemesini sağlar. Ayrıca bünyenin kuruma küçülmesini düşürür. Plastik düzenlemeye yardımcı olur. Pişme esnasında bünyenin deformasyon olmadan gaz çıkarmasını sağlar. Bünyenin asitlere dayanıklılığını sağlar".[43]

Kütahyalı çiniciler kuvarsı çakmaktaşı olarak adlandırırlar. Rahmetli Sıtkı ustanın zamanında anlattığına göre 1950'li yıllarda Kütahya merkezindeki Sultanbağı ve Sazak mahallesinin Aksu civarında çakmaktaşları taş değirmenlerde öğütülürmüş. Bu öğütülme sonucunda temizlik ve büyüklüklerine göre astarlık ve çamurluk olarak ikiye ayrılırmış.[44] Kütahya da en çok Sabuncu pınar civarında çıkartılmaktadır.

---

[39] Nafiz Göğüş, *Çinicilik Ve Seramik Teknolojisi 1*, MEB, Ankara 1990, s.44.
[40] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.9.
[41] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.20.21.
[42] Nafiz Göğüş, a.g.e. s.51.
[43] Nafiz Göğüş, a.g.e. s.47.
[44] Sıtkı Olçar sohbetler, 1998

Dolomit:

"Kalsiyum karbonat ile magnezyum karbonatın doğadaki yaklaşık aynı molekül oranlarındaki şekli dolomit adını alır".[45]Sert kaya şeklinde veya dolomit kumu şeklinde bulunur, bu yüzden Kütahyalı çiniciler dolomiti kum olarak adlandırmaktadırlar.

"Doğada büyük kayalar şeklinde bulunan bir mineral olan dolomit, birincil oluşum alanlarında çökerek oluşmuştur. Buna karşın ikincil alanlarda oluşan dolomitler de vardır. Bunlar birincillerden saf, poröz ve yumuşak olmayışları ile ayrılırlar".[46]

Kütahya'da dolomit "Kundukviran ve Kırklar toprak ocaklarının üst kısımlarından temin edilir".[47]

1.3.3. Kütahya Çini Sırlarında Kullanılan Hammaddeler

Soda:

Soda Kütahya çinicilerinin sırça adını verdikleri sır yapımında kullandıkları hammaddelerden biridir. Sodyum karbonat diye bilinen soda, aslında yemek sodası olarak da bilinmektedir. Sırın kimyasal dayanaklığını arttırıp aynı zamanda erime derecesini de düşürmektedir. Kütahyalı çiniciler sodayı çini çamurunda bağlayıcı bir malzeme olarak kullanmaktadır.

Cam Tozu:

Taş çini yapımında ve astarında kullanılan cam tozu sırça yapımında da kullanılmaktadır. Renksiz beyaz cam ve şişeler kırılarak bilyeli değirmenlerde 10 saate yakın, su ile öğütülürler daha sonra Amerikan bezi ve tülbentler ile süzülerek kurumaya bırakılırlar.

Sülyen:

Sülyen çini ve seramik sırlarında eritici bir katalizör olarak kullanılır. Kurşun sırın erime derecesini düşürerek daha kolay erimesini sağlar. Ayrıca sıra yumuşaklık ve parlaklık kazandırır. Sülyen zehirli olduğu için insan sağlığına zararlıdır. Bu özelliği azaltmak amacı ile firitleştirme denilen işlem uygulanır. Fritleştirme işlemi fırınlarda firit potası adı verilen yere konulan hammaddenin eriyerek camsı bir şekil alması işlemidir. Bu işlem eski çini fırınlarında cehennemlik denilen kısmın iki yanına kuvars sıvayarak oraya konulan hammaddenin erimesi ile yapılırdı. Bu camsı kısım daha sonra toz haline getirilerek sır yapımında kullanılırdı.

[45] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.19.
[46] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.19.
[47] Rıfat Çini, a.g.e. , s.67.

Fritleştirme işlemi sonrası hammadde içindeki kurşun miktarı düşerek, içindeki zehir oranı düşer ve erime derecesi de azalır, bunun ile beraber sırın çökmesini engelleyerek akışkanlık kazandırır ve tabak üzerine tutunmasını sağlar.

1.4. Kütahya Çiniciliğinde Çamur Hazırlama ve Şekillendirme Yöntemleri

Çini çamurunu hazırlamak için içeriğini meydana getiren hammaddeleri istenilen tane büyüklüğüne getirildikten sonra çinicilerin "Harman Yapmak" dedikleri homojen bir şekilde birbirine karıştırılıp birleştirilmesi gerekmektedir. Bu işlem içinde özlü hammaddelerin suda dağılabilecek kadar küçük parçalar haline getirilmesi, kaba ve kaya şeklinde olan özsüz hammaddelerin ise önce dişli kırıcılardan geçirilerek küçülmesi sonrada kırma işlemine devam ederek toz haline getirilip ince elekler ile süzülmesi ve bütün karışımların çini çamuru yapmaya hazır olması ile başlanır.

T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tecil Belgesi şu anda kullanılan çini çamurunun kimyasal bileşimini şu şekilde vermiştir. "Sİ02 % 65-80, Al 2 O3 % 13-17, CaO % 2.5-3.5, MgO %1.0-1.5, Na2O %1.5-2.5, K2O %0.5-1.0"[48]

"Selçuklu dönemi çini çamurlarında %90 silis, %3-4 alümina ve %6 Alkali kullanılmış olduğu bilinmektedir. Selçuklu çinilerinin bileşimi %85-90 silis, %3-5 alümina, %2-5 kireç, %2-5 Alkaliden ibarettir"[49]

Çini yapımında kullanılan hamur ayrıca genelde "Kütahya'da şu bileşimle yapılmaktadır; 100 birim kaolen, 50 birim tebeşir, 25 birim kil, 5 birim mihalıççık kili. Bu karışım suyla karıştırılarak bir süspansiyon haline getirilir. Süzüldükten sonra kullanılır".[50]

Öncelikle kırılıp belli bir tane iriliğine getirtilmiş hammaddeler bilyeli değirmenlere konularak biraz da su ilavesi ile en ufak boyuta getirilmek için belirlenen saatlerce döndürülürler, bu sırada kırılıp ufalmalarına yardımcı olunması için içlerine ezici özelliği bulunan büyük ve pürüzsüz çakıl taşları ile büyük porselen bilyeler atılmaktadır. Öğütme süresi tane boyutunu belirlerken, öğütme hızı daha çok tane boyut dağılımı üzerinde etkilidir. Hammadde tane boyut dağılımı, çamurun jeolojik özelliklerinin yanı sıra buradan üretilen seramik malzemenin fiziksel özelliklerini de değiştirir".[51]

Bilyeli değirmenlerden çıkartılan sulu çamur öncelikle süzülerek fazla suyundan kurtulur, daha sonrada filterpres denilen makinalarda tamamen sıkılarak beklemeye alınır.

---

[48] T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tecil Belgesi, a.g.e. s.3.
[49] Ceren A. Yolal, *Başlangıçtan Günümüze Kütahya Çinileri ve Çini Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Yorumlanarak Uygulanması*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens. Seramik Ana Sanat Dalı, Eskişehir 2007, s.6.
[50] http://sanatsozlugum.blogspot.com/2013/07/cini-camuru.html
[51] İskender Işık, Hale Gündüz, Osman Şan, *Çini Masselerinin Fiziksel Özelliklerine Hammadde Hazırlamada Uygulanan Değirmen Öğütme Hızının Etkisi*- II. Uluslararası Kütahya Çini Sempozyumu Çini 98 , Ekspres Matbaası, Kütahya 2010, s.196.197.

Filterpres kullanılmadan önce sulu çamur büyük alçı kalıplara dökülüp güneşte kurumaya bırakılırmış, daha sonra uzun süre teknelerde yoğurulurmuş fakat teknoloji ile gelişen imkânlar üretimde de hızlanmaya imkan verir. Filterpres iki kısımdan oluşur birinci kısım pompa, ikinci kısım ise süzme plakalarıdır. Süzme plakalarına pompalanan sulu çamur süzme plakalarında sıkılma işlemine tabi tutulur. Süzme plakaları metalden veya kırılgan olmayan sert plastikten yapılır. Bir dümen ve valf ile plakalar birbirine basınçla sıkıştırılarak fazla suyu sıkılır. Belli bir süre dinlendirilen ve su bırakması kesilen plakalar açılarak çamur çıkartılır, bu esnada çamurun rutubeti %22-25 oranında düşer ve plakaların içinden kekler halinde alınır. Bu çamur artık geçireceği birkaç ufak işlem dışında plastik şekillendirme için uygun ve hazır bir haldedir.

Kütahya Çiniciliğinde Kullanılan Şekillendirme Yöntemlerini Şunlardır.

Kuru Presleme: "%4-7 nem içeriğine sahip granül haldeki çini mase preslere basılarak şekillendirilir".[52] Hafifçe rutubetlendirilmiş toz görünüşlü çamur metal kalıplar arasında otomatik presler ile yapılan şekillendirme metodu olan bu yöntem ile çini karolar, ateş tuğlası, fayanslar ve elektroporselen türevi parçalar üretilmektedir.

Döküm Yolu İle Şekillendirme: Çok parçalı, küçük, büyük ve elde şekillendirilmesi mümkün olmayan ürünler için kullanılan bir şekillendirme yöntemidir. İstenilen formun daha önceden alınan alçı kalıbına sıvı haldeki döküm çamuru taşana dek dökülür ve belli bir deri sertliği aldığında, alçı kalıp içindeki fazla döküm çamuru dökülerek boşaltılır ve kalıp ters çevrilerek içinde kalan fazla çamurun boşalması ve dinlenerek kuruması için bırakılır. Bu yöntemde kullanılan alçı kalıpların kuru olması gerekmektedir, bu yüzden kullanılan alçı kalıplar belli aralıklarla güneşte kurumaya bırakılırlar. Döküm yolu ile şekillendirme açık döküm ve kapalı döküm olmak üzere iki türlü olmaktadır. Açık dökümde havuz dökümü de denilen tek bir döküm ağzı bulunan kalıplara yapılan dökümdür. Kapalı döküm ise çift cidarlı tabir edilen, iki döküm ağzı bulunan kalıplara yapılan dökümdür, bu teknikte bir döküm ağzından döküm yapılırken diğerinden döküm çamurunun çıkarak kalıbı tamamlaması esasına dayanır. Çoğunlukla tabak ve kayık benzeri formlarda kullanılan bir yöntemdir.

Plastik Şekillendirme: Plastik çamur ile yapılan şekillendirme yöntemine verilen isimdir. Bu yöntemde eller, çeşitli makinalar ve alçı kalıplar kullanılmaktadır. Plastik çamurun içindeki nem oranı şekillendirileceği yönteme göre değişkenlik gösterir. %15 ile 30 arasında değişen bu oranda, çarkta elle çekilen vazo ile şablon tornasında çekilen tabağın özellikleri ve nem oranı aynı değildir.

[52] T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tecil Belgesi, a.g.e. s.3.

Plastik çamurun homojen ve nemi genelde şu yöntem ile ölçülür. Yoğrulan çamurdan küçük bir parça kopartılır ve ufak bir sucuk yapılıp parmağa sarılır, eğer parmağa sarılan çamur yapışıyorsa nemi fazladır, yine parmağa sarılan çamurda kopmalar ve çatlamalar oluşuyorsa bu defa da içindeki nem miktarı azdır. En uygun plastik çamur ve nem oranı parmağa sarıldığında yapışma yapmayıp, kopmayan çamur olarak belirlenir.

a)Tornada Şekillendirme: Çömlekçi tornası adı da verilen çarkta şekillendirme yönteminde döner merkezi bir mil üzerindeki tablaya vurularak sabitlenen çamurun el ile şekillendirilmesi yöntemidir. Plastik çamurun şekillendirmeye başlandığı ilk yöntemlerden olan bu teknikte, ilk zamanlarda ayak vurmalı çömlek tornaları kullanılırken günümüzde motorlu ve elektrikli tornalar kullanılmaktadır. Çamur tornalarında çoğunlukla döküm ile uzun sürecek işlerin daha hızlı ve seri halde yapılması için başvurulan bir yöntemdir. Büyük vazolar, çömlekler, küpler, çanaklar, kaseler, kapaklı formlar ve saksılar ile yuvarlak ve silindir formların çoğunun şekillendirilmesi yapılmaktadır. Bazen "Hazırlanan çini çamuruyla çarkta şekillendirme yapılan formlara barbutin (yapıştırma) elde şekillendirme ve ek yapılır".[53]

b)Çarkta Kalıp Şablonla Şekillendirme: Kalıp ve şablonla şekillendirmede, üzerinde ters açı ve girintisi olmayan döner bir milin üzerindeki başlığa sabit alçı kalıp üzerinden şablon ile yapılan şekillendirme yöntemidir. Kalıp ve şablonla yapılan şekillendirmede kullanılan çarka şablon çarkı denilir. Diğer çarklardan farklı olarak önemli iki yapıya sahiptir. Çömlek tornalarındaki çarklarda, çark miline tabla bağlanırken, şablon çarkında kalıbın oturduğu alçı kalıp başlığa bağlanmaktadır. Diğer farkı da şablonun takılabileceği bir konsol bulunmaktadır. "Konsol aşağı yukarı ve sağa sola hareket edebilen yataklandırılmış bir mil üzerine açısal olarak hareket yapan kanallı bir koldan ibarettir".[54]

Şablon çarkındaki üretim şeklinde kalıp ve şablon üretimi denilmektedir. Ancak şekillendirmede kullanılan kalıba üretim kalıbı denir. Çarkta kalıp ve şablonda şekillendirmede iki yöntemle yapılmaktadır.

Dış Sıvama Yöntemi: Dış sıvama yönteminde, şablon torna başlığına ters olarak yerleştirilmiş çoğunlukla tabak kalıpları ıslak süngerle nemlendirilip plastik halde yoğrulmuş vakumlu çamur, torna çarkı üzerindeki kalıba vurup merkezlenir, dış sıvamada çamur kalıbın dışına sıvanır, tabağın ayağı biçiminde şablon olarak kesilen parça şablon koluna yerleştirilip ayarlanmıştır. Çark dönerken şablon kolu, kalıp üzerindeki çamura yavaşça temas ettirilerek çamur istenilen kalınlıkla şablon şeklinde sıfırlanır, kenarlardaki fazla çamuru kesilen alçı kalıp kurumaya bırakılır. Dış sıvama ile çoğunlukla tabak ve silindirik yayvan mamuller şekillendirilir.

[53] Restorasyon Konservasyon Çalışmaları Dergisi, Sayı 20, 2017/1, s.35
[54] Nafiz Göğüş, a.g.e. s.143.

İç Sıvama Yöntemi: İç sıvama yönteminde plastik çamur kalıbın içine sıvanır. Alçı tornasına yerleştirilen kalıp merkezlenir ve şablon tornası yavaş devirde dönerken plastik çamur kenardan yukarıya doğru çekilerek kalıba sıvanır. Şablon koluna yerleştirilen uygun şablon ile şablon kolu yavaşça aşağıya inerek istenilen et kalındığı gelene kadar bu işlem defalarca devam eder ve fazla çamur alınır. En son alçı şablon başının yüzeyindeki çamur kesilir ve kalıp kurumaya bırakılır. Bu teknik ile şablon bıçağı iç yüzüne baskı yapması sonucu fincan, kâse, kupa gibi ürünler imal edilmektedir.

Tap Tap Yöntemi Şekillendirme: Bilinen en eski şekillendirme yöntemi olan tap tap yöntemi, ismini şekillendirme yapılırken çamura vurulduğunda çıkan sesten almaktadır. Tap tap tekniğinde istenilen ebatlarda yapılmış ahşap çerçeve üzerine, bez konularak hazırlanan plastik çamur çerçeve içinden taşana dek önce elle vurularak sonrada plastik çekiç ya da ahşap bir parça ile dövülerek sıkıştırılır ve doldurulur. Kalıp ayrıca alçıdan da yapılmaktadır, dolan çamurun üzeri sistire gibi çeşitli aletlerle düzeltilir. Kurumaya bırakılan çamur plaka, ters çevrilerek bez alınır. Üstüne bir kâğıt parçası konularak ahşap ya da düz bir zemin üzerine konulur, kimi zaman çamur plaka ince istenilirse uçlarından kıvrılmasın diye üzerlerine ince ahşap ya da alçı bir ağırlık konularak kurumaya bırakılır.

1.5. Kütahya Çinilerinde Astar Hazırlama

Kütahya çinilerindeki bisküvi ürünlerin çoğu astar denilen işleme tabi tutulmaktadır. Eski çağlardan günümüze farklı dekorlama unsuru olarak da kullanılan astar Kütahya'da "çini ürünlerin yüzeylerini daha beyaz ve pürüzsüz hale getirmek için astar kullanılmaktadır".[55] Bunun dışında astar çini boyasının bisküvi yüzey üzerinde daha kolay kullanılmasını sağladığı gibi renklerin daha canlı görünmeleri içinde önem teşkil etmektedir.

Astar çini hamuru ile aynı yapıya sahiptir ama içinde farklı atıkların bulunmaması için özenle seçilip öğütülerek hazırlanır. Bu yüzden çini astarları çamura nazaran daha beyaz taneli ve daha ince yapıdadırlar. Ayrıca astarın bir diğer önemi de sırlama için iyi bir zemin oluşturmak, pürüzsüz ve beyaz bir yüzey elde etmeye çalışmaktır.

Kütahya çini astarının hazırlanması ise kullanılacak hammaddelerin su ile değirmenlerde öğütülmesi sonucu elde edilen sıvı çamurdan oluşmaktadır. Elde edilen muhteviyat önce ince gözenekli eleklerden sonra tülbentlerden süzülerek kullanıma hazır hale getirilir.

Kütahya çiniciliğinde kullanılan astar reçetesi Rıfat Çininin kitabında, aşağıdaki gibi verilmiştir.

[55] Zehra Çobanlı, (1996). Seramik Astar ve Boyaları, Eskişehir: Anadolu Ün. Yay., No:919, Güzel Sanatlar Fakültesi Yay., No:15

Kuars %80

Mihalıççık Kili %20

Bunun ile beraber Kütahya çiniciliğinde kabartma denilen işlemde de renkli astarlar kullanılmaktadır. "Astarların renklendirilmesinde, renk verici oksitlerden yararlanılır".[56]

1.6. Kütahya Çinilerinde Kullanılan Boyalar

Kütahya çiniciliğinde kullanılan toprak boyalar renk veren metal oksitlerden elde edilmektedir. Kütahya'da çinicilerin kullandıkları boyalar toprak bazlı olup, kimyasal boyalarda duruma göre kullanılmaktadır. Çoğunluk ile kullanılan oksit boyalar ile sır altı dekorları uygulanmaktadırlar. Eski zamanlara oranla Kütahya çiniciliğinde kullanılan boyaların canlılığı zaman zaman kaybolmuş "eskinin canlı renklerinin yerini soluk karışık, cansız renklere bırakmıştır".[57]

Kütahya çiniciliğinde günümüzde boya hazırlarken renk veren oksitlerin içerisine, kullandıkları plastik çini çamurundan ya da döküm çamurundan belirli oranlarda ilave ederler. Hazırlanan boyalar daha sonra tülbent gibi ince kumaşlardan ve eleklerden geçirilerek süzülür. Kütahya'da bazı büyük atölyeler son dönemlerde bu işlemi daha hızlı ve büyük miktarda yaptıkları için bilyeli değirmenleri tercih etmektedir.

Geçmişte Kütahya çiniciliğinde kullanılan boya reçeteleri örneklerini Rıfat Çini'nin "Türk Çiniciliğinde Kütahya" adlı eserinde aşağıdaki gibi verilmiştir.

SARI

Sarı boya % 100-80

Astarlık taş % 30-10

Sırça % 20

Kırklar % 10

KIRMIZI

Aşı % 40

Astarlık taş % 10

Sülyen % 5

LACİVERT

[56] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.?
[57] *Çini*, Kütahya Çiniciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Üzerine,
Kütahya Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü ile Ticaret ve Sanayi Odası Yay., Kütahya 1991. s.23.

Kobalt oksit % 40

Tuval % 10

Astarlık taş % 20

Aşı % 10

SİYAH

Krom oksit % 40

Astarlık taş % 10

Aşı % 2

MOR

Manganez oksit % 40

Astarlık taş % 10

Siyah kobalt (istenen tan‟a göre)

FİRUZE (Türkuaz- açık yeşil)

Tuval % 100

Astarlık taş % 100

Lacivert boya suyu % 2

KOYU (YAPRAK YEŞİL)

İthal yeşil % 40-40

Astarlık taş % 40-60

KOYU YEŞİL (İMALAT)

Potasyum kromat % 100

Kükürt % 10

Astarlık taş % 100

Sülyen % 50

Hepsi karıştırılıp, soba ateşinde ateş tavasında pişirildikten sonra soğuk su içine atılıp karıştırılarak ve sarı suyu birkaç defa değiştirilerek kullanılırlar.[58]

1.7. Kütahya Çiniciliğinde Sır Hazırlama ve Uygulama

"Seramikte "sır" olarak adlandırılan madde, seramik çamurunu ince bir tabaka şeklinde kaplayarak onun üzerinde eriyen cam veya camsı bir oluşumdur. Seramik sırı olarak adlandırdığımız bu camların erime noktaları daima üzerine çekildiği çamurdan daha düşüktür".[59]

Kütahya çiniciliğinde kullanılan sırda sırça ve firit vardır. Sır içinde kullanılan hammaddeler bilyeli değirmenlerde uzun zaman öğütülür, ortaya çıkan sulu karışım bezlerden süzülerek çökmeye bırakılır, daha sonra üstünde ki fazla su atılır. Sır karışımı için bünyesine bir bağlayıcı gerekmektedir. Kütahya'da bugün çini ustaları bunun için un kullanılmaktadır. Sırlama işlemi için bugün Kütahya çinicileri daldırma ve akıtma denilen iki yöntemi kullanır. Daldırmada küçük bir kova ya da küvet içindeki sırra çininin batırılması ile akıtmada yönteminde ise sırrın mamulün üzerine akıtılması ile yapılır. Bu esnada sırın çökmemesi için her sırlama esnasında karıştırılır.

Kütahya çiniciliğinde yapılan sır, mamülün özelliğine göre üzerine genellikle 0,75 mm. İle 1,5 mm. kalınlığında olacak şekilde yapılır. Sırrın yapılmasındaki amaçlar ise, mamülün görünümüne estetik katar" böylece renkli nakışlar sır altına yerleşmiş olur".[60]Çini mamülün temizlenmesinde kolaylık sağlar, çini mamülü fiziksel ve kimyasal etkilere karşı korur.

[58] Rıfat Çini, a.g.e. , s.69
[59] Ateş Arcasoy, a.g.e. s.162.
[60] İslam Sanatları Tarihi, Anadolu Üniversitesi İlahiyat Ön lisans Programı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2084, Eskişehir 2010, s.185

1.8. Kütahya Çiniciliğinde Kullanılan Formlar

Günlük yaşamın bütün inceliklerini gözler önüne seren Kütahya çini ve seramiklerinde müthiş bir form çeşitliliği vardır. Özellikle 20. yüzyıl üretimi örnekler bu konuda çığır açmış, ustalar adeta birbirleri ile yarışmıştır. Geleneksel formların yanı sıra yeni denemelerin de yapıldığı bu eserler, kültür zenginliğinin bir sonucu olarak karşımıza çıkar.[61]

Kütahya çinileri daha çok günlük kullanıma dayalı ürünler olup, bunlar dışında süs ve dekor amaçlı formlarda üretilmiştir. En bilinen çini tabaklar ve vazolar olsa da geçmişten günümüze kendine has bir üslup olan farklı ürünler üretmeye devam etmiştir.

Kütahyalı eski çinicilere aynı zamanda fincancılar da denilirdi. "Kütahyalı ustalara fincancılar da denmesine neden olan 18. yüzyıl fincanları, desen çeşitliliği ile inanılmaz bir zenginliğe sahiptir. Türkiye'nin ve Dünya'nın birçok yerine yayılmış olan bu fincanlar, günümüzde kazılardan çıkmaya devam etmektedir". [62]

Sert beyaz hamurlu, sır altı tekniğinde yapılan bu seramikler, fincan, zarf, kase, hokka ve matara, kapaklı ibrik, kulplu ve kulpsuz kupa, gülabdan, kandil, sürahi, buhurdanlık, limonluk, süs topuzları gibi farklı ebat ve boyda seramikler, serbest ve hafif fırça süslemeleri ile klasik seramiklerden farklı mahalli bir sanat karakteri taşırlar.[63]

Kütahya çinileri çoğunlukla halkın gereksinimlerine göre üretim anlayışında olduğu için, geçmişten bugüne dek varlığını sürdürmüştür. Günümüzde de bu sanatı yaşatmaya çalışan pek çok çini atölyesi bulunmaktadır. Bu atölyeler de tabak, vazo, sürahi, münhani vs. günlük kullanım ürünleri ile turistlik hediye amaçlı üretim yapılmaktadır.

Bunlardan biri olan ve 1973 yılında Sıtkı Olçar tarafından kurulan Osmanlı Çini atölyesinde ise bu seramiklerin yanında, geleneksel çini hamurundan değişik esprilerle biblo yapma geleneği devam ettirilmektedir. Sıtkı Olçar erken İslam, Selçuklu, İznik, Kütahya ve Çanakkale seramiklerinin üzerinde görülen motifleri, kişisel üslubunda çağdaş formlara uyarlamıştır. 1990 yılından itibaren Selçuklu geleneğini yaşatan mat turkuaz ve sarı sırrı çinilerinde kullanmış ve lüster, ebru ve mozaik tekniği de uygulamaya başlamıştır. Sıtkı Olçar'ın güvercin, idol, kuş, kedi, ördek ve ev gibi özgün bibloları ile diğer eserleri yurtiçi ve yurtdışında sergilenmiştir.[64]

[61] Kütahya Çini ve Seramikleri, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Pera Müzesi Yayını 77, İstanbul 2015, s.14.
[62] Kütahya Çini ve Seramikleri, a.g.e. s.15.
[63] 21.yy. Başlarında Kütahya, Ak Ajans Basın Yayın Gazetecilik LTD. ŞTİ. , Kütahya 2001
[64] Hülya Bilgi, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu Kütahya Çini ve Seramikleri, a.g.e. s.23.

1.9. Kütahya Çinilerinde Motif, Desen ve Dekorlar

Günümüze ulaşmış tabakların üzerinde bitkisel motifli olanlarının yanı sıra yoğun olarak hayvan ve insan figürlerinden oluşan kompozisyonların da mevcut olduğu görülmektedir. Bu süslemelerde özellikle kadın figürü sıklıkla kullanılmıştır. Seramiklerde İnsan figürlü süsleme anlayışı günlük hayattan kesitler yansıtmasının yanı sıra Kütahya giysileri hakkında fikir edinebilmeyi sağlayan belge niteliğinde olduğu için önemlidir.[65]

Kütahya çiniciliğinde kullanılmakta olan formlar ile beraber motifler ve renkler İznik çinilerinden daha farklı bir çeşitlilik göstermektedir. Süslemelerde geometrik ve bitkisel motifler, insan ve hayvan figürleri ile beraber yazılı kompozisyon örneklerine de rastlanmaktadır.

Bu motifler formlara uygulanırken farklı kombinasyonlar da kullanılır. Bitkisel motifler arasında lale, rumi, palmet, gül, karanfil, gonca, rozet, çiçek, üzüm, nergis, papatya afyon bitkisi, asma yaprakları, hançer yaprakları, hayat ağacı, bahar dalı selvi ağacı gibi birçok desen yer almaktadır. Geometrik motifler arasında, bütünüyle Selçuklu tarzını yansıtan, sonsuzluğu simgeleyen bezemeler de yer almaktadır. Figürlü örneklerde, geleneksel giysiler içinde kızlar, erkekler, kuşlar, balıklar ve farklı hayvan figürleri kompozisyon olarak çizilmiştir. Yazılı örneklerin kullanımında, geometrik yada bitkisel motiflerin çevrelediği desenlerin ortasında Kuran-ı Kerim'den sureler, ayetler, Arapça, Osmanlıca ve Farsça şiirler, güzel sözler yazılmıştır. Genellikle sülüs yazısının tercih edildiği görülmektedir.[66]

Kütahya'da naif anlayışta üretilen çinilerde sanatçı tarafından direk form üzerine aktarılan özellikle karanfil ve lale motiflerinin helezoni dallarla birbirine bağlanarak çizildiği başlangıç ve bitişi belli olmayan çok eksenli desenler yer alır. En çok kullanılan formların başında tabak gelir, bu yüzden desenlerin çoğu tabak formundan çıkıp diğer formlara uygun hale getirilmiştir.

Günümüze ulaşmış tabakların üzerinde bitkisel motifli olanlarının yanı sıra yoğun olarak hayvan ve insan figürlerinden oluşan kompozisyonların da mevcut olduğu görülmektedir. Bu süslemelerde özellikle kadın figürü sıklıkla kullanılmıştır. Seramiklerde İnsan figürlü süsleme anlayışı günlük hayattan kesitler yansıtmasının yanı sıra Kütahya giysileri hakkında fikir edinebilmeyi sağlayan belge niteliğinde olduğu için önemlidir.[67]

Cumhuriyet dönemi Kütahya Seramik ve Çinilerine bakıldığında, Selçuklu figüratif çini dekorlarıyla benzerliğinin çok az olduğu anlaşılmaktadır.

---

[65] Özgül Yıldırım, 18. Yüzyıl Kütahya Seramikleri, https://www.sanatinyolculugu.com/18-yuzyil-kutahya-seramikleri-ozgul-yildirim/

[66] Restorasyon Konservasyon Çalışmaları Dergisi, Sayı 20, 2017/1, s.37-38.

[67] https://www.sanatinyolculugu.com/18-yuzyil-kutahya-seramikleri-ozgul-yildirim/, 19 Mayıs, 2017

Osmanlı dönemi bitkisel desenli çini sanatı ile Türk Klasik Resim Sanatı ve Sanatçılarının (Osman Hamdi vb.) etkileri görülmektedir. Ayrıca Kütahya'da yöresel motif ve desen dekorlu çini üretiminden çok, İznik bitkisel motiflerin yer aldığı dekorlu çini ürünler de görülmektedir. Siparişler doğrultusunda çok farklı çağdaş gravürlerin yapıldığı da gözlenmektedir.[68]

Yakın zamanlarda yapılan çini üretimleri ise geleneksel form ve desenlerden uzak olan, özellikle Ortadoğulu müşteriler için yapılan "milenyum" işi diye tabir edilen tasarımlar ile seri üretime dayalı bir zanaat söz konusudur. Bununla beraber geleneksel çini tarzından üretim yapmaya devam eden bazı küçük atölyeler de bulunmaktadır. Yeni desenler ve tasarımlar ortaya koyarak çalışan büyük atölyeler ise İznik desen çıkışlı motifleri ve formları tercih etmektedirler.

2. SITKI USTANIN HAYATI VE ESERLERİ

2.1. Sıtkı Olçar'ın Hayatı

1948 Kütahya doğumlu olan Sıtkı Ustanın kökleri Selçuklular' a kadar uzanıyor. "Yüzlerce yıl önce Kütahya'ya yerleşmiş bir ailenin üyeleri arasında yer alan Sıtkı Usta'nın köklerinde şairlerde var şeyhlerde. Baba tarafı "Şeyhin Harnamesi"nin yazarı "Şair Şeyhi" olarak bilinen Yusuf Sinaneddin'e dayanıyor".[69]

Ayrıca hem dede tarafından hem baba tarafından ağa çocuğu. Hüsnü adında bir erkek kardeşi bulunuyor. Denize hayranlık duyan babası bir süre Kütahya'dan Mersin'e taşınıyor ve orada yaşıyorlar. Sıtkı Usta 12 yaşına kadar Mersin'de geçen günlerinden hatırladığı deniz sevgisini bir türlü unutamıyor, bunu da kalyonlar desenleri sıkça kullanmasından anlayabiliyoruz.

Sıtkı Usta'nın ilkokul anılarında unutamadığı şeylerden biri de öğretmeni Şefika Hanım. Şefika öğretmen o zamanlarda okulca çocukları Kütahya civarında geziye çıkartıyor, müzeleri, dağları, ormanları, kırları, işte bu geziler sayesinde Sıtkı Usta da doğa sevgisinin temelleri atılıyor. Müzelerde gördüğü eserler ile de farklı kültürleri tanıma ve araştırma isteği hasıl oluyor. İlköğretim okulunu Kütahya'da tamamlar Sıtkı Usta

Askerden döndükten sonra bir Amerikan şirketinde kendi deyimiyle ofis işçiliği yapan Sıtkı Olçar daktilo ile yazıları temize çekmenin kendisi için olmadığını düşünüp o işten ayrılıyor ve tuşlarına basmaktan sıkılan elleri ve toprağa ilgisi onu ustalardan çinicilik teknikleri öğrenmeyi ister.

[68] Nurettin GÜLAÇTI, Selçuklu Dönemi Figüratif Dekorlu Seramik ve Çini Örneklerinin Cumhuriyet Dönemi Kütahya Figüratif Çinileriyle Karşılaştırılması, Dergipark cilt1 sayı 1, 2012
[69] Melda DAVRAN, CHRONICLE 2006-1 - www.sitki.com.tr

Sıtkı Olçar kendisinin yazdığı "Masal ya; Ben Kimim" yazısında "Zaman gelmiş evlenmiş, barklanmış; sonradan da çanak çömlek, çinilerle ve çiniciklerle uğraşma dönemi başlamış.

Bu arada babasının da küçük bir çini dükkânı vardır. Fakat üretimden ziyade toplama çinilerin satıldığı ticari bir yerdir. Bir süre babasının yanında bu işte çalışan Sıtkı Usta 1970 yılında Osmanlı Çini isminde bir çini dükkânı açar. Burası da aynı babasının dükkanı gibi da sadece ticaret olarak alıp satmaya dayalı üretim yapmayan bir yerdir.

Başlangıçta Kütahya çinisi satan sıradan bir dükkandır, ancak farklı desenler, renkler kullanmak ister, siparişleri hazırlayan atölyeler ise beklentilerini gerçekleştirememektedir.[70]

Daha sonra yavaş yavaş üretime geçmeye başlamıştır. Bu süreç için de üretime geçerken ilk başlarda Kütahya'nın klasik çinilerinden baz alarak çıkışını oradan yapmış, fakat aynı desenlerin tekrarlarından sıkılıp yeni arayışlar içine girmiştir.

Ustalar ise bu işe razı olmayarak alışılmışın dışına çıkmak istememişlerdir. Sıtkı Usta'da bunun üzerine çok küçük bir sermayeyle 1973 yılında evinin altında yine OSMANLI ÇİNİ adıyla kendi atölyesini açar. Ustalarını da yanına alır; Abdülmennan Usta, Bahattin Usta, İsmail Usta[71]

Eski ustaların yardımıyla çini tekniğini öğrenir. O günlerde Kütahyalı çiniciler yüzyıllardır sürdürdükleri teknikleri yinelemektedir. Ben, rengiyle deseniyle İznik imitasyonu üreteceğim, der. Kimse ciddiye almaz. İznik çinisi ortadan kaybolalı üç-yüz yıl olmuştur. Eski kaynaklardan topladığı örneklerle mavi beyaz yalın desenli tabakları üretir. İlk kez Sıtkı Usta'nın adı bu tabaklarla duyulur.[72]

Sıtkı Olçar seramiğe olan ilgisini anlatmak için şunları söyler: "Ailemde çini sanatıyla uğraşan kimse yoktu. Çiniyi çeşitli kaynaklardan öğrendim. Benim kafama göre "Hiç bilmeyen çok sorar". ilk önce Kütahya'daki eski ustalarla ilişki kurdum, onlardan bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Daha sonra üniversitelerde araştırmalar yapmaya başladım. Kütahya ve Kütahya dışındaki çeşitli fabrikaları müzeleri ve atölyeleri gezerek değişik teknikler hakkında fikir sahibi oldum. Fincan-tabak- kap kacak yaparak başladım."[73]

Sıtkı Usta'nın kadim dostu, 45 yıllık ahbabı olan Ömer Cessur o yılları şöyle anlatmakta." Çok değişik düşünceleri vardı. Toplumun yaptığını yapmak istemezdi toplumdan farklı yapardı dediğim gibi. El işini çok severdi değişik stilleri. Böylelikle bir müddet devam etti gelen turistler de el işlerini çok severdi farklı olunca.

[70] AKTÜEL DERGİSi 1994-1 - www.sitki.com.tr
[71] iN ISTANBUL DERGiSi 2009-1 - www.sitki.com.tr
[72] AKTÜEL DERGİSi 1994-1 - www.sitki.com.tr
[73] Niiüfer UZUNOGLU, Vizyon DEKORASYON Dergisi - röportajı 1992 - www.sitki.com.tr

Çünkü çinicilikte vazo, kül tabağı, sürahi birbirine benziyor. Ama o farkı yapardı. Bir müddet Kütahya çiniciliğinin desenlerine devam etti. Ondan sonra tâbi Günden güne görüşleri fark etti. Bazen İstanbul'a giderdi Türkiye'nin pazarı İstanbul'dur derdi.

Araştırmayı çok seven bir yapısı olduğu için, sürekli müzeleri ve farklı tarihi yerleri gezer buralardan notlar çıkartır. Özellikle arkeolojik eserler onun için eşsiz bir kaynaktır. Resimlerini çektiğini eserleri, klasik çini üslubuna da katarak kendi tarzını oluşturmaya başlar, böylece Sıtkı Usta işlerinin de temelleri atılmaya başlanmıştır. Özellikle Selçuklu desenleri Sıtkı Usta'yı çok etkiler, bunun ile beraber Roma ve Bizans uygarlıklarının antik formları çok ilgisini çeker, geçmişte yaşamış bu uygarlıkları bizlerin birer parçası olduğunu savunur.

Antik formlara çini desenler uygulamayı bir ilk olarak başlatır. Ayrıca müzelerde ve eski evlerde bulunan Osmanlı mutfak eşyalarını ve şamdanları, ibrikleri hatta lazımlıkları bile kendince yorumlayarak çiniye uyarlar.

Kendi atölyesinde farklı işler ortaya çıktıkça, yaratma hevesi artar, eski ustaların kullandığı at kılı ve keçi sakalı fırçalar kullanmaya başlar, sadece form ve desenlerin değil, renklerinde kendine has olmasını istediği için, eski unutulan reçetelerden renklerin peşine düşer. Turkuaz mavisi ilk peşine düştüğü renktir.

Ardından 13. yüzyıl Selçuklu çinilerinde kullanılan mat turkuaz mavinin peşine düşer. Yaklaşık beş yıl uğraşır turkuazın sırrını çözebilmek için. Basit bir renk değildir aradığı. Rengi yaratan fırınlama ve sırlama tekniğidir. Bir simyacı gibi çalışmak gerekir arananı bulmak için. "Çinideki tüm renkler metal oksitlerin türevi. Üç yüz yıl önce geleneksel yöntemlerle üretilen karışımları bulmak bazen haftalar, aylar alıyor. Turkuaz mavisinin bakır oksit, sarının krom oksit, kırmızı= demir oksit olduğunu biliyoruz. Ama karışımların sırrını bulmak çok zor. Bazı renkler pişirme sırasında gelişiyor. Fırında kullanılan odun türünün bile çininin renginde payı var."[74]der.

1980'lerde İznik karoları üretmeye başlar, eski yöntemdeki çini çamuru reçeteleri için yüzlerce deneme yapar, araştırıp tekrar üretmeye çalışır. Sert tabanlı olan İznik altyapısında fırınlama sırasında renkleri koruyup, sırrın da akmamasını sağlamak için çok uğraş verir ve sonunda başarılı olup, İznik çini karosu üretmeye başlar. İznik çinilerini araştırırken gözüne meşhur İznik kırmızısı çarpar.

16. yy'da sadece 50 yıl İznik çinilerinde kullanılan mercan kırmızısıydı aradığı. Efsanevi rengi bulmak için yaklaşık sekiz yıl uğraştı. Karo ve İznik kırmızısı deneyleri yüzünden satacak çini üretemez olmuştur. Az kalsın iflas edecektir. Araştırma merakını yenemeyeceğini anlayınca, bin bir emekle Faik Kırımlı'nın inşa

[74]AKTÜEL DERGİSi, a.g.e. , 1994

ettiği, İznik fırınını yıkar. Yıkılan fırınla birlikte ünlü İznik kırmızısını bulma düşleri de suya düşer.[75]

Bu sırada Kütahya çiniciliği için bir şeyler yapmak da istemektedir. Kendi kültürünü yaşatmak adına, bunun içinde kendini ortaya atar, bazen bu öyle bir hal alır ki, çevresindeki insanlar onun bu dilinin kemiği olmayan, aklına geleni ortaya söyleyen tavrı nedeniyle yalnız bırakır. Ama o inatla yılmadan dediğini yaptırana dek diretir. Bu konu da Ömer Cessur şöyle bir anılarını anlatır." Aktif bir kişiydi, kültürlüydü her dalda. Çini müzesinin yapılışına sebep olan odur. Büyük Millet Meclisi'ndeki milletvekili Mustafa Kalemli ona telefon etti. Alo dedi Mustafa bey nasılsın? Samimi konuşurdu. Bakanda dedi sen kimsin? Ben Kütahya'dan deli Sıtkı dedi. Ben şuyum diyemezdi. Deli Sıtkı'yım ben dedi. Bakan; sen kiminle konuştuğunu biliyor musun dedi. Bana bak dedi Sıtkı sen benim vekilimsin dedi. Ben halkım dedi.

Bende yanındayım titriyorum işi kötüye götürecek diye. 15 gün geçti ulu camide namazı geldi yukarıda Macar evinin müzesi var orada açılışı var. O bakanda gelmiş cami kapısında görüştük. Hemen Sıtkı koluna girdi. Bu adam sert konuşuyor diye 1 yıldır bomboştu çevresi. Sıtkı da Mustafa bey dedi sayın bakanım başkanım buraya senin vasıtanla Kütahya'ya çini müzesi yapmamız gerek dedi. Hiç yok müze dedi. Bir tek Sadık Atakan'ın müzesi var o da kişisel dedi. Kütahya'nın çinisini nasıl belirteceğiz dedi. Senin benim desteğimle burayı yapacağız dedi. Sonra bakındılar bakanda okey dedi kulakları çınlasın".[76]

Kütahyalı Sıtkı Olçar'ı uluslararası üne kavuşturan, İstanbul sosyetesinin gözbebeği haline gelmesinde yardımcı olan kişi fotoğrafçı Ersin Alok. 1976'da bir arkadaşından duymuş Olçar'ın çinilerini. Kütahya'ya giderek tanışmış. O günden bu güne Sıtkı Usta'nın gönüllü tanıtımını yapıyor. Ustanın ünlü "Sıtkı" imzasının yaratıcısı da o. "Bu imza seni Dünya'ya tanıtacak" dediğinde Sıtkı Usta söyleneni pek ciddiye almamıştı ama söylediği doğru çıktı. Sıtkı Olçar, on yıl önce, imza için nasıl bir top kağıt harcadıklarını hala hatırlıyor. "Ben imzaladım o çöpe attı; ben imzaladım o çöpe attı... Bir top kağıdı bitirdikten sonra içlerinden birini seçti. Bu imzayı tüm ürünlerinde kullanmalısın, derken ben kağıtların parasını nasıl ödeyeceğini düşünüyordum... Önerisine uyunca hiçbir ücret almadan katalog bile hazırladı. Katalog sayesinde sergi teklifleri aldım, yurtdışına davet edildim." "Sıtkı" imzalı seramikler birçok ülkede antika olarak niteleniyor. İmzasını taşıyan parçalar Fransa, Polonya, İngiltere ve Hollanda'nın önde gelen müzelerinin koleksiyonlarında.[77]

Belki de en büyük şansı, fırsatları kendisinin yaratıyor olması ve hiç kimsenin kalkışmayacağı işlere adım atması sayesinde olur. Tıpkı ilk sergisinin açılmasına vesile olan olay gibi.

[75] AKTÜEL DERGİSi, a.g.e. , 1994
[76] Ömer Cessur Röportajı - 28 Eylül 2018 Cuma
[77] Melda DAVRAN, a.g.e. , 2006

Bundan tam 30 yıl önce Türkiye'nin önde gelen sanat galerilerinden Artisan'ın sahibi Ertan Mestçi'nin yolu Kütahya'ya düşer. Kafasında şekillendirdiği birkaç değişik çanağı Kütahyalı çini ustalarına yaptırmaktır amacı. Birkaç gün boyunca dolaşıp Kütahya'nın altını üstüne getirir. Hiçbir usta yeni çanaklar yaptırma teklifini kabul etmez. Tam bu işten vazgeçmeyi düşünürken küçücük bir atölye çıkar karşısına, içeri girip önündeki çamuruyla uğraşan deli-kanlıya derdini anlatır. Gencecik Kütahyalı çini ustası heyecanla kabul eder bu teklifi, elindeki işleri bırakıp bu yeni çanakları yaratmaya koyulur. 30 yıl sonra adı bir dünya markası haline gelip Amerika'dan Japonya'ya yayılan, 300'den fazla koleksiyona giren eserleri önde gelen müzelerde sergilenen Sıtkı Usta işte böyle keşfedilir. Ertan Mestçi, "10 kadar us-tayla konuştum, kafamdaki olayı anlayıp kabul eden ve bunu geliştiren bir tek Sıtkı'ydı, işte bu onun diğer ustalardan farkı" diyor ondan söz ederken. Ertan Mestçi, bu genç arkadaşını Prof. Gönül Öney'le tanıştırır. Sıtkı Usta o günleri anlatırken şöyle diyor: "Doğrusu o zamanlar profesör nedir bilmiyordum, slaytları bile tutmayı beceremiştim." Sıtkı Usta o zamanlar slayt tutmayı beceremiyordur ama sezgileri o kadar güçlüdür ki Antik Çanakkale Seramik formlarının peşine düşmeyi bilir. Anlatıyor: "O günlerde Çanakkale formlarımı çiniye aktardım. Araştırdıkça, incele-dikçe Çanakkale seramiklerinin zaman içinde öldüğünü, yok olduğunu gördüm. Kütahya çiniciliğine de tıpkı Çanakkaleler gibi zaman içinde alışılacak ve bitecek diye düşündüm. Ben de değişik şeyler yapmaya başladım, değişik desenler, farklı, sıra dışı, az görülen formlar, biçimler[78]

Sıtkı Usta bu süre zarfında Kütahya'nın eski çini ustalarından çini sanatının inceliklerini ve püf noktalarını öğrenmeye çalışır. Kendini geliştirmek adına Mustafa Pilevneli, Avni Arbaş gibi usta ressamlarla tanışıp, onların sanat anlayışları ile de farklı düşünceler içinde tasarımlar oluşturup sergiler açar. Yine aynı biçimde çininin ve seramiğin alt yapısını daha iyi öğrenmek adına "Seramik Teknolojisi" kitabının yazarı Prof. Dr. Ateş Arcasoy ile de tanışıp onun rehberliği ile çini çamurunun oluşumu ve içerikleri hakkında, geleneksel metodlar dışında bilimsel bilgilere de ulaşmış olur. Türkiyenin ilk seramik Profesörü Jale Yılmabaşarın çini üzerine çalışmaları izledi ve çini desenlerinin sadece geleneksel motiflerden ibaret olmadığını gördü. Faik Kırımlı ile tanışması sonucu ondan İznik tekniğinin inceliklerini öğrenir ve Faik Kırımlı'nın yardımı ile geleneksel bir odunlu fırın yaparlar ve denemeler yapmaya başlanır. Sıtkı Usta İznik çinisi benzerlerini üretmek ister, ilk denemeler istedikleri gibi çıkmayınca ve zaman olarak uzun bir süreç harcanınca bundan vazgeçer ve Kütahya Çinisi altyapısı ile arkaik dönem formlar üzerine mavi-beyaz İznik çini imitasyonlarını çalışmaya başlar ve bu işlerin farklılığı nedeni ile daha çok ilgi çektiğini görüp, tasarım ve üretimlerini bu yolda ilerletir.

Sıtkı Ustanın bu deneyimi yerli sanatseverlerden önce Avrupa'lıların ilgisini çeker. Böylece adı da yavaş yavaş duyulmaya başlamıştır. Avrupa'dan sanatseverler ve kolleksiyonerler Kütahya'ya gelmeye başlamışlardır bu dönemde. Öyle ki bu akın Kütahya'nın tanımı içinde önemli bir rol oynamaktadır. Diğer büyük çini atölyeleri

[78] MELDA DAVRAN, a.g.e. , 2006

bir taraftan geleneksel Kütahya çinilerinin ve desenlerinin bozulup, dejenere olduğunu düşünürken, bir taraftan gelen bu turist akını sayesinde ekonomik olarak da memnun kalırlar. Sergiler ve imzalar ile beraber Sıtkı Ustanın sattığı çinilerde sanat eseri olarak görülmeye ve diğer çinilerden çok daha yüksek fiyatlardan alıcı bulmaya başlarlar.

Ünü git gide yayılan Sıtkı Usta lstanbul'da önemli ailelerin ilgisini çeker. İstanbul' un köklü ailelerinden Eskinaziler'in gelini Men Eskinazi'nin Büyükada' da bir dükkanı vardır. Haber salar dostlarına Eskinazi. "O çocuğu bana getirin, seramiklerini dükkanımda satacağım." Sıtkı' imzalı seramikler, Kütahya'dan Büyükada' ya doğru yola çıkar, bu kez adadaki dükkanda bir gün içinde satılırlar.

Bu arada ünü Türkiye'ye yayılmaya başlamıştır. Artık herkes "Sıtkı" imzalı "şu yeni seramikçi"nin peşindedir.[79]

Geçmişe ait olanı, tarihin damıttıklarını kendi yaratım sürecinde bambaşka bir bakış açısıyla yeniden değerlendiren usta, bugün uluslararası anlamda kabul gören yapıtlarını sadece 'Sıtkı' diye imzalıyor. "Sıtkı" imzalı seramikler birçok ülkede antika olarak niteleniyor. imzasını taşıyan parçalar Fransa, Polonya, lngiltere ve Hollanda'nın önde gelen müzelerinin koleksiyonlarında. ilk yurt dışı sergisi Japonya'daydı. Turkuaz mavisi ve balık desenleriyle Japonların ilgisini çekti. Üç kez Sıtkı Olçar'ı ülkelerine davet ettiler, Osaka ve Tokyo'da eserleri sergilendi. (Ancak bazı seramik meraklılarından duyduğumuza göre Japonların asıl ilgilendikleri ustanın geliştirdiği geleneksel sırlama tekniğinin formülüydü. Hala bu formülün peşinde oldukları söyleniyor.[80]

Sıtkı Usta'nın bazen motif, bazen form, bazense kavramdan yola çıkarak oluşturduğu koleksiyon serileri oldu. Başlıcaları İznikler, Kütahya tabakları, Yelkenliler, Çintemaniler, Hatayiler, Rumiler, Balıklar, Kaplumbağalar, Kediler, Kuşlar, Atlar, Sefer Tasları, Lazımlıklar, Çanakkale Evleri, Piri Reisler, Bizans Mozaikleri, Ayasofya Mozaikleri gibi seriler oldu. Bakalım önümüzdeki yıllarda ne sürprizlerle karşımıza çıkacak. Onu tanıyanlar artık böyle bir beklenti içindeler. Bizi buna alıştırdı. Bizans Mozaikleri için şöyle diyordu: "Şimdi dünya değişti ne Romalı var, ne Bizanslı... Ne de yerlere serilmiş halılar gibi duran mozaikler. Yakında sular altında kalacak olan Zeugma. Bunların hepsinden etkilenerek ve onlara dikkat çekmek için şimdiye kadar hiçbir seramikçinin yapmadığı bir çalışmaya girdim. Her biri ünik bir seri imalat yaptım. Ortaya çıkanlar düşündüğümden de başarılı oldu. 1998'de Bologna'da açtığım sergide koleksiyonerler tarafından kapışıldı.. "Her zaman şaşırtıcı konular bulup her zaman yeni ve özgün olmayı başaran Usta Piri Reis haritalarını seramiğe uygulamasını ise şöyle anlatıyordu: "Frig vadisinde kamp yapıyorduk. Füreya Koral'ın bana verdiği turkuvazlı fincandan kahvemi yudumlarken düşüncelerim ve gönlüm engin denizlere daldı. Denizler haritaları,

[79] MELDA DAVRAN, a.g.e. , 2006
[80] METRO GASTRO, 2004 - www.sitki.com.tr

haritalar Piri Reisi çağrıştırdı. Bir zamanlar Piri Reis nasıl gezmişse gemilerle benim de çanak, çömleklerim neden gezmesin dedim, çalışmaya başladım."[81]

Bir taraftan çini çalışmaları devam ederken, diğer yandan Kütahya'nın tarihi zenginliklerini ortaya çıkarmak için uğraşmaya devam eder, Frig vadisinin eski yolunu ortaya çıkartır. Bu bölgeye Türkiye'nin her yerinden turist getirmeye çalışır. Burayı bir kamp ve turizm bölgesi yapmak için uğraşır. 7 sene kendi imkanlarıyla bunu başarır, fakat bu ciddi külfetli bir iştir bir ara hanımının küpelerini bile bu uğurda satar.

Kendini tanıma ve çalışma fırsatı bulan şanslı biri olarak da Sıtkı Usta kendine has biri olması dışında hayata çok pozitif bakan biridir. Onu hiç tanımayan biri bile onunla birkaç dakikalık sohbetten sonra onu yıllardır tanıyormuş gibi bir hisse kapılır. Kendini sevdirmeyi bilen bu güler yüzlü, kendine deli dendiğinde gülen ve evet öyleyim diyen, yaşamın ve doğanın güzelliğini kavramaya çalışıp bu olumlu ve neşeli yönünü eserlerine aks ettirmeyi bilen biriydi. Kendi eserleri bu yüzden hep onun enerjisini taşımıştır, renkler, desenler, formlar. Yurtdışına sergileri için çıktığı zaman da mutlak gittiği her ülkenin müzesinden ve kültüründen bir şeyleri çini eserlerine adapte eder, uygulardı. Tıpkı Portekiz horozu bibloları gibi.

1986'da Yunanistan'ın Volos kentinde düzenlenen Beşinci Balkan Ülkeleri El Sanatları Fuar ve Festivali'ne ülkemizi temsil etmek üzere devlet tarafından "usta sanatçı" olarak gönderilmesi Sıtkı Usta'nın sanatındaki bir başka dönüm noktası olmuştur. Yunanistan'a gelen yabancı sanatçılar ve kullandıkları teknikler Sıtkı Usta'ya yeni ufuklar açar. Daha sonraları sık sık gittiği Rodos'ta İkanos Seramik Fabrikası'nın sahibi Hacı Konstantin'in ortağı İhsan Binici ve aynı adı taşıyan eşiyle tanışır. Onların Asya çinisi dedikleri çinide kullandıkları teknikleri ve boyaların formüllerini öğrenir.[82]

Sıtkı Olçar'ın yurt dışında takdir kazandığı Almanya basınından da anlaşılıyor. Ünlü Der Spiegel Dergisi, usta sanatçı için "Kütahyalı Çılgın Picasso" başlığını kullandı.

Almanya'nın önde gelen siyasi dergilerinden Der Spiegel'in "Spiegel-Online" adlı internet sitesinde, Kütahyalı seramik sanatçısı Sıtkı Olçar ve Kütahya seramik sanatı tanıtıldı.[83]

Bu kadar başarılı olan Sıtkı Usta'nın İngiltere Prensesi Margaret'ten, Japon imparatoru Mikasan'a, Eczacıbaşı Ailesi'nden Rahmi Koç'a değin pek çok önemli ismi kapsayan çok geniş bir kolleksiyoner grubu var.[84]

[81] Yılmaz UYAR, Seramiğin Evrensel Ustası Sıtkı Olçar, Sıtkı Olçar, Çininin Picassosu Panel Kitabı, Kütahya 2010
[82] MELDA DAVRAN, AKTÜEL DERGİSi, 2003
[83] TRT KÜLTÜR-SANAT 24.04.2007
[84] METRO GASTRO DERGiSi 2004

Sıtkı Usta imzalı eserlere sahip bazı müze ve koleksiyonerler şunlar: İngiltere'deki British Museum, Danimarka'daki Louisiana Museum, Norveç Deniz Müzesi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki lndiana Art Museum, Koç Ailesi, Nazlı llıcak, Çiğdem Simavi, Dr. Leyla Navaro, Selim Turan, Utku Varlık, Eren Eyüboğlu, Mustafa Plevneli, Cem Duna ve Leyla Alatan.[85]

Ayrıca Olçar, eserlerini el yazısıyla "Sıtkı" olarak işaretlediğini hatırlatarak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) fuayesi, Koç Holding'in Talia Oteli ve Fethiye'deki Ece Saray Oteli'nin lobileri ile İhsan Doğramacı'nın evinin de bulunduğu birçok mekanda kendi ürettiği eserlerin yer aldığını sözlerine ekledi. Danimarka, Norveç, Japonya gibi ülkelerin müzelerinde eserleri yer alıyor ve yine dünyanın pek çok ülkesinde koleksiyonerleri ortaya çıkarıyor.[86]

"Eserlerinizi kimler alıyor, eserlerinize olan ilgi ne durumda?" sorusuna usta şu şekilde cevap veriyor: "Yabancı koleksiyonerlerim var. Örneğin, İtalya'dan gelirler en büyük parçanın en iyisini alırlar. Yemek takımı yapıyoruz sipariş üzerine; yalnız iki, üç sene beklemeleri gerekiyor, hemen olmuyor. IMKB Fuayesindeki o eser bana aittir. Müzelerde de güzel eserlerimiz var, Japonya, Brüksel, Norveç, Danimarka'da birçok müzede var eserlerimiz. Yurt dışındakiler beni takip ediyor, hemen geliyorlar; örneğin, İsviçre'de bir koleksiyoncumda 230 parça eserim var. Türkiye'de bir bayan var 600 parçam var onda, ama o kendini saklıyor. Ünlülerden çok kişi beni takip ediyor, eserlerimi alıyor".[87]

Elbette bu şöhrette ve Olçar'ın sanatını bu denli ilerletmesinde Koç ailesinin büyük payı var. Koç ailesiyle tanışmasını şöyle anlatıyor Olçar: "Sevgi Gönül bir gün Antalya'daki bir otelde benim eserlerimi görüyor. O zamanlar çalışmalarım oradaki otellerde satılıyor. "Bu çocuk kim gelsin bir tanışalım" diyor. Sevgi Hanımın Beşiktaş'ta bir evi vardı, oraya gittim. Eserlerimi almaya başladı. Sanatı çok seviyor. Bana destek olmak istiyordu. Bir de bana otomobil hediye etti.

O zamanlar öyle otomobil alabilmek kolay değil. Suna Hanım (Kıraç), Semahat Hanım (Arsel) atölyemize geldiler. Derken, bu aile Allah var bizi sevdi. O zamandan beri bana özel otomobil yaptırıp hediye ederler.

Şu an kullandığım otomobili de Rahmi Koç yaptırıp hediye etti."(Bu arada hemen söylemeli, Olçar da atölyesinin hemen yanı başına Rahmi Koç için bir helikopter pisti yaptırarak bu otomobil jestlerine bir karşılık vermiş. Koç hem atölyesine, hem de Kütahya'daki konferanslara gelebilsin diye.[88]

[85] Melda DAVRAN, AKTÜEL DERGİSi 2003 - www.sitki.com.tr

[86] http://www.lebriz.com/pages/artist.aspx?artistID=22&section=550&lang=TR&periodID=&pageNo=49&exhID=0&bhcp=1 - 26 Mayıs 2006

[87] Züccaciye-Hediyelik Dergisi, 2008 Çiniye Farklı Bir Dokunuş ;Sıtkı Usta, 2008 İstanbul - www.sitki.com.tr

[88] Elif KORAP, SABAH Gazetesi, 26 Mayıs 2006

Türkiye'nin, herkesin kolay kolay yaklaşamadığı önemli isimleriyle uzun yıllara dayanan dostluklarının sırrını sormadan edemiyoruz. Sıtkı Usta'nın cevabı da kişiliği gibi samimi: "Evet, onlar önemli yerlerdeki önemli insanlardı. Ama benim ufkumun açılacağını gördüler, bir köylü çocuğuydum ama bana güvendiler. Çenem çok olduğu için seviyor olabilirler, yalın, sade insanı özlediklerini gördüm. Hep açık, sözlüydüm, net oldum, sır tutarım, gerektiğinde fazla konuşmamayı bildim. Mesela Bilge Mestçi yıllar, yıllar önce alıp beni diskoteğe götürmüştü. İçki içmem, sarhoş olmak istemem ama gidip görmüştüm işte. Tosun Sezen bana Nişantaşı'ndaki evini açmıştı. Avni Arbaş yıllar önce gelip Kütahya'da kaldı, atölyemde 80 gün çalıştı."

Sıtkı Olçar'ın hayatı en az yaptığı çiniler kadar renkli. Yüzlerce Kütahyalı çini sanatçısı arasından sıyrılıp çıkmayı başaran Sıtkı Usta bir halkla ilişkiler uzmanı sanki. Sıtkı Olçar'ı kimse soyadı ile tanımaz. O hep " Sıtkı Usta" diye bilinir. Avcı yeleği, turkuaz renkli cipi ile çinilerinde yarattığı farklılığı hayatında da devam ettirir. Neşelidir, esprilidir, insan canlısıdır. Uluslararası bir sanatçıdır ama tevaazuyu sever.[89]

Eskişehir yolundaki satış yeri, onun adeta inziva kalesidir. Orada günlerce kalır ve balık avlar, Ömer Cessur röportajda burasına olan tutkusunu şöyle anlatır.” Şimdi İstanbul’a gidiyoruz Bursa’ya gidiyoruz Bilecik’e gidiyoruz gidip gelirken biz göz koyduk oraya. Ömer usta azıcık param olsa şurayı alsak diyordu. Bir gün azıcık paramız oldu olacak ya 400 lira paramız oldu benim değil de onun kendine ait. Sorduk su tarla kimindir diye girdik Sofular köyüne. Biri dedi adını bilmiyorum bir amcanın. Gittik dedik dayı su tarlayı bize satar mısın?

Gözümüze baktı baktı satarım dedi zaten bir şey olmuyor arpa olmuyor buğday olmuyor. Vallahi pazarlığını ettik aldık orayı. O zamanın parasıyla 2000 liraydı 400 lirasını verdi. Hayal ediyor şimdi şurayı dükkan yapacağız şurayı çeşme yapacağız şurayı fırın yapacağız. Sonra ki senelerde sergilerden para kazanmaya başladık kolları sıvayıp orayı yapmaya başladık. Köy müdürümüz vardı hususi onu da götürdük. O da sağ olsun şurayı şöyle yapın diye yardımcı oldu. Öylelikle başladık. Ön tarafa park yeri çeşme tuvalet peşinde dükkan seralık alt tarafa ev yaptırdık.

Bana 5 tane şömine yaptırdı. Ne yapacaksın 5 şömineyi dedim bende ustalık işi çoktur yaptım. Üstüne bir tane kuş koyduk dumanın çıktığı yere. Sonra geldi orası öyle olmaz mazgal deliği koyacaksın dedi. Bende dedim mazgal deliği ne dumanın çıktığı yermiş. Sonra öğrendim yaptım. Çok kişiler ağırladık orada.”[90]

Sıtkı Usta ayrıca bir maceracıdır. Bazen genç dağcılarla Murat Dağı'na çıkar, kimi zaman Frig Vadisi'nde doğa yürüyüşü organize eder. Ayrıca buralarda motor parkurları ve gezileri düzenler. Ayrıca buralarda kano yarışları ve Jeep rallisi organize eder. Kendi binmese de bir atı vardır ve at yarışlarına sokar. New York'taki

[89] Melda DAVRAN, Chronıcle
[90] Ömer Cessur Röportajı

sergide de, Hacıkebir'deki rahvan at yarışlarında da o var. Yaşamın her anından keyif almasını bilen biridir.

Sıtkı Usta, ateş ve toprakla tanışmasının 30. yılı nedeniyle Frig Vadisi'nde bir doğa yürüyüşü düzenledi. işte onun dilinden bu yürüyüşün özeti: "insanlar, kendilerini bulur bu akmayan mecrada, kendilerini. Zaten bulmazlarsa, yaşarlar kiremit örtülü çatı altlarında veya evlerinin bodrum katlarında. Yaşarken yaşamın tadına varanlar, ellerinden gelmese de istemeseler de birbirlerinin kusurlarını görmezden gelerek ve doğada dolaşarak kucaklaşırlar. Sanki her biri yakın akraba, kardeş gibi selamlaşır, yardımlaşır karıncalar gibi. Bazen de kavga ederler böcekler gibi. En sonunda derin uykuya dalarlar."[91]

Kütahya'ya sadece çinici ustası olarak değil, insanların yaşamına da katkıda bulunmak için de çaba sarf eder. Çinilerinden arka kalan zamanı hayır işleri için harcar, Kütahya Kanser Derneği'nin faaliyetlerinde, Koşuyolu Kalp Vakfının çalışmalarında bulunur. Dünya Göz Hastanesi'ni Kütahya'ya getirmesi için öncülük yapar. Durumu olmayan insanlara elinden geldiğince yardım edip, dükkanına geleni geri çevirmez. İnsanları ayırmayıp, onların mutluluğu ile mutlu olan bir yapıya sahip.

Bazen cipini alıp Toroslara, Balkar Dağları'na doğru yola çıkıyor, köylü çocuklara şeker dağıtıyor, kızların çeyizlerini tamamlıyor. Dağ köylüleriyle, çobanlarla sohbet etmeyi seviyor. "Olçar bizim soyadımız, toplamak anlamına geliyor, ben belki bu yüzden sevdiklerimi toplamayı seviyorum" diyor. Denizli Yatağan Festivali'nin Festival ağalığını, kültür ağalığını yapıyor. Eskişehir Festivali'yle ilgilenirken, bir yandan da at geleneksel "Rahvan Yarışları"na hazırlanıyor. Her sene Frig vadisinde çadırlar kuruluyor, ateşler yakılıyor, Sıtkı Usta misafirlerini ağırlıyor. Onlara Kütahya ve çevresinin doğal güzelliklerini tanıtıyor. Kütahya'ya aşık, en ufak bir sorun olsa çözmek için elinden geleni yapıyor. Çok sıkıldığında da Frig vadisindeki mağarasında çok sevdiği doğayla baş başa kalıyor.[92]

Sıtkı Usta, Kütahya Çocuk Yurdu'ndaki çocuklarla piknik yapmayı gelenek haline getirmiş. "Kütahya'da doğalgaza geçen ilk resmi bina çocuk yurdu oldu, çocuklar üşümedi" diyen Sıtkı Usta, ramazanda yurttaki çocuklarla iki kez iftar yaptıklarını ve bayramda da çocukları evlere "misafir" olarak aldıklarını belirtiyor.[93]

Yerel Televizyonlar birliği tarafından geçen yıllarda her ilden bir kişiye verilen 'Halk kahramanı' ödülüne kendisini layık gördüklerini aktaran Sıtkı Olçar, şöyle konuşuyor: "Hiçbir siyasi ve ekonomik çıkar gözetmeksizin halkın sorunlarına çözüm aradığım için ödül verdiler. Halk beni seviyorsa sanatım için seviyor. Başkaca

[91] Namık KOÇAK, Ateş ve toprakla geçen 30 yıl http://www.miliiyet.com. tr/2000/06/04/yasam/yas03 - 4 Haziran 2000
[92] Melda DAVRAN, CHRONICLE Dergisi -2006
[93] Serpil YILMAZ, http://www.milliyet.eom.tr/cocuklar -usumesin -/serpil- yilma z/ekonomi/yazardetayarsiv/03.11.2005/244154/default.htm

bir niyetim olmadı da olmaz da. Sadece tek isteğim küçük atölyem ve sanatımla baş başa kalmak."[94]

Sıtkı Usta; farklı işler yaptığı için bir süre 'aykırı' olarak nitelendiğini biraz müstehzi bir ifadeyle anlatıyor. Uzun yıllar Kütahya'da bir mağarada yaşadığını söyleyen Olçar, mağarasının dünyaca ünlü olduğunu ve ziyaretçilerinin kendisini mağarasında ziyaret ettiğini belirtiyor. 18 yıl boyunca Kütahya'yı gezdirmek için ücretsiz doğa gezileri de düzenleyen Sıtkı Usta, çevresinden gelen eleştirileri göğüsleyemediği için bu gezilere 2008 de son vermiş. Fakat yine de hizmetten vazgeçmeyen usta, bu kez de Kütahya'da bir rock etkinliği düzenlemeye karar vermiş.[95]

Sıtkı Usta yaşamı boyunca sanat çalışmaları ve Kütahya'daki yaşamı ile çok farklı zorluklara maruz kalmıştır. Bunların başında da diğer çiniciler ve çini atölyeleri ile Kütahya'nın ileri gelenleri ve bazı siyasiler gelmektedir. Kütahya çinisini bozduğu, dejenere ettiği ve özelliğini kaybetmesine yol açtığı, ayrıca antikaya ve eski eserlere, özellikle eski Kütahya evlerinden çıkan çinilere merakı yüzünden ortaya farklı şaibeler de atıldı. Fakat bunlar net olarak kanıtlanıp ispatlanmayıp kulaktan kulağa yayıldı. Eskişehir yolundaki mağazasına giriş ve araçların durmaması için asfalt yükseltilir ve kapatılır. Ve hatta o kadar ileri gidildi ki, dükkanının camları kırılıp 25 metrekarelik evi yakılır. Bütün bu zorluklara rağmen yılmaz, içindeki kırıklığa inat Kütahya için çalışmaya ve eserler üretmeye devam eder. Ve azminin karşılığını 2008 yılında UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi ödülünü alarak görür.

Sıtkı Olçar, yaptığı açıklamada, UNESCO tarafından 2003'te kabul edilen, Türkiye'nin de 2006'da taraf olduğu "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2008 yılı için belirlenen 7 sanatçıdan biri olduğunu ve Yaşayan İnsan Hazinesi ödülünün 14 Ocakta İstanbul'da düzenlenen törende kendisine verildiğini anımsattı. Bakanlığın, Yaşayan insan Hazineleri listesine alacağı sanatçıları, "kişinin ustalığını 10 yıldır icra ediyor olması, sanatın usta-çırak ilişkisiyle öğrenmiş olması, konusunda ender bulunan bilgiye sahip bulunması, kişi veya grubun yaptığı işe kendisini adamış olması, bilgi ve becerilerini geliştirme yeteneği ile çırağa aktarma becerisi bulunması" ölçütleriyle değerlendirdiğini belirten Olçar ödüllendirilmesinden büyük mutluluk duyduğunu bildirdi. Kütahya'da 37 yıldır çinicilikle uğraştığını dile getiren Olçar, "Bu ödül benim için gurur verici. Benim asıl ustam Kütahya'dır. Ustama olan sevgim ve saygım beni buralara kadar getirdi.

Hayatım boyunca beni hep destekleyen hayat arkadaşını eşime de bu ödülü ithaf ediyorum" dedi. Olçar, ödülü almasından dolayı Koç Holding Onursal Başkanı Rahmi Koç'un mektup, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat

[94] ROTA HABER 14.07.2008 http://www.porttakal.com/haberler/ekonomi/dunya -cinici-sitki-ustanin-pesinde-ama-34134.html
[95] Müjgan HALiS, Sabah Gazetesi 14 Mart 2009

Hisarcıkoğlu ve AK Parti Kütahya Milletvekili Hasan Fehmi Kinay'ın telgraf göndererek kendisini kutladığını kaydetti.[96]

Sıtkı Usta ortaya çıkardığı eserler ve çevresindekilere karşı tutumu ve dostane davranışları ile insanların gülümsetmeyi hep başardı. Öyle ki eskiden ona karşı farklı hissedenler bile onun pozitif duruşundan etkilendiler. Elbette ki hastalığının ortaya çıkması da insanlarda bunları biraz düşünmelerine yol açmıştı.

Rahatsızlığı nedeniyle İstanbul Amerikan Hastanesi'ne sürekli kontrole giden Sıtkı Olçar, kontrollerden kalan zamanlarını da Eskişehir yolu üzerindeki çini satış merkezi Seramik House' de geçiriyor. Dostlarının hiç yalnız bırakmadığı Sıtkı Olçar geçtiğimiz hafta sonunda HOG-Harley Sahipleri Grubu Spor Kulübü Derneği Üyeleri tarafından ziyaret edildi. Yalnızca Sıtkı Usta için geldiklerini söyleyen derneğin Eskişehir Sorumlusu Can Pak: "Türkiye genelinde bulunan Harley Davidson meraklısı dernek üyelerimiz ile zaman zaman çeşitli programlar düzenliyoruz. Bu etkinliklerin birisini de Eskişehir'de organize ettik. Bizlere her zaman destek veren ve bizlerden sıcak dostluğunu esirgemeyen Sıtkı Usta'nın hasta olduğunu duyunca çok üzüldük. Kütahya'ya, Sıtkı ustanın mekanına yalnızca ve yalnızca onun için geldik. Manevi olarak yanında olmak istedik." dedi. Can Pak konuşmasının devamında: "Buraya geliş amacımız başta da söylediğim gibi yalnızca ve yalnızca Sıtkı Usta'mızı ziyaret etmektir. Onun güzel yüzünü görmek, onun özgürlüğe olan düşkünlüğünü, insan sevgisine ne kadar değer verdiğini bildiğim için sırf bütün dostlarımızla ziyarete geldik ve onunda yüzünü güldürdük. O da bizi mutlu etti." dedi. İstanbul, Ankara, İzmir, İzmit, Eskişehir ve Bursa'dan yaklaşık 100 yakın bir ekiple Sıtkı Olçar'a geçmiş olsun ziyaretinde bulunan HOG-Harley Sahipleri Grubu Spor Kulübü Derneği Üyeleri, Sıtkı Olçar'ın çinilerine de hayranlıklarını gizleyemediler. Sanatla, sporun iç içe olduğunu söyleyen demek üyeleri: "Sıtkı Usta sanatında, bizlerde spor hobimizde özgürlüğümüzü ortaya koyuyoruz. Bu bağlamda Sıtkı Usta bizim için çok değerli bir insan. Bizler için Sıtkı Usta bizim için Dünya insanlığını temsil eden muhteşem bir insan, insan olmuş bir insan onu ifade ediyor. Sırf onu görmek için İzmir'den, istanbul'dan gelerek onu görmek bizler için büyük bir onur." dediler.

40 motosikletli ve yaklaşık 100 kişilik bir grubun ziyareti ile moral bulan Sıtkı Olçar ise: "Beni buralara kadar gelerek ziyaret eden, moral veren tüm dostlara teşekkür ediyorum. inanın beni çok duygulandırdılar." dedi.[97]

Sıtkı Usta'nın bir süredir rahatsız (kanser) olduğunu öğrenen dostları, 23-25 Eylül tarihleri arasında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı (KÜSAV) adına 'Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları' başlıklı bir sempozyum düzenlediler. Sıtkı Usta açılışta yaptığı konuşmada şunları diyordu:

[96] Kütahya Gündem Gazetesi, 18 Ocak 2010
[97] Kütahya Gündem Gazetesi , Ağustos 2010

"Herkes New York'ta gezerken, ben saatlerce müze gezer Picasso'nun resimlerinin önünden ayrılmazdım." [98]

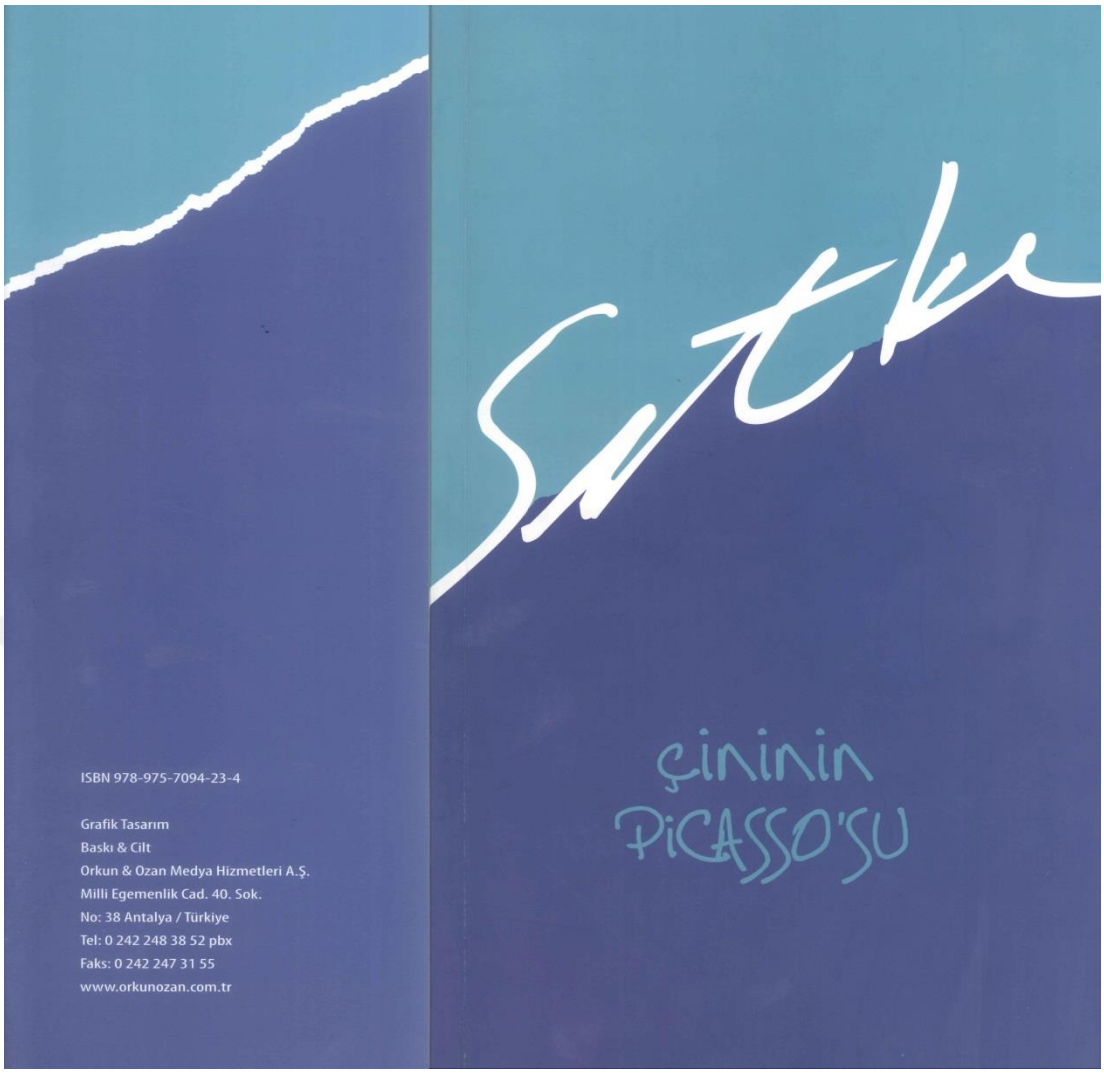
Sıtkı Usta adına düzenlenen bu özel gün, onun yalnızca sanatına gösterilen ilgiden ibaret değildi; Kütahya'nın tanıtılması için düzenlediği "Sivil Havacılık Olimpiyat", Rahvan At Yarışları gibi etkinlikler; yardım elini uzattığı çocuklar ve hemşerileri adına bir teşekkür de... Kütahya Tunçbilek Belediyesi aynı gün bir sokağa "Sıtkı Usta"nın adını vererek, herkesi şaşırttı. Sıtkı Usta'yı ilk keşfeden Büyükadalı Men Esldnazi gibi en büyük destekçileri olan Koç Ailesi, Kültür ve Sanat Varlıkları Koruma ve Tanıtma Vakfı (KÜSAV) Başkanı Çiğdem Simavi ve Fethiyedelsi Ece Saray Otelinin sahibi Cemal Ece, Kütahya Hilton Garden Inn otelinin sahibi Hasan Kosif canla başla seferber olup, Sıtkı Usta'ya bu özel günü hazırlamışlardı. Simavi bugüne kadar hiç yapmadığı bir şeyi yapıp, kürsüye çıkıp Sıtkı Usta'ya "Çok özelsin, senin eserlerini toplumla paylaşmak için geldik diye seslendi.[99]

Sempozyum da, akademi dünyasının önemli isimlerinden Prof. Dr. Gönül Öney, Prof. Dr. Kenan Mortan, Prof. Dr. Sitare Turan Bakır, Ömür Tufan ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü Mahmut Evkuran; Nazan Ölçer ve Gönül Öney'in oturum başkanlıklarında, eşsiz sanatçı Sıtkı Usta'nın sadece Kütahya, Türkiye değil aynı zamanda dünya çiniciliğine yaptığı katkılarını anlattılar.[100]

Sadece Kütahya Çiniciliğini değil, Türk Çini Sanatını da Dünya'ya tanıtan, ardında sayısız eserler bırakan, yurt içi ve yurt dışında çok sayıda ödül kazanan Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar, uzun süredir kanser tedavisi gördüğü ve son dönemlerinde rahatsızlığının giderek ilerlemesi nedeniyle İstanbul Amerikan Hastanesinde 15 Kasım 201O akşamı hayatını kaybetti.

Böylece çininin Picassosu, dervişi son kez gülümseyerek veda eder sevdiklerine ve geride sadece imzasını bıraktığı eserler kalır.

[98] Milliyet, 26 Eylül 2010
[99] Milliyet, 26 Eylül 2010
[100] 27.09.201O http://www.haberler.com/cini -ustamiz-sitki-olcar-adina-sempozyum -2254575-haberi/



Resim No: 1 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" Sempozyum & Panel Kitapçığı



Resim No: 2 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" Sempozyum & Panel Afiş ve Kartı



Resim No: 3 "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" Sempozyum & Panel Programı

2.1.1. Sıtkı Ustaya Kütahyalıların Bakış Açısı

Kütahyalı çinici Sıtkı Usta, Hıncal Uluç'un bir makalesinde değindiği gibi "Kütahya'nın Muhtarı" ismi ile de anılmaktaydı. Çini yaşamı boyunca sanattan beslenen ve kazandıklarını yine yaşadığı şehre geri vermek gibi bir felsefesi olduğunu söylese de, Kütahya'lıların ve Kütahya'lı çini ustalarının onun hakkında düşünceleri farklılık göstermekteydi. Buna tam olarak değinmeden önce Kütahya'nın tanıtımı için ne gibi işler ve organizasyonlar yapmıştır denildiğinde, "Sivil Havacılık Olimpiyatı", Rahvan At Yarışları" gibi etkinlikler dışında her sene Frig vadisinde çadırlar kuruluyor, ateşler yakılıyor, Sıtkı Usta misafirlerini ağırlıyordu. Onlara Kütahya ve çevresinin doğal güzelliklerini tanıtıyordu.

Kütahya'ya her seferinde aşık olduğunu en ufak bir sorun olsa çözmek için elinden geleni yaptığını da söylüyordu. Peki Kütahya'yı bu derece seven ve hizmet ettiğini söyleyen bu kişiye yaşadığı şehirden gelen tepkiler ve eleştiriler neydi? Öyle ki 18 yıl boyunca Kütahya'yı gezdirmek için ücretsiz doğa gezileri de düzenleyen Sıtkı Usta, çevresinden gelen eleştirileri göğüsleyemediği için bu gezilere 2008 de son vermiş. Bu konuda farklı pek çok unsur bulunmakta, bunun nedenini yerel kişilere sorduğunuzda yararı da olduğunu ama bazı farklı durumlarda bulunduğunu söylerken çok detay veremiyorlar. Gerçi Kütahya gibi birbirini tanıyan ve köklü bir geçmişe sahip olan şehirde eski aileler birbirlerini tanıdıkları için koca bir çember gibi içerideki olumsuzluk diğer kesimlere de farklı bir şekilde yansımaktaydı. Çini ile alakalı olmayan kesimin en rahatsız oldukları nokta Sıtkı Usta nın eski antikalara ve sanat eserlerine olan yoğun ilgisiydi. Bunun ile ilgili net bir kanıt yada zan altında bir durum resmen söz konusu olmasa da, bu şekilde bilinmekteydi.

Diğer taraftan eski ve geleneksel çini kültüründen gelmiş ustaların ona bakış açısı da terazinin iki kefesini andırmaktaydı. Kütahya'nın tanıtımı ve Kütahya çinisinin bilinirliği için çok emek verdiğini söyleyenler olduğu gibi, onun Kütahya çinisi yapmadığını yaptıklarının başka bir şey olduğunu ve geleneksel Kütahya çini desenlerinin ve formlarının deforme edilip bozulmasını başlatanlardan olduğunu savunanlar da bulunmaktaydı. Buna sebep olan unsurların başında yaptığı farklı işlerin yüksek ücretler ile satıldığını gören diğer çini atölyelerinin benzer işler çıkartmak adına yaptıkları üretimlerdi. Bu belki de ticari rekabetin verdiği olumsuz bir görüş olabileceği gibi, yaşamlarını bu sanat da harcayan eski çini ustalarının verdikleri yılların emeğini adına yaptıkları işlerin gözleri önünde değişmemesi adına idealist bir biçimde verdikleri duygusal bir tepki de olabilirdi. Buna net bir sonuç vererek nokta koymak maalesef imkansız.

Sıtkı Usta ayrıca içinde sanat çalışmaları gerekse Kütahya'daki hayatı süresince karşılaştığı zorluklar içine yerel yönetimler ve Kütahya da yaşayan ileri gelen kişilerde bulunmaktaydı. Buna en büyük neden belki de yaşadıkları zorlukları eleştirisel bir yaklaşımla medya yoluyla yazmasıydı. Bu yüzden çok tepkiler almış hatta köşe yazısı yerel gazeteden kaldırılmıştı.

Fakat o yine de bu eleştirileri Kütahya'nın ve çinicilerin iyiliği için olduğunu söyleyerek çalışmalarına devam etmiştir. Onun sanatını eleştiremeyenler için belki de kişiliği üzerinden eleştirilerde bulunmaktaydı. Eleştirilerin haklılığı ve doğruluğu muallak olsa da, gerçek olan tek şey Sıtkı Usta'nın sanatını düşünülemeyecek kadar uzak diyarlara taşıdığı idi.

Hastalığında ve son zamanlarında içindeki kırgınlıkları dışarı vursa da artık pek bir yararı olmamıştı. Ölümü ardından 24 Eylül 2010 yılında düzenlenen seminerde saygı ile anılmış olsa da, doğruları ve yanlışları ile Kütahya'dan Dünyaca tanınan bir çini ustası yetişip zamanda iz bırakmıştı.

2.2.Sıtkı Olçar Müzesi

Sıtkı Ustanın vefatı ailesi ve sevdiklerini, sanatseverleri derinden etkiler. Dönemin başbakanı Kütahya Valisi ve Belediye Başkanına "Sıtkı Olçar Müzesi" açılması doğrultusunda talimat verdiğini belirtir. Böylelikle Sıtkı Olçar Müzesi için çalışmalar başlar. İlk başlarda bazı bürokratik nedenler ile süreç uzasa da 2013 yılında Kütahya Belediye Başkanı ve Nida Olçar arasında müzenin ilk adımı atılıp protokol imzalanır. Nihayet Tarihi Germiyan Sokağındaki tarihi bir konakta müze için yer verilir. Konuyla ilgili gazete haberinin bir bölümü aşağıda aktarılmıştır:

"Kütahya Belediye Başkanı, kurulacak olan Sıtkı Usta (Olçar) Çini Müzesi veya Müze Evi bölümünde Fatma Nida Olçar tarafından belediyeye bağışlanacak olan Sıtkı Usta'ya ait 303 adet eser, 34 adet kişisel Eşya 112 adet plaket ve onur belgesinin sergileneceğini ifade etti. Belediye Başkanı müze veya müze evi bölümünün açılışının ise merhum Sıtkı Olçar'ın ölüm yıldönümü olan 16 Kasım tarihinde yapılacağını sözlerine ekledi. Törende söz alan merhum Sıtkı Olçar'ın kızı Nida Olçar ise," Bu Çini Müzesi / Müze Evi Bölümü'nün açılmasında emeği geçen başkanımıza ve ekibine çok teşekkür ediyorum" dedi.[101]

Sıtkı Olçar Müzesi Germiyan Sokak no 48 de bulunan konak, 2015 yılında imzalanan protokol doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda 2016 yılının kasım ayında Kültür ve Turizm Bakanlığının da katılımıyla Sayın Nabi Avcı'nın katılımıyla müze olarak açılır ve faaliyete geçer. Hemen birinci katta Sıtkı ustanın kültürel ve sosyal yaşantısına ilişkin görselleri de içeren foto blok panolar ve kişisel eşyalarının sergilenmesi şeklinde düzenlenir. En üst katta ise Sıtkı ustanın kendi ürettiği, yaptığı çiniler ve ortak çalışmalar sonucunda meydana getirdikleri eserler ve foto blok panolar üzerinde sergilenmektedir.

[101] http://www.kutahyaarsiv .com/haber-kutahya-sitki-usta-ya-olan-vefa-borcunu-odemeye - basladi-4429.html 12Ağustos 2015

Müzede yaklaşık; 303 adet Sıtkı Usta eseri, 112 adet plaket ve yaklaşık 90 parçadan oluşan kişisel şapka ve meşhur yelekleri sergileniyor. iki kattan oluşan müzenin birinci katında Sıtkı Olçar'ın sosyal yaşantısını, Frig Vadisi turlarını, Yatağan Festival Ağalığını, Rahvan At Yarışlarının sergilendiği bir bölüm, plaket ve ödüllerinin sergilendiği bir çalışma odası, Kütahya tarihini ve çiniciliğini anlatan zengin bir kütüphaneden oluşuyor. Müzenin ikinci katında ise ilk ürettiği çini eserlerden başlayarak, 2010 yılına uzanan çalışmalar sergileniyor. Ünlü sanatçı Ayşegül Aldinç'in atölyede yaptığı eser, Türkiye'nin ilk seramik Profesörü Jale Yılmabaşer'in çini üzerine çalışmaları, dünyaca ünlü ressamlarımız Avni Arbaş ve Mustafa Pilevneli'nin çini üzerine resmettikleri çalışmalar, İznik çinisinin önde gelen ustalarından Faik Kırımlı ve Sıtkı Usta'nın ortak çalışmaları bulunuyor.[102]

2.2.1.Sıtkı Olçar Müzesinden Resimler



Resim No: 4 Sıtkı Olçar Müzesi Dış Görünüşü

[102] Saygın Ereren, Sıtkı Olçar Hayatı ve Eserleri, Dokuz Eylül Üniv. Güzel San. Fak. Gel. Türk. Sant. Böl. Çini ve Çini onarımı lisans tezi, İzmir 2016



Resim No: 5 Sıtkı Olçar Müzesi Sokağı ve Dış Görünüşü



Resim No: 6 Sıtkı Olçar Müzesi Çeşmesi Kenar Görünüşleri



Resim No: 7 Sıtkı Olçar Müzesi Çeşmesi Kenar Görünüşleri



Resim No: 8 Sıtkı Olçar Müzesi Alt Kat Sıtkı Olçar Haberleri



Resim No: 9 Sıtkı Olçar Müzesi Alt Kat Sıtkı Olçar Haberleri



Resim No: 10 Sıtkı Olçar Müzesi Merdivenler Sıtkı Olçar'ın Hayatından Kareler



Resim No: 11 Sıtkı Olçar Müzesi Merdivenler Sıtkı Olçar'ın Hayatından Kareler



Resim No: 12 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Teşekkür ve Onur Belgeleri



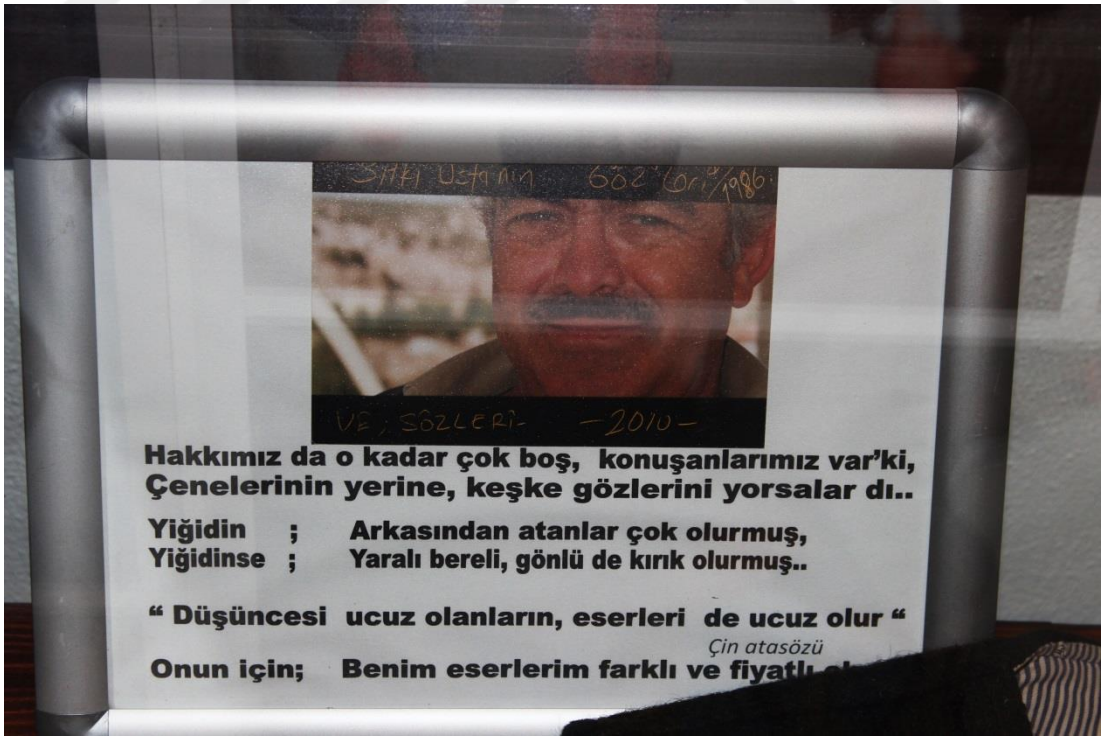
Resim No: 13 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Meşhur Yeleği



Resim No: 14 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Diğer Yeleği



Resim No: 15 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Gezginder Kartı



Resim No: 16 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Usta Sözleri



Resim No: 17 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Kamp Bıçakları ve Baltalar



Resim No: 18 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Kamp Bıçakları



Resim No: 19 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Şapkaları



Resim No: 20 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Hediyeleri



Resim No: 21 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Sıtkı Ustanın Büstleri (Ömer Cessur)



Resim No: 22 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çalışma Odası



Resim No: 23 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Masası



Resim No: 24 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Aldığı Ödüller



Resim No: 25 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Aldığı Ödüller



Resim No: 26 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri



Resim No: 27 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri



Resim No: 28 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Renkli Sır ve Biblolar



Resim No: 29 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Fincan, Kaseler ve Tabaklar



Resim No: 30 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Sıtkı Ustanın Çinileri – Tabaklar ve Kaseler



Resim No: 31 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Kütahya Desenli Tabaklar



Resim No: 32 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Yemek Tabakları ve Ördek Biblosu



Resim No: 33 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri Tabaklar



Resim No: 34 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Renkli Sırlı Tabaklar



Resim No: 35 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Biblolar ve Kaseler



Resim No: 36 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Dik Form Mamüller



Resim No: 37 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Meşhur At Büstü ve Piri Reis Küresi



Resim No: 38 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Rython, Aynalık ve Tabak



Resim No: 39 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Kalyon Picasso Tabak, Tepsi ve Vazo



Resim No: 40 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – Çini Tabaklar ve Karolar



Resim No: 41 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – İznik Çini Karolar



Resim No: 42 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri – İznik Kalyon Çini Karo



Resim No: 43 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri –Çini Mozaik İkonalar



Resim No: 44 Sıtkı Olçar Müzesi 2. Kat Sıtkı Ustanın Çinileri –Çini Mozaik

2.3.Sıtkı Olçar Hakkında Çıkan Haberler



EL SANATLARI

Müfer Uzuneğlu

Bir çini ustası: Sıtkı Olçar

Sıtkı Olçar, Kütahya'nın geleneksel sanatı çininin ülkemizdeki en özgün temsilcilerinden. Yaptığı çalışmalarla yurtdışında da büyük beğeni kazanan Olçar, kendi kendisinin öğretmeni olmuş ve "Hiç bilmeyen çok sorar" görüşünü benimseyerek kendi özgün stilini oluşturmuş. Olçar, bu alanda verdiği değişik ürünlerin yanısıra, turkuazla yaptığı özgün çalışmalarla çinide bir öncü görevini üstleniyor.

-Çini yapmaya nasıl başladınız? Kütahya'nın ve Kütahyalı olmanın bu konuda üzerinizde ne gibi etkileri oldu?

- Bu sanat zaten Kütahya'da yıllardan beri var. İyi veya kötü eskiden beri yapılıyor. Ekonomik durumun bozuk olduğu zamanlarda da, düzeldiği zamanlarda da hep yapılmış. Atmosferinde var. Benim çini sanatına başlamam biraz geç oldu. Bir Amerikan şirketinde ofis işçisi olarak çalışıyordum. Orada odacılık yaptım, daktilo yazdım, hamallık yaptım, telefonlara baktım. Anlayacağınız şirketin tüm ayak işlerine bakıyordum. Oradan ayrıldıktan sonra ne iş yaparım diye kendi kendime sordum ve bir çini satış dükkanı açmaya karar verdim. Bu dükkanda dışarıya iş yaptırıp satmayı tasarlıyordum fakat istediğim gibi iş yaptıramadım, düşündüm taşındım ve kendim çini yapmaya karar verdim.

- Çini yapmaya karar verdiğinizde kaç yaşındaydınız?

- Tam olarak yaşımı hatırlayamıyorum. 1970-1973 yılları arasındaydı. 1973 yılında atölyemi kurdum. Çini yapmaya başladığımda askerden dönmüştüm. Geç denebilecek bir yaşta çiniye başladım.

- Ailenizde bu sanatla uğraşan kişiler var mıydı? Kimlerden öğrendiniz çiniyi yapmayı?

- Ailemde çini sanatıyla uğraşan kimse yoktu. Çiniyi çeşitli kaynaklardan öğrendim. Benim kalıma göre; "Hiç bilmeyen çok sorar". İlk önce Kütahya'daki eski ustalarla ilişki kurdum, onlardan birşeyler öğrenmeye çalıştım. Daha sonra üniversitelerde araştırmalar yapmaya başladım. Kütahya ve Kütahya dışındaki çeşitli fabrikaları, müzeleri ve atölyeleri gezerek değişik teknikler hakkında fikir sahibi oldum. Fincan, tabak, kapkacak yapmak başladım.

- Nelerden, kimlerden esinlendiniz?

- Ben Kütahyalı olmama rağmen Kütahyalılar'ın yaptığı, Kütahya desenleri olarak bilinen motifleri kullanmadım. İznik desenlerinde ve değişik renklerde çalıştım. Kütahya'nın eski mavi- beyazları var 17. yüzyılın sonunda yapılmış, tarihi kökenli, onlardan başladım. Çini, anonim bir sanat olarak geliştiğinden belli bir sanatçıdan etkilenmiyorsunuz. Ben çiniyi özgünleştirmeye çalışıyorum.

- Kendi tarzınızı biraz tanımlayabilir misiniz?

- Ben, serbest, rahat tasarımlar yapıyorum. Desenlerin iç içe, tıkış tıkış olmasından hoşlanmıyorum. İnsanı boğmayan, bıktığı zaman rahatlık ve huzur duymasını sağlayacak şeyler tasarlamaya çalışıyorum. Örneğin mavi renk insanın tansiyonunu düşürür. Turkuaz Assos'un mavi sularını çağrıştırır. Sanırım ise insanlar üzerinde çarpıcı bir etkisi oluyor. Zaten yirminci yüzyıl insanının kafası dolu, beyni dolu, zamanı yok. İnsanlara huzur verebilecek desenler seçmeye çalışıyorum.

- Sizin sanatınız önce yabancı sanatseverler tarafından farkedildi daha sonra Türk sanatseverlerin ilgisini çekti...

- Evet, benim yaptığım değişik çalışmalar Kütahya'yı gezmeye gelen yabancı turistlerin ilgisini çekmiş. Zaten bu insanlar yabancı bir ülkeyi gezmeye geldiklerinde her konuda bilgi edinmiş oluyorlar. Benim çalışmalarımı çok beğendiler ve adeta atölyemde çalıp kaldılar. Mesela dükkan kapalı, gece saat onikide bir turist grubu gelmiş, o akşam Kütahya'da kalmış, sabahtan kapıda bir not: Çarşamba akşamı şu saatte geliyoruz lütfen dükkanı açık tutun. Herkes birbirine söyledi, böyle böyle olaylar gelişti. Sonra basının etkisiyle Türkiye'de tanınmaya başladım.

- Yurt dışında hiç sergi açtınız mı?

- Birçok sefer, ama hep onların davetiyle bu sergiler gerçekleşti. Yunanistan'ın Volos şehrinde, üç defa Londra Waterloo Perry'de, Fransa ve bir kez de Japonya'da sergilendi eserlerim. Türkiye'de ise Akbank Sanat Galerisi'nde, Yapı Kredi'nin Kazım Taşkent Sanat Galerisi'nde, Ankara Galeri Atika'da, Artisan Sanat Galerisi'nde çeşitli sergilerim açıldı.

- Bunların hepsi kişisel sergileriniz miydi?

- Evet, bu sergilerim aldığım çeşitli davetler sonucu gerçekleşti.

- Bir de sizin turkuazla yaptığınız çalışmalar var. Bildiğim kadarıyla turkuazı çinide kullananların sayısı pek fazla değil...

- Assos'un mavi turkuazı denilen turkuazı Kütahya'da ve Türkiye'de çinide ilk ben kullandım. Bu çalışmaların nedeniyle Japonlar tarafından Tokyo'ya davet edildim.

- Sizin bu sanatı Kütahya'da devam ettirmenizin nedeni nedir? Birçok sanatçı bir kültür ve sanat merkezi olan İstanbul'a yerleşiyor...

- Benim herşeyim, doğumumdan ölümüme kadar Kütahya'da olacak. Zaten bu işin atmosferi orada, bu sanat Kütahya'da gelişmiş. İstanbul çok büyük bir kent, herkes içinde kayboluyor. Anadolu yakasından buraya iki saatte geldik. Bu benim için çok büyük bir zaman kaybı. Kütahya'da ise yolda harcadığım zaman en fazla on dakika.

- Sizin atölyenizde ressamlar da gelip bazı çalışmalar yapıyorlar...

- Evet. Benim yaptığım değişik işleri farkeden ressam Avni Arbaş ve Mustafa Pilevneli ile ortak çalışmalarımız oldu. Onlar kendi resimlerini çiniye aktardılar. Karşılıklı fikir alışverişinde bulunduk.

- Osmanlı İmparatorluğu zamanında en gelişmiş sanat kollarından biri olan çininin günümüzde popüleritesini yitirmiş olmasının nedenleri nedir sizce?

- II.Dünya savaşına kadar çinicilik ölme noktasına gelmişti. Özellikle Tanzimat'tan sonra ekonomik durumun gittikçe kötüleşmesi bu sanatı da etkiledi. Yapılan çeşitli eserler beğenilmedi, satılmadı. II.Dünya savaşı sırasında kapkacak ihtiyacı nedeniyle çinicilikte bir hareketlenme başladı. Yapılan fincanlar, tabaklar yurtdışında satılmaya başlandı. Büyük fabrikalardan küçük fabrikalar doğdu. Şunu söylemeliyim ki çinicilik devlet desteği görmedi, devlet geliyorum dedi, bir türlü gelmedi.

Sıtkı Olçar, çinileriyle geçtiğimiz antika fuarının en çok ilgi çeken isimlerinden biri oldu.

"Çini, anonim bir sanat olarak geliştiğinden belli bir sanatçıdan etkilenmiyorsunuz."

Sıtkı Olçar'ın kuşları, çini sanatının en güzel örneklerinden...

Resim 131. VİZYON DEKORASYON - 1992

Resim No: 45 Vizyon Dekorasyon Dergisi, 1992



SITKI USTADAN HABER

OSMANLI ÇİNİ ATÖLYESİ

YIL 25 - SAYI:2 29 NİSAN 1998

SITKI USTA (OLÇAR)

SITKI USTANIN KOLEKSİYONCULARI :

Füreyya Hanım ve Sıtkı Usta

TORNACI USTAM :

Tornacı Mendan Usta ile Sıtkı Usta Beraber

Tornacı Mendan Usta

Türklerde vardır, "Hani benim Recebim, Almazsan sarı lira vereceğim." diye...

Recep Bey

Hüseyin Bey

TAHRİRCİ

HANİFE KIZ :

Yayla çocukları.:

Çini Boyacılarından :

ÇALIŞANLARIMIZ

SIRÇA VE FİRUN..

Hüseyin Çavuş

ÖĞRENENLER...

Tarihi Masallardan...

Sıtkı Usta At Gezintisi Merkez Yerlice Dağlarında

Resim No: 46 Sıtkı Ustadan Haber, 29 Nisan 1998



Kütahya sokaklarında

BİR DÜNYA ADAMI...

Sıtkı Olçar... Nam-ı diğer Sıtkı Usta'yı, doğup büyüdüğü, sanatını aldığı kentin sokaklarında kendisi için özel olarak yapılmış mavi, geleneksel çini rengindeki arabasıyla görmeniz her zaman mümkün... O, mütevazı bir kentin içinden tüm dünyaya uzanabileceğinin canlı örneği olarak hep orada...

OSMANLI ÇİNİ

Resim No: 47 Kütahya Gündem, 2003



DÖNÜM NOKTASI

İki çift sihirli elin 'BİR' öyküsü

BU ÖYKÜ, ELLERİN ÖYKÜSÜ. TOPRAĞA HAYAT VEREN ELLERLE İNSANA HAYAT VEREN ELLERİN BULUŞMA ÖYKÜSÜ. KAHRAMANLARINDAN BİRİSİ ÜNLÜ ÇİNİ USTASI SITKI OLÇAR, DİĞERİ İSE DR. SİNAN ÖZBAYRAKÇI.

DR. SİNAN ÖZBAYRAKÇI NE DEDİ?

Resim No: 48 Amerikan Hastanesi - Artı Yaşam, 2004



sıtkı olçar'la avni arbaş üzerine bir söyleşi

şener öztop

(Fotoğraf: İbrahim Öğretmen, Milli Reasürans Galerisi Kataloğu)

"Taşranın gri aydınlığı"nı aydınlık yarınlara; yaşam biçimiyle, sanatıyla ve sanatçı kişiliği ile taşıyanlar az da olsa; onların yaratıcı düşünceleri, çabaları küçümsenmeyecek derecede etkindir, etkileyicidir. Bu açıdan olayı değerlendirdiğimizde Anadolu'da yetişenler ve(ya) sanatını doğduğu, yaşadığı topraklarda sürdürenler "açıklayıcı kişilerle" işbirliği yaptıkları sürece kendi yerel sanatlarını, ulusal'a evrensele doğru yaratma çabasında güç kazanırlar. Bu bağlamda Nazan Olçar'ın da değindiği gibi "Sıtkı Olçar, Kütahya'da doğmuş ve bir taşra ili olmasına rağmen orayı terk etmeyip insanların ilgisini memleketine çekmek için her fırsatı değerlendirip tüm seramik sergilerine katılmıştır."

Kütahya'nın tarihini, kültürel değerlerini, geleneğini hünerli elleriyle çiniye aktaran Sıtkı Olçar'ın çini serüveni içinde meydana çıkardığı "objeler" onun teknik ustalığını da gösterir. Bu ustalığın gelişim aşamalarını ve bireşimini sağlayan ustası Faik Kırmlı olmuştur. Çinideki tarihsel gelişim olgusunda Sıtkı Olçar'ın kendine özgü üslûbu ve değişik biçim anlayışı kendini gösterir. Sözgelimi çeşitli dönemlere uzanan motiflerden "Bizans Serileri"ne, "Kaptan-ı Derya Piri Reis Portolonlarından, Yer Küre Dünya Haritası"na ve son çalışması olan; "Sefertası"nda orijinal form denemesinin yanı sıra, Kütahya'ya özgü motifleri yorumlayarak yeni kreasyonlar yaratır.

Diğer yönden Turkuaz'ın bütün tonlarını denemesi, diğer bir deyişle mavi, gökyüzünün sonsuzluğunu, suyun temizliğinin de bir simgesi olduğunu düşünür. Yaşamın akışını belirleyen coşku, heyecan ve tutku sanatçının ironik bakış tarzını da belirler. Çiniyle gelen süsleme sanatı, Kütahya'nın kültür tarihi içinde geçirdiği hayat felsefesinin çiniye verdiği önem ve toprak ile özdeşleşmesidir. Toprağa (kile) biçim verme, boyama, sır ve çeşitli teknik koşullarda pişirme sorununun üstesinden gelen Sıtkı Olçar; cinideki yenilik aşkıyla gizli güzellikler peşindedir. Bir bakıma kendine güçlükler getiriyor; onun bilinçaltında gizlediği "ürperişlerle" dolu bir dühyası vardır.

Sıtkı Olçar'ın çini serüveninde "açıklayıcı kişi" olarak yer alan Avni Arbaş; "plastik bir kütleye artistik ifadenin kazandırılması yönünde" ruh ufkunu açmıştır.

Geçtiğimiz yıl yitirdiğimiz değerli sanatçımız Avni Arbaş ile Kütahya'da geçen "kırk günlük" zaman ve mekânı, çini ve sanat birlikteliğini; anıların sisli ve buğulu görünümleriyle Sıtkı Usta ile sanatçımız üzerine -gri, donuk yağmurlu bir güz gününde- söyleştik.

Avni Arbaş'la nasıl tanıştınız? Kütahya'da birlikte olduğunuz zaman ve mekânı; insan ve sanatçı kimliğiyle onu bize anlatır mısınız?

Rahmetli Avni Arbaş ile Ankara'da mimar Ertan Mesçi'nin Artisan Sanat Galerisi'nde (şimdi İstanbul'a taşındılar) açmış olduğum "Çini Sergisi"nde tanışmıştık. Ertan Bey, birbirimizi tanıştırırken: "-Avni, Sıtkı'nın oralara (Kütahya'ya Ş.Ö.) bir gitsene, değişik, güzel ve kendi halinde bir Anadolu şehri... Dinleniriniz. Sıtkı, doğayı gezen adamdır, birlikte gezersiniz" dedi.

66 | ARTIST

"Cinaran kadın", 1986, Türkiye İş Bankası Kataloğu.

"Avni Bey, gelirsem kabul eder misiniz?" dedi.

Bir hafta sonu Kütahya'ya geldiler.

Kütahya'da 1985-1986 yıllarında kırk gün birlikte çalıştık. İki katlı ahşap dükkânın üst katını atölye yaptık. (Şimdi benim iki katlı dükkânın yerine park ve bahçe oldu. Güzelim tarihi binaları ise günümüz belediyeleri yıktılar.)

Ben, Avni Bey'e çini tabaklar, çini boyaları, ve o günlerde kalın kalın eşek kılıfından çini fırçaları yaptırdım. Ne isterse her şeyi verdim. Hep çalıştırdı. Bazen de sinirlenirdi.

Çalışırken sessizliği, kuşları, insanları sever, ağaçların yapraklarını da seyretiği olurdu. Bizler de içimizden şaşırırdık.

Avni Bey'le akşamları yemeğe giderdik. Bazen bana kızardı:

"-Lan ne biçim adamsın, içmiyorsun. Sen karşımda içmeyen adam olunca ben de tek başıma zevk almıyorum. Ne boktan herifsin" diyerek söylenirdi. Bazen de muzipçe gülerdi.

Bir gün Kütahya'daki Çukurhan'a gittik. Handa horoz dövüşü vardı. Horozları, çevreye toplanan insanları sürekli gözlemledi. Baktı, baktı... Gece yarısı polisler geldi. Horoz dövüşçülerini hırpalıyorlardı. Onlarla Fransızca konuştu, ekip şaşırdı. Bir şey anlamasalar da handan çekip gittiler.

67 | ARTIST

Resim No: 49 Artist – Haziran, 2004



Resim No: 50 Metro Gastro Dergisi, 2004





Resim No: 51 Beltürk, 2004 Resim No: 52 Diplomat Dergisi – Haziran,2006

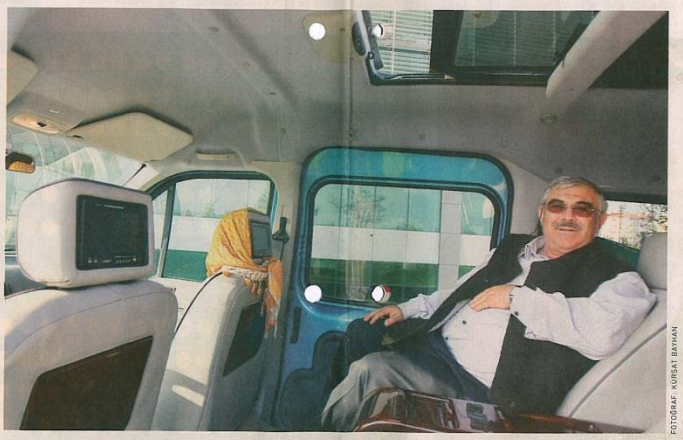
ÇİNİLERİ DE ÖZEL, OTOMOBİL ZEVKİ DE...

"Benim kullandığım eşyalar bana özel olmalı. Çakım, yeleğim, kemerim hatta otomobilim bile. Kupon (tek üretilen) seyleri seviyorum. Herkes şunu bunu desin diye değil. Sadece bildiğim ve sevdiğim gibi yaşamak için." sözlerinin sahibi 30 yıllık çini ustası (sanatçısı) Sıtkı Olçar, kabı bulunduğu yere sığmayanlardan. Aslında Kütahya'da yabancıların işlettiği bir termik santralda memurluk yaparken 1977 yılında 'çini'ye merak saran Olçar, bugün doğup büyüdüğü Kütahya'nın tarihi çinilerinin yeniden günümüze kazandırılmasında büyük emeği geçenlerden. Turkuaz mavisi, mercan kırmızısı, Bursa yeşili çinileriyle yıllardır Amerika'dan Almanya'ya Japonya'dan İtalya'ya birçok ülkede sergiler açan 'usta' bu yolla hem Türk çini sanatını tanıtmaya hem de çiniciliğin Türkiye içinde gelişmesine katkı sağlıyor. Sıtkı Olçar'ın son projesi mozaik tarzı çiniler; 29 Mayıs'ta Ayasofya'da sergilenecek.

Sıtkı Olçar'ın otomobil meraki da özel; hazırlanması için yaz aylarından beri beklediği ve bir süre önce tamamlanan yeni otomobili işadamı Rahmi Koç'un hediyesi. Türkiye'de Tofaş ve Ford Otosan'ın patronu olan Koç'un isteğiyle fabrikada banttan indirilen bir Ford Connect, Türkiye'nin tek turkuaz renkli görünümüne kavuşurken tavanı, içi, döşemeleri, koltukları ve daha birçok yeri değiştirilmiş. "Bu modeli, yüksek tavanı ve geniş yapısı nedeniyle seviyorum. Çünkü basık otomobillerde benim içim daralıyor." diyen Olçar, baştan sona cam olan tavandan arka koltuğa uzanıp gökyüzünü, yıldızları seyrettiğini dile getiriyor. Gökyüzünü görme takıntısı olduğunu belirten Sıtkı usta, "Benim camlı köşkümün de tavanı cam. Kafamı kaldırdığımda gökyüzünü görmem lazım." diye konuşuyor.

Olçar'ın Koç ailesiyle dostluğu ailenin çini sanatına olan ilgisiyle zamanla gelişiyor. Sıtkı ustanın 1987 yılında sahip olduğu ilk otomobil olan bordo renkli Kartal da yine aileden Rahmi Koç'un kız kardeşi Sevgi Gönül'ün hediyesi. Türkiye'de otomobil için birkaç ay sıra beklendiği o dönemde bu hediye Olçar için çok makbule geçmiş. Sıtkı usta, Kütahya-Bilecik arasında kalan Frig Vadisi boyunca uzanan baraj gölünün kenarında çini butiği ve camlı köşkün yanına Rahmi Koç helikopterle gelebilsin diye helikopter pisti bile yaptırmış. Koç ise bugüne kadar iki kez oraya helikopterle inmiş.

Sıtkı usta, Kütahya'nın Frigya vadisi, Aizonia gibi tarihi yerlerinin tanıtımında da önemli rol alıyor. Her yil gazeteci, televizyoncular başta olmak üzere birçok kişiyi ağırlayarak bu bölgelerde gezdiriyor. "Ben doğayı, gezmeyi seviyorum. Balık tutmayı da, baraj gölünden Frig mağaralarına doğru tekneyle dolaşmayı da." diyen Olçar, bir teknesi ve yeni bir katamaranı (4x8 metrelik) olmasına rağmen fazla vakit bulamadığı için otomobillere ağırlık verdiğini söylüyor. Sıtkı ustanın Connect dışında dağ bayır dolaşmak için 1989 model 3 (saman sarı) ve 5 (turkuaz) kapılı iki Isuzu cipi, balık avlamaya gittiği 1977 model fildişi beyazı Anadol'u ve eşinin kullandığı colarado kırmızısı Fiesta'sı bulunuyor.



FOTOĞRAF: KURŞAT BAYHAN



'Turkuaz renk insana huzur verir'

Turkuaz mavisini 1980 yılında kendisinin güncelleddiğini belirten Sıtkı Olcar, en sevdiği renklerden birinin turkuaz (Türk mavisi) olduğunu söylüyor. Neden bu rengi cok sevdiğini ise söyle açıklıyor: "Bu renk insana huzur veriyor, rahatlatıyor. Dikkat edin pek çok camideki çiniler kobalt mavi, turkuaz hakimiyeti altındadır, Yabancıların mavi cami dediği Sultanahmet Camii'nde de öyledir. Bu yüzden çinilerimde, eşyalarımda birçok yerde bu renk ön plana cıkıyor." Olçar özellikle otomobillerinde bu rengin ön plana çıktığını zaman içinde sahip olduğu iki Ford Escort'un da turkuaz renkli olduğunu belirtiyor. Connect dışında kullandığı iki Isuzu cipten 5 kapılı olanı da yine turkuaz gövde rengine sahip. Sıtkı usta geçmiste cok sevdiği ama uzun yıllar ara verdiği motosiklet sevdasına da yeniden kucak açtığını, orta boy Yamaha bir motosiklet sipariş ettiğini belirtiyor. Tabii ki onun rengi de turkuaz!

İçi lüks bir ofis gibi

Ford Otosan fabrikasında tasarımcı Engin Okvuran nezaretinde özel olarak hazırlanan Olçar'ın yeni otomobili lüks bir ofis gibi. Tavanı, sürücü koltuğu üst hizasından itibaren tamamen panoramik camla kaplanan aracın tüm koltukları deri, birçok ahşap detay dikkat çekiyor. Arka kısımda elektrikli tam yatabilen iki koltuk bulunuyor. Bu koltuklara oturup ön koltukların arkasına monte edilen ekrandan film izlemek, bilgisayar oyunu oynamak mümkün. (Bu kısım Sıtkı ustanın 8 ve 10 yaşlarındaki iki torunu tarafından kullanılıyor!) İki koltuk arasında bulunan yerde DVD oynatıcı, çekmeceler ve bir küçük buzdolabı bulunuyor. Buzdolabı, seyahatte istediğin zaman meyve suyu, su, peynir vs. gibi yiyecek içeceklere ulaşmak acısından önem arz ediyor. Ve tabii VIP özelliği katıyor. Otomobil Türkiye'deki tek turkuaz renkli Ford Connect olarak kayda gecti. Yan cıtalar da mercan kırmızısı. Kapı kolları tıpkı bir silah kabzasını andırıyor. Aracın arka kısmında bulunan 'Sıtkı' yazısı, Olçar'ın kendi ürünlerinde kullandığı imzanın aynısı. Otomobilin ses yalıtımının cok iyi hale getirildiğini söyleyen Olcar, "İşte bunlarla oynasıyoruz. Seyahatlerimi bununla yapıyorum, özel olunca uçakla gidiyor gibi keyif alıyorum." diyor.

Resim No: 53 30 Nisan 2006



Those were formative years when the sheer power of Olçar's imagination brought a dimension and dynamism to 18th century Kütahya tile art – an art that had almost been lost. Once almost forgotten, these tiles now greet us again with their ebullient lines and master tones: figures of birds and horses, men and women in local clothes...

Olçar himself has once again revived the famous turquoise glaze of the Seljuk period. He uses matt and semi-matt finishes, while frequently incorporating the yellow colour used by the Seljuks into his work to give a unique and refreshing twist to tradition. The artist believes that cock, partridge, bird, cat and fish figures add a distinct richness to the art of tile design. He is particularly fond of using the fish figure in his work. This is symbolically very important, as the fish represents reproduction and fertility in 13th century Seljuk artwork.

Byzantine obsession

Tirelessly seeking for freshness and innovation, Olçar became obsessed with Byzantine mosaics in 1998. He believes this fascination and the work it produced was partly inspired by Ertan Mestçi, owner of the Artizan Gallery. He also attributes it in part to his long-standing admiration for the bird figures in the Byzantine mosaics. He had examined the books of that period and visited many museums. If the Byzantines could do it, he concluded, why not me?

In these compositions, Olçar makes use not only of the Arabian horses, panthers and peacocks of the mosaics, but of human form and figurative handwriting. No master had transferred Byzantine mosaics onto tile before. The same year, the artist was to participate in the art fair at Bologna, as guest of the Italians. The Italian artists, he recalls, viewed the reinterpretation of the motifs with amazement, and claimed that they looked as though they belonged to the Christian culture. Olçar had the feeling that this was said with a tone of voice that implied a little jealousy and anger but at the same time a great deal of admiration. Today, 350 pieces have been made of this artwork, all products of delicate craftsmanship. The internal and external surfaces are decorated separately. The great majority of the works are one-off samples.

Olçar later skilfully worked details from Piri Reis maps onto plates of various forms which he prepared for the celebration of the 700th anniversary of the foundation of the Ottoman Empire. As he entered the 2001 Istanbul Stock Exchange exhibition, his favourite work made use of gold leaf decorated fishes. "Tulips and Monograms" was the theme of the exhibition he opened in 2005 together with illumination artist Münevver Üçer. Olçar combined an aesthetic understanding of calligraphy with his own taste and style. He interspersed the tulips and monograms over crockery, plate and a variety of other objects as well as huge panels.

Creative energy

Sıtkı Olçar has always taken traditional Turkish art as his inspiration and sought to bring new dimensions to the art of tile design with his unending passion, enthusiasm and boundless amounts of creativity. He has achieved his aim in producing work which echoes tradition, albeit with an added twist of contemporary interpretation coupled with his own unmistakable style. His exhibitions are never tedious to view and his work never becomes monotonous, but always offers original themes. He has maximised to his advantage both the criticism and the accolades he has received, always succeeding in heading towards new exit points and taking his work onto new levels. As a result of Olcar's dynamic creative energy and exploration, he has received acknowledgement for unique techniques such as the "Granured glaze application", thereby entering the literature of ceramics.

Olçar is causing a stir amongst collectors because his work has become highly sought after but difficult to obtain, since it is made up of one-off originals. Apart from commercial production he has opened more than 50 exhibitions up until the present day – a striking testimony to his popularity. His work can be viewed in many private collections and museums around the world, It has been displayed in countries such as Japan (6 times), England (3 times), USA (2 times), France, Italy, Austria, Switzerland, Greece and Belgium.

Sıtkı Olçar has transmitted the forms and motifs used by all Anatolian civilisations from the Ottoman up to the present day, from Phrygians to Rome and from the Byzantines to the Seljuks. By doing so, he has opened up the doors of a different world for his audience. He invites us into his creative world, sharing with us his blue-whites, turquoises, lemon yellows and reds, with all the ornamentation which stems from his patience, his diligence and his pure passionate spirit. SD

The works of Sıtkı OLÇAR can be viewed at the exhibition titled "From the World of Mosaics" which opens at Ayasofya Museum on May the 29th, 2006 and in an exhibition which will open at the "Turkish Islam Works Museum", also in Istanbul, on October the 1st, 2006.

Resim No: 54 Diplomat Dergisi – Haziran,2006



Seramiğin Evrensel Ustası
Sıtkı Olçar

Yılmaz UYAR

"Sıtkı"... Seramiğe atılan bu imza, peşinden birçok koleksiyoner sürüklüyor. Onu, yaşayan Kütahya seramikçileri arasında hep kendini yenileyen, sanatçı tavrını önde tutan biri olarak tanıyoruz. Bugüne kadar dünyanın bir çok yerinde sergi açma imkanı bulan ender sanatçılardandır. Paris, Newyork, Tokyo, Viyana, Madrid, Londra gibi birçok şehirde özel sergileri olmuş, eserleri koleksiyonerler tarafından kapışılmıştır.

O, Türkiye'nin ünü yurt dışına taşmış seramik sanatçısı Sıtkı Usta'dır. Sıtkı Olçar'ın bu kadar ünlü olmasının sebebi nedir? dersek, onun sıcak kişiliğini, diğer özelliklerinin önüne koymak gerekir. Hemen arkadaş olmayı beceren, hep olumlu, candan, hoşgörülü ve güler yüzlü oluşu insanı kendine bağlayıverir. Yöresel tavrlarını bilinçli olarak önde tutması daha da kolay sevilmesine vesile olur.

"Sıtkı" imzası bir değerdir. Onun seramiği, imzası ile sanat eseri düzeyine yükselir. Peki o imza bu güne nasıl geldi? Şimdi ona bakalım.

1948'de Kütahya'da doğdu. Zaman zaman -espri olarak- sergi davetiyelerine imza yerine parmak basarak okuma yazma bilmediği izlenimi bırakmaya çalıştığı olduysa da lise mezunudur. 1973 yılında "Osmanlı Çini" adını verdiği atölyesini kurdu. 1980'den itibaren eski İznik motiflerini uygulayan diğer çini atölyelerinin arasında dikkati çekerek öne çıkmaya başladı. Bir türlü ulaşılamayan İznik kırmızısı peşinde çaba harcadıysa da, gerçek ününü desenlerindeki isabet ve dost kişiliği ile sağladı.

Gerek sanat dünyası gerekse toplumun önde gelen isimleri ile kurduğu dostlukların seramik üreten atölye konumundan sanatçı düzeyine yükselmesinde önemli rolü oldu. Sanat ve fikir dünyasının eleştirilerini önemseyip fikirlerini uygulama konusunda çabuk ve akıllı davranması ile hep gündemde kalmayı başardı. Taklit eden değil, taklit edilen olmayı hedeffedi. Böylece yeni-likler peşinde koşan, hemen her yıl özgün, farklı eserlerle sevenlerinin ya da müşterilerinin karşısına çıkan bir sanatçı oldu.

Bugün Asya, Avrupa, Amerika ve Avustralya kıtalarının birçok şehrinde sergiler açmış, konferanslar vermiş bir seramik sanatçısıdır Sıtkı Usta'mız. Bu ülkelerde onun her dönemine ait eserler-

Resim No: 55 El Sanatları Sayı 3 2007



GEZİ

KÜTAHYA ÇİNİSİNİN ADINI DÜNYAYA DUYURDU...

Sanatkarlar şehri olarak adlandırılan, çinisi ile ünlü Kütahya'nın adını son yıllardaki çalışmaları ile dünyaya tanıtan Sıtkı Olçar, yenilikçi çalışmalara imza atmayı sürdürüyor. Amerika'ndan Avrupa'ya, Japonya'dan Kazakistan'a kadar bir çok ülkede ün yapan Sıtkı Olçar ya da namı diğer Sıtkı Usta, 30 yıldır Kütahya ve Türk çiniciliğinin tanıtımı için hizmet ediyor. 1948 yılında Kütahya'da doğan Sıtkı Olçar, Kütahya'nın geleneksel sanatlarından olan çini sanatına ilgi duymaya başlıyor. Sabır ve aşk gerektiren çini sanatı serüvenine 1975 yılında, Osmanlı Çini Atölyesi adını verdiği atölyesini açarak başlıyor. Araştırma ve incelemelerinde derinleştikçe, çiniye duyduğu aşk ve sabrın mükafatı olan eserleri belirmeye başlayınca, yüksür ile birlikte yeni çalışmalara adım atıyor Sıtkı Usta. Ellerinden çıkan kedi, balık, Piri Reis haritası ve daha birçok yeni renk, biçim ve desenler ustanın sanat heyecanını daha da kamçılıyor. Yenilikçi çalışmaları nedeniyle bilinen Sıtkı Olçar, İznik benzeri çini üretimine başlıyor. Ardından, Sıtkı Usta'nın arkaik dönem formlar üzerine mavi-beyaz İznik çini imitasyonlarından oluşan eserleri ile ünü, Türkiye ve yurtdışında tanınmaya başlıyor. Büyükada'da açtığı ilk sergi, atölyesinde iki yıllık ürettiği çalışmalarından oluşuyor. Yaptığı çalışmalar ile 18. yüzyıl Kütahya çiniliğine yeni bir boyut ve dinamizm getiren Sıtkı Usta, profesyonel olarak aynı yıl, Akbank Bursa Sanat Galerisi'nde ilk sergisini açtı. Bu sergi sonrasında özel koleksiyonlarda "Sıtkı" imzası taşıyan eserleri aranır hale gelmeye başlıyordu. ABD, Yunanistan, Fransa, Kazakistan, Japonya, İngiltere, İsviçre, İtalya ve daha birçok ülkede ardı ardına sergiler açan Sıtkı Usta'nın amacı; Anadolu insanının yüreğindeki sevgi ve aşkın ürünü olan sanatı bütün insanlar ile paylaşmak.

Sıtkı ustanın eserlerinden bazıları...

Döner Restorant 45 dakikada bir tur dönüyor. Böylece oturduğunuz yerde hem bir şeyler yeme hem de şehrin tamamını görme ayrıcalığını yaşıyorsunuz. Ayrıca, tepede Kütahya'nın Germiyan dönemi yapılarından olan Kalei Bala camii bulunuyor. Kimi yenilenmiş, kimi ise yıkılmaya yüz tutmuş Kütahya'nın Osmanlı geçmişinin aynası yüzlerce konak var kentte. 200 yıllık tarihi konakların en yoğun bulunduğu yer Germiyan Sokak. Kale'nin yamaçları ve Germiyan Sokak tarafı Kütahya'nın tarihi dokusunu oluşturuyor. Kentin çarşısı da yamaçların düzlükle buluştuğu noktada kurulu. Çarşıda bulunan birçok dükkan eski hallerini hiç bozmamışlar. Çarşıda dolaşırken eski Kütahya fotoğraflarına bakıyormuş hissine kapılıyor insan.

Kütahya'da geçmişe yolculuk

Eskişehir, Afyon ve Kütahya arasında kalan Frig Vadisi'nin önemli bölümü Kütahya ili sınırları içinde. Kapadokya benzeri volkanik tüf yapısına sahip olan bölgede Frigler'e ait çok sayıda yerleşim bulunuyor. M.Ö. 900-600 yılları arasında Frigler'e, ardından da Roma ve Bizanslılar'a ev sahipliği yapan bölgede kayalara oyularak yapılmış pek çok kaya evler, sarnıç, şapel ve mezar odası bulunuyor. Fındık Köyü'ndeki Asarkaya Mağaraları, Ovacık'taki Deliklitaş, Ahmetoluğu'ndaki peribacaları ve Sabuncupınar'daki kaya yerleşimleri Frigya Vadileri'ndeki en önemli eserler. Kütahya yakınlarındaki en önemli sit alanı olan Aizanoi Antik Kenti ise tek başına bile gidilip görülmeye değer.

Hala ayakta kalan Zeus Tapınağı, sütunlu yol, tiyatro ve Roma köprüsü kentin bulunduğu Çavdarhisar Köyü'yle iç içe geçmiş durumda. Burada en ilginç eser olan Bursa Binası, 4. yüzyıla tarihleniyor. Burası Anadolu'da bilinen ilk Ticaret Borsası binası olma özelliğini taşıyor. Kütahya'yı çinileriyle tanıdık yıllarca... Sonbahar, bu kentin sokaklarına ve çarşılarına karışarak, onun tarihsel ve kültürel geçmişine yolculuk yaşamanın ve onu daha iyi anlamanın tam zamanı.

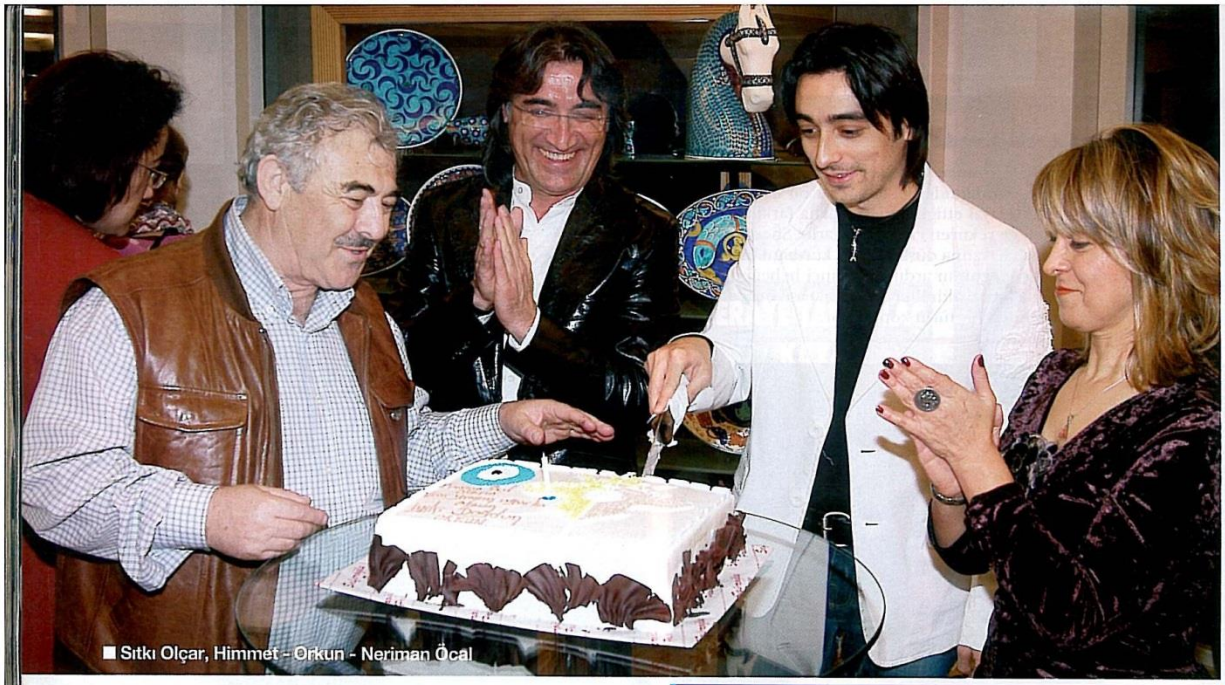
Çiniciliğin merkezi

Efsaneye göre Anadolu'da çok çok eski çağlarda olağanüstü güzel, sağlam ve zarif çanak çömlekler, vazolar, testiler yapan yaşlı bir kadıncağız yaşarmış... Sırtındaki heybesine yüklediği üç beş toprak kabı kent pazarlarına getirir satarmış. Kısa süre-de kapışılırmış ei emeği göz nuru eserleri... Zamanla yaşlı kadının çanak ve çömleklerinin güzelliği, çevredeki tüm kentlere yayılmış. İnsanlar yollarını bekler olmuşlar...Bekler olmuşlar ama, bu işten rahatsız olanlar da çıkmış ortaya... Özellikle de diğer çanak çömlekçiler... İşin sırrına bir türlü eremiyorlarmış. Bir gün karar vermişler ve yaşlı kadıncağızı gizlice takip etmişler. Yaşlı kadın, bugünkü Kütahya'nın bulunduğu yöreye gelmiş ve heybesini buradaki toprakla doldurup evine dönmüş... Kendisini takip edenler ise onun çanak çömleğindeki sırrın bu toprak olduğunu anlayıvermişler hemen. Kısa sürede çevrede bulunan tüm kentteki çömlekçiler buraya akın etmiş ve yeni bir kent çıkmış ortaya...Anadolu'nun kütüründe ve tarihinde önemli bir yeri olan Kütahya hakkında anlatılan bu efsanenin doğruluğu su götürür, ama haklılığı ve güzel kente yakıştığı tartışma götürmez. Gerçekten de bugün Kütahya, Anadolu'nun en önemli kültür merkezlerinden biri durumunda. Çiniciliğ ve el sanatlarındaki gelişmişlik, yüksek turizm potansiyeli, zengin ve görkemli tarihi, Kütahya'yı bu düzeye getiren önemli etkenler...Antik çağlardaki adı "seramik kenti" anlamına gelen "Seramorum" imiş Kütahya'nın. Frigyalılar döneminde Kotiyum adını almış. Daha sonra Roma ve Bizans dönemlerinde de bu adla anılmış. 1078 yılında Türkler'in bir yurdu olduktan sonra da zamanla halk Türkçe'sinde Kütahya'ya dönüşmüş... Kütahya, bugün Ege ve Akdeniz bölgelerine açılan en önemli kara ve demiryollarının geçtiği önemli bir ulaşım noktasında bulunuyor. Bu nedenle ulaşım son derece kolay...

Kütahya'nın tarih öncesi ve antik çağdaki dönemlerinden kalan arkeolojik buluntular, bugün Kütahya Arkeoloji Müzesi olarak değerlendirilen, 14. yüzyıl sivil Türk mimarisi örneklerinden Vacidiye Medresesi'nde sergilenmekte. Son derece zengin bir müze. Hellenistik, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı dönemi eserleriyle gezenleri hayli etkilemekte...

Kütahya, Türk çiniciliğ sanatında çok önemli bir merkez. Kent bu önemini, günümüzde de koruyor. Frigyalılar döneminden beri sürdürülen çiniciliğ, 14. yüzyıldan sonra büyük bir sıçrama yapmış. 18. yüzyılda, gerileyen İznik çiniciliğini geçmiş... 20. yüzyıla gelindiğinde de Anadolu'da tek bir çiniciliğ merkezi durumuna gelmiş. Ve bugün Çini adına bağımsız tek müze Kütahya'da... ▶

Resim No: 56 Tourism World, Aralık 2006



■ Sıtkı Olçar, Himmet - Orkun - Neriman Öcal

Himmet Öcal ve eşi Neriman Öcal o gün üç mutluluk birden yaşadılar. Küçük oğulları Orkun'un doğumgünü, şirketlerinin kuruluş yıldönümü ve yakın arkadaşları Sıtkı Olçar'ın sergi açılışı aynı güne denk gelince, ortak bir pasta keserek büyük bir kutlama yaptılar.

SITKI USTA'NIN TARİHSEL ÇİZGİSİ

Dünyaca ünlü seramik sanatçımız Sıtkı Olçar "Tarihsel Çizgilerde Bugünü Yakalamak" adlı sergisiyle sanatseverleri Antalya'da buluşturdu.



■ Antalya Sanayici ve İş adamları Derneği Başkanı Hilmi Ünsal ve eşi

Tokyo'dan Paris'e, Cenevre'den Londra'ya kadar dünyaca ünlü pek çok müze ve koleksiyonlarda eserleri bulunan Kütahyalı seramik üstadı Sıtkı Olçar, yeni koleksiyonunu bu kez Antalyalı sanatseverler ile buluşurdu. Orkun & Ozan Sanat Galerisi'nde sergisini açan Sıtkı Olçar'ın bu kez teması "Tarihsel çizgilerde bugünün yakalamak" oldu. Galeri sahibi Himmet Öcal ve eşi Neriman Öcal ile sanatsever dostlarını ağırlayan Sıtkı Olçar'ın duvar tabakları, geniş kaseler içine yaptığı kadırgalar ve balık motifleri yine büyük ilgi gördü. Sergi sırasında, Öcal çiftinin oğulları Orkun'un da yaş günü kutlandı. H

ATILAY KANDEMİR



■ Demet Göksel, Sıtkı Olçar, Melike- Melek Göksel

Resim No: 57 Hello-2006



Bir Sıtkı Usta sergisi

'GEÇMİŞTEN GELEN ESİNTİLER'

ANKAMALL, KÜTAHYALI RADİKAL ÇİNİ USTASI SITKI USTA'NIN ÇİNİLERİNİ 5 MART'TA KADAR BAŞKENTLİLERLE BULUŞTURMAYA DEVAM EDECEK

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın katılımıyla gerçekleşen "Geçmişten Gelen Esintiler' isimli sergi, 21 Şubat'ta ziyaretçilerimizle buluştu. Keyifli alışverişin yanı sıra, ziyaretçilerini kültürel ve eğlenceli aktivitelerle buluşturan ANKAmall, 5 Mart'a kadar Kütahyalı radikal çini ustası Sıtkı Usta'nın çinilerini başkentlilerle buluşturmaya devam edecek.

ÇİNİCİLİKTE FARKLI BOYUT

Dünyada ve Türkiye'de onlarca sergiye katılan ve sergi açan Sıtkı Usta, "Geçmişten Gelen Esintiler" ismini taşıyan sergisini, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'ın da katılımıyla, 21 Şubat'ta ANKAmall'de açtı. Çiniciliğe farklı bir boyut kazandıran, sıradan olanın dışına çıkarak kendine özgü bir tarz oluşturan Sıtkı Usta, bu sergisinde de farklı eserleriyle yeteneğini gözler önüne serdi. Klasik motiflerin dışına çıkarak sürekli yeni çizgiler deneyen ve üreten Sıtkı Usta, yaratıcılığını kullanarak eserlerindeki farklı motiflerle görenleri büyülüyor. Başka çinilerde göremeyeceğimiz motifler yaratıyor ve kullanıyor. Tarihi ve kültürel değerleri, yetenekli elleriyle işliyor. Osmanlı, Selçuklu, Bizans, Piri Reis'ler, yelkenliler, balıklar, çiçekler, kültürel ve çok eski tarihi objeler, Sıtkı Usta'nın zihninde yeniden yorumlanıyor ve eserlerinde çok güzel biçimleriyle karşımıza çıkıyor.

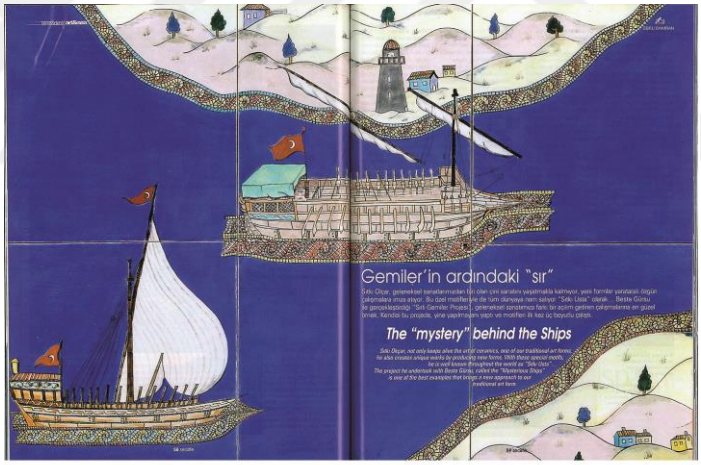
AŞK KAFESİNDE AŞKA İTİRAF

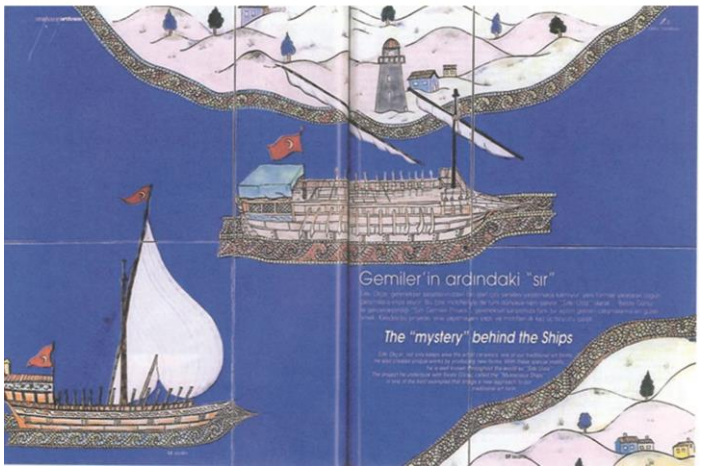
Her yıl özel olarak kutladığımız 14 Şubat Sevgililer Günü'nde, ANKAmall'a gelen ziyaretçilerimiz aşk itiraflarını ve sevgi sözcüklerini kurulan dev "Aşk Kafesi" için kaleme aldı. İlan-ı aşklardan tutun da yıllanmış aşkların sevgi sözcükleri nazar boncuklu iğnelerle kafeste yerini aldı. Güne, özel düzenlenmiş dekorasyonu ve canlı müzik grubu eşliğinde başlayan ANKAmall ziyaretçileri keyifli bir günde aşk tazeledi.

Bir kalb ki onun sevmesi, aldanması yok,
Tutkunluğu yok, bir gözele yanması yok,
Bin kez yazık olsun sevgisiz o bir yüreğe,
Aşksız geçecek günlerin faydası yok.

Ömer Hayyam

Resim No: 58 Aktivite - 1 Mart 2008





Resim No: 59 Sealife, 2008



ÇİNİ USTASI SITKI OLÇAR KÜTAHYA'DA YAŞANAN ÇİNİ KATLİNİ BAKANA TAŞIDI

Tarih katlini Bakana şikayet etti...

Kütahyalı çini sanatçısı Sıtkı Olçar, 110 yıllık olduğunu iddia ettiği tarihi çeşmenin, belediye tarafından yıkılmasını ve çinilerinin çöpe atılmasını bakana şikayet etti.

Olçar, Akis muhabirine yaptığı açıklamada, Bülcek Mahallesi'nde bulunan tarihi bir çeşmenin belediye tarafından yol açılması gayesiyle yıkıldığını, çinilerinin ise çöpe atıldığını söyledi.

Muharrem Cin'in Haberi 2'de

Resim No: 60 Akis Gazetesi, 19 Ocak 2008



akis

Sıtkı'nın sırrı, geçmişi canlandırdı

Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar'ın Çırağan Sarayındaki 'Sırlı Gemiler' Sergisi, yoğun ilgi gördü

Resim No: 61 Akis Gazetesi, 2 Mayıs 2008



19 TEMMUZ 2008 CUMARTESİ

cumaERTESİ 03

Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar'ın bugünlerde kalbi biraz kırık... Çünkü Kütahya'nın Sofça köyündeki 26 yıllık çini mağazası 'kaçak yapı' olduğu gerekçesiyle belediye tarafından yıkılmak isteniyor.

HABER **BÜNYAMİN KÖSELİ**
FOTOĞRAF **SELMAN EŞTÜRKLER**

Sıtkı Olçar, çiniciliğe küsmek üzere

Yıllar önce ressam Avni Abraş, Sıtkı Olçar'ın çini sergisini gezmiş ve dünyaca ünlü sanatcı için hatıra defterine şu cümleyi yazmış: "Sıtkı Usta, 'ses duvarını aştın.'" Bu ifade, çini ustasının elde ettiği başarı öyküsünü özetlemeye yetiyor aslında. Olçar'ı dünya tanıyor, yurtiçi ve yurtdışında düzenlediği yüzlerce sergiye binlerce kişi katılıyor. Geçtiğimiz yıl Brüksel'de açılan çini sergisini 70 bin kişinin ziyaret etmesi, bunun en büyük kanıtı. Ustanın ellerinde şekillenen birbirinden güzel çiniler, yerli ve yabancı koleksiyonerlerin her dönem ilgisini çekiyor. Sıtkı Usta'nın Avrupa'dan Amerika'ya, Rusya'dan Japonya'ya kadar çok geniş bir coğrafyada yüzlerce koleksiyoncusu var. Eserleri başta Metropolitan Müzesi olmak üzere birçok müzenin koleksiyonunda yer alıyor.

Meslek hayatında 38 yılı geride bırakan Sıtkı Usta, çiniciliğe küsmek üzere... Çünkü Kütahya'daki 26 yıllık çini'dükkânı, 'kaçak bina' olduğu gerekçesiyle belediye tarafından yıkılmak isteniyor. Sıtkı Olçar'ın sadece yaz aylarında açtığı mağaza, Porsuk Barajı'nın hemen kıyısına 1982 yılında inşa edilmiş. Az aşağıda 30-40 haneli küçük Sofça köyü bulunuyor.

Birkaç hafta önce seramik dükkânına gelen memurlar, Sıtkı Olçar'a yıkım kararı aldıklarını söylemişler. Duydukları karşısında bir hayli şaşıran Sıtkı Usta, "Dükkânım Kütahya'ya 30 kilometre uzakta bir köy arazisi içerisinde bulunuyor. İmar Yasası'na göre benim binam köy muhtarlığının denetimi altında. 1982 yılından bu yana dükkânım için Emlak Vergisi ödüyorum. Vergisi verilen, kayıtlara geçen bir dükkânın kaçak bina olması mümkün değil." diyor. Yıkım kararı alınan dükkân aynı zamanda turistik Frig vadisinin başlangıç noktasında bulunuyor.

Duvarlarında balık, at, ördek formları, mat sırlı tabaklar, güvercin, fok ve deve motifli çini bibloların bulunduğu mağaza, sadece bir satış yeri değil; Kütahya'yı ya da Frig Vadisi'ni gezmek isteyenlerin de uğrak yeri. Yerli ve yabancı turistler, kente girmeden önce buraya uğrayıp bir yandan yorgunluk kahvesi içerken bir yandan da ustadan görmeleri gereken yerlerle ilgili bilgi alıyorlar... Dükkânın bir köşesine misafirler için hatıra defteri konmuş. Duygularını kâğıda dökenler arasında kimler yok ki; Rahmi Koç, Hıncal Uluç, Emel Sayın, Hale Gür, Derya Baykal, Cihat Burak, Fikret Otyam, Mustafa Pilevneli ve Yılmaz Uyar ilk göze çarpanlardan. Bir de Japonya, Fransa, Amerika ve İtalya'dan gelen sanatseverler... Hafta sonları dükkâna günlük 200 civarında araba uğruyormuş. Müşterilerin en çok tercih ettiği çini renkleri mavi, sarı, mercan kırmızısı ve turkuazmış.

Başbakan, 'Hukukî yollara başvur' dedi

Sıtkı Olçar, yıkım kararı üzerine Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a bir mektup yazarak durumunu arz etmiş. Başbakan'ın 'hukuki yollara başvur' tavsiyesi üzerine mahkemeye giden Olçar, davanın sonuçlanmasını bekliyor. Önümüzdeki aylarda Erdoğan'ın bir hastane açılışı için Kütahya'ya geleceğini belirten Sıtkı Olçar, Başbakan'ı ağırlamak için şimdiden hazırlıklara başlamış. Rahmi Koç için yaptırdığı helikopter pistinin üzerine ahşap bir kulübe yaptıran Sıtkı Olçar, son hazırlıklarını tamamlamak üzere. Dört tarafı camla çevrili bu kulübe, göl manzaralı. Burada Erdoğan'a çay ikram etmeyi düşünen usta, özel müşteriler için yaptığı çini eserleri de yine burada sergileyecek.

Resim No: 62 Cuma Ertesi - 19 Temmuz 2008



BUGÜN

KÜLTÜR - SANAT

DÜNYACA ÜNLÜ ÇİNİ USTASININ ATÖLYESİ YIKILIYOR

Yurt dışında ve yurt içinde 60' tan fazla sergi açarak ata yadigarı "Çini' sanatını yaşatmak için çabalayan Sıtkı Olçar, bürokratik sorunlarla boğuşuyor. 1973 yılından bu yana el emeği eserlerini ürettiği Kütahya'daki küçük atölyesi için yıkım kararı çıkarıldı

Şehir merkezinden 31 kilometre dışarıda kurulu atölyesinin düzenli olarak vergilerini ödediğini ve her türlü üretim ve satış ruhsatına sahip olduğunu kaydeden Sıtkı Usta, "Yurt dışında defalarca Türkiye'yi temsil ettim. Çok sayıda sanat eserim dünyanın saygın müzayedelerinde, müzelerinde sergileniyor.

ATÖLYESİNE KAÇAK MUAMELESİ YAPILDI

Sergilerime her siyasi görüşten insan gelir. Bana destek çıkılması gerekirken 30 yıllık atölyeme apar topar yıkım kararı alınıyor. Yunanistan bana tüm imkanlar" sunuyor ama kendi ülkem atölyemi yıkmak için adeta yarışa giriyor" ifadelerini kullanıyor. Gençlik yıllarında Kütahya'nın şehir girişinde Porsuk Barajı'nın yukarısında bir ev ile dükkân inşa eden Sıtkı Olçar, bütün dünyanın hayran kaldığı eserlerini bu atölyede yapmış. Binaların yapı yasağından çok önce yapıldığını aktaran Sıtkı Olçar, "Bu atölye baraja yakın olduğu için sulama alanlarını koruma yasağı gereği yıkılmak isteniyor. Bu yapılar oradaki köy sınırları içinde yer alıyor. Aradan geçen 26 sene sonra İl özel idaresi ne evimi ne de diğer yapılar yerine sadece dükkânımı yıkma kararı alıyor. İnşaat kaçak diye şu anda dükkânımı mühürlediler. Apar topar 30 gün içinde yıkacağız diye bir yazı gönderdiler" dedi.

■ **Osman ASİLTÜRK/İSTANBUL**

YUNANİSTAN'DAN TEKLİF VAR

■ Başbakan Erdoğan'a dilekçeyle başvurduğunu anlatan Olçar, Ben Yunanistan'da pek çok sergi açtım. Buradaki Çini ustaları ve yöneticiler benimle görüşerek istediğin yerde atölye kuralım. Sana tüm imkânları hazırlayalım.

Gel bu sanatı bize de öğret, bizimle beraber çalış. Tapusunu sana verelim. İster sat ister başkasına devret dediler. Fakat benim sanatım ülkemde kalmalı. Kendi memleketim benim atölyemi kapatmakla uğraşırken dünyanın dört bir yanından destek geliyor. Yunanistan sadece sanatımı orada icra etmem için ne teklifler sunuyor. Fakat ben kendi ülkemden bunu göremiyorum" dedi.

Resim No: 63 Bugün, 14 Temmuz 2008

SOYU SELÇUKLULAR'A UZANAN
BİR ÇİNİ DERVİŞİ: SITKI OLÇAR

NAM-I DİĞER SITKI USTA

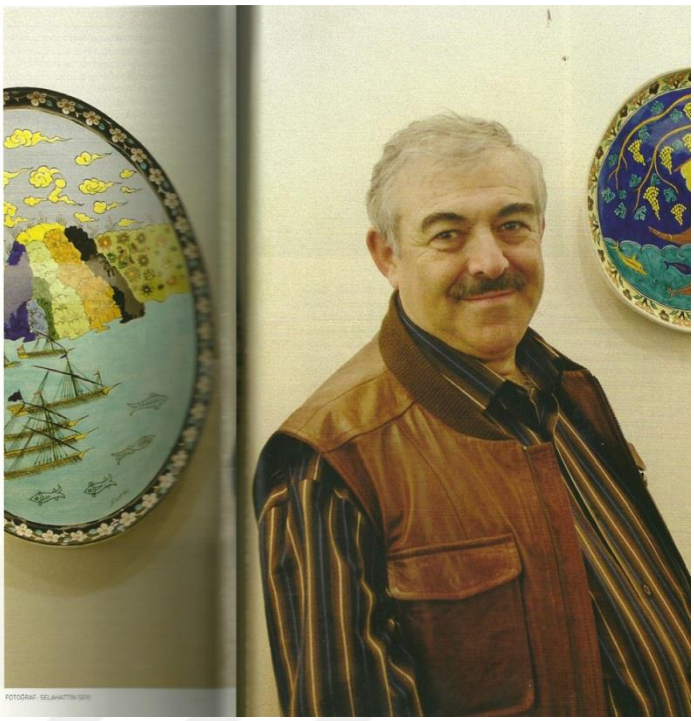
Sıtkı Olçar'ın hayatı en az yaptığı ciniler kadar renkli. Rahmi Koç, Çiğdem Simavi, Altan Marçelli, Ender Mermerci gibi Türk jet-set'i ile ilişkileri koleksiyoner-sanatçı ilişkisinin ötesinde. Yüzlerce Kütahyalı çini sanatçısı arasından sıyrılıp çıkmayı başaran Sıtkı Usta bir halkla ilişkiler uzmanı sanki...

Melda DAVRAN

İstanbul Etiler'de ya da Nişantaşı'nın anlı şanlı galerilerinde "en meşhur Kütahyalı kim?" diye sorsanız ilk akla gelen isim Sıtkı Olçar olacaktır. Ancak Sıtkı Olçar'ı kimse soyadı ile tanımaz. O hep "Sıtkı Usta" diye bilinir. Avcı yeleği, turkuaz renkli cipi ile çinilerinde yarattığı farklılığı hayatında da devam ettirir.

Neşelidir, espirilidir, insan canlısıdır. Uluslararası bir sanatçıdır ama tevazuyu sever, bir gün Rahmi Koç'la British Museum'u gezerken ertesi gün cipini Bolkarlar'ın bir dağ köyüne çekip, çok sevdiği çocuklara hediye dağıtmaya koyulur. Sergi açılışlarından, "ustacım, ustacım" diye peşinde koşanlardan, gün olur bunaldığı zaman Frig vadisinde tek başına bulutları seyreder, hayal kurar, bulutlara hayalinde ciniler çizer. O kadar çok seveni vardır ki, Sıtkı Usta hep kıskanılır, ustalarını paylaşamayan sevenleri de birbirini kıskarır. Nasıl bir şeytan tüyüyse taşıdığı yedi düvele yetişir. Seramik sanatı sabır





FOTOĞRAF: SELAHATTİN SEVİ

Resim No: 64 Chronicle, Ekim 2010

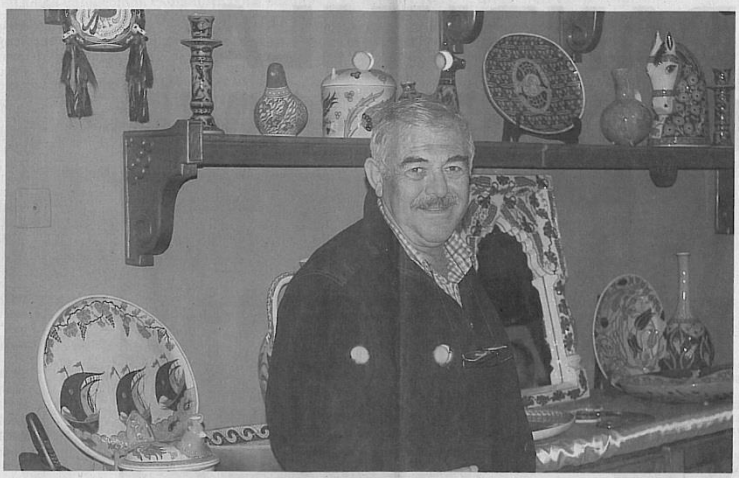
Sıtkı Usta'ya saygılarla...

Çini ustası Sıtkı Olçar, kadirbilir bir düşünceyle ödüllendiriliyor. Kültür ve Sanat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı, Kütahya'da 23-25 Eylül tarihleri arasında Sıtkı Olçar için bir panel, sempozyum ve sergi düzenliyor. Sempozyumda, yazar, sanatçı ve akademisyenler, Usta'nın Kütahya çiniciliğine ve ekonomisine olan katkıların yanı sıra onun sanatını ve kişiliğini de anlatacaklar.

MESUT EKİCİ KÜTAHYA

Hemşehrisi Ahmet Uluçay nasıl 'bozkırda deniz kabukları' düşü görüyorsa, o da Kütahya'nın taşında toprağında uzak denizlerin dalga seslerini, şahmaranların ışıltısını, balıkların pulunu, kuşların kanat seslerini duyuyordu. Bozkırda büyük rüyalar görüyor ve onları çiniye, seramiğe işleyerek bir anlamda içindeki yaşama sevincini yahut sıkıntıyı dünyaya 'Sıtkı' diye salıveriyordu. Kütahya'nın güler yüzlü, babacan çini ustası Sıtkı Olçar, yıllardır iğneyle kuyu kazar gibi yaşadığı toprakların kurdunu kuşunu, insanlarını, renklerini, ağaçlarını bıkıp usanmadan çiniye işledi ve ölüp gitmekte olan bir geleneğin yeniden dirilmesinde hatırı sayılır bir katkı ortaya koydu. Bu geleneği diriltmekle kalmadı, ona getirdiği yeni anlayış ve eklediği yeni formlarla Kütahya çinisini ve çini sanatını dünyanın pek çok müzesinin sergi salonlarına yerleştirmeyi başardı.

Kuşların, eski zaman kadınlarının, yelkenlilerin ve bozkır ortasında görülen kim bilir daha ne çok düşün ustası, ölümsüz renklerin arayıcısı (kendi imzasıyla söylersek) 'Sıtkı', şimdi akademi dünyasının gündeminde. Çiniye adanmış bu ömür, kadirbilir bir düşünceyle ödüllendiriliyor. Kültür ve Sanat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı (KÜSAV), Kütahya'da 23-25 Eylül tarihleri arasında Sıtkı Olçar için bir panel, sempozyum ve sergi düzenliyor. Sempozyumda, yazar, sanatçı ve akademisyenler, Usta'nın Kütahya çiniciliğine ve ekonomisine olan katkıların yanı sıra onun sanatını ve kişiliğini de anlatacaklar. "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" başlıklı etkinlikler, ustanın emeğini ve çabasını takdir anlamı taşıdığı kadar, çinicilik sanatının geleceği açısından da anlam taşıyor. KÜSAV tarafından, Kosifler Grup sponsorluğunda yapılacak etkinlikler, 23-25 Eylül arasında Kütahya Hilton Garden Inn Oteli'nde gerçekleştirilecek. Etkinliğe Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay ile birlikte KÜSAV Başkanı Çiğdem Simavi, Koç Holding İdare Meclisi Başkan Vekili Ömer Koç'un da katılacağı ifade ediliyor.



Kaybolup gitmekte olan Kütahya çiniciliğine yeni bir anlayış getiren Sıtkı Olçar, eserlerini yurtiçi ve yurtdışında pek çok yerde sergiledi.
FOTOĞRAF: CİHAN

UNESCO'NUN YAŞAYAN İNSAN HAZİNESİ

Sıtkı Olçar, UNESCO tarafından "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında, 2008 yılı için Türkiye'den "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülü verilen yedi sanatçı arasında yer aldı. Sıtkı Olçar, bugüne kadar ortaya koyduğu eserlerle çini sanatında kendine özgü bir tarz ortaya çıkardı. Geleneksel olanı sırtlamakla birlikte hep yeninin ve özgün olanın peşinde olan sanatçı, Kütahya çinisinin dünyaya tanıtılmasında önemli bir rol oynadı. 1973'te kurduğu "Osmanlı Çini" atölyesinde çini sanatıyla uğraşmaya başlayan Sıtkı Olçar, ilk yıllarda İznik çinilerinin mavi-beyaz renklerini kullanarak imitasyon ürünler yaptı. Olçar, daha sonra antik desen ve formları uyguladığı çalışmalarında, İznik ve Kütahya örneklerini ele alarak yeni biçim ve öz arayışına yöneldi. 1980'den itibaren özellikle İznik çinileri üzerine çalışarak kaybolup gitmekte olan Kütahya çiniciliğine yeni bir anlayış ve biçim getiren Olçar, İznik çiniciliğinin, sırrı 300 yıldır çözülemeyen mercan kırmızısının peşine düştü. Olçar, yurtiçindeki ününü birçok ülkede düzenlediği sergilerle yurtdışına taşıdı. 1980'den bu yana ABD, Japonya, İngiltere, İspanya, Fransa, İtalya, Belçika, İsviçre, Avusturya, Yunanistan, Bulgaristan ve Cezayir'de çok sayıda sergiye katıldı. Eserlerini İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Aydın ve Bursa'da da sergiledi.

Bugün, aralarında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) fuayesi, Koç Grubu'nun Talia Oteli ve Fethiye'deki Ece Saray Oteli'nin lobileri ile İhsan Doğramacı'nın evinin de bulunduğu birçok mekânı Olçar'ın ciniler süslüyor.

Resim No: 65 Zaman, 14 Eylül 2010



FOTOĞRAFLAR: MEHMET YAMA

Sıtkı Olçar, kendisi için düzenlenen akşam yemeğinde Kütahya türküleri eşliğinde coştu.

"Çiniye başladığımdan beri altın çağımı yaşıyorum"

Birçok yerde sergi açtı ama memleketi Kütahya'da henüz bir sergi dahi açmadı dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar. O, yaptığı çinilerle hem Türk sanatıyla dünyayı tanıştırıyor hem de Kütahya'nın gelişimine katkı sağlamak için olağanüstü çaba harcıyor. Günde 18 saat çalışarak, sabırla çinileri üreten Olçar'ın çalışmaları bugün birçok kişinin özel koleksiyonunda yer alıyor.

RAHİME SEZGİN

Frig Vadisi'nin ortasında bir adam, avcı yeleğini giymiş, gözünü gökyüzüne çevirmiş öylece duruyor. O, bir dervis gibi hem hayatı yaşıyor hem de bir sanatın yaşayan temsilcisi olarak yol alıyor hayatta. Kim bilir Frig Vadisi'nde kaçıncı kez zihninde bulutlara çini işliyor. O, Kütahyalı dünyaca ünlü çini sanatçısı Sıtkı Olçar'dan başkası değil. Onu sadece ciniye meraklı olanlar değil ilk defa görenler dahi yıllardır tanıyormuş hissine kapılıyor. Zira bir toprak adamı olan Sıtkı usta, sanatı kadar insanlığa, dostluğa, muhabbetiyle de zamanın ötesinde bir insan.

O, bir gün dünyanın en önemli müzelerinden birinde Rahmi Koç ile ciniyi konuşurken ertesi gün de Kütahya'da köy çocuklarıyla vakit geçirecek kadar 'baba' biri. Bu yüzden de o herkesin ustası. 1973 yılında kurduğu "Osmanlı Cini" adını verdiği atölyesinde sabırla, sevgiyle ve emekle yaptığı çinileri bugün dünyanın birçok yerinde özel koleksiyonlarda yer alıyor. Antik desen ve formları uyguladığı çinicilik çalışmalarında, İznik ve Kütahya örneklerini ele alarak yeni biçim ve öz arayışlarına giren usta, Kütahya çiniciliğine yeni bir boyut getirdi. İznik çiniciliğinin sırrı 300 yıldır çözülemeyen mercan kırmızısını bulmayı kendine amaç edindi ve çalışmalarında kullandı. Yasadığı toplumun içinden beslenerek kedileri, kuşları, Kütahya'da bir köy düğününü, balıkları, gemileri çinilere sabırla işledi.

Sıtkı Usta için 24 Eylül'de Kütahya Hilton Oteli'nde, KÜSAV (Kültür ve Sanat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı) tarafından düzenlenen "Cini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" sempozyumu ilgiyle karşılandı. Oradaki herkesin Sıtkı usta ile bir anısı vardı, kimini 18'yıldan beri devam eden "Vadide Bir Gece" adlı organizasyonunda ağırlamış, kiminiyle de atölyesinde saatlerce çini üzerine sohbet etmişti. Sempozyumun yıldızı oydu ama o her zamanki gibi herkese tebessümle gülümseyen, tek tek sohbet eden bir ademoğluydu. Bir kez daha Sıtkı Usta'nın ismiyle düstük Kütahya yollarına. Bir kez daha birbirinden özel çinilerine hayran kaldık ama en önemlisi de onun her zamanki insanlığıyla karşılandık.

Çiniyi hisseden mutlaka sever

Çini ne anlatıyor? Çiniyi nasıl tanımlıyorsunuz?
İnsan topraktan gelmiştir, hangi dinden olursa olsun herkes çiniyi sever, sayar. Çiniyi seven, sayan insan özgür, ruhen yükselmiş bir insandır. Bugün Yunanistan'da birçok kilisede bizim Kütahya çinilerimiz bulunuyor. Çini başka bir duygu, başka bir ruhtur, onu hissedenler mutlaka seviyor.

Sizin adınıza ilk defa bir sempozyum düzenleniyor ve Kütahya çiniciliği de sizinle birlikte konuşuluyor. Gecikmiş bir çalışma mıdır?
Bunca yıldır Türk sanat tarihi hocaları, bilim adamları, Türk basını benim hakkımı verdiler. Bu sempozyum beni çok mutlu etti. Eğer sponsor bulursak bu sempozyumu bir kitap haline getirip İngilizce, Türkçe ve Japonca basmayı amaçlıyoruz. Bu benim için çok önemli.

Çok serginiz oldu ama Kütahya'da hiç sergi açmadınız. Kütahya sizi anlamakta geç mi kaldı?
Kütahya, her konuda geç kaldı ve kalmaya devam edecek gibi. Kütahya'da 18 yy. sonuna ait bir çeşme var, perişan. Ne müze müdürleri ne de kültür il müdürleri bir şey yapıyor. Oysa bugün dünyanın başka bir yerinde olsa o çeşme çoktan muhafaza altına alınırdı. Bana göre Kütahya doğunun batısı bir ildir. Biz aradığımız zaman kendimize muhatap olacak insanları bulamıyoruz. Bizler, Amerikalıların deyimiyle, sokağın gözü olan insanlarız. Ama bizi burada ezmeye çalışıyorlar, umarım bundan sonra bizi hem ticari hem de iktisadi bakımdan baskılara mahkûm etmezler.

Çini ustası olarak bu kadar başarılıyken yapmak isteyip de yapamadıklarınız var mı?
Şimdi büyükelçiler 'Sıtkı' imzasını gördükleri zaman "Aa bu bende var." diyorlar. Bu beni çok mutlu ediyor. Doğu'dan Batı'ya Uzakdoğu dahil birçok yerde çalışmalarım bulunuyor. Kütahya'nın bürokratları beni rahat bıraksa benim üstesinden gelemeyeceğim şey yok. Benim derdim sırf kendi yürümem değil etrafımla birlikte yürümem. Sokağın gözü denilen bizim gibi adamların köşe yazılarını ve fikirlerini engellemesinler, takdir etsinler. Ama Sayın Kültür Bakanı, beni yerel yöneticilerle barıştırdı.

Biz Sıtkı Usta'yı biliyoruz ama onun çıraklarından haberdar değiliz. Var mı çıraklarınız?
Var ama onlar benimle gündeme gelirse zarar görürler. 18 Mart Üniversitesi'nde Mustafa Hoşnut var. Öğrenciyken benimle ilgili tezler yazdı, şimdi doçent oldu, seramik üzerine. Avrupa'da olan seramik sanatçılarımız var, onlar gelip gidiyor. Onlar benim yolumdan daha da ileri gidecekler ama biliyorsunuz Türkiye'de hep öndeki isim bilinir.

Bu sempozyum size mesleğinizde 'altın çağınızda' olduğunuzu hissettirdi mi?
Bu ise 1973 yılında başladım ve o günden beri altın çağımı yaşıyorum. 37 senedir başarılarımı katlayarak çıkıyorum. İmzamı 'Sıtkı' diye atarken de harfler hafif yukarı doğru kalkar. Zirveye çıkmak kolay değil, günde 18 saat çalışarak bunu başarıyoruz. Sanatımızı destekleyen yerli ve Avrupalı insanlar var. Daha geçen gün kırılmış bir tabak için Almanya'dan gelip yenisini talep ettiler. Onu yapacağım. Bugün azınlık dediğimiz gruplar Ermeniler, Yahudiler benim çalışmalarımı alıp dünyaya taşıyorlar.

FOTOĞRAF: SELAHATTİN SEVİ

Resim No: 66 pazar-sanat-2010



Başkana kızdı, köşe satın aldı

Kütahyalı çini sanatçısı Sıtkı Olçar da Haftalık Gündem gazetesinde köşe yazıyor. Bürokrasiyi eleştiren, sivri dilli yapısıyla tanınan Sıtkı Usta da, yazıları karşılığında para almıyor. 25 yıldır kalemi elden bırakmıyor, köşe yazılarını kesip Başbakan, Koç ailesi ve bakanlara gönderiyor. İki yıl önce Olçar'ın başına ilginç bir olay gelmiş. Sürekli eleştirdiği Kütahya Ticaret Odası Başkanı köşesini kapattırmış. O da para verip, başka gazetede bir sayfa satın almış. O köşeden düşüncesini savunmaya devam etmiş. Ta ki köşesindeki ambargo kaldırılana kadar. Daha sonra karşı taraf pes etmiş, o da gazetesine geri dönmüş.

26 Agustos 2010.

Resim No: 67 26 Ağustos 2010



HİR
2 EKİM 2010 CUMARTESİ
POSTA GAZETESİ'NİN OKURLARINA ARMAĞANDIR

Japon çini ustası Matsuo, Sıtkı Olçar'a kendi yaptığı çini tabağı hediye etti.

Sıtkı Hoca'nın muhteşem çinileri

Kültür ve Sanat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı (KÜSAV) tarafından Kütahyalı ünlü çini ustası Sıtkı Olçar adına sempozyum ve sergi düzenlendi. Sergiyi gezen Japon bilim adamı ve sanatçılar, Olçar'ın yaptığı çini eserlere hayran kaldı

Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar adına gerçekleştirilen 'Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları' başlıklı sergi ve sempozyum Kütahya Hilton Garden Inn Otel'de düzenlendi. Kosifler Grup ana sponsorluğunda, Banu K. Zeytinoğlu İletişim Danışmanlığı'nın organizasyon desteğiyle düzenlenen etkinlik, sanat, akademi, siyaset, iş dünyası ve medyadan önemli isimlerin katılımıyla gerçekleşti.

Çok özel bir etkinlik

Bir sergi ve sempozyumdan oluşan bu çok özel etkinlik, Sıtkı Olçar'ın dostları ile sanat ve akademi dünyasından katılımcıların yanı sıra; Kütahya Milletvekili Soner Aksoy, Kütahya Belediye Başkanı Mustafa Ica, Büyükelçi Bahattin Gürsöz, Kosifler Group Pazarlama Direktörü Hilal Kosif, Semahat Arsel, KÜSAV Başkanı Çiğdem Simavi, Koç Holding Enerji Grubu Başkanı Ömer Koç, gazeteci - yazar Hıncal Uluç, ünlü ressam Fikret Otyam ile eşi Filiz Otyam, Sadberk Hanım Müze Müdürü Hülya Bilgi, S. S. Sabancı Müze Müdürü Nazan Ölçer, annesi Fatma Olçar gibi birçok önemli ismin katılımlarıyla gerçekleşti. Sıtkı Usta'nın hayranı ve meslektaşı olan 12 kişilik bir Japon grubu da, bu özel etkinlikte Sıtkı Usta'yı yalnız bırakmadı.

Japonya'dan büyük ilgi

Hilton Garden Inn Kütahya'da gerçekleşen organizasyon, Sıtkı ustanın eserlerinin yer aldığı bir sergi açılışı ile başladı. Açılışta, Sıtkı Olçar'ın dostu Japon çini ustası Yoshiyuki Matsuo, sanatçıya kendisinin yaptığı şakayık desenli tabağı ile kayınvalidesinin Sıtkı Usta için özel olarak yaptığı çini bebeği hediye etti. Eserleri Japonya'da büyük ilgi gören Sıtkı Olçar ise; Japon meslektaşına, bu yılın Japonya'da at yılı olması ve aynı günün Yoshiyuki Matsuo'nun hem doğumgünü hem de evlilik yıldönümüne denk gelmesi nedeniyle dostu için özel olarak tasarladığı at figürlü eserini armağan etti.

Çininin Picasso'su

'Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları' adlı sempozyum ise; Hilal Kosif, Ara Altun, Çiğdem Simavi ve Soner Aksoy'un konuşmalarıyla açıldı. Konuşmasında, ünlü Alman dergisi Der Spigel'in Sıtkı Olçar'ı "Çininin Picasso'su" olarak adlandırdığını belirten Çiğdem Simavi, sanatçının Türkiye için çok büyük bir değer olduğunu vurguladı. Sempozyuma katılan tüm konuşmacıların ortak fikri ise, sanatçı Sıtkı Olçar'ın sadece Kütahya ya da Türkiye için değil, dünya çiniciliğine yaptığı katkılardı. ● Oğuzhan KILIÇ/DH

Resim No: 68 Posta, 2 Ekim 2010



ESKİŞEHİR SABAH SAYFA 8 — GÜNÜN İÇİNDEN — CUMA 15 TEMMUZ 2011

Editör: Sema ENGİN

Sıtkı Olçar, 'Çiniinin Picassosu'... UNESCO'dan 'Yaşayan İnsan Hazinesi' ödülünü alan, ünü dünyayı saran bir çini ustası... Geçen yıl kaybettiğimiz Sıtkı Olçar'ın eserleri, kızı Nida Olçar tarafından Çırağan'da sergilendi

Sıtkı Usta'nın "İl (lk) numara" dediği kızı Nida Olçar o serginin ayrıntılarını ve babasına duyduğu özlemi SABAH'a anlattı. Olçar, "Babam 300 yıllık mercan kırmızısını yeniden keşfetti. Ben de bu sırrı geleceğe taşıyacağım"

Çırağan'daki sergide irili ufaklı 85 parça eser bulunuyor. Daha önce Ayasofya'da da sergilenen eserlerin çini panolara uyarlanış şekli de yer alıyor.

Sıtkı Usta kimdir?

SITKI Olçar, 1948 Kütahya'da doğdu. Çiniciliğe büyük bir tutku ile bağlandı. 1973 yılında 'Osmanlı Çini' adını verdiği kendi atölyesini kurdu. Çinicilik ve seramik alanında çalışmalarını, sanatından ödün vermeden sürdürdü. Gerçek sanatçı kimliğinin yanı sıra popüler bir isim de oldu bu alanlarda. Antik desen ve formları uyguladığı cinicilik çalışmalarında, İznik ve Kütahya örneklerini ele alarak yeni biçim ve öz arayışına yöneldi. 1980 yılından itibaren, çinilikle ilgili çizileri üzerine çalışı ve kaybolup gitmekte olduğu sanılan Kütahya çiniciliğine yeni bir boyut ve dinamizm getirdi. İlmik çiniciliğinin sırrı, 300 yıldır çözülemeyen Mercan kırmızısını bulmayı amaç edindi ve buldu da.. Çanakkale seramiklerini de yeni bir yorumla ele aldı.

İki 1980'de olmak üzere, yurtiçi ve yurtdışında çok sayıda kişisel sergi açtı vecidli başyan kitlesi edindi. 1986'da Yunanistan'ın Volos kentinde düzenlenen V. Balkan Ülkeleri El Sanatları Sergisi'nde ülkemizi temsil eden Sıtkı Usta'nın yapıtları özel koleksiyon ve müzelerde bulunuyor. Sıtkı Usta, uluslararası anlamda kabul görmüş yapıtlarını sadece 'Sıtkı' olarak imzaladı. Sıtkı Usta, UNESCO'dan 'Yaşayan İnsan Hazinesi' ödülü almıştı.

Mercan kırmızısının sırrı 'Sıtkı II'ye baba mirası

Mustafa KAYA | SABAH

Geçtiğimiz yıl kaybettiğimiz dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar, İstanbul'da bir sergi açılışıyla anıldı. Kütahya'nın simgelerinden yer alıp birbirinden değerli eserlerden oluşuyor. Sergiyi açılışına Sıtkı Usta'nın dostları Rahmi Koç, Hacalı Uluç, Serpil Gegeo ve Semahat Arsel gibi tanınmış isimler katıldı. Eserler ile ilgili bilgi veren Sıtkı Olçar'ın kızı Nida Olçar, 'Sıtkı II' imzasıyla Kütahya, babalarının ölümünden sonra daha hızlı büyüdüğünü anlattı. O çok iyi bir başçıydı. Gölgesi ve nefesi daima üzerimizdeydi. Halen de öyle... Japonya'da sanatçılar öldüğünde o sanatı devam ettiren yeni nesiller 1, 2, 3 gibi sayılarla ifade ederler. Biz iki

Resim No: 69 Eskişehir Sabah 15 Temmuz 2011



Usta adına at yarışı

Dünyaca ünlü çini sanatçımız Sıtkı Olçar adına bugüne kadar birçok etkinlik düzenlendi. Son olarak 12 Eylül 2010 Pazar günü Kütahya Rahvan atlı spor kulübünde rahvan at yarışı düzenlenecek

Geçtiğimiz yıl Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nun (UNESCO) "Yaşayan İnsan Hazineleri Uluslararası Listesi"ne giren dünya a ünlü çini sanatçısı Sıtkı Olçar adına Kütahya Rahvan Atlı Spor Kulübü bir yarış düzenliyor. 12 Eylül 2010 Pazar günü saat 15'de başlayacak yarış hakkında bilgiler veren kulüp başkanı Birol Babanoğlu " dünyaca ünlü çini sanatçısı Sıtkı Usta adına böyle bir organizasyon düzenlemek istedik. Kendisinin atlara karşı olan sev[illegible]liyoruz. Bunun için [illegible] düzenlenen yarışa [illegible]da ki tüm Rahvan [illegible] katılacaklar. Vatandaşlarımızdan bir isteğimiz var. 12 Eylül malum referandumun yapılacağı bir gün. Vatandaşlık görevi önce geldiği için o gün herkes oyunu kullandıktan sonra hipodroma gelsin. Herkese kapımız açık" dedi. Ahmet Emre Özevren

Resim No: 70 Kütahya Gazetesi, 8 Eylül 2010



KÜTAHYA GÜNDEM

YALNIZCA SITKI USTA İÇİN GELDİLER

M.ASIM ALKIŞ UNUTULMAZ

12 — Kütahya — 13 Ocak 2010 Çarşamba — Güncel

Yaşayan Hazine Sıtkı Usta

Kütahya'da yaşayan çini ustası Sıtkı Olçar, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nun (UNESCO) "Yaşayan İnsan Hazineleri Uluslararası Listesi"ne kabul edilmesi dolayısıyla 14 Ocaktaki törende Kültür ve Turizm Bakanlığınca ödüllendirilecek.

SITKI USTA KİMDİR?

ÇİNİCİLİKTE MERDİVENALTI ÖĞRETİM

TÜRK ÇİNİ SANATINDA ÖZGÜN FORMLAR

Resim No: 71 Kütahya Gazetesi ,13 Ocak 2010

Çinileriyle 'Yaşayan İnsan Hazinesi'ne girdi

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim, Kültür Örgütünce (UNESCO) yürütülen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında 2008 yılı için Türkiye'den "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülü verilen 7 sanatçıdan biri olan Kütahyalı çini ustası Sıtkı Olçar, "çinicilikte kendi yolunu çizerek ekolünü belirleyen form ve eserler yapmaya çalıştığını, bunun da yurt içi ve yurt dışındaki sanatseverlerin dikkatini iyi şekilde çektiğini" söyledi.









YAŞAYAN 7 HAZİNEDEN BİRİ SITKI USTA

Olçar, yaptığı açıklamada, UNESCO tarafından 2003'te kabul edilen, Türkiye'nin de 2006'da taraf olduğu "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2008 yılı için belirlenen 7 sanatçıdan biri olduğunu ve Yaşayan İnsan Hazinesi ödülünün 14 Ocakta İstanbul'da düzenlenen törende kendisine verildiğini anımsattı.
Bakanlığın, Yaşayan İnsan Hazineleri listesine alacağı sanatçıları, "kişinin ustalığını 10 yıldır icra ediyor olması, sanatını usta-çırak ilişkisiyle öğrenmiş olması, konusunda ender bulunan bilgiye sahip bulunması, kişi veya grubun yaptığı işe kendisini adamış olması, bilgi ve becerilerini geliştirme yeteneği ile çırağa aktarma becerisi bulunması" ölçütleriyle değerlendirdiğini belirten Olçar, ödüllendirilmesinden büyük mutluluk duyduğunu bildirdi.
Kütahya'da 37 yıldır çinicilikle uğraştığını dile getiren Olçar, "Bu ödül benim için gurur verici. Benim asıl ustam Kütahya'dır. Ustama olan sevgim ve saygım beni buralara kadar getirdi. Hayatım boyunca beni hep destekleyen hayat arkadaşım eşime de bu ödülü ithaf ediyorum" dedi.
Olçar, ödülü almasından dolayı Koç Holding Onursal Başkanı Rahmi Koç'un mektup, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve AK Parti Kütahya Milletvekili Hasan Fehmi Kinay'ın telgraf göndererek kendisini kutladığını kaydetti.

"ÇİNİNİN PİCASSO'SU"

Sıtkı Olçar, Almanya'da yayımlanan Der Spiegel dergisinin 2007'deki bir sayısında "Çininin Picasso'su" olarak tanıtıldı.
Kendine özgü yöntemlerle oluşturduğu eserlerini dünyanın pek çok ülkesinde açtığı sergilerde sunarak bir bakıma Türkiye'nin turizm elçiliğini de yapan Olçar, ABD'lilerin Kütahya'da termik santral yapımı için kurdukları şirkette çalışırken çini sanatına yönelmeye karar verdiğini anlattı.
O dönem işten arta kalan zamanlarda çini sattığını belirten Olçar, 1973'de kurduğu "Osmanlı Çini" adlı küçük atölyede üretim faaliyetine başladığını anımsatarak, şöyle konuştu:
"İlk yıllarda çinicilikle ilgili fazla bilgi sahibi değildim. Eski ve yeni ustalardan elde edindiğim deneyimler bana yol gösterdi. Sanatımın ilk yıllarında Kütahya ve İznik çinilerinin mavi-beyaz renklerini kullanarak imitasyon ürünler yaptım. Eskiden bu renkleri kullanan usta sayısı fazla olmadığından bu garip karşılandı. Çini ustalığı yaptığım 37 yılda alışılmışın dışına çıkarak pek çok şeyi denedim. Semerkant, Buhara gibi Orta Asya şehirlerindeki çini yurtlarında yaptıkları eserleri Kütahya'ya taşıdım. Çinicilikte kendi yolumu çizerek ekolümü belirleyen form ve eserler yapmaya çalışıyorum, bu da yurt içi ve yurt dışındaki sanatseverlerin dikkatini iyi şekilde çekiyor."
Yurt dışında 60'ı aşkın sergi açtığını ifade eden Olçar, tarihi olay ve mekanların çiniye uygulanmasının özellikle gençlere tarih bilincinin öğretilmesi bakımından önemli olduğunu bildirdi.
Olçar, eserlerini el yazısıyla "Sıtkı" olarak işaretlediğini hatırlatarak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) fuayesi, Koç Holding'in Talia Oteli ve Fethiye'deki Ece Saray Oteli'nin lobileri ile İhsan Doğramacı'nın evinin de bulunduğu birçok mekanda kendi ürettiği eserlerin yer aldığını sözlerine ekledi.

Yaşayan hazine

Sıtkı usta ödülünü aldı

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim, Kültür Örgütünce (UNESCO) yürütülen "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında 2008 yılı için Türkiye'den "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülü verilen 7 sanatçıdan biri olan Kütahyalı çini ustası Sıtkı Olçar, "çinicilikte kendi yolunu çizerek ekolünü belirleyen form ve eserler yapmaya çalıştığını, bunun da yurt içi ve yurt dışındaki sanatseverlerin dikkatini iyi şekilde çektiğini" söyledi



"BU ÖDÜLÜ ALMAK GURUR VERİCİ"

Olçar, yaptığı açıklamada, UNESCO tarafından 2003'te kabul edilen, Türkiye'nin de 2006'da taraf olduğu "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca 2008 yılı için belirlenen 7 sanatçıdan biri olduğunu ve Yaşayan İnsan Hazinesi ödülünün 14 Ocakta İstanbul'da düzenlenen törende kendisine verildiğini anımsattı.
Bakanlığın, Yaşayan İnsan Hazineleri listesine alacağı sanatçıları, "kişinin ustalığını 10 yıldır icra ediyor olması, sanatını usta-çırak ilişkisiyle öğrenmiş olması, konusunda ender bulunan bilgiye sahip bulunması, kişi veya grubun yaptığı işe kendisini adamış olması, bilgi ve becerilerini geliştirme yeteneği ile çırağa aktarma becerisi bulunması" ölçütleriyle değerlendirdiğini belirten Olçar, ödüllendirilmesinden büyük mutluluk duyduğunu bildirdi.
Kütahya'da 37 yıldır çinicilikle uğraştığını dile getiren Olçar, "Bu ödül benim için gurur verici. Benim asıl ustam Kütahya'dır. Ustama olan sevgim ve saygım beni buralara kadar getirdi. Hayatım boyunca beni hep destekleyen hayat arkadaşım eşime de bu ödülü ithaf ediyorum" dedi.
Olçar, ödülü almasından dolayı Koç Holding Onursal Başkanı Rahmi Koç'un mektup, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve AK Parti Kütahya Milletvekili Hasan Fehmi Kinay'ın telgraf göndererek kendisini kutladığını kaydetti.



"ÇİNİNİN PİCASSO'SU"

Sıtkı Olçar, Almanya'da yayımlanan Der Spiegel dergisinin 2007'deki bir sayısında "Çininin Picasso'su" olarak tanıtıldı.
Kendine özgü yöntemlerle oluşturduğu eserlerini dünyanın pek çok ülkesinde açtığı sergilerde sunarak bir bakıma Türkiye'nin turizm elçiliğini de yapan Olçar, ABD'lilerin Kütahya'da termik santral yapımı için kurdukları şirkette çalışırken çini sanatına yönelmeye karar verdiğini anlattı.
O dönem işten arta kalan zamanlarda çini sattığını belirten Olçar, 1973'de kurduğu "Osmanlı Çini" adlı küçük atölyede üretim faaliyetine başladığını anımsatarak, şöyle konuştu:
"İlk yıllarda çinicilikle ilgili fazla bilgi sahibi değildim. Eski ve yeni ustalardan elde edindiğim deneyimler bana yol gösterdi. Sanatımın ilk yıllarında Kütahya ve İznik çinilerinin mavi-beyaz renklerini kullanarak imitasyon ürünler yaptım. Eskiden bu renkleri kullanan usta sayısı fazla olmadığından bu garip karşılandı. Çini ustalığı yaptığım 37 yılda alışılmışın dışına çıkarak pek çok şeyi denedim. Semerkant, Buhara gibi Orta Asya şehirlerindeki çini yurtlarında yaptıkları eserleri Kütahya'ya taşıdım. Çinicilikte kendi yolumu çizerek ekolümü belirleyen form ve eserler yapmaya çalışıyorum, bu da yurt içi ve yurt dışındaki sanatseverlerin dikkatini iyi şekilde çekiyor."
Yurt dışında 60'ı aşkın sergi açtığını ifade eden Olçar, tarihi olay ve mekanların çiniye uygulanmasının özellikle gençlere tarih bilincinin öğretilmesi bakımından önemli olduğunu bildirdi.
Olçar, eserlerini el yazısıyla "Sıtkı" olarak işaretlediğini hatırlatarak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) fuayesi, Koç Holding'in Talia Oteli ve Fethiye'deki Ece Saray Oteli'nin lobileri ile İhsan Doğramacı'nın evinin de bulunduğu birçok mekanda kendi ürettiği eserlerin yer aldığını sözlerine ekledi.



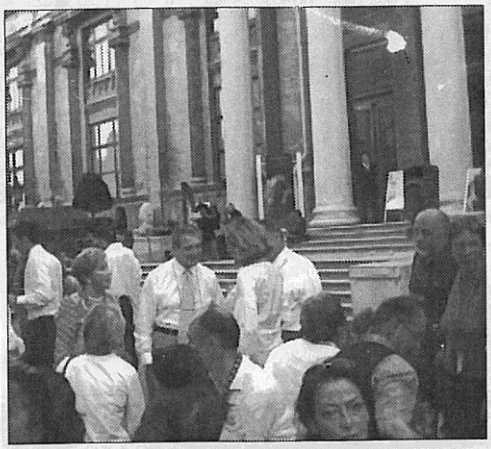
Resim No: 72 Kütahya Aktüel, 18 Ocak 2010

Yaşamın İçinden

'Hiciv'-Kütahya'mda VI.

SITKI OLÇAR





Sempozyuma katılan davetliler, Rahmi Koç ile sohbet ederlerken



Topkapı Müzesi Müdürü Prof. Dr. İlber Ortaylı, Vera Bulgurlu ile sohbet ederken



Sadberk Hanım Müzesi Müdürü Bilge Hanım ve dostları

Geçtiğimiz aylarda, Kültür ve Turizm Bakanı Sn. Atilla Koç'un destekleriyle İstanbul Arkeoloji Müzesinde.. Türkiye'de bir ilk olan "1. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans [illegible] Sempozyumu" yapıldı ki Kütahya'dan davetli olarak katılımında, kızım KÜBRA'yı da yanımda götürmüştüm.

tir.

Diyarı Rum, Bizans'ın da imparatoru olan Fatih Sultan Mehmet Han, kitaplara düşkünlerin belgesel Kütahya Çinili Çeşmesinin BOŞ YERE, yıkımına engel olur ve de kabul edilemezliğine karşı koyardı çiniciler veya çinici usta ve sanatkarları!! VE.. Kütahya basınında HABER olma değerine kavuşamıyordu? Çinili Çeşme!!!

Bizans Sempozyumu gerçekleşirken bir çok araştırmacı ve uzmanlar çalıştılar Sn. Vera B. Hanım Kütahya'ya "müze"ye geldiğinde, civar köyleri gezerken yorgunluk kahvemizi Tahya Otelinin terasında içiyorduk..

Yılların eskitemediği Prof. Dr. Muhibbe Darga kızımla, bana hoş geldiniz diyorlardı.

Değerli bilgin ve Topkapı

lerken, çeşmenin yalağında da hayvanların suya ihtiyaçlarını gideren, geçmiş dönem teknoloji ve insanoğlunun "canlı varlık"lara yaptığı hizmete karşılık...

"Çinili Çeşme"nin yerine ne konulacağını merak ettiğimi söyleyebilirim.. bu memlekette söylemler ve serzenişlerini, birbirlerine karşı söyleyenler İLE... sözünü, söylemeyen ÖZ'ündeki sözsüz.. İnsanlarımızın da dikkatini çekmek isterim.. Laf ebeliğinden başkaca ileriye gidemeyenlerimize..

Sempozyumun; 60 adet bildirimi sunan kitapçığı.. Dostum Dr. Hamdi Okatan'a takdim ettim ve doktorun parlayan, i[illegible] diyordu... yoldan gelmişimi gecenin 24.00'de telefon ettiğimde.. Sana Bizans kitabı getirdim.. dediğimde uykulu gözle-

Resim No: 73 Kütahya Expres 7 Temmuz 2007



KÜTAHYA

OLÇAR MÜZESİNİ ERDOĞAN AÇACAK

Kütahyalı çini sanatçısı Nida Olçar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 8 Mart dünya Kadınlar günü için verdiği resepsiyona Kütahya adına katıldı. Resepsiyonda Erdoğan Sıtkı Olçar Müzesini Kütahya'ya gelerek kendisinin açacağı müjdesini verdi

OLÇAR KÜTAHYA'YI TEMSİL ETTİ

CUMHURBAŞKANI TALİMAT VERDİ

HABER ALPER ÖZEVREN

VERİLEN DEĞER BU MU?

Resim No: 74 Yeni Kütahya, 20 Mart2016

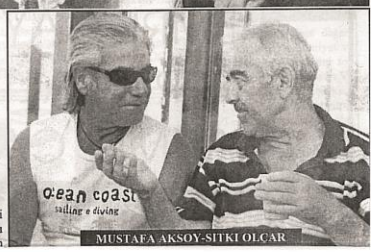
YALNIZCA SITKI USTA İÇİN GELDİLER





HOG-Harley Sahipleri Grubu Spor Kulübü Derneği Üyeleri geçtiğimiz hafta sonu Kütahya'nın dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar'a rahatsızlığı nedeniyle bir geçmiş olsun ziyaretinde bulundular. Yaklaşık 40 motosikletten ve 100 yakın dernek üyesinin katıldığı geçmiş olsun ziyaretinde duygu dolu anlar yaşanan ünlü çini ustası Sıtkı Olçar, büyük moral bulduğunu ve kendisine verilen manevi desteği minnettar olduğunu söyledi.

»Kütahya'dan dünyaya açılarak hem kendi sanatını, hem de Kütahya'nın adını ve çinisini dünya çapında yaptığı çalışmalarda duyurarak haklı bir gurur yaşatan ünlü çini ustamız Sıtkı Olçar bulunduğu rahatsızlığı nedeniyle tedavi görmeye devam ediyor. İstanbul Amerikan



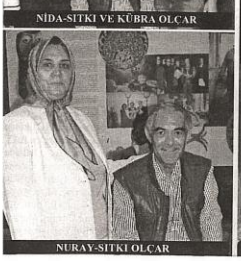
MUSTAFA AKSOY-SITKI OLÇAR

HERKES DUYDU, KÜTAHYA DUYMADI

Kütahya'nın Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar adına düzenlenen panel ve sempozyum sanat, siyaset ve iş dünyasının çok sayıda ünlü ismini bir araya getirdi. Sıtkı Usta'nın doğduğu topraklardaki çini sanatı haykırışını herkes duydu ama Kütahya yine duymadı.




NİDA-SITKI VE KÜBRA OLÇAR


NURAY-SITKI OLÇAR




Yoshiyuki Matsuo-Hilal Kosif-Matsuo'nun eşi-Sıtkı Usta



»İlimizin dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar adına gerçekleştirilen "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" başlıklı sergi ve sempozyum; 23-25 Eylül 2010 tarihleri arasında Hilton Garden İnn Kütahya'da düzenlendi. Kosifler Grup ana sponsorluğunda düzenlenen etkinlik, sanat, akademi, siyaset, iş dünyası ve medyadan önemli isimlerin katılımıyla gerçekleşti. Bir sergi ve sempozyumdan oluşan bu çok özel etkinlik, Sıtkı Olçar'ın dostları ile sanat ve akademi dünyasından katılımcıların yanı sıra;Kütahya Milletvekili Soner Aksoy,Büyükelçi Bahattin Gürsöz,Kosifler Group Pazarlama Direktörü Hilal Kosif, Sema hat Arsel, KÜSAV Başkanı Çiğdem Simavi, Koç Holding Enerji Grubu Başkanı Ömer Koç, gazeteci-yazar Hıncal Uluç, ünlü ressam Fikret Otyam ile eşi Filiz Otyam, Sadberk Hanım Müze Müdürü Hülya Bilgi, S.S. Sabancı Müze Müdürü Nazan Ölçer, annesi Fatma Olçar gibi birçok önemli ismin katılımlarıyla gerçekleşti. Sıtkı Usta'nın hayranı ve meslektaşı olan 12 kişilik bir Japon grubu da, bu özel etkinlikte Sıtkı Usta'yı yalnız bırakmadı. 23-25 Eylül tarihlerinde Hilton Garden İnn Kütahya'da gerçekleşen organizasyon, Sıtkı Usta'nın eserlerinin yer aldığı bir sergi açılışı ile başladı. Açılışta,Sıtkı Olçar'ın dostu Japon çini ustası Yoshiyuki Matsuo, sanatçıya kendisinin yaptığı şakayık desenli tabağı ile kayınvalidesinin Sıtkı Usta için özel olarak yaptığı çini bebeği hediye etti. Eserleri Japonya'da büyük ilgi gören Sıtkı Olçar ise; Japon meslektaşına, bu yılın Japonya'da at yılı olması ve aynı günün Yoshiyuki Matsuo'nun hem doğum günü hem de evlilik yıldönümüne denk gelmesi nedeniyle dostu için özel olarak tasarladığı at figürlü eserini armağan etti. 24 Eylül Cuma günü gerçekleşen sempozyum ise;Hilal Kosif, Ara Altun, Çiğdem Simavi ve Soner Aksoy'un konuşmalarıyla açıldı.Konuşmasında, Alman dergi Der Spigel'in Sıtkı Olçar'ı "Çininin Picasso'su" olarak adlandırdığını belirten Çiğdem Simavi, sanatçının Türkiye için çok büyük bir değer olduğunu vurguladı.Sempozyumda,akademi dünyası nın önemli isimlerinden Prof. Dr. Gönül Öney, Prof. Dr. Kenan Mortan, Prof. Dr. Sitare Turan Bakır,Ömür Tufan ile Kültür ve Turizm Bakanlığı Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü Mahmut Evkuran ;Nazan Ölçer ve Gönül Öney'in oturum başkanlıklarında, eşsiz sanatçı Sıtkı Usta'nın sadece Kütahya, Türkiye değil aynı zamanda dünya çiniciliğine yaptığı katkılarını anlattılar. Kütahya'nın UNESCO "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödüllü tek çini ustası Sıtkı Usta adına düzenlenen sempozyuma ilimiz protokolünün tam kadro katılmamış olması gözlerden kaçmazken, Usta'nın hayatının ve çalışmalarının ön plana çıktığı sempozyum üç süre ile muhte şem bir program ve organizasyonla gerçekleştirildi. Sıtkı Usta'nın doğduğu topraklardaki çini sanatı haykırışını herkes duydu ama Kütahya yine duymadı.

KÜTAHYA gündem HAFTALIK SİYASİ GAZETE ÖZEL HABER HASAN OKCU

Resim No: 75 Kütahya Gündem , 2010



İLBER ORTAYLI

Porselenleri ile ünlü Arita'da, kendimi zaman zaman Kütahya'da gibi hissettim. Buradaki ustalar geleneği koruyarak kendilerini geliştirmeyi iyi biliyorlar

Japonya'da porselen turu

Japonya bazı "ilk"lerin ülkesidir. Mesela yeryüzünde bugüne kadar bilinen ilk seramik Japon adalarında imal edilmiştir; 13 bin yıl öncesi, "Jomon" denen döneme uzanmaktadır. Tabii bu cömlekçi çanağı olmadan, elle şekillendirilip fırınlanan ve yemek pişirmek, tahıl saklamak için kullanılan cinslerdir. Sonraları yüzeylerine kazıma tekniği ile süslemeler de yapılmıştır.

Japonya yaygın okuma-yazmanın da ilk ülkesidir. 18'inci asırda halkın ortalama yüzde 35'i okuma-yazma biliyordu. Kadın ve erkek okuryazarlık oranı birbirine yakındı ve bu süreç okuldan çok din adamlarının ve samuray devlet köy ve mahalle başkanlarının öğretmenliği ile başarılmıştı. Bu oran 18'inci yüzyıl için Avrupa'dan da çok yüksekti.

Bildiğiniz porselen ise Japonya'ya Çin'den de, Kore'den de, hatta Osmanlı ülkesinden de daha geç girdi. 1610'larda **Koreli Ryi Sun Pei porselen sanayiini Japonya'ya sokdu.** Güneyde Kyushu bölgesindeki Arita'nın kaolin kaynakları porselen için en iyi nitelikte sahipti. Bu bölgede onun kurduğu porselen imalatı kısa zamanda önce bölgedeki samurayların ilgisini çekti, vergileri porselenle almaya başladılar. Tabii onların Edo'daki (Tokyo) Şogun yönetimine vereceği haraç da bu porselenlerle verilmeye başladı.

Sıtkı Olçar'ı şahsen tanıyorlar

Kısa zamanda Japonya'nın dışarıdaki tek ticaret bağı olan Hollandalılar Arita'nın nehirden denize ulaştığı noktadaki İmari noktasından bu porselenleri almaya başladılar. Onun için Japon porselenleri dış dünyada yaşadığı yer olan Arita değil de "İmari" isimiyle tanınıyor. **Tabii müşteri velinimetir; Japon porseleni kendi renk ve çizgileri baki kalmak şartıyla Avrupalıların zevkine göre biçimlenmeye başladı.**

Kasım sonda, Arita'nın pastırma yazında bu şehri gezmek bir zevk. İstisnasız bütün Arita geleneksel mimari ile yaşamını sürdürüyor; sadece kent değil etraftaki ormanlar da... Arita'daki müze uyumun ve korumacılığın şaheseri. **Gelenek bu kadarla kalmıyor; ünlü yaşayan değer Sakaida XIV. Kakiemon'un imalathanesindeki fırın halen çın odundarıyla kızdırılıyor.** Bunun porselen için en özgün pişirme tekniği olduğuna inanılıyor.

Hollandalı olmadığımız için özgün Kakiemon motifi tercih ettik. Sade güzel çizgiler, mayıs ayında fuar olduğunda imalathanelerin caddesi çeşit çeşit porselenle doluyormuş. En çekici, tutkulu ve zahmetli alışveriştir. **Japon porselen Çin değil, İznik de değil ama sorlardır ana hatlarını korurken üslup ve renkliliğini değiştiren bir sanat.**

17'nci asırdan beri çalışan Kakiemonlar bugün "XIV." unvanını ve seçkin hazine rütbesini taşıyan Sakaida usta ile temsil ediliyor. Sakaida Kakiemon Topkapı Sarayı'na hayran. Keşke gelse de bizim çinileri birlikte seyretsek ve değerlendirmesini dinlesek. Ondan daha genç İmalatının İmaemon da XIV. İmaemon unvanını taşıyor. Yüksek sanatkarlar kuruluna sunacağı, yaşayan hazine unvanını elde edeceği eseri geliştirmekle meşgul.

Bir sanatın ölmemesi için hem geleneğe sadık kalması hem de kendini tekrarlamaktan vazgeçip yenilemesi gerekir. Arita'nın ustaları bunu başarıyor. İstanbul aşağı bir usta daha var. Arita'nın Japon modernleşmesinden beri devletin porselen hediyelerini üreten sülalesinin son sanatçı temsilcisi İwao Fukagawa ile görüşürken bu görülebiliyor.

Sanayi demek tekdüzelik demek değil. Kitlesel üretim demek de ucuzluk demek değil. Yaşam basit, bu adamlar sokaktakiler kadar sade yaşıyor. **İsviçre'nin ünlü saat ustaları kadar müteveziler, para onlar için en önemli şey değil; önemli olan isim ve üsluplarının yaşaması.** Arita'da da insanlar hırslı ve çalışkan ama kalacağın dinginlik ve kurallara saygı ile mümkün olduğunu biliyorlar.

Geçenlerde vefat eden Sıtkı Olçar'ı bilyorlar, hatta şahsen tanıyorlar; geleneksel bir hayat süren bu ustaların dünyayı bu kadar takip etmeleri başarılarını açıklıyor. Japonya'da Arita'dayız ama zaman zaman kendimi Kütahya'da sanabiliyorum. **Sakaida Kakiemon ustayı Bursa'ya da davet ediyoruz.** Ama ne Bursa'yı ne de Kütahya'daki çevreyi Aritalılar gibi titizlikle koruyamadığımız açık. ■

Prof. İlber Ortaylı XIV. İmaemon usta ile çinileri inceliyor.

"Okuldan değil, atölyeden yetiştim"

."Alaylı" çinici

Ortaokulu bitirdikten sonra [redacted] çini atölyesinde meslek hayatına atılan ve **" Ben** mektepl/ değil, alaytwım. Bunu **siSylemekten de gurur duyuyorum"** diyen Kütahyalı çinici **Sıtkı Olç a,,** yedinci kişisel sergisini , Alarko .Sanat Galerisi'nde açtı. Çalışmaları daha önce Yunanistan'da sergilenen 40 yaşındaki **Olçar'ın** sergisinde Kütahya, Çar:ıakkale ve Selçuklu çinilerinden örnek/er yer alıyor. Fiyatları 20 bin ile 400 bin lira arasında değişen çini tabak, biblo, kase ve çeşitli süs eşyalarının bulunduğu sergi , 21 Mart'a kadar açık kalacak .

Resim No: 76 Milliyet, 1987 -1987

Sıtkı Olçar'ın eserleri Heller takviminde

1992 yılında Heller International Group, International Finance Corporation, Yapı ve Kredi Bankası, İnterbank ve Finanscorp işbirliği ile kurulan Heller Factoring A.Ş., 1994 yılı takvimlerinde Sıtkı Olçar'ın eserlerini kullandı. Olçar'ın 17. yüzyıl, İznik ve Selçuk çini motiflerinin ağırlıklı olarak kullanıldığı takvimler, sınırlı sayıda basıldı.



ŞU BİZİM KÜTAHYA'YI YAZIVERİN HELE

MİLLİYET BUSINESS BİR AY ÖN[redacted] KÜTAH..A'NIN ÜNLÜ ÇİNİ USTASI SITKI OLÇAR'IN SON ÇALIŞMALARINI YAZDI. USTAYA FRANSA'DAN, HOLLANDA'DAN, DANİMARKA'DAN TELEFONLAR GELDİ. RÖPORTAJ ÜZERİNE BELÇİKA'DAN DAVET ALDI, 15 MART'TA BU ÜLKEDE SERGİ AÇIYOR. 'TÜRKİYE'NİN NESİ MEŞHUR' DİYE YAZINCA ARAYIP "BENİ YAZDINIZ KÜTAHYA'YI DA YAZIN, KONUŞULSUN" DİYE RİCA ETTİ



BÜLENT YARDIMCI

Resim No: 77 Milliyet,12 Ocak1994 - Milliyet, 15 Şubat 2004



Asırlık çeşmeyi çöpe attılar

Kütahya'da 110 yıllık tarihi çeşmenin yol açmak için yıkıldığı ve tonozlarının da şehir dışında bir toprak dökme alanına bırakıldığı öne sürüldü

ÖMER ERBİL İstanbul

Kütahyalı çini sanatçısı Sıtkı Olçar, 110 yıllık olduğu söylenen tarihi çeşmenin çinilerini çöpte buldu. Belediye, yıktığı çeşmenin yerine ise iki çöp bidonu yerleştirdi.

Tarihi çeşmenin çinilerini çöpten toplayan Sıtkı Olçar, bunların fotoğraflarını çekerek bir mektupla Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay'a gönderdi. Olçar mektubunda şöyle dedi:

"Sayın Başbakanım ve Bakanım, ben British Museum'a gezdim. Bu çini parçalarını onlar 'Osmanlı Çinileri' adı altında sergiliyor. Şimdi çöpten topladıklarımı bunlara değer veren o müzeye göndersem eski eser kaçakçısı mı olurum? Çini sanatçısı olarak buna nasıl sessiz kalabilirim?"

Kütahya Belediyesi'nin akıl almaz yıkımına kimsenin ses çıkarmadığını belirten Olçar, kendisinin Deli Dumrul gibi şehirde eser aradığını söyledi. Daha önce bir tarihi çeşmenin yol düzenlemesi adı altında yerinin değiştirildiğini hatırlatan Olçar, şimdi de bir başka tarihi çeşmeyi yıktıklarını söyledi.

Yol açmak için yıkılan çeşmenin tonozlarının da şehir dışında bir toprak dökme alanına bırakıldığını belirten Olçar, burada gördüğü manzara karşısında irkildiğini ifade etti. Olçar şöyle devam etti:

'Bu nasıl anlayış?'

"Çiniler çöpün içindeydi. Tarihi çinilere yurt dışında paha biçilemezken biz çöpe atıyoruz. Yurtdışındaki sergilerimden çiniye verilen önemi biliyorum. British ve Louvre müzelerinde en küçük parçaları bile sergileniyor.

Yol açmak için 110 yıllık çeşme yıkılır mı? Bu nasıl anlayış? Yıkılan çeşmenin yerinde ise dalga geçer gibi iki tane çöp bidonu var. Mahalleliler çeşmenin 110 yıllık olduğunu söylüyor. Daha önce taşıdıkları çeşmenin yerine de büfe ve durak yaptılar."

Çini sanatçısı Olçar, çöpte bulduğu çiniler nedeniyle Başbakan Erdoğan ve Bakan Günay'a bir mektup yazdı.



DÜNYACA ÜNLÜ ÇİNİ USTASI OLÇAR

'Evimi yaktılar'

Kütahya'daki dükkânı mühürlenen dünyaca ünlü çini sanatçısı Sıtkı Olçar, 19 Ocak'ta dükkânının taşlı saldırıya uğradığını, camlarının kırıldığını ve yaklaşık 25 metrekarelik evinin de yakıldığını belirtti

BARIŞ YILDIRIM

Kütahya'daki dükkânı mühürlenen dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar, 19 Ocak'ta dükkân ve evinin de saldırıya uğradığını anlattı.

Olçar, işletme ruhsatı olmadığı için Sofça köyündeki 25 yıllık çini dükkânının mühürlendiğini kaydetti:

"Eskişehir - Kütahya yolu üzerindeki köyde bulunan dükkânım yaklaşık 1.5 ay önce kapatıldı. Vergisini verdiğim dükkânımın işletme ruhsatı yoktu. Bunca yıldır işletme ruhsatı almak aklımıza gelmedi. Yetkililer önceden şu eksikliklerini tamamlarsan dükkânını mühürlemeyiz diye uyarsalardı sorunu çözerdim."

Civardaki benzer işletmelerin de ruhsatının olmadığını ancak kapatılmadığını belirten Olçar'a göre asıl sebep farklı: "İşletme ruhsatı bahane, hükümetin baskısı bu. Bazen Kütahya'daki yerel gazetelerde sert köşe yazıları yazıyorum, AKP ve diğer partileri eleştiriyorum."

Olçar, ayrıca 19 Ocak'ta da dükkânının camlarının kırıldığını ve yaklaşık 25 metrekarelik evinin yakıldığını belirtti. Bunu yapanları bildiğini fakat korktuğu için şikâyetçi olamadığını dile getiren Olçar şunları kaydetti:

"4. defa evimin camlarını kırdılar, jandarma her defasında geliyor, faili bulunamadı diye savcılıktan takipsizlik kararı çıkıyor. Beni rahatsız edip oradan kaçırmak istiyorlar."

Sıtkı Olçar'ın yanan evi. Olçar yeni çalışmalarını 5-9 Mart arasında CNR'de düzenlenecek fuarda sergileyecek.

Resim No: 78 Milliyet, 2008 - Milliyet, 3 Mart 2009

USTAYA SAYGI

Dünyaca ünlü çini ustamız Sıtkı Olçar'ın sanatı, bir dizi etkinlikle nihayet anlatılıp kutlanacak!

Geçenlerde işleri çoğunuza tanıdık gelecek, şahsen sanatının hakkının tam da verilmediğini düşündüğüm bir ustayla ilgili güzel haberler aldım. Sıtkı Usta, çini heykelleriyle dünya çapında meşhur olmuş bir isim. Eserlerini çok hediyelik mağazalarında, lüks otellerimizde rastlamış olabilirsiniz. Kendisi UNESCO'dan 'Yaşayan İnsan Hazinesi' ödülü de almıştı. Sıtkı Usta'nın adı şimdi de ziyadesiyle hak ettiği bir kutlama kapsamında anılıyor.

Türk-Osmanlı kültürünü var eden, hayatımıza güzellik katan nice sanatkârı, el sanatını bize tanıtan KÜSAV'ın (Kültür ve Sanat Varlıklarını Koruma ve Tanıtma Vakfı) yine çok başarılı bir girişimi olmuş bu proje... KÜSAV denince kurumun başkanı Çiğdem Simavi'yi anmadan geçmeyeceğim. Çiğdem Hanım'ın muhabirken katıldığım bir davetteki hoşluğunu hep hatırlarım. Cemiyet dünyasından ünlü soyadlı her hanım, o gün Tansu Çiller'in iyice popülerleştirdiği Hermes eşarpları üniforma gibi takıştırmışken aralarında antika, zarif el oyalı yazmasıyla bir tek Çiğdem Simavi farklı görünüyordu. Şimdi de kendisinin girişimiyle dünyaca ünlü çini ustamız Sıtkı Olçar adına 'Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları' başlıklı bir sergi, sempozyum ve panel düzenlenecekmiş.

SPOT



FERHAN İSTANBULLU

ferhanist@gmail.com

23-25 Eylül tarihleri arasında yapılacak panelde Kütahya çinilerini dünyaya tanıtan, Kütahya'dan hiç kopmayan usta ve bu geleneksel Türk el sanatının değerinin ülke sınırlarını aşması konuşulacakmış. Kütahya'da düzenlenen sempozyumda akademi dünyasından isimler sanatçının Kütahya çiniciliğine ve ekonomisine yaptığı katkıları ve sanatçı/insan olarak Sıtkı Usta'yı anlatacaklarmış. Ayrıca düzenlenen sergide Sıtkı Usta'nın eserlerini görmek de mümkün olacakmış.

Sıtkı Usta kimdir?

Sıtkı Olçar, 1948 Kütahya doğumlu. 1973 yılında 'Osmanlı Çini' adını verdiği kendi atölyesini kurdu. Antik desen ve formları uyguladığı çinicilik çalışmalarında, İznik ve Kütahya örneklerini ele aldı. 1980 yılından itibaren, özellikle İznik çinileri üzerine çalıştı ve kaybolup gitmekte olduğu sanılan Kütahya çiniciliğine yeni bir boyut ve dinamizm getirdi. Usta, İznik çiniciliğinin sırrı 300 yıldır çözülemeyen mercan kırmızısını bulmayı amaç edindi. Çanakkale seramiklerini de yeni bir yorumla ele aldı. İlki 1980 yılında olmak üzere, yurt içi ve yurt dışında çok sayıda kişisel sergi açtı ve önemli bir hayran kitlesi edindi.

BOYUT YAYINCILIK'A BRAVO!

Gazetelerin kitap eklerinde reklamlarını görmüş olabilirsiniz. Pediatrik Nörolog Prof. Dr. Sabiha Paktuna Keskin, 'Çocuğunuzun Yeteneğini Keşfedin' adlı bir kitap yazdı. Sözüm, atletizm yeteneğini 35'inde keşfeden, bir virtüoz olabilecekken piyano derslerini bıraktığına yıllar sonra hayıflananlara! Aynı hatayı tekrarlamamanın sırrı, bu kitapta olabilir. Üstelik Boyut Yayıncılık, 2-5 yaş grubunda çocuğu olanlara kampanya kapsamında kitabı bedava yolluyor. Satış fiyatı 22.90 TL olan kitabı 1 Ekim 2010 tarihine dek isteyenler Boyut'un 0 212 440 1 440 numaralı çağrı merkezini arayarak ya da www.anaokuludergisi.com adresinde yer alan talep formunu doldurularak ücretsiz olarak talep edebiliyor.



12 | EKONOMİ — Milliyet — 26 Eylül 2010 Pazar

Serpil Yılmaz SOBE

Kütahya Sıtkı Usta'ya neden zulüm yapıyor? Kentin çok ilerisinde de ondan

KÜTAHYA

Kütahya'da çini seramiği geleneği sürdüren geliştirilmesi Kütahya'da tarihi yapılarak desen eğitimcisi için çalışmalara hep Sıtkı Usa'dan... Bu yıl 650 bin TL'lik bütçeyle "Yaşayan İnsan Hazinesi" seçilen 7 seramikçiden biri olan Sıtkı Olçar'a ait.

Geçtiğimiz günlerde Kütahya'da düzenlenen "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" başlıklı sergi, sempozyum ve panelde konuşan "Sıtkı Usta" için en iyi tanımı Alman Der Spiegel dergisi yapmıştı. Ünlüm Picasso'su Sıtkı Usta açıkça yaptığı konuşmada şundan dışındı:

"Herkes New York'ta gezerken, ben sadece müze gezer Picasso'nun eserlerinin ötesinden ayılmadım."

Büyükada'da keşfedilmişti

Sıtkı Usta adına düzenlenen bu özel gün, onun yalnızca seramik eserlerinden değil, aynı zamanda Kütahya'nın tanıtılması için düzenlediği "Sıtkı Hanımlar Konağı", "Bahçeler Ve Yaratılar" gibi etkinlikler, yardım eden eserleri sergilenmesi ve hediyelik eşya tasarımlarıyla da bilinmesi için gösterdiği çabalardan da biliniyor.

Milliyet

Resim No: 79 Milliyet, 21 Eylül 2010 - Milliyet, 26 Eylül 2010

Kültürel takıldılar!

Geleneksel Türk Sanatları'nın üç önemli ismi Dr. Münevver Üçer, Sıtkı Olçar ve Souadad Kandemir'in 'Hoşgörü' adını verdikleri sergi, Sultanahmet'teki Türk İslam Eserleri Müzesi'nde sanatseverlerle buluştu

Geçen hafta bir gecede birkaç kapı aşındıran İstanbul'un elitleri, bu haftayı biraz daha sakin geçirdi! Geleneksel Türk Sanatları'nın üç önemli ismi Dr. Münevver Üçer, Sıtkı Olçar ve Souadad Kandemir'in Türk İslam Eserleri Müzesi'nde açtıkları 'Hoşgörü' adını verdikleri sergi, bu haftanın reytingi yüksek olan davetlerinden biriydi.

2007 yılının UNESCO tarafından 'Mevlana Yılı' ilan edilmesinden yola çıkan üç eski dost, çalışmalarıyla ilk kez ortaklaşa bir sergi açmış oldu.

30 KASIM'A KADAR AÇIK

Demirören ve Ramada Plaza'nın sponsorluğunda gerçekleşen gecede, iş ve sanat dünyasının pek çok renkli ismi bir araya geldi.

Sıtkı Olçar'ın çinileri, Dr. Münevver Üçer'in tezhipleri ve Souadad Kandemir'in tual üzerine yağlıboya çalışmaları, sanatseverlerden ilgi gördü. Yaşadığımız topraklardaki farklı kültürlerin bir arada yaşayabilmesini sağlayan hoşgörü, sabır ve uzlaşma becerisini yansıtan eserleri 30 Kasım'a kadar görebilirsiniz; aklınızda bulunsun...




Hülya Kalyoncu


Esin Demirören


Muharrem-Ayşegül Toplusoy


Bahar Verel, Gül Dürüst

Resim No: 80 Sabah Gazetesi,12 Kasım 2006

CUMA SABAH

26 MAYIS 2006



Sıtkı Usta'nın Frigya'sı...

Oğuz, Ayasofya Müzesi sergisiyle birlikte 3-4 Haziran'da Kütahya Feyz Vakfı'nda düzenlenecek bilgi şöleni için Kütahya'ya gelecek. Hocası Usta'nın "Kütahya Mektebi" adını taktığı Oğuz bu etkinlikte ilgili ya bilgileri veriyor. "Bütün doğu seramiğini bir geleneği, bilgiyi geçmişten bir doğu ve kültür etkileşimi bu. Kütahya turuncu Hudavendigar çalışmalarıyla bütün dünyanın ilgisini çekiyor. Her yıl yüzlerce kişi buraya akın ediyor. Bu bu bilgiyi 'Sanat Kapadokya' olarak sürdürüyorum. Hem gösterimi gerçekleşiyor, hem bilgiyle ilgili bilgi veriyorum. Çok sesa olmuyor diyor gözlemi de düzeltiyorum. Çünkü kültürel ilişkiyi için gerçekten çok güzel örnekler de var. İstiyorsa bana sitkiusta@yahoo.com adresinden e-mail de atabilir."

Kütahya'nın muhtarı Ayasofya Müzesi'nde



Ofis elemanıyken, her şeyi bırakıp çini ustası olan ve dünya çapında şöhret edinen Sıtkı Usta'nın, Ayasofya mozaiklerindeki desenleri çalıştığı çiniler Ayasofya Müzesi'nde sergilenecek. Açılışa bin 500 kişi bekleniyor











Sıtkı Usta'nın Ayasofya Müzesi'nde sergilenecek çini ve küçük tabakları.

BİR KİTAP

AYASOFYA Müzesi, geçtiğimiz ekimde çok özel bir sergiyi ağırlayacak. Dünyaca ünlü Kütahyalı çini ustası Sıtkı Usta (Oğuz) bilgi sunacak. Ayasofya Müzesi kubbesinde çini desenleriyle, orijinallerine sadık kalarak yaptığı 16 küçük tabakları sergiye gönderecek. Ve yedi aylık bir çalışma sonucunda hazırladığı muazzam tam 36 çini eserini, Ayasofya Müzesi'nde sergileyecek. Bu özel sergiyle ustaya sadece bilgi, bin 500 kişinin katılımı bekleniyor.

Büyük ilginin sadece ustaya değil, ama bu ilginç ve özel sergiye odaklanacağını söyleyen Sıtkı Oğuz'la tanıştık.

Oğuz, 26 yaşına kadar sadece bir hayal içindeydi. Ailesinin dindarlığından ötürü bütün hayatı değişti. Bizim ilgiden tabii ki Oğuz, önce Kütahya'nın meşhur çinilerini sonraları bir dükkan açtı, sonra Kütahya'dan mezun olduktan sonra kendi atölyesini kurdu.

ÇİNİ AŞKI

"Öncesi, sıradan bir gençlik gibiydi. Ama ortaokuldan itibaren çinilerle uğraşıyordum. Ama ortaokuldan lisenin ve gelecek yaşamımın bir rüyaydı. Yaşıyorum. 'Neden böyle yemek yemek kendine yaptırıyorsun' diyorlardı, 'bu sözlerle anlatıyor Oğuz 'sıradan' sayılmıyordu.

Bir bilgi olarak, Oğuz kendi için bir atölye açtıysa, ortalarda için sıradanlıkları, farklı tepkiyle güçlüyordu. Ve bu bilgiyi o 'yemek yemek' kendine sergilemeye. Bizim de Sıtkı Oğuz olayın Sıtkı Usta'

"Çok ilginç bir şey oldu. Tanıdığım kişiler bildiğim alanlar ve dünyanın çeşitli yerlerine gönderildiler. Ben o objeleri geri aldım ve bana döndüm sandık. Oldukça farklılar mesajını kolaylıkla bağlı yapıldı ve bu dünyada bir şeyler oldu," diyor devam ediyor Oğuz anlatmaya.

O kadar uçak, yıllar içinde öyle bir sergiye dönüşüyor ki, Danimarka, Norveç, İspanya gibi ülkelerin müzelerinde sanatçı yer alıyor ve yine dünyanın çeşitli yerlerinde kolaylıkla yönetilen sergiye çıkıyor. İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth'in 2002 yılında kutlanan kapsamlı kalkınlığı Prenses Margaret de kütüphanesinden biri.

BAKOKİ KOÇ'UN HEDİYESİ

Eğretti bu yönetim ve Oğuz'un sanatına bu denli ilerlemesinde Koç ailesinin büyük payı var. Koç ailesiyle tanışmasına göz'a anlatıyor Oğuz. "Sevgi Gönül'ün gün Aslıhan'daki bir etkinlik benim eserlerimi görüyor. O zamanlar çalışmalarını sürekli etkilerek satıyor. 'Bu güzel kız, gelsin bu resimleri' diyor Sevgi Hanım'ın Beşiktaş'ta bir evi vardı. Oraya gittim. Eserlerimi göstermeye başladı. Sanırı çok sevdiler, bana destek olmak istiyorlar. Bir de bana otomobil hediye etti. O zamanlar öyle otomobil alabilecek kolay değil. Suna Hanım (Koç), Semahat Hanım (Arsel) ziyaretime geldiler. Derken, bu aile Allah'ın bir sevdi. O zamandan beri bana özel otomobil yaptırıp hediye ediyor. Şu an kullandığım otomobili de Rahmi Koç yaptırıp bu yıl hediye etti."

Bu sırada bunun söylenmesi, Oğuz da söylemenin bunun yanılmışı Rahmi Koç için bir hediyeyi göstermek bu otomobil gerçekten bir hayalik sanmış. Koç bunu söylemiyor, hem de Kütahya'daki konferansını gelebilirim, diyor...)

Oğuz'un yönetimi, eserleri İstanbul'da sergilemeye başlamasıyla da yaygınlaşıyor. Dünyanın çeşitli ülkelerinde, İngiltere, Fransa, Belçika, Amerika, Japonya, Belçika'da defalarca sergiler açıyor.

'HAYAL EDEMEZDİM'

"Başlangıçta bu kadarını, yurtdışında bir yüksek kişisel etmeyeceğim, ama 1969'dan sonra olaylar gelişti. Alfredi'ye ilk sergimi açıp Financimo'a davet edilmiş bunun gücünü aştık. Mesela Zürih'te bir kalıcı sergimiz var, sizde 250 parçam bulunuyor. Bu Alman kolekcıyonum var, sizde de 160 eserim mevcut. Adında başlıyor da Müzecimsin ama vücut düşük anlayamıyorsa," diye özellikle kendi yaptığını Oğuz.

Sonuçta, sonuçlarda konuşmak için Kütahya'ya gelen sanat eşiği Aşçıoğlu'a, Almanlar'a, Fransalılar'a ilgi ara olmuyorsa, ama gülümseyerek hatalarda ya da eleştirmenmiş "Kütahya'da bir işlemleri var. Bir gece 23.30'da arıyorlar. 'Sıtkı Usta burada yabancı bir kadın var. Sana soruyor' diye. Kadın gelir telefona 'Sıtkı Usta' diyip duruyor. Ben de Allahımı anlatıyorum. Ne yapsın, kalkıp gitsin. Kadına hoşgörü de bir gösteriyorum. Gitmiş meğerse, otelden Kütahya'da bunlarını. O da kızılmış. Aklını bu kez Koç'un Sıtkı Usta'ya yaptırdığı özel otomobille taşındığını, Çağdem Simavi'nin sergi davetiyelerini nasıl bazen değiştiğini, Pelit Pastanesi'nin nasıl 'Biz bu sergiye tatmin davet organizasyonu yapıyoruz,' dediğini anlıyor. Oğuz bütün bunları tek bir cümleyle özetliyor: "Parası değil, ama sevenin çok."



Sıtkı Usta Oğuz'a küçük tabak üzerine çalıştığı çinilerden birini.

'16 eseri yedi ayda bitirdik'

Oğuz 29 Mayıs'ta Ayasofya Müzesi'nde açılacak özel sergisi için yoğun çalışıyor. "Ayasofya'nın kubbesinde yer alan orijinal mozaik desenleri gözlemleyerek yeni tasarımlar elde ettim. Bunları bir çini tasarımcısı olarak bir yaptım. Müze Müdürü Ede Durmuşoğlu orijinal mozaiklerden örneklerini verdi ve tasarımlar yedi ay gibi kısa sürede tamamlandı. Fakat bu sürede yaptım. Fazıl'ların altın varraklarına ince mozaik kısmı başladı. Gygan başladı.

Daha önce Metropolitan Müzesi'ni gezmişim. Prens'nin küçük tabaklarını çok beğenmiş gitmişti. Prens'nin bu sanatsal kişiyi var, ortaya çıkmış. Onların da sonuçlarından. Prens olarak Prens'nin tabaklarını üzerine sıkıt tüm mesajı yaptım ki, gençiye tanışmışsınlar ya da ülke gücü oluşuyorlar bu tabakları ziyaretçiler. Düşünüyorum çok çok yorucu, sıkıcı gelecektir sergiler eğitim. Artık bazı eserlerimin mimarinde yer almasını ve sarayların sergiler açmak heyecanlandırıyor."

Bu etkinliğin sonlarını ise Oğuz çinilerini eşini aynı Boston ve Müzesi'de sergileyecek.



Resim No: 81 Sabah Gazetesi, 26 Mayıs 2006



2 CUMARTESİ SABAH YAŞAM 14 MART 2009

TÜRK ÇİNİCİLİĞİNİN BİR NUMARASI SITKI USTA:

Hizmetlerimin karşılığı bu olmamalı

Dünyaca ünlü çini ustası Sıtkı Olçar, Kütahya'nın Sofça Köyü'ndeki çini dükkânının mühürlenmesi ve yıkılmasını, "Beni öldürüyorlar," diye yorumluyor. Olçar, en önemli desteği azınlıklardan ve sanat tarihçilerinden aldığını söylüyor

MELİHA KALIN

SITKI Olçar (63) ya da usta-i diğer Sıtkı Usta, günümüz çini sanatının en önde gelen ustalarından. Ordoyolu çini desenleri ve yıldızlarını kullanarak üretti-ği çinilere 38 yılı aşkın süredir hem yurtiçi hem de yurtdışında büyük ilgi gösteriliyor.

Kütahya'da doğup büyüyen, sanatçı, güler yüzlü ve mütevazı bir çini ustası olan Sıtkı Olçar, yıllar süren bürokratik mücadeleden sonra, Çini Sanatları Atölyesi'ni açtı. Ancak dün sabah, Sofça Köyü'ndeki atölyesinin mühürlenmesi ve yıkılmasıyla ilgili bir karar tebliğ edildi. Olçar, "Dünyaca ünlü bir sanatçıyım. Ama bana bu yapılanlar değil, hizmetlerimin karşılığı olarak madalya verilmesi gerekirdi. Beni öldürüyorlar," diyor.

Sofça yerinde yeniden ilk okul binasını yaptırmış bulunan, cumhuriyetin ilk yıllarında Kütahya'da Rum ve Ermeni azınlıkların yaşadığı mahallenin ortasında bulunan Sıtkı Usta'nın atölyesi, 1970'li yıllarda Çini Sanatları Atölyesi olarak hizmet vermiş. Çini ve seramik alanında çalışmalarına, uzmanlıklar ödüllerle devam eden Olçar, 1998 yılında atölyesinin kapatılmasıyla birlikte, Sofça Köyü'ndeki evinin bahçesinde çini fırını kurarak çalışmalarını sürdürmüş. Ancak dün sabah, atölyesinin mühürlenmesi ve yıkılmasıyla ilgili bir karar tebliğ edildi. Olçar, "Dünyaca ünlü bir sanatçıyım. Ama bana bu yapılanlar değil, hizmetlerimin karşılığı olarak madalya verilmesi gerekirdi. Beni öldürüyorlar," diyor.

BENGİ PEŞİNDE

Bilecik'teki ulus Kütahya topraklarının barındırdığı en güzel çinicilik bilgisi ile tarihe ilk bağlanmış 1970'li Osmanlı Çini adını verdiği atölyesini kurmuş. Çinicilik ve seramik alanında çalışmalarına, uzmanlıklar ödüllerle devam eden Olçar, 1998 yılında atölyesinin kapatılmasıyla birlikte, Sofça Köyü'ndeki evinin bahçesinde çini fırını kurarak çalışmalarını sürdürmüş. Ancak dün sabah, atölyesinin mühürlenmesi ve yıkılmasıyla ilgili bir karar tebliğ edildi. Olçar, "Dünyaca ünlü bir sanatçıyım. Ama bana bu yapılanlar değil, hizmetlerimin karşılığı olarak madalya verilmesi gerekirdi. Beni öldürüyorlar," diyor.

Sofça yerinde yeniden ilk okul binasını yaptırmış bulunan, cumhuriyetin ilk yıllarında Kütahya'da Rum ve Ermeni azınlıkların yaşadığı mahallenin ortasında bulunan Sıtkı Usta'nın atölyesi, 1970'li yıllarda Çini Sanatları Atölyesi olarak hizmet vermiş. Çinicilik ve seramik alanında çalışmalarına, uzmanlıklar ödüllerle devam eden Olçar, 1998 yılında atölyesinin kapatılmasıyla birlikte, Sofça Köyü'ndeki evinin bahçesinde çini fırını kurarak çalışmalarını sürdürmüş. Ancak dün sabah, atölyesinin mühürlenmesi ve yıkılmasıyla ilgili bir karar tebliğ edildi. Olçar, "Dünyaca ünlü bir sanatçıyım. Ama bana bu yapılanlar değil, hizmetlerimin karşılığı olarak madalya verilmesi gerekirdi. Beni öldürüyorlar," diyor.

2010'A HAZIR

Çinicilikte Bilecik'teki çağ, milletleri, Selçuklu hakimiyeti ile ilk kez kullanan Sıtkı Usta, farklı türler yaptığı için bir nüfus 'upkart' olarak nitelendirildiği bilinci ile tarihteki bir ilkleşmiş yaşadığını söylüyor. Olçar, müşterisinin dünyanın farklı ülkelerine ve uluslararasının kendisini müşterisinde yaşayan ortağını belirtiyor. 18 yıl boyunca Kütahya'yı gezdiğinde için dünyayı değiştiren de düşünüşüne Sıtkı Usta, çevresindeki geniş ekiplerini güçlendirmeyeceğini için bu gelişme gereken yıl sık sık vermiş. Fakat yıkım ile karşılaşmaya başlamıştır. Olçar, "Bu ne de Kütahya'da bir sık sık ekiciliği düşünülmeye karar vermiş. Olçar'ın Çeşitler'de yok büyük bir sergi açtı ve sergide Pazılı'ın Istanbul'un Britanı sanatçı çeşitler sergilendiği, fotoğrafların yıl Akdeniz'le ilgili bir sergi sonuçlara söyleyen cüret gerçi de şu anda Türkiye ve Avrupa'dan ilgili üniversitelerde öğretim üyesi. 2010'a da 'Dünün Türkü' adlı bir sergiyle

Kütahya'yı artık hiç sevmiyorum!..

Sıtkı Usta olmasa, dünyanın hiç bir gücü beni bir daha Kütahya'ya götüremezdi. Hayır, yanlış anlaşılmasın.. Kütahya, bir dünya cenneti.. Bir tarih hazinesi.. Bir doğal sağlık ocağı.. Kütahya'yı görmeye, yaşamaya bir ömür yetmez.

On yıl önce üç gün için gitim. Gördüm, günlerce yazdım. Aklım orda kaldı.. Mümkün olan her fırsatta gitmeye karar verdim. Herkesi, özellikle de meslektaşlarımı Kütahya'yı davet ettim. "Gidin, görün, yazın.. Sadece Türkiye değil, dünya Kütahya'ya gelsin. Kütahya ülkemin en zengin, en müreffeh yeri olsun, çünkü hak" dedim..

Sonra..

Sonra ben lanet ettim.. **"Adımımı atmam"** diye yemin ettim. Atmayacaktım da.. Sıtkı Usta olmasaydı..

Sıtkı Usta.. Sıtkı Olçar!.. Dünya çapında bir çini sanatçısı.. Dünya çapında.. Ona **"Çinilerin Picassosu"** diyenler, dünya sanat camiasından.. Sydney'den Los Angeles'a sergiler açmadığı dünya kenti yok. Üyesine büyük, üyelerine saygın.. Bir tek yer hariç..

Kendi ülkesinde, hayatını adadığı kendi Kütahya'sında adını anan yok. Gölge etmezler yeter.. O bile değil.. Bir de ihanet ediyor, onu silmeye çalışıyorlar..

Düşünebiliyor musunuz?.. Guernica yolunda Picasso'nun bir dükkânı var. Kendi dükkânı.. Ve İspanya devleti ve Guernica Belediyesi o dükkânı yıkmak için çırpınıyor.

Yuh!.. Ama gerçek bu..

Sıtkı Usta'nın Kütahya'nın 30 kilometre dışında, Eskişehir yolu üzerinde Frig Vadisi'ne ve barajı gölüne bakan bir dükkânı var. Sıtkı Olçar insanlık çinileri satıyor.. Yanında iki masa, dört sandalye.. Güneş tam ardasından batıyor, ay ordan doğuyor.. Yanın saat dur, dinlen ve o eşsiz seramik ve çinilerden al, sevdiklerine hediye diye..

Bu dükkân Kanuçoğlan'ın bahtsız.. Niye batmış bilmem.. Yıların kurun vermişler.. Niye vermişler, bilmem..

Ve de işin acısı.. Kimse, ama kimse bu kimse sahip çıkmasını istemiyor.. Kimse destek olmasını. Adeta zil takıp oynamışlar..

Sıtkı Usta, beni on yıl önce adeta sırtla Kütahya'ya götürmüştü.. O müthiş Frig vadisini gezdiren kişi.. O bitmez tükenmez tarih hazinelerini tekir tekir gezdiren, anlatan kişi.. Dağdaki tarihi mağaralardan, yeraltı altındaki, Kapadokya'ya kadar uzanan yer altı kentlerini, yollarını anlatan kişi.. Fransızlardan kalan tarihi tren istasyonlarını, nehir kenarındaki muhteşem piknik alanlarını, kervan dahil pek çok hatıralığı, iyi gelen bir meşelerini tanıtan, Kütahya'nın nasıl ama nasıl bir Türkiye, Anadolu hazinesi olduğunu anlatan kişi..

Kütahya'ya adanmış ya hayatını.. Sadece beni değil, yığınla gazeteciyi ağırlıdı Kütahya'sında.. Yazmalar diye.. Yığınla işadamına konuk etti, gezdirdi, yatırım yapmalar diye..

Bahar festivalleri, çilekler düzenledi. Panayırlar kurdu. Anadolu geleneği Bahreyn At Yarışları, barajı gölünde yelken yarışları, mükemmel misafirlerde Sivil Havacılık Festivali yaptı ki, Kütahya'nın cennetinin, hayali olduğu yeri alan diye..

Dünyada hiç ama hiç kimse, **memleketine bu kadar hizmet etmemiş, memleketi için bu kadar çırpınmamıştır.**

Sonuç..

Tek kişi elinden tutmadı. Tek kişi destek olmadı..

Belediye bakmadı. Vilayet bakmadı.. Üniversite bakmadı. Baştı beni götürüp "İşte Kütahya'nın en hayatlı evlatları" diye tanıttığı Güzel Portelerici'ler dahil yerli işadamlarının hiçbiri sahiplenmedi, hiçbiri desteklemedi. Bunca velaizliğin tahammülüm mümkün değil. Boykot ettim Kütahya'ya..

Ama Uluslararası Sıtkı Olçar Çini Sempozyumu düzenlenince, Japonlar bile kalkıp da Tokyo'dan gelince, benim İstanbul'da oturmam tam da **"Gavura komp oruç yemek"** olurdu. Sıtkı Usta'nın hatırı için, sempozyumun yapıldığı otelde kaldım, mecbur kalmadıkça dışarı çıkmadım. Sıtkı Usta'nın Osmanlı Çini Atölyesini gezdim. Ve de döndüm geldim..

"Keşke bu sempozyum Eskişehir'de yapılsaydı.. Keşke o dükkân 30 yerine 35 kilometre olsaydı, Eskişehir ili sınırları içinde olsaydı" diye düşündüm.. Sıtkı Usta'ya Yılmaz Büyükerşen nasıl sahip-lenirdi onu hayal ettim.. Bu dünya efsanesini Eskişehir'e nasıl kazandırır, nasıl sergiler yapar, Eskişehir adını Sıtkı Olçar ile nasıl özdeşleştirirdi. Yılmaz Hocam!..

Yanlış yerde doğmuş, hayatını yanlış yere adamışsın Sıtkı Usta..

(Kütahya'ya Sıtkı Usta sempozyumuna katılacağım Serpil Gogen ile gittik. Yarın Serpil için sanat yarını anlatacak olan..)

Resim No: 82 Sabah Gazetesi, 14 Mart 2009

Resim No: 83 Sabah Gazetesi

FEATURES
SATURDAY & SUNDAY, DECEMBER 16-17, 2006

THOUGHT FOR TODAY

Anger makes dull men witty, but it keeps them poor. - attributed to Queen Elizabeth I of England (1533-1603).



Master Sitki's secret

ELÇİN ŞENER
The New Anatolian/Ankara

The Hagia Sophia mosaics, Kütahya tiles and ceramics take on a whole new shape in the hands of artist Sitki Olcar. Olcar, who has a passion for tiles, is also called "Master Sitki." He reflects the power of water, soil and fire in ancient patterns and forms and also adds a piece of his own soul to his works.

Master Olcar, who started his profession in Kütahya and later spread it to the whole world, gives Turkish tiles a new perspective with the extraordinary colors he uses in tiles and his original patterns which have deep roots in Turkish culture.

His studio Ottoman Tiles, which he established in the early '70s, is based completely on tiles and ceramic works. By never reusing a pattern which he used in another work, he has gotten the attention of the whole world.

Olcar recently met with some of his admirers at the Vanessa Boutique. His pieces, which are mostly based on tiles and ceramics, have been recognized as art on the international stage and have traveled all around the world.

TNA had an exclusive interview with the artist, who works with owls, birds and fish symbols on his tiles and ceramics and has gained international fame with his art, which combines the Seljuk, Anatolian, Byzantine and Ottoman cultures.

Cave house in the Frig Valley

Olcar is able to see the wealth around him easily. The elements which he selected from Anatolia's land, history and culture successfully take on a new perspective in his works.

His own nature is nearly as interesting as Anatolia's. He is calm, good-natured and creative. Though his present studio is in Kütahya, for many years he worked at a cave house in the Frig Valley. Back then he rejected many offers which came his way. Every May for 15 years now he has organized camping activities in the valley.

Olcar said that many people from Turkey and abroad who enjoy his works have also attended these camping events. "We visit the caves, churches and chapels in the area during these festivals," he said. "We light a fire by the woods started by the forestry administration or villagers. Some people play the guitar near the fire or the ney (traditional Turkish flute)." Olcar went on to say that their meetings in the valley are historic.

"If you take a look at Kutahya's Frig (Phrygian) land, there are so many archeological elements which we could use." He adds that what matters is to realize the importance of these elements and to be able to notice them in the first place.

Tile mastery is a profession which has existed in Kütahya for centuries, but it's taken on a whole new perspective due to Olcar's attitude. When he saw so many people work on the same motives in tiles, he decided to work on something different and original.

First he started to work on the Iznik and Kütahya tiles. Olcar's works were first based on archaic era forms and blue-white Iznik tile imitations. His pieces looked strange to the local people, but due to just this difference, they got the attention of foreigners.

Original forms

He started to work only on original forms in his studio, and many foreign tourists bought his works and took them home to their own countries. This way he promoted Turkey and this art abroad. Olcar later tried to work on some other forms with the help of slides, books and documents sent from abroad. He was invited to foreign exhibits and with the support he received, he managed to hold an exhibition.

Olcar said that he considers himself a very lucky man and that they call him "Tile Virtuoso" or "Tile Picasso." "I try to do the best in my work," he said. "I do it with love, and this love is also reflected in my works. Though the languages and religions of the people in the world differ, they all like my works."

Byzantine tile art

Olcar is known as the first person who managed to reflect Byzantine art in tiles. His mosaics include panthers, birds, human figures and writing. He even worked on some of the maps of 16th century admiral and cartographer Piri Reis in some of his plate tiles. Olcar is able to produce his art with a never-ending passion because he is loyal and addicted to his art.

As for the mosaics he works on, Olcar said that he is influenced by Istanbul's mosaics and the mosaic baths in Kutahya's Oren district Cavdarhisar. "There are many mosaics in the town of Simav, in Antalya and Antakya," he said. "I thought that I could reflect these mosaics in tiles. I drew these mosaics on tiles one by one with my brush. I completed my first work in 1997. I started to use the owl and bird figures from Antalya's Toros Mountains. I drew the symbols of mosaics on tiles."

Olcar's works have ended up in private collections in Paris, London, the U.S., Japan, Switzerland and Italy. "Those who can live the difference and those who can notice it can surely enjoy art," he said. "People are meant to see things from a different perspective. They will notice you if you're different. I didn't become famous just by saying I'm here."

Some foreigners brought pieces by Olcar's and took them back to their own countries. One of their friends who saw Olcar's works was very impressed and flew to Kutahya and even learned some Turkish. He took Olcar to Britain five times. Olcar had the chance to participate in annual artists' gathering in Britain but felt a little sad when he saw that there were no Turkish artists at these events. "Every nation had a stand but Turkey," he said. "I was the first to establish a Turkish stand."

Olcar is better known among foreigners than Turks. He said that four Japanese families are going to visit him at his studio after the New Year.

Rediscovering the secret of colors

Olcar said that he learned about art from Faik Kırımlı. One of Olcar's goals is to rediscover the coral red color of Iznik tiles, something which has been a secret for more then 300 years. He started to work on Çanakkale tiles with a new perspective. He managed to break the boundaries of Kütahya tiles and give them new forms. He managed to rediscover the secret of the turquoise and yellows of the Seljuk era. The artist says he is no longer studying old colors but is now working on old Ottoman kitchen pottery forms.

What is Olcar inspired by and what does he include in his art? "I saw Picasso's oval dishes in a museum in New York," he said. "I created a new trend by reflecting Turkish motives on these oval dishes. They're now exhibited in the Turkish and Islamic Works Museum." In this exhibit, Olcar uses Turkish tulips which are wrapped around each other. He also gives [illegible] Far Eastern art and combines them. "There are patterns on one hand and gaps on the other," he said. "There are many combinations in Turkey. You should go and see them. When you take a closer look at the layers of archeological excavations, you can see everything. I also try to see them spiritually."

Sultan caftans

Olcar is now working on sultan caftans. "We worked on the sultan's garments and caftans which they used to wear in the palace and we did an exhibit on them," he said. "We have a rich culture which started in the Ottoman era. As far as I'm concerned, Europe was greatly influenced by Ottoman fashion." Olcar also collected information from Ilber Ortaylı's book and various newspapers about his art. Olcar's inspiration is fed by archeology, history and Ottoman culture.

Olcar said that it's impossible not to be affected by Anatolian culture. "Some very rare Turkish artists are aware of this wealth," he said. "I'm a lucky artist since they discovered me and appreciated my wealth while I'm still alive."

Since the artist's works are unique and not considered souvenirs, they are highly appreciated by Europe. As soon as he completes one artistic phase, he begins to work on another style and trend.

Olcar, who is now also working on design clipboards for hotels, said that he will continue to live as long as his works endure. "The works of artists who adds their soul to the art will always be appreciated," he said.

Sitki Olcar's Ottoman Tile Studio
Atatürk Bulv. Tugcu Apt. No.87 Kütahya
Tel. (0274) 216 2832
For more information on Olcar, visit www.sitkiusta.com
e-mail: sitkiusta@yahoo.com

See the difference at Vanessa

Vanessa, whose name derives from that of Avanos, Cappadocia in ancient times, sells handmade products at its boutique in Ankamall, Ankara. They began the business to promote these artists to other people. In May, these artists found the chance to meet many other people.

Through the store people get the chance to get to know the art of ceramics, which is very rare nowadays, and also remember that objects which are local and handmade shouldn't be forgotten.

Vanessa was established in May after its owners did market research and found that there's no other place that sells this kind of products. Now people have the chance to see original products which they wouldn't be able to see anywhere else.

You can see many works of Master Sitki at Vanessa. The products sold at Vanessa come from eight different studios. You can also see the works of Mustafa and Atilla from Dokuz Eylül University and Şerif from Marmara University.

Vanessa is criticized for being a little more expensive than other boutiques which sell similar wares, but if you're bored of seeing the same products sold everywhere, Vanessa is definitely the right place for you. For example, the glaze material which is used in table dishes doesn't contain any lead, but some Turkish and foreign products on the market can contain lead.

Vanessa offers goods to fit any budget. The prices begin at YTL 8 and end at YTL 8,000.

The partners of Vanessa say that their boutique isn't very assertive but they also think that it might become a brand.

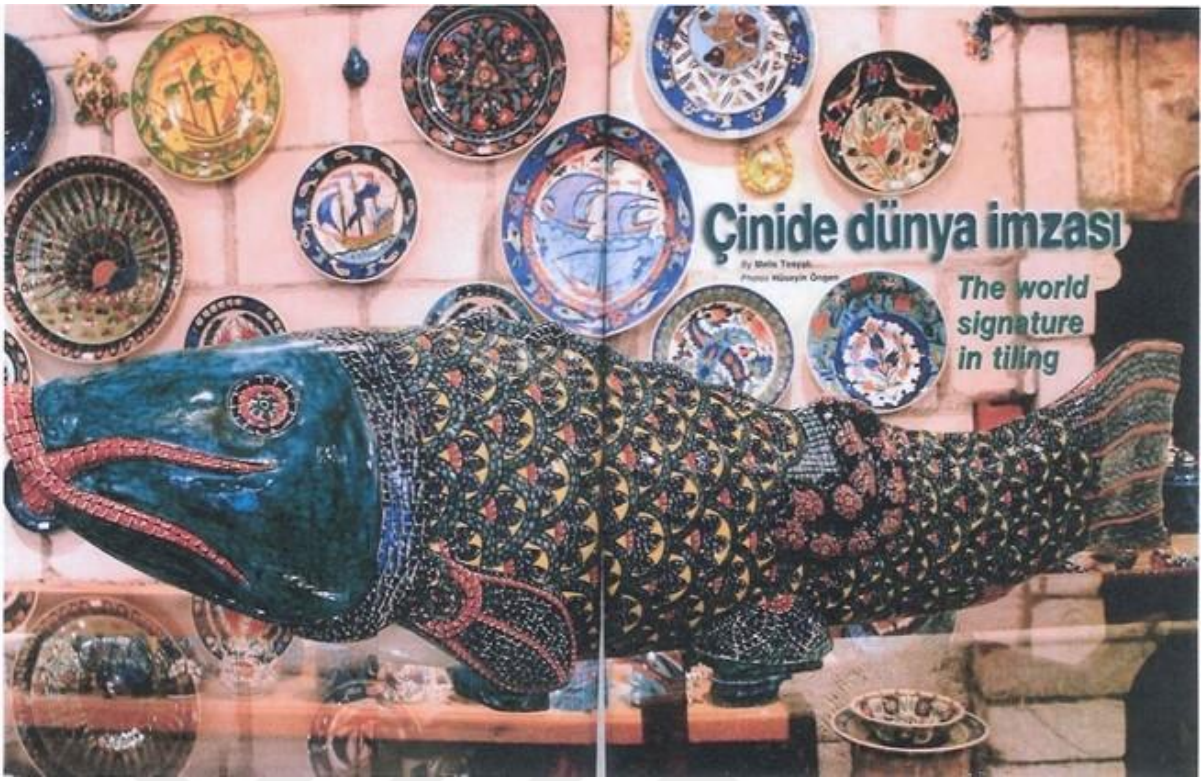
As Master Sitki said, Vanessa is going to have a big impact for those who can see what's different.

Ankamall Shopping Center ZK-07 Akköprü, tel. (0312) 541 2077.



Photos: TNA- Ibrahim Gök

Resim No: 84 Features, 16 Aralık 2006



Resim No: 85 On Air Dergisi, 2005

Unutulmaya yüz tutan 18. yüzyıl Kütahya çinileri, Sıtkı Olçar'ın ellerinde yeniden can bulurken, ustanın "Sıtkı" imzasını attığı çini eserleri yurtdışında da koleksiyonerlerin ilgi odağı olmaya devam ediyor.

18th century Kütahya Tilings which are inclined to be forgotten in recent years, come to life in the skillful hands of Sıtkı Olçar. The works of the master, which also bear his signature, continue to be the attention of art collectors abroad.

Anadolu süsleme sanatında mavi-beyaz bir dinginliktir çini... Su, ateş ve toprağın, bin yıllar boyunca ustaların ellerinde doğan eseri... Geçmişi 16. yüzyıla uzanan çini sanatının, bugün yaşayan ve adını dünyaya duyurmayı başarmış büyük ustası Sıtkı Olçar, unutulmaya yüz tutan 18. yüzyıl Kütahya çinilerine 1975'te açtığı "Osmanlı Çini Atölyesi"nde hayat veriyor.

Geçmişi 16. yüzyıla dayanan bu el sanatımızın Sıtkı Usta'nın hünerli ellerinde nasıl bir dönüşüme uğradığını gözlemlemek, hoşgörü ve sanat aşkını çini aracılığıyla dünyaya duyuran bu farklı insanı tanımak için Kütahya'ya doğru yola koyulduk.

İlk durağımız Kütahya'nın 30 km dışında yer alan Sofça Köyü'ndeki Sıtkı Usta'nın "Seramik Evi" oldu. Kendisini görür görmez, eserlerine yansıyan neşenin kaynağının, içindeki muzip çocuk olduğunu da anladık. "Nasılsınız?" diye sorduğumuzda, "Hayatla dalga geçiyorum işte" dedi gülümseyerek... Belki hayatla değil ama sanat aracılığıyla alışılagelmiş her detaylı dalga geçiyordu usta... Bu yüzden çalışmalarının geleneklerine bağlı yöre sanatçıları tarafından önce tepkiyle karşılandığını anlattı ama şimdilerde bol bol taklidinin üretildiğini de söylemeden edemedi. Oysa kendisinin taklite olan öfkesini şu sözleri açıkça anlatıyordu:

"Sanat dediğin sonsuz bir enerjiyle sürekli yenilikler peşinde koşmaktır, aynısını tekrarlamak sadece zanaat olur." Kütahya yaşamının önemli bir parçası olan çiniyi, arkaik dönem formlarından Selçuklu balık motiflerine kadar tarihimizin tüm güzelliğini desen desen işlemeye devam ediyor usta.

"Zaten sanat da böyle bir şey değil midir?" diyor, "yeni bir şey üretmenin heyecan veren coşkusu..." Her biri el işi göz nuru olan, geleneksel desenlerin renklendirdiği tabaklar, vazolar, şekerlikler ve kaseler süslüyor seramik evini... Ama illa da balık desenli olanlarını gösteriyor. Balık desenini kullanmaktaki ısrarını şöyle açıklıyor: "Araştırmalarımda gördüm ki, 13. yüzyıl Selçuklu motiflerinde sıklıkla yer alan balık motifi, üremenin, doğanın sürekliliğinin ve hayatın yürümesinin simgesi...".

In Anatolian decorative arts, the tiling is blue-white serenity. An effort involving the use of water, heat and earth, coming into the world in the hands of masters for thousands of years... Sıtkı Olçar, the living great master of 16th century tiling, who has succeeded in making himself known throughout the world, is giving life to the 18th century Kütahya tilings at the "Ottoman Tiling Atelier" which he opened in 1975. We made our way to Kütahya to observe how this handcraft with a past going back to the 16th century transforms in Master Sıtkı's skillful hands, and to know more about this different artist who announces his tolerance and love for art to the world through tiling. Our first stop was the "Ceramic House" of the master in the Sofça Village, a 30 km distance to Kütahya. As soon as we see him, we understand that the source of love and joy reflected in his works is the child inside him. To our question "how are you", he replied as "How am I? I am making fun out of life". Not perhaps of life, but he was making fun of every decorative detail through art. He told us that it was for this reason that many artists in the region had reacted to his art at first but now there were many imitations of what he had been doing. He told us about his dislike of imitation with these words: "What is called art is to chase unceasingly the novelties with an infinite energy, to repeat the same would be mere craftsmanship. The master is continuing to embroider the tiles, a very important part of his life, with a wide range of forms from archaic ones to fish motives from Seljuk period.

"Is art not something like this?" says the master. The excitement of producing something new...." Each one of the works, the dishes coloured by traditional colours, vazes, sugar bowls that decorate this little house is eye-straining. But the master especially shows us the ones with fish patterns. He is explaning his insistence on fish design as follows: "I have seen in my researches that the fish motive which frequently appears in 13th century Seljuk period is a symbol of reproduction, nature, continuity and life..."



Çini ustası Sıtkı Olçar (üstte), sabırla ve sevgiyle yaptığı eserlerinden birini ortaya çıkarırken...

Sıtkı Olçar, the master of tiling, works with utmost patience and affection (above).

Her eve bir çini

Onun sanatında sadece Selçuklu motifleri değil, arkaik, Helenistik, Roma ve Osmanlı formları bir araya geliyor. 18. yüzyılda yapılmış Kütahya çinilerinin çağdaş yorumu olan kuşlar, balıklar, kaplumbağalar, kaseler ve tabaklar harcanan emeğin yanı sıra ciddi bir altyapı çalışması da gerektiriyor. Anadolu'nun zengin tarihinin ve medeniyetlerin miras bıraktığı kültür hazinelerinin her çini ustası gibi kendisini de besleyen kaynak olduğunun altını çizen Sıtkı Usta, doğaya ve çiniye olan sevgisinin çalışmalarına eklenmesiyle bu güzel yapıtla-

A tiling for every house

In his art not only Seljuk motives appear, but also he combines the arcbaic, Hellenistic, Roman and Ottoman forms. The bowls, dishes, birds, fish and turtles, a modern interpretation of Kütahya tilings necessitate hard work beside an infrastructure study. Master Sıtkı states that the source feeding him (as well as other masters) is the rich history and civilisation of Anatolia. Adding to this his love for tiling and nature, the masterpieces keep coming. When we ask about prices,

Resim No: 86 On Air Dergisi, 2005



Today in history

1842 – The New York Philharmonic gives its first concert.
1917 – The U.S. declares war on Austro-Hungary.
1941 – Japanese air forces attack the U.S. naval base at Pearl Harbor, Hawaii.
1971 – Unmanned Soviet space capsule sends back radio and television signals from Mars.

Turkish daily news

WEATHER

Kütahya tiles of Sıtkı Olçar decorate walls of IMKB

A 24-meter tile panel of Sıtkı Olçar, whose exhibition featuring trays designed with Ottoman caftans continues, decorates the walls of the Istanbul Stock Exchange

BY ASLI SAĞLAM

ISTANBUL - Turkish Daily News

Sıtkı Olçar is one of the leading names in the art of tile making. The tiles he creates using traditional motifs and methods, have been decorating numerous houses in Turkey and abroad for over 30 years.

Born and raised in Kütahya, Olçar is a sincere, genial and modest tile artist and his interest in the art and attempts to produce different ceramic objects in his small factory has made him a world-known brand name. He works in his factory that he calls the "Ottoman Tile Factory" and promotes Kütahya tiles worldwide.

His tiles decorate hotel lobbies: Olçar's tiles decorate many places including the Istanbul Stock Exchange (IMKB) lobby with a 24-meter tile panel, the lobbies of Koç Group's Tuğra Hotel and the Ece Palace Hotel in Fethiye.

He always adds freedom and modernism to his works without taking away their classical character. He works with four other people in his factory and those who know him and his tiles call him "Sıtkı Usta," (master). In a recent exhibition in Nişantaşı, which opened at the end of November, he exhibited 28 trays decorated with Ottoman tulips and caftans. There is a special reason why he exhibits trays: because the "tray" is a household appliance used throughout history and is the symbol of hospitality. The price of his tile trays range from between YTL 1,500 and YTL 2,500. The exhibition will be open through Dec. 14, and as so far attracted a great deal of attention despite the fact that it opened the day the pope came to Turkey and roads were closed to traffic.

"I started producing tiles by instinct," said Olçar and added that the atmosphere of Kütahya was also a reason for him to produce tiles. Despite the fact that he took six years to finish secondary school, instead of the normal three, and that he was not a hard-working student, his hand-made tiles show his success and his energy.

Olçar opened his first exhibition in 1980 at the Barın Atlantic Art Gallery. "I didn't even know what a proper exhibition was at that time," he said. He opened another exhibition seven years later in Greece with support from the Ministry of Tourism. He thinks that he becomes peripatetic when he went abroad. Later, he visited many museums abroad and met with many artists, designers and collectors. Until now, he has made big tile panels for many hotels in Turkey's touristic places and decorative tiles for countless houses abroad.

Exhibitions around the world: Olçar has held exhibitions in France, Italy, Switzerland, England, Belgium, Japan and the United States. He has three children but none of them are interested in the art of tile making. Olçar is interested in archeology and has also taken out a patent on his signature. "I don't have much money but I have many friends," he concluded.

daily news is available at these fine hotels

ANKARA HILTON

ANKARA SHERATON

CONRAD

Resim No: 87 Turkhish Daily News



カッパドキアの陶器

陶器の絵付け

Çini

キュタフヤはトルコ最大の陶器の産地。町の中心には大きな壺の噴水があるほど、身近な存在だ。郊外には大量生産のテーブルウェアの工場が多いが、町なかには小さな工房もまだまだ残っている。ストゥク・ウスタの工房、オスマンル・チニもそんなひとつ。ストゥク氏は、陶芸の世界にモザイク的点描画法を導入し、トルコ陶器の新たな可能性も見いだした。ストゥク氏は日本でも数度個展を開いたこともある親日家で、日本の陶芸文化を尊敬しているそうだ。

キュタフヤへのアクセス
イスタンブールからバスで5時間30分

Resim No: 88

2.6.Sıtkı Usta'ın Açtığı Sergiler

Sıtkı Usta yaptığı çiniler ile farklı bir şeyler ortaya koymaya çalışırken, önceleri ummadığı kadar çok eleştiri alsa da bunlara cevap vermekle uğraşmayıp, herkesi dinlemeyi seçti, klasik çinicilikle değişik formları birleştirerek kendine özgü tarzla oluşturdu ve farklı çiniler üretmeye devam etti. Bu çabalarını yurtiçi ve yurtdışında açtığı sergiler ile de çinilerini sevenleri ile buluşturdu ve kendine bir hayran kitlesi yarattı.

Sıtkı Usta ilk konsept sergisini 1998' de İstanbul'daki Artisan Sanat Galerisi'nin desteği ile İstanbul'da açar. "Yerküre" adındaki serginin teması ise 1800'Ierin dünya haritalarıdır. İlk yurt dışı sergisi ise seramik sanatının ustaları olduğunu düşündüğü Japonya'da açar. Turkuaz sırlı çinileri ve balık desenleriyle Japon sanatseverlerin ilgisini çeker, bu yüzden üç kez Sıtkı Usta'yı ülkelerine davet ederler, Osaka ve Tokyo'da eserleri sergilenir

Sıtkı Usta'nın bugün müzelerde bulunan mozaik örneklerinin çoğunu 1998 yılında çiniye yansıtmış ve bu eserleri İtalya' dan gelen davet üzerine Bologna Geleneksel Sanatlar Fuarı'n da sergilemiştir.

Sıtkı Usta'nın Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesindeki sergisinde ise 18. yüzyıl Kütahya desenlerini taşıyan seramiklerde Bizans etkilerinin göze çarpar ve Piri Reis haritalarının seramik üzerine uygulandığı denemelerin de bulunduğu toplam 99 eser sergilenir. Bu sergi Çini sanatının yanında tarihi bilgilerde içermektedir.

İstanbul'da bulunan Artisan Sanat Galerisinde 1998 yılında açtığı konsept sergisinin 2003 için konusunu sefertaslarıdır. Toplam 40 eserden oluşan bu sergisi için Sıtkı Usta şunları söyler; "Biliyorsunuz, Anadolu'da sefertasları evlerinden, hanımlarından, hanımlarının lezzetli yemeklerinden gönüllü olarak değil, ekonomik nedenlerle ayrılanların kullandığı objelerdi. Tarih boyunca bakırdan, hatta bronzdan sefertasları yapıldı. Formları da işçilikleri de birbirlerinden farklıydı. Kiminde kalem işçiliği bile görürdünüz. Ama şimdilerde bir kayıp kültür halinde geldi sefertası ve işçiliği."

İstanbul Artisan Sanat Galerisi'nde düzenlendiği "Her Eve Lazım" sergisinde ise daha önce hiç denenmemiş bir şekilde 35 tane çini "lazımlık" sergiler. Avrupa'da, özellikle Fransa'da geçen yüzyıla kadar kullanılan porselen lazımlıkları ilk defa çiniden ve kendi desenleriyle yeniden yaratmıştır. Bu birazda çininin kullanımının nerelere kadar ulaşabileceğini gösteren kendince yaptığı bir taşlamadır da.

30 Kasım 2006'da Topkapı müzesindeki Padişah kaftanlarını çiniye işlediği çalışmalarını yine Artisan Sanat Galerisi'nde sergiledi. Sergi 25 eserden oluşmaktaydı.

2007'nin Mevlana yılı olması nedeniyle Sıtkı Usta Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde, tezhip ustası Dr. Münevver Üçer ve ressam Souadad Kandemir ile birlikte bir araya gelerek "Hoşgörü" adlı sergiyi açarlar. Üç sanatçı Mevlana'nın "Ne olursan ol gel" çağrısını benimseyerek eserler üretirler. Çini tezhib ve resim sanatından kültürümüze ait birçok eser bu sergide beğeniye sunulur.

Ayasofya'nın içinde bulunan mozaik ikonaları çiniye yansıttığı 16 eserden oluşan çalışmalarını 2006'da Ayasofya da büyük bir açılış ile sergiledi. Sıtkı Usta bu sergisi için şunları söyler; "Ayasofya`nın kubbesinde yer alan orijinal mozaik desenleri gökkubbeden yere indirmiş oldum. Bunları bire bir çini üzerinde uyguladık. Bu ilk kez yapılan bir şey. Müze Müdürü Jale Dedeoğlu orijinal mozaiklerin slaytlarını verdi ve üzerinde yedi ay çalıştım. Sekiz pano, sekiz tane de Picasso`nun kayık tabaklarından yaptım. Panoların altın varaklarını ise ressam Serpil Gogen boyadı. [103]

Sıtkı Ustanın "Geçmişten Geleceğe" isimli Ankara'daki sergisini dönemin Turizm ve Kültür Bakanı'nın katılımıyla açar. Ankamall Alışveriş Merkezinde açılan serginin konusu "Piri Reis'in Deniz Haritaları'dır. 25 Şubat 2008 tarihinde açılan bu sergide Sıtkı Usta'nın 60 eseri vardı.

İstanbul'un fethi olan 29 Mayıs tarihinde, fethin 555. Yılında İstanbullulara hediye vermek isteyen Sıtkı Usta. 14. ve 17. yüzyıllar da Türk Donanması'nda yer alan göke, kadırga, baştarda, tutsa, karamürsel, pergandi, firkate, kalyata modeli gibi tarihsel gemileri çini panolar ve tabaklar üzerine yaptığı çalışmalarda sergilemiştir.

Sıtkı Usta Şubat 2009 da Çırağan'da büyük bir sergi açmış ve sergisinde Fatih'in İstanbul'un fethini anlatan çiniler sergilemiştir.

Sıtkı Usta'nın sergileri tarih sırasına göre aşağıdadır:

1980 Akbank Sanat Galerisi - BURSA

1981 Dışişleri Bakanlığı Türk Haftası -TOKYO

1982 Yapı Kredi Bankası Kazım Taşkent Galerisi- İSTANBUL

1983 Yap1 Kredi Bankası Bebek Sanat Galerisi -İSTANBUL

1983 Akbank Sanat Galerisi-BURSA

1984 Yap1 Kredi Bankası Bebek Sanat Galerisi-İSTANBUL

1984 Dışişleri Bakanlığı Türkiye Fuari -OSAKA

1985 Beymen Bedesten Sanat Galerisi -ANKARA

103

http://www.lebriz.com/pages/artist.aspx?artistID=22&section=550&lang=TR&periodID=&pageNo=49&exhID=0&bhcp=1

1986 Afrodisias Müze Galerisi -AYDIN

1986 5.Balkan Ülkelerl El Sanatları T.C. Temsikisi-VOLOS

1986 Hotel Grand Yazıcı-BURSA

1987 Alarko Sanat Galerisi-İSTANBUL

1987 Centre Cultural Anatolie-PARIS

1988 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

1988 Atika Sanat Galerisi-ANKARA

1989 Art in Action-LONDRA

1989 Yurakkucho Seibu-TOKVO

1990 Universi Autonomade-MADRID

1990 Art In Action LONDRA

1990 Atika Sanat Galerisi-ANKARA

1991 KÜSAV Antika Fuarı Yıldız Sarayı-İSTANBUL

1991 Atika Sanat Galerisi- ANKARA

1992 Galerie Loanne-CENEVRE

1992 Art in Actlon-LONDRA

1992 Hobi Sanat Galerisi-İSTANBUL

1992 İstanbul Teknik Üniversitesi-İSTANBUL

1993 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

1993 Kadife Chalet Sanat Galerisi-İSTANBUL

1994 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

1994 KÜSAV Antika Fuarı-iSTANBUL

1995 Türk Büyük Elçiliği-TOKYO

1995 Şark Hayat Genel Müdürlüğü-İSTANBUL

1995 Kurita Müzesi-TOKYO

1995 Atika Sanat Galerisi -ANKARA

1996 Orkun-Ozan Sanat Galerisi-ANTALYA

1996 Kashi Wazaki Sanat Müzesi- NiGATA

1996 Palet Sanat Galerisi Anadolu Üniversitesi-ESKİŞEHİR

1997 Agaless Sanat Galerisi- NEW YORK

1997 Atika Sanat Galerisi-ANKARA

1997 KÜSAV Antika Fuarı-İSTANBUL

1997 Anemon Otel Sanat Galerisi-İZMİR

1998 Şark Hayat Genel Müdürlüğü-İSTANBUL

1998 Atika Sanat Galerisi-ANKARA

1998 Bologna Fuarı TC. Temsilcisi- BOLOGNA

1999 Agaless Sanat Galerisi-NEWVORK

1999 MAK-Foyer Österreichischen Müzesl-VİYANA

1999 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

1999 Skopea Marina Göcek-FETHIYE

2000 Türk islam Eserleri Müzesi ibrahim Paşa Sarayı-İSTANBUL

2000 İ.M.K. Borsası Sanat Galerisi-İSTANBUL

2001 Beylerbeyi Sarayı-İSTANBUL

2001 Anemon Otel(Galata)-İSTANBUL

2001 Tünel Sanat Galerisi-İSTANBUL

2002 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

2003 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

2004 CONRAD Otel Brüksel-BELÇİKA

2005 Türk İslam Eserleri Müzesi-iSTANBUL

2005 Türk İslam Eserleri Müzesi-iSTANBUL

2005 Dış İşleri Bakanlığı-ANKARA

2006 Orkun-Ozan Sanat Galerisi-ANTALYA

2006 Artisan Sanat Galerisi-İSTANBUL

2006 Ayasofya Müzesi Sanat Galerisi-İSTANBUL

2006 Türk islam Eserleri Müzesi ibrahim Paşa Sarayı-İSTANBUL (karma)

2006 Dış İşleri Bakanlığı Sanat Galerisi- ANKARA (karma)

2007 Dış İşleri Bakanlığı Suna Çokgür Ilıcak Sanat Galerisi-ANKARA

2007 Türk Şenliği-İSVİÇRE

2007 Antakya Bienali-ANTAKYA (karma)

2008 Ankamall Alışveriş Mertezi-ANKARA

2008 Çırağan Palace Kempinski Sanat Galerisi-İSTANBUL

2009 Capacity Clty Alışveriş Mertezi-İSTANBUL

2009 Mehmet Akif Ersoy Sanat Merkezi-İSTANBUL (karma)

2009 Mustafa Paşa Sarayı-CEZAYİR (karma)

2010 Acıbadem Bursa Hastanesi Sanat Galerisi-BURSA

2010 Sempozyum Panel-KÜTAHYA

2010 Süzer Plaza-İSTANBUL [104]

[104] https://sitki.com.tr/sitki-usta-olcar/1980-2010-sitki-olcar-sergileri/

2.5.1. Sıtkı Olçar'ın Açtığı Sergilerden Resimler

Ankamoll Sergisi



Resim No: 89 Ankamoll Sergisi AVM



Resim No: 90 Ankamoll Sergisi AVM

Antalya Orkun Ozat Sanat Galerisi



Resim No: 91 Sıtkı Usta ve Antalya Orkun & Ozan Sanat Galerisinin Sahibi Himmet Öcal



Resim No: 92 Picasso Tabak Kalyon



Resim No: 93 Sıtkı Usta Renkli Sırrı Anlatırken



Resim No: 94 Mozaik Kaplan Tabağı

Artisan Nişantaşı Sergisi



Resim No: 95 Sıtkı Usta Eserleri İle



Resim No: 96 Sıtkı Usta Eserleri İle

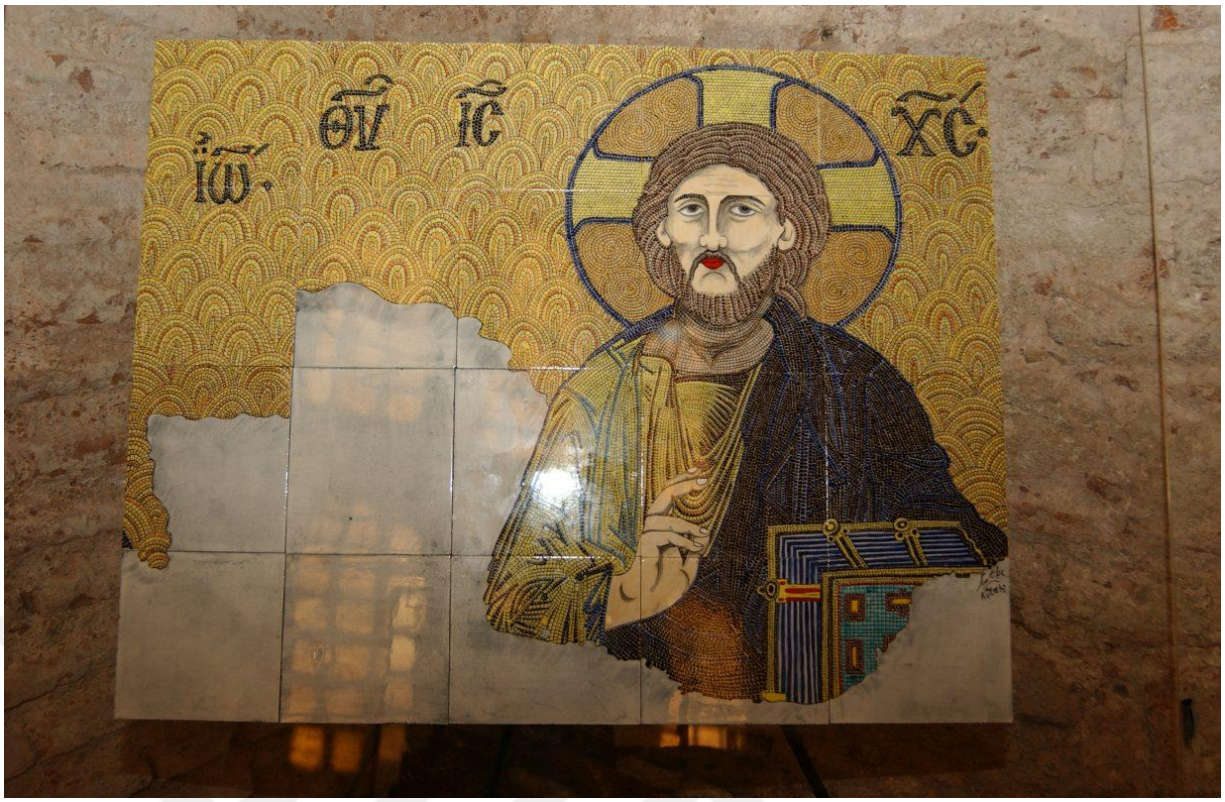
Ayasofya Sergisi



Resim No: 97 Çini Mozaik İkona Karolar İsa Peygamber



Resim No: 98 Çini Mozaik İkona Karolar



Resim No: 99 Çini Mozaik İkona Karolar Deesis



Resim No: 100 Çini Mozaik İkona Karolar Zoe Mozaiği

Brüksel Sergisi



Resim No: 101 Sergi Salonu



Resim No: 102 Sergi Ziyaretçileri ve Sıtkı Usta

Çırağan Sarayı Sergisi



Resim No: 103 Çiniden Kalyonlar Panosu ve Sıtkı Usta



Resim No: 104 Röportaj Sırasında Sıtkı Usta

Dış İşleri Bakanlığı Sergisi



Resim No: 105 Sıtkı Usta Ziyaretçiler ve Meşhur Çini Balık Biblosu

Hoşgörü Sergisi Türk İslam Eserleri Müzesi



Resim No: 106 Sıtkı Usta Ziyaretçilere Eserlerini Anlatırken

2.5.Sıtkı Olçar'ın Çinileri

2.5.1. Mozaik Tabaklar



Resim No: 107

Eser No: 1

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kahverengi, zeytin yeşili, turkuaz, kobalt,

Kompozisyon: Bizans mozaiklerinin çini sanatına uygulandığı bu eserde, elinde sopalar olan çıplak bir figür görülmektedir. Kare biçiminde geçmiş üç sıra bordürde kübik piramit, dalga ve tekrar kübik piramit deseni görülmektedir. Desenin boşluk kalan kısımları tabak sınırı boyunca balık pulu deseni ile yine mozaik şeklinde dekorlanmıştır. Desen tahrir işlemi esnasında siyah kontür ile mozaik şeklinde boyanmış, dekor işlemi de bununla orantılı olarak, mozaik sınırını bozmadan yapılmıştır.



Resim No: 108

Eser No: 2

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.ru/

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: kahverengi, açık mavi, kobalt, sarı ve siyah

Kompozisyon: Bizans mozaiklerinin çini sanatına uygulandığı bu eserde, sütun başında duran tasmalı bir kertenkele görülmekte. Sütunun sol kısmından bir yaprak görülmekte. Desenin dış kısmı tek parça dalgalı bördür ile sınırlandırılmış.Desen tahrir işlemi esnasında siyah kontür ile mozaik şeklinde boyanmış, dekor işlemi de bununla orantılı olarak, mozaik sınırını bozmadan yapılmıştır. Ayrıca boşluktaki beyaz kısımlar astar beyazının çok parlak olmaması için sulu siyah ve kahverengi ile tek kat boyanmıştır.



Resim No: 109

Eser No: 3

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://i.pinimg.com

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: kahverengi, kırmızı, sarı, açık mavi, kobalt, zeytuni yeşil, siyah

Kompozisyon: Bizans mozaiği tarzında tasarlanan ve dekorlanan tabağın orta merkez kısmında ying yang tarzı iç içe geçmiş iki balık ve orta kısımlardaki boşluk ile dış kısımları balık pulu desenleri ile sınırlandırılmıştır. Yarım ay biçimdeki bir sonraki kısımda top çiçek ve lale gibi bitkisel desenler ile tamamlanmıştır. İç bordür kısmı penç ve geometrik desen ile tamamlanmış. Yine dış bordür ise iç içe geçen dalga motifleri ile sonlandırılmıştır.



Resim No: 110

Eser No: 4

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: http://www.turkishculture.org

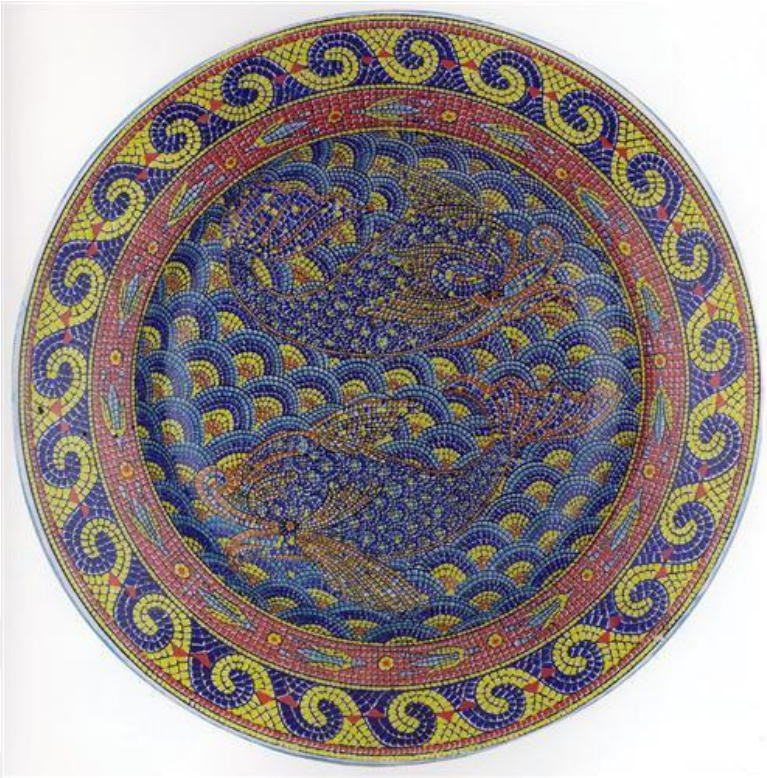
Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, sarı, açık mavi, kobalt, zeytuni yeşil, siyah

Kompozisyon: Bizans mozaiği tarzında dekorlanan tabağın orta merkez kısmında pençelerini çıkartmış saldırmaya hazırlanan bir kaplan ile bir ağaç bulunmakta, zeminde küçük otlar görülmekte. İç bordür dönen dalga desenleri ile tamamlanmakta. Dış bordür ise top çiçek ve ok biçimli yapraklar ile sonlandırılmıştır.



Resim No: 111

Eser No: 5

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://i.pinimg.com/

Boyutlar: 40 cm

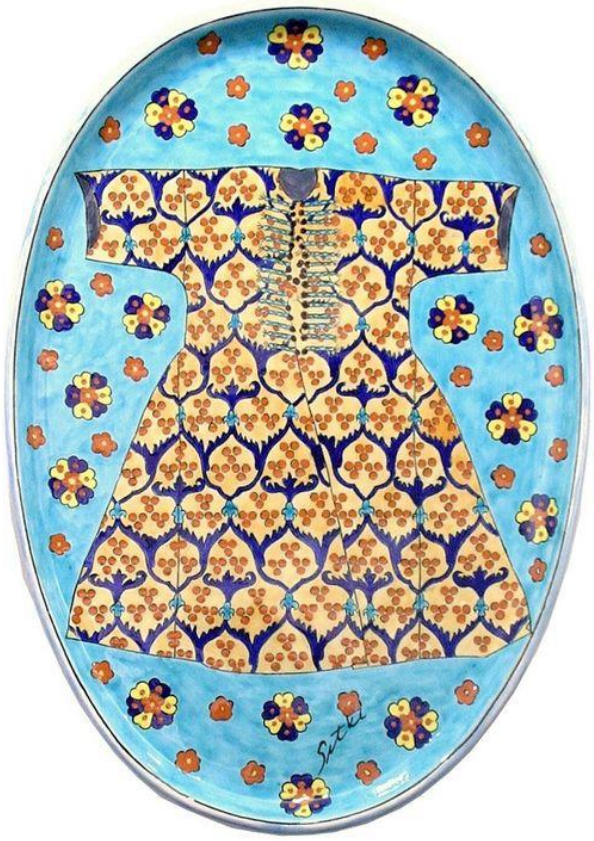
Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, sarı, açık mavi, kobalt, zeytuni yeşil, siyah kahverengi, kızıl kahve

Kompozisyon: Bizans mozaiği tarzında dekorlanan tabağın orta merkez kısmında farklı yönlere yüzen iki balık görülmekte, balıkların gövdesi balık pulu motifinin mozaik tarzı ile birleştirilmiş olup, balıkların dışındaki yüzey yine büyük balık pulları ile dekorlanmıştır. İç bordürde stilize küçük bir yaprak ile penç kullanılmış, dış bordür ise kıvrık dalgalar ile desen sonlandırılmıştır.

2.5.2. Padişah Kaftanları



Resim No: 112

Eser No: 6

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

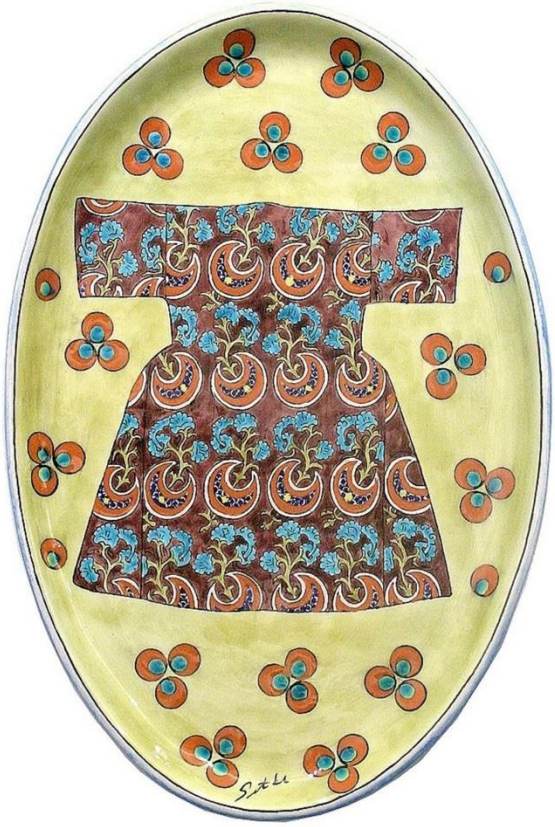
Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, firuze, sarı,

Kompozisyon: Artisan Sanat Galerisinde 2006 yılında açtığı sergide yer alan padişah kaftanları serisine ait bu eser, Sıtkı ustanın Picasso tabak adını verdiği oval kayık tabağa çalışılmıştır. Topkapı sarayı müzesinde yer alan kaftanlardan esinlenen bu tabakta, merkez noktada kendi orijinal desenleri ile bir kaftan yer almakta olup, kumaş deseni boyunca ulama tekniği devam etmiş, arka zemin fon ise firuze renk boyanıp boşluklar küçük ve büyük pençler ile kapatılmış ve alt kısıma ise Sıtkı Ustanın imzası atılmıştır.



Resim No: 113

Eser No: 7

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, firuze, sarı,

Kompozisyon: Artisan Sanat Galerisinde 2006 yılında açtığı sergide yer bir başka padişah kaftanına ait bu eserde yine merkez noktada kendi orijinal desenleri ile hilal desenleri ve stilize çiçekler resmedilen bir kaftan yer almakta olup, kumaş deseni boyunca tekrar etmiş. Arka zemin fon ise sulu sarı, kremsi bir tonda boyanmış, boşluklar ise etrafa serpiştirilen çintemaniler ile dengelenmiştir. Ve yine alt kısmına Sıtkı Ustanın imzası atılmıştır.



Resim No: 114

Eser No: 8

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, zeytuni yeşil

Kompozisyon: Padişah kaftanları serisindeki bu eser diğerlerinden farklı olarak yatay şekilde tasarlanmıştır. Merkez noktada kaftanın kendi orijinal kumaş desenleri ile dekorlanmış olup, kumaş deseni boyunca desen tekrar etmiştir. Arka zemin fon ise kobalt mavi ile boyanıp, boşluklar ise etrafa serpiştirilen stilize karanfil ve çiçek deseni ile dengelenmiştir. Alt kısma Sıtkı Ustanın imzası atılmıştır.



Resim No: 115

Eser No: 9

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.ru/

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, zeytuni yeşil

Kompozisyon: Padişah kaftanları sergisindeki bu eserde ise diğerleri gibi merkez noktada kaftanın kendi orijinal kumaş desenleri ile dekorlanmış olup, kumaş deseni kaftan boyunca tekrar etmiştir. Kaftanın zemini firuze, stilize sümbül çiçeği deseni ise kobalt olup sap kısımları kahverengi ve zeytuni yeşil ile boyanmıştır. Arka zemin fon ise kahverengi olup, boşluklar ise etrafa serpiştirilen stilize çiçek deseni ile dengelenmiştir. Alt kısma Sıtkı Ustanın imzası atılmıştır.



Resim No: 116

Eser No: 10

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.ru/

Boyutlar: 40/20 cm

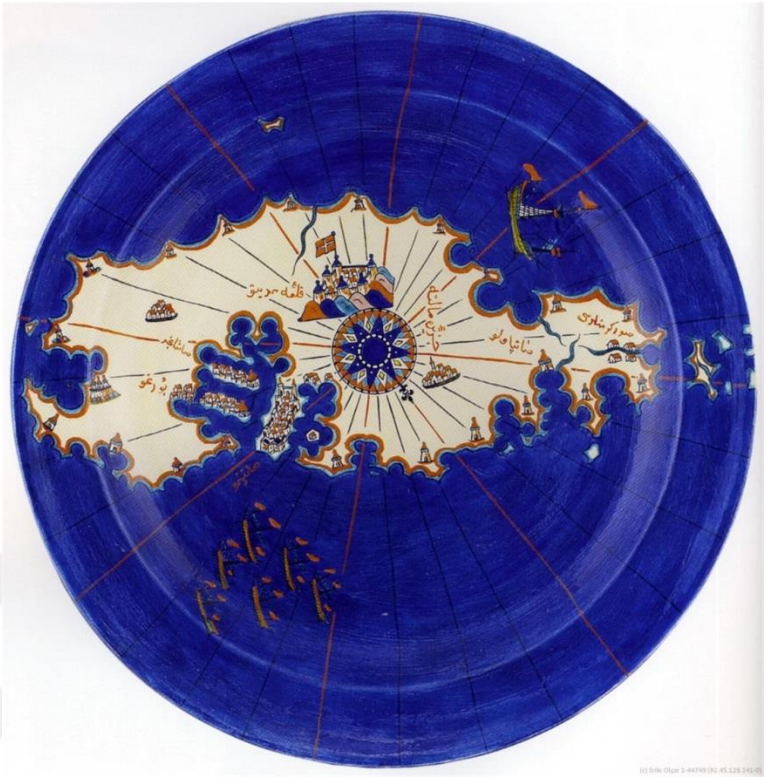
Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, yeşil, krem

Kompozisyon: Çok renkli ve işlemeli olan kaftan çini tabağın merkez noktasında dekorlanmış olup, kumaş deseni kaftan boyunca tekrar etmiştir. Kaftanın zemini kobalt olup, geçmelerin içindeki palmet firuze ve içindeki stilize laleler kırmızı boyanmıştır. Palmetleri ayıran geçmelerin içindeki penç ve tomorcuk motifi ise kırmızı ve sarı ile renklendirilmiş olup, sap kısımları yeşildir. Arka zemin fon ise krem rengi olup, boşluklar ise etrafa serpiştirilen stilize çiçek deseni ile dengelenmiştir. Alt kısıma Sıtkı Ustanın imzası atılmıştır.

2.7.3. Piri Reis Haritaları



Resim No: 117

Eser No: 11

Yapım Tarihi: 2000

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, turuncu, kahverengi, zeytuni yeşil, firuze, kobalt, siyah

Kompozisyon: Piri reisin yazdığı ve haritalarının olduğu kitab-ı bahriye isimli kitap dan alınan bir sayfadan alınan bu eserin orta kısmında tek bir rüzgar gülü görülüp, etrafından çıkan kırmızı ve siyah çizgiler görülmekte. Bir adaya ait olan kara parçaları keskin eğriler ile gösterilmiş olup, kalabalık noktalar evler ile tasvir edilmiştir. Zemin kobalt mavi ile boyanmış olup, sağ üst köşede bir yelkenli görülmektedir.



Resim No: 118

Eser No: 12

Yapım Tarihi: 2000

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.at

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, turuncu, kahverengi, zeytuni yeşil, firuze, kobalt, siyah, turkuaz

Kompozisyon: Piri reisin haritalarından baz alınan bu eserin orta kısmında bir yarımada içinde büyük kuleleri olan bir şehir görülmekte. Şehrin deniz kısmı kobalt mavisi ile renklendirilmiş olup, iki yakanın en yakın olduğu boğazda iki adet hisar görülmekte. Sol üst çapraz kısmımda tek bir rüzgar gülü olup, etrafından çıkan kırmızı çizgiler desen boyu ilerlemekte.



Resim No: 119

Eser No: 13

Yapım Tarihi: 2000

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

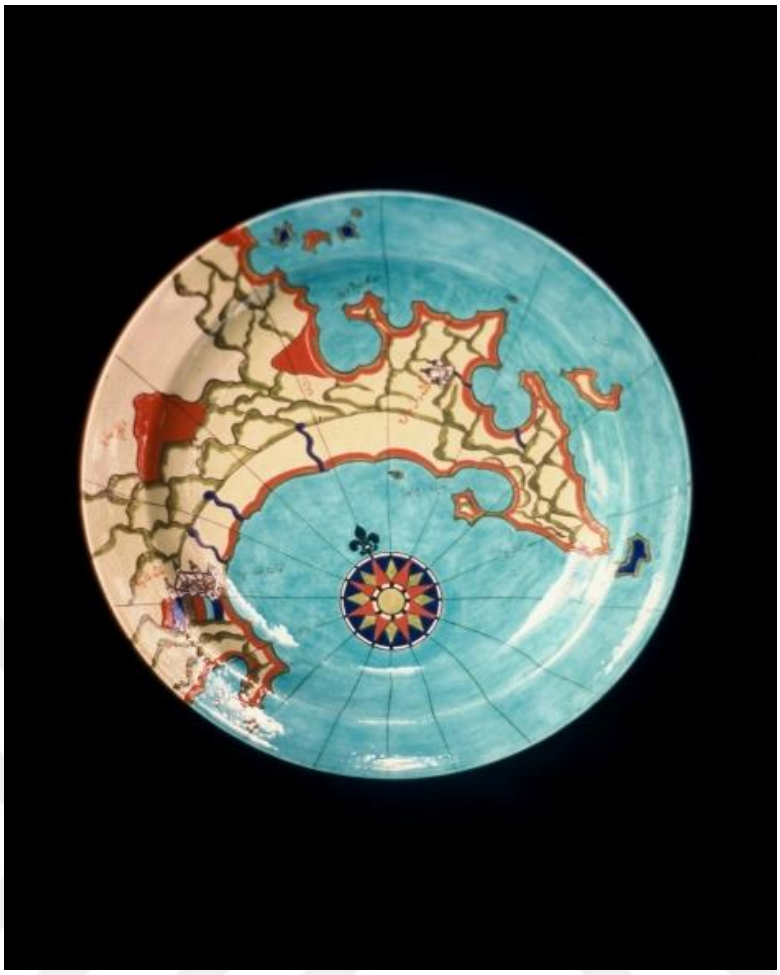
Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, sarı, kahverengi, zeytuni yeşil, kobalt, siyah, turkuaz

Kompozisyon: Piri reisin haritaları serisinden olan bu eser büyük bir kale içinde kalan kıyı şeridini göstermekte. Kalenin dışında palmiye ağaçları meyveleri ile beraber resmedilmiş olup, kobalt mavisi ile boyanan hilal biçimli boğazın ortasında orta kısmında tek bir rüzgar gülü etrafından çıkan siyah çizgiler yine desen boyunca ilerlemekte.



Resim No: 120

Eser No: 14

Yapım Tarihi: 2000

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

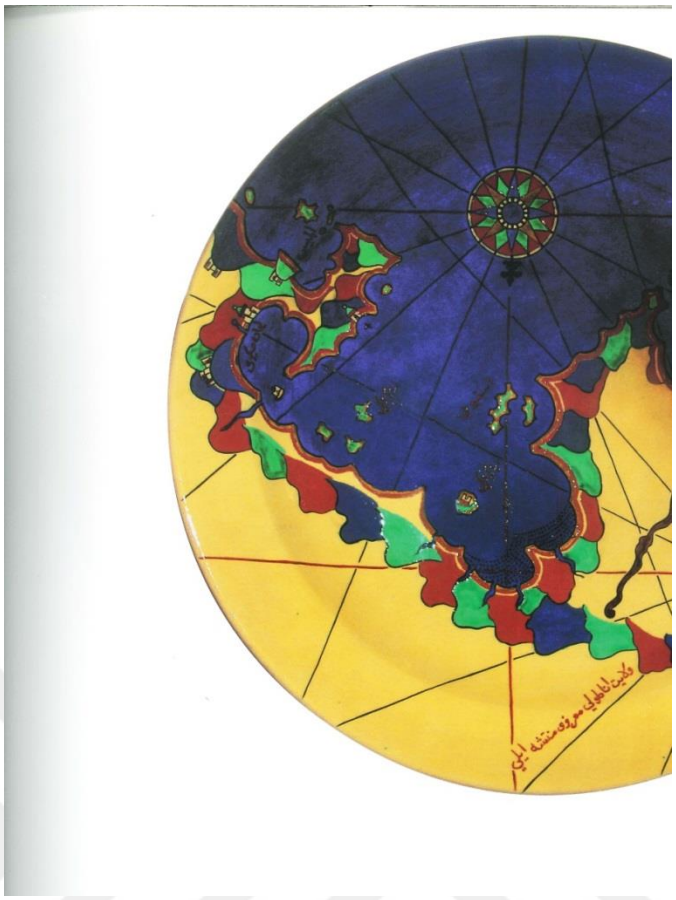
Boyutlar: 45 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, zeytuni yeşil, kobalt, siyah, firuze

Kompozisyon: Piri reisin haritalarının çiniye aktarıldığı bu eserde uzun bir boğaz içindeki kıyı şeridini göstermekte. Haritanın sol alt kısmında kalan boğazın bitişine yakın kısmında küçük bir kale görülmekte. Tabağın alt merkez noktasında bir rüzgar gülü bulunup etrafından çıkan siyah çizgiler yine desen boyunca ilerlemekte. Bu harita uygulamasında diğerlerine nazaran deniz firuze ile renklendirilmiş olup dağların dış kontürleri zeytuni yeşil ile renklendirilmiştir.



Resim No: 121

Eser No: 15

Yapım Tarihi: 2000

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 45 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, turuncu, kahverengi, yeşil, kobalt, siyah, sarı

Kompozisyon: Piri reisin haritalarının çini uygulandığı sergiye ait olan bu eserde, diğer tabaklardan farklı olarak dış mekan beyaz bırakılmamış ve sarı ile renklendirilmiştir. Derin bir boğaz ve kıyı şeridinin görüldüğü kısımlardaki dağlar yeşil, kırmızı ve kobalt ile renklendirilmiş olup, ufak kalelerde desende yer almaktadır. Merkez kısmın üzerinde tek bir rüzgar gülü görülüp, etrafından çıkan kırmızı ve siyah çizgiler görülmektedir.

2.7.4. İkona Mozaikler



Resim No: 122

Eser No: 16

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 120/80 cm 20 adet 20 cm lik karo

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, turkuaz

Kompozisyon: 2006 yılında Mozaikler Dünyasından Sıtkı Olçar ismindeki sergide Ayasofya Müzesinde beğeniye sunduğu mozaik ikonalar arasındaki bu panoda başında haresi ile kutsal bir melek görülmekte. Dış zemin sulu turuncu ve kahverengi birleşimi ile boyanmış olup, baş üzerindeki hare de sulu sarının içine atılan turuncu ile renklendirilmiştir. Kanatlar firuze ve turkuaz ile boyanmıştır. Kanatlı melek formunun bir elinde asa diğer elinde de küre benzeri bir cisim tutmaktadır. Formun, zeminin ve detayların bütünlüğü ilk tahrirden sonra üzerinden koyu tahrir ile gidilerek mozaik efekti verilerek sağlanmıştır.



Resim No: 123

Eser No: 17

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

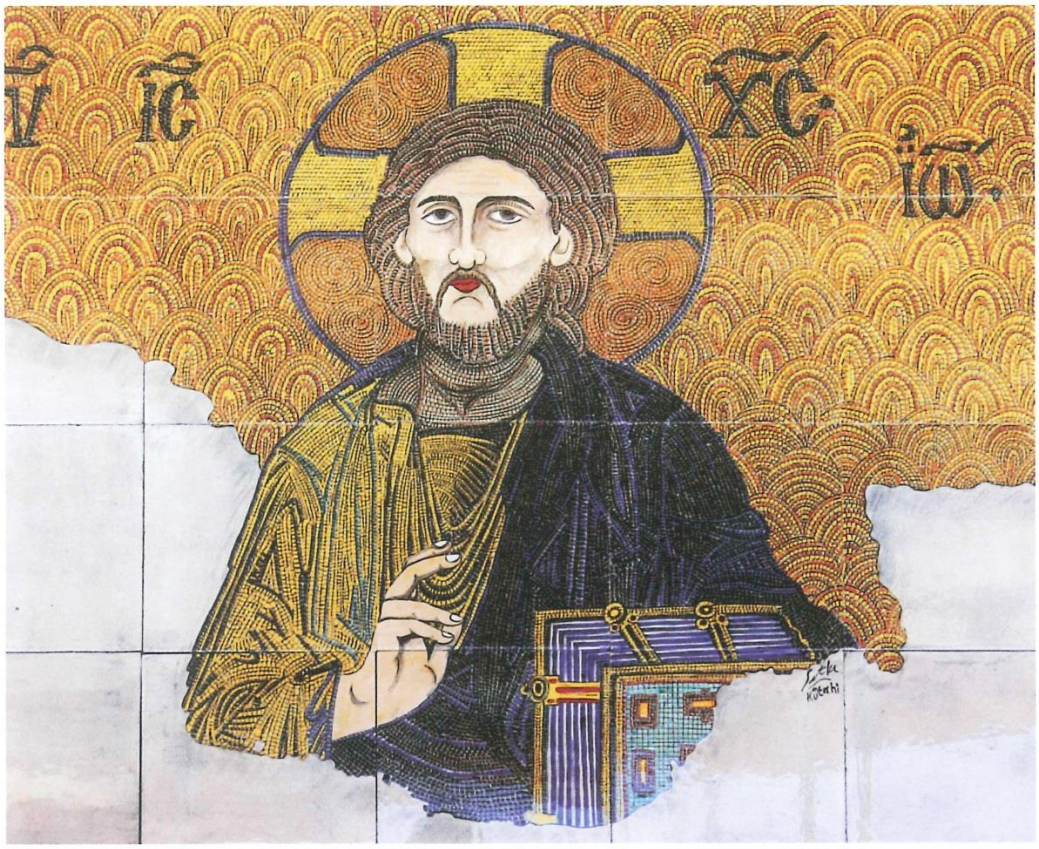
Boyutlar: 120/80 cm 20 adet 20 cm lik karo

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, turkuaz, yaprak yeşili, eflatun

Kompozisyon: Ayasofya Müzesinde beğeniye sunduğu mozaik ikonalar arasındaki bu panoda başında haresi ile Meryem ana ve çocuk İsa görülmekte. Dış zemin sulu turuncu ve kahverengi birleşimi ile boyanmış olup, baş üzerindeki hare de yine sulu sarının içine atılan turuncu ile renklendirilmiştir. Meryem ananın üzerinde tüm bedenini örten turkuaz ve firuze, kobalt renkli tek parça bir elbise olup başında da yine bir örtü bulunmaktadır. Çocuk İsa'nın başında da bir hare bulunup Meryem ananın kucağında tasvir edilmiştir, üzerinde sarımtırak bir elbise vardır. Meryem ana da bank benzeri bir kaidede oturmakta ve ayaklarını yine geometrik motifli küçük bir kaideye koymaktadır. Formun, zeminin ve detayların bütünlüğü ilk tahrirden sonra üzerinden koyu tahrir ile gidilerek mozaik efekti verilerek sağlanmıştır.



Resim No: 124

Eser No: 18

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

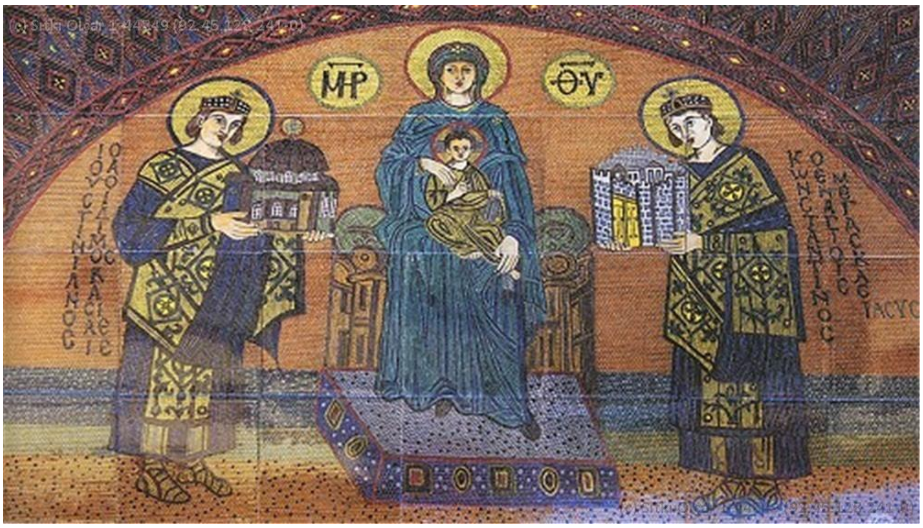
Boyutlar: 120/80 cm 20 adet 20 cm lik karo

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, turkuaz, yaprak yeşili, eflatun

Kompozisyon: Ayasofya Müzesinde bulunan Deesis Mozaiğinin işlendiği bu çini panoda başındaki haç içindeki halesi ile İsa peygamber görülmekte, üzerine aldığı koyu renk örtü, mozaiksek şekilde, siyah, kobalt ve koyu eflatun renginde boyanmıştır. İsa peygamber bir eli ile kutsal işaret sembolü yaparken, diğer elinde değerli bir kutuyu tutmaktadır. Orijinal mozaik esere sadık kalınmaya çalışıldığı için, eserdeki bozulmalar ve sıva dökülmeleri çini panoya da yansıtılmıştır. Arka zemin balık pulu deseni ile mozaik şekilde sarı, açık ve koyu turuncu rengi ile boyanmıştır. Ayrıca arka zeminde kutsal sayılar da görülmektedir.



Resim No: 125

Eser No: 19

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://i.pinimg.com/

Boyutlar: 140/80 cm 28 adet 20 cm lik karo

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, turkuaz, yaprak yeşili, eflatun

Kompozisyon: Ayasofya Müzesinde beğeniye sunduğu mozaik ikonalar içindeki bu panonun merkez noktasında başında haresi ile Meryem ana ve kucağında oturan çocuk İsa görülmekte. Meryem ananın iki tarafında ise bir elinde Ayasofya'nın maketi, diğer elinde Konstantinopolis in maketini ona ve çocuk İsa'ya temsilen sunan iki imparator görülmekte. Bunlar elinde Ayasofya'yı tutan İmparator Jüstinyen, Konstantinopolis'i tutan İmparator ise Konstantin'dir. Dış zemin yine sulu turuncu ve kahverengi birleşimi ile boyanmış olup, baş üzerindeki hare de yine sulu sarının içine atılan turuncu ile renklendirilmiştir. Meryem ananın üzerinde tüm bedenini örten turkuaz ve firuze, kobalt renkli tek parça bir elbise olup başında bir örtü bulunmaktadır. Çocuk İsa'nın başında da bir hare bulunup Meryem ananın kucağında tasvir edilmiştir, üzerinde sarımtırak bir elbise vardır. Meryem ana da taht benzeri bir kaidede oturmakta ve ayaklarını yine geometrik motifli küçük bir kaideye koymaktadır. İki imparator ise saray soylularına yakışır biçimde süslü ve işlemeli kıyafetler ile resmedilmişlerdir. Formun, zeminin ve detayların bütünlüğü ilk tahrirden sonra üzerinden koyu tahrir ile gidilerek mozaik efekti verilerek sağlanmıştır.



Resim No: 126

Eser No: 20

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 100/80 cm 20 adet 20 cm lik karo

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, kahverengi, turkuaz, yaprak yeşili, eflatun

Kompozisyon: Ayasofya Müzesinde bulunan bu mozaiğinin işlendiği çini panoda başındaki haç içindeki halesi ile İsa peygamber görülmekte, üzerine aldığı koyu renk örtü, mozaiksel şekilde, siyah, kobalt ve koyu eflatun renginde boyanmıştır. İsa peygamber bir eli ile kutsal işaret sembolü yaparken, diğer elinde incili tutmaktadır. Çini mozaiğin sağında imparatoriçe Zoe yer alır. Karşında ise son eşi, imparator IX. Konstantinos Monomakhos yer almaktadır.. O da elinde bir para kesesi tutar halde tasvir edilmiştir. Arka zemin mozaik şekilde sarı, açık ve koyu turuncu rengi ile boyanmıştır. Ayrıca arka zeminde latince yazılar ve sayılar da görülmektedir. İki İmparatorluk bireyi de saray soylularına yakışır biçimde süslü ve işlemeli kıyafetler ile resmedilmişlerdir. Formun, zeminin ve detayların bütünlüğü ilk tahrirden sonra üzerinden koyu tahrir ile gidilerek mozaik efekti verilerek sağlanmıştır.

2.7.5. Sefertasları



Resim No: 127

Eser No: 21

Yapım Tarihi: 2003

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 25/17/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, firuze, kobalt, siyah, sarı

Kompozisyon: Sefertasları sergisi için yapılan eser kubbemsi bir yapıya sahip eliptik iki parça çiniden oluşmaktadır. Çintemani desenleri ile bezenmiş form, iki adet zencerek form ile tamamlanıp, firuze zemin rengine boyanmıştır. Alp ve üst parçayı birbirine bağlayan iki adet pirinç tutacak bulunmakta olup, ayrıca üst kapak kısmının tepe noktasında bir halka ve tutmak için yine pirinç bir sap bulunmaktadır.



Resim No: 128

Eser No: 22

Yapım Tarihi: 2003

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

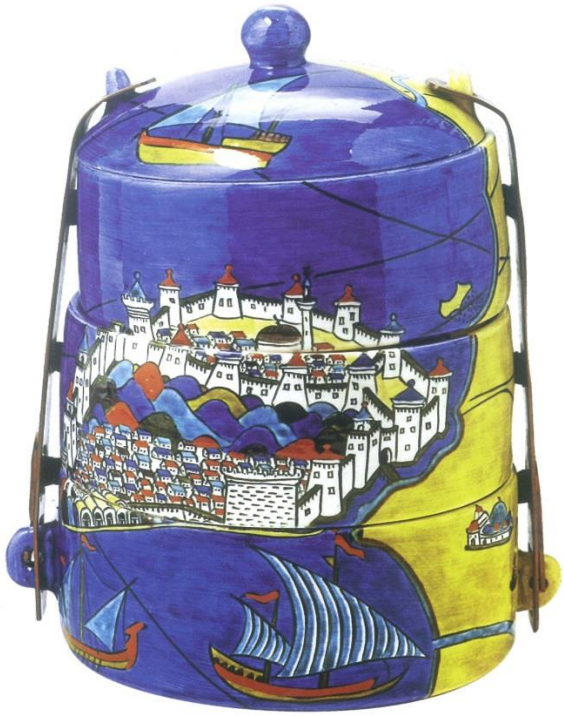
Boyutlar: 30/7.5/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, firuze, kobalt, siyah, sarı, kahverengi, turkuaz

Kompozisyon: Piri reisin haritasının işlendiği çini sefertası dört parçadan oluşmakta olup, parçalar iç içe geçecek şekilde tornada şekillendirilmiştir. Alt parçada iki adet sabitleme kulpu bulunup üst kapak parçada ise dört adet sabitleme çıkıntısı vardır. Zemin turkuaz ile renklendirilmiş olup kara parçası sarı ile boyanmıştır. Büyüklü küçüklü kalyonlar form boyunca serpiştirilmiş olup kara parçası içindeki rüzgar gülünden çıkan çizgiler bütün form boyunca ilerlemektedir.



Resim No: 129

Eser No: 23

Yapım Tarihi: 2003

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 25/8.3/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, firuze, kobalt, siyah, sarı, kahverengi, turkuaz

Kompozisyon: Piri reisin bir başka haritasının işlendiği çini sefertası üç parçadan oluşmakta olup, parçalar iç içe geçecek şekilde tornada şekillendirilmiştir. Alt parçada iki adet sabitleme kulpu bulunup üst kapak parçada ise iki adet sabitleme çıkıntısı vardır ve bunlar birbirine pirinç bir kilit ile sabitlenmiştir. Zemin kobalt ile renklendirilmiş olup kara parçası sarı ile boyanmıştır. Büyüklü küçüklü kalyonlar form boyunca eşit olarak yerleştirilmiştir. Kara parçası içindeki rüzgar gülünden çıkan çizgiler bütün form boyunca ilerlemektedir.



Resim No: 130

Eser No: 24

Yapım Tarihi: 2003

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 25/8/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turkuaz, kobalt, siyah, sarı, kahverengi, zeytuni yeşil

Kompozisyon: Kapağı ile beraber üç parçadan oluşan çini sefertası oluşmakta olup, parçalar iç içe geçecek şekilde tornada şekillendirilmiştir. Alt parçada iki adet sabitleme kulpu bulunup üst kapak parçasında geçme olacak şekilde iki adet sabitleme çıkıntısı vardır ve bunlar birbirine siyah bir metal kilit ile sabitlenmiştir. Zemin boyanmamış olup at arabasına eşlik eden silahlı ve atlı askerler desen olarak seçilmiştir.



Resim No: 131

Eser No: 25

Yapım Tarihi: 2003

Görüntü Kaynağı: https://sitki.com.tr

Boyutlar: 25/8.3/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, kahverengi, turkuaz, zeytuni yeşil

Kompozisyon: Yuvarlak bombeli üç parçadan oluşan çini sefertasının parçaları iç içe geçecek şekilde tornada şekillendirilmiştir. Alt parçada tırnaklı iki adet sabitleme kulpu bulunup üst kapak parçada ise iki adet sabitleme çıkıntısı vardır ve bunlar birbirine pirinç bir kilit ile sabitlenmiştir. Zemin beyaz bırakılıp, karanfil ve sümbül desenleri ile form dekorlanmıştır. Karanfiller kırmızı, sümbüller kobalt ve dallar turkuaz ile renklendirilmiştir.

2.7.6. Kalyonlar



Resim No: 132

Eser No: 26

Yapım Tarihi: 2008

Görüntü Kaynağı: https://yandex.com.tr/gorsel/

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kahverengi, turkuaz, açık mavi, kobalt, sarı,

Kompozisyon: Kayık tabak formundaki eserin merkezinde büyük bir yelkenli kalyon, civarında burgu halat desenli mozaik yıldız bordür ve bordürün alt kısımlarında on adet ufak yelkenli kalyon ile tabağın boşlukları simetrik bir şekilde tamamlanmış ve dış bordür ince bir mozaik zincir ile sonlandırılmıştır.



Resim No: 133

Eser No: 27

Yapım Tarihi: 2008

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.ru

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kahverengi, turkuaz, açık mavi, kobalt,

Kompozisyon: Kayık tabak formun merkezinde mozaik bir kaideye oturtulmuş büyük bir yelkenli kalyon, iki tarafında küçük birer top çiçek bulunmaktadır. Mozaik kaidenin alt kısmında sıralı şekilde döner formda on adet ufak yelkenli kalyon ile tabağın boşlukları simetrik bir şekilde tamamlanmış olup ayrıca bir bordür kullanılmamıştır.



Resim No: 134

Eser No: 28

Yapım Tarihi: 2008

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.ru

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kahverengi, turkuaz, sulu siyah, kobalt, sarı

Kompozisyon: Kayık tabak formun merkezinde Osmanlı bayrakları ve flamaları sallanan büyük bir yelkenli kalyon ve kenarlarından çıkmış kürekler bulunmakta. Küreklerin altındaki deniz dalgaları ise hançerli yapraklar olarak tasvir edilmiş. Dış bordürde ise balıklara sarılmış iple birbirini takip eden mozaiksel bir dekorlar sonlanmış.



Resim No: 135

Eser No: 29

Yapım Tarihi: 2006

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.com

Boyutlar: 40/20 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kahverengi, turkuaz, siyah, kobalt, sarı

Kompozisyon: Kayık tabak formun alt kısmında mozaik desenli büyük bir yelkenli kalyon bulunmakta olup üç stilize lale deseni ile kalyonun yelkenleri tamamlanmış olup, sağ ve sol kısımda aynı tarzda iki küçük kalyon olup bunların yelkenleri de birer lale figürü ile tamamlanmıştır. Bordür bulunmayıp zemin tamamen deniz efekti vermek için kobalt mavisine boyanmıştır.



Resim No: 136

Eser No: 30

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.com

Boyutlar: 30cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kahverengi, turkuaz, siyah, kobalt, sarı

Kompozisyon: Mozaik desenli tabağın merkezinde mozaik desenli büyük bir yelkenli kalyon bulunmakta olup, bu yelkenli daha çok Bizans ve Venedik yelkenlilerine benzemektedir. Kalyonun gövdesi ve yelkenleri mozaik biçiminde renkli bir şekilde dekorlanmıştır. Yine kalyonun altındaki deniz turkuaz ve kobalt renkte olup mozaik desenlidir. İç bordür geometriksel ve oval olup, dış bordür iç döngülü dalga formludur ve mozaik şeklinde tabağa işlenmiştir.

2.7.7. 3 Boyutlu Çalışmalar



Resim No: 137

Eser No: 31

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: https://www.pinterest.com

Boyutlar: 100 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, sarı, turkuaz

Kompozisyon: Sıtkı Ustanın belki de en çok bilinen eserlerinden olan sazan balığı formu onun için ayrı bir öneme sahipti, el ile kalıbı çamurdan kalıbı alınmış forma yüzgeçler daha sonra ek parçalar halinde yapıştırılmaktaydı ve 10 adet bisküvi formdan bazen 1 adet, bazen de çoğu defolu çıkmaktaydı. Balık formlu bu çininin yüz kısmı turkuaz renkte olup, ağız bölgesi mozaiksel şekilde kırmızı ile boyanmıştır. Vücut kısmının tamamını kaplayan balık pulları yine mozaiksel bir şekilde dekorlanıp, kuyruk kısmı küçük yapraklar şeklinde mozaiksel bir şekilde dekorlanmıştır. Balık formunun boyun ve arka kısımlarında ikişerden 4 yüzgeç bulunmakta olup bunlarda mozaiksel yapraklar şeklinde boyanmıştır.



Resim No: 138

Eser No: 32

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 40 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, turkuaz

Kompozisyon: Baykuş formlu çini bibloda gözleri yarı açık uykulu bir baykuş karikatürize şekilde form olarak işlenmiştir. Kanatlar tüy efekti verilerek koyu turkuaz ile renklendirilmiş, tüylerin ortası ve sınırları kırmızı ile boyanmıştır. Baykuş biblosunun göğüs kısmı stilize top çiçek ve lale deseni ile mozaik şeklinde işlenmiş ve bu mozaik bütünlüğü sırt kısmına dek devam etmiştir. Pençeleri kırmızı boyalı baykuşun yarı uykulu halini vurgulamak için, göz bebeklerine ince kılcal damarlar çizilmiştir.



Resim No: 139

Eser No: 33

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 35 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Kırmızı, kobalt, siyah, turkuaz, sarı, kahverengi

Kompozisyon: At başı formlu çini biblo, büyük satranç taşlarına benzetilmiştir. At büstü mozaik biçiminde dekorlanmış olup boyun kısmının iki tarafına da kaide üzerinde mozaik formlu güvercin figürü işlenmiştir. Atın gem ve koşu takımı dalgalı mozaik şekli ile işlenmiş olup, ayrıca atın kulakları, burun kısmı ve yelesi de mozaik kontür ve desenler ile bezenmiş olup boyun kısmında mozaik penç desenleri ve dörtlü yapraklar bulunmaktadır.



Resim No: 140

Eser No: 34

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 25 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı, zeytuni

Kompozisyon: Riton (Rhyton) yani hayvan şeklinde olan ve içine sıvı konulan kaplar şeklinde yapılan bu form Asur eserlerine benzetilmeye çalışılarak geyik biçiminde şekillendirilmiştir. Burun kısmından sıvının akması için delik olan kısım iç gövdedeki boşluğa bağlıdır. Baş ve ayak kısmı kobalt boyanan formun gövdesi hatayi ve stilize çiçekler ve yapraklar ile dekorlanmıştır. Boyun kısmında küçük bir bordür bulunmaktadır.



Resim No: 141

Eser No: 35

Yapım Tarihi: 1998

Görüntü Kaynağı: Çini ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya çiniciliğine katkısı sempozum kitabı

Boyutlar: 40/15 cm

Tekniği: Sır altı dekor tekniği

Malzemesi: Beyaz hamur

Kullanılan Renkler: Turuncu, kobalt, siyah, firuze, sarı,

Kompozisyon: Sıtkı Ustanın ilk mozaik çalışması işleri içinde olan tekli şamdan formu tornada şekillendirilmiştir, zeminin çoğunluğu sarı ile boyanmış olup üzerinden siyah tahrir gidilerek mozaik efekti verilmiştir. Şamdanın boyun kısmında enine ve boyuna bordür şeklinde stilize yapraklar ile dekorlanmış olup, alt gövdede bu çalışma iki adet enine ve tekli boyuna şeklinde tekrarlanmıştır.

2.8.Sıtkı Olçar'ın Kütahya Çiniciliğindeki Yeri

Sıtkı Usta UNESCO'nun yürüttüğü kültürel miras çalışmalarının bir ürünü olarak ortaya çıkan "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi" kapsamında, 2008 yılı için Türkiye'den "Yaşayan İnsan Hazinesi" ödülü verilen 7 sanatçıdan biriydi. "Çinicilikte kendi yolunu çizerek ekolünü ve tarzını belirleyen form ve eserler yapmaya çalışarak"

Sıtkı Usta 1970 yılında açtığı "Osmanlı Çini" de klasik Kütahya çinilerini alıp satarken, bir şeylerin aynı olduğuna ve sürekli kendini tekrardan ibaret olduğuna kanaat getirir, ve gelenekçi çini ekolünden gelip, bunu biraz bile değiştirmek isteyenlere karşı çok sert tutum alan çini ustaları, atölyeleri, derneklerine inat yalnız ve uzun bir yola çıkmak istedi. Bu yolun ne kadar mekaşşatli ve zor olduğunu bilerek. Yapmak istediği şey tam olarak kendi tarzını yaratmaktı. Aklındakileri atölyedeki ustalara yaptıramayınca kendini anlayacak birilerini arar ve İnegöllü Abdurrahman Ağa isimli kişiyle tanışır çiniden ziyade çoğunlukla çini çamurdan heykeller yapan usta, aynı zamanda çini çamuru ve boyaları konusunda da tecrübe ve bilgiye sahiptir. Aynı biçimde o dönem Ömer Cessur usta ile de tanışır ve dostlukları ve yol arkadaşlıkları Sıtkı Usta ölene dek devam eder. Abdülmender Usta, Bahattin Usta ve İsmail Usta'yı da yanına alarak kendi kafasına uygun bir çalışma grubu yaratıp çalışmalara başlar. Aklındakileri tam olarak anlatamadığı vakitlerde ve kendilerini de geliştirmek için ara ara yanındaki ustalar ile müzelere ziyarette bulunur ve oradaki arkeolojik eserleri Arkaik Dönem, Helenistik Dönem ve Roma-Bizans dönemlerine ait seramikleri gösterir. Yapmak istediğinin bu tarz eserleri tekrar günümüze, çini anlayışı ile beraber kazandırmak olduğunu vurgular. Araştırmayı seven bir yapısı olduğundan eski çini çamurları ve reçeteleri, renkli sırlar ve formülleri, boya reçeteleri gibi çininin temel malzemeleri içinde eski ustaları ziyaret eder ve bilgilerinden faydalanır.

Çiniciliğin başkentlerinden biri olan Kütahya hiç onun olduğu dönem gibi yurtiçinde ve yurtdışında tanıtılmaz ve bilinmez. Bunun için çok uğraşır, aslında yavaş yavaş kaybolmaya başlayan bu geleneksel sanatın adını her yerde duyurur. Bir Kütahya'lı olmaktan gurur duyduğunu söyler her daim, sevimli ege şivesini kullanarak. Kütahya'dan hiç kopmaz, ara ara kırılıp sitem etse de. Kendisine ve sanatına esin veren Kütahya'yı çok sevdiği için sürekli İstanbul ve diğer şehirlere davet edilse de asla taşınmaz ve herkesin ilgisini Kütahya'ya çekmeye çalışır. Yaşadığı topraklardan çıkan medeniyetler ışığından aldığı ilhamla sürekli yeni şeyler üretmeye çalışır Sıtkı Usta, eserlerinde; tarihi ve kültürel değerleri barındırır. Osmanlı, Selçuklu ve Bizans sanatından örnekler sunar. Piri Reis'ler vazgeçmediği yelkenliler, balıklar, çiçekler, kültürel ve çok eski tarihi objeler Sıtkı Usta'nın zihninde yeniden yorumlanarak güzel biçimleriyle karşımıza çıkar.

Dükkanının kapısını aralayıp adım atınca insanları turkuazın maviliklerinde yelken açan kadırgalar, muzipce bakan kediler, Selçuklu atları ve ebru denizinde yüzen balıkları ile farklı bir Dünya karşılar.

Renkli sırlarla ürünler ve desenler yapmaya başlar. Bunlar Kütahya'da bilinen renkler olmasına karşın daha önce renkli antimon oksitli sarı sır kullanılmamıştır, ya da bakır oksidi iki farklı değirmende ve farklı büyüklüklerde ezip, sonra tekrar birleştirdiği ve ezmeden karıştırdığı, staj dönemimde bana da bu yöntemi göstererek oluşturduğu bakır yeşili ve siyah noktalı sır da bilinmemekteydi. Buna benzer pek çok rengi ve sırrı deneme yöntemi ile yapmaktaydı.

Sıtkı Usta araştırmalarına ilişkin şunları söyler:" Çinideki tüm renkler metal oksitlerin türevi. Üç yüz yıl önce geleneksel yöntemlerle üretilen karışımları bulmak bazen haftalar ayları alır. Turkuaz mavisinin bakır oksit, sarının krom oksit, kırmızının demir oksit olduğunu biliriz. Ama karışımların sırrını bulmak çok zordur. Bazı renkler pişirme sırasında gelişir. Fırında kullanılan odun türünün bile çininin renginde payı vardır."

Seramik boyalarıyla istenen tonların elde edildiği bir çağda yitik renkler uğruna yıllar harcamak Sıtkı Usta'ya özgü bir çılgınlıktır. Çılgınlığı, sonsuz merakı, soru sorma tutkusu ve sabrı onu sıradan bir Kütahya çinicisi olmaktan kurtarıp Sıtkı Usta yapar. Turkuaz mavisinin, begonyum sarısının sırrını çözer Sıtkı Usta.[105]

Mercan kırmızısı araştırması için bir röportajında Sıtkı Usta şunları söyler: "Mercan kırmızısını sekiz sene çalıştım. Araştırmak isteyenler Bursa'da Wolfram madenlerinde araştırabilirler. Bir Alman bilim adamı radyasyondan etkilenebileceğim için bunu araştırmamamı söyledi. Ondan sonra mercan kırmızısı çalışmalarını bıraktım. Pek çok kimse mercan kırmızısını bulduklarını basında beyan ettiler. Alman Degussa boya firmasının boyasını kullanıp mercan kırmızısını bulduklarını söylediler. Mercan kırmızısını bulmak için teknolojik bir laboratuvar ve gerçek bir kimyager olmak lazım. Benim usta olarak bu imkanlarım yok, bunun devlet tarafından araştırılması lazım".[106]

Sıtkı Usta'nın yaptığı çiniler, geleneksel yöntemler kullanılıp üretilse de tam olarak geleneksel sayılmaz. Bir tanım yapmak gerekirse gelenekselin yeniden yorumu kullanılabilir. Kullanılan renkler, figürler eski çini örneklerinden alınma. Bunların içinde elbette geleneksel Kütahya çinileri önemli yer tutmaktadır. 18.yüzyıl Kütahya seramiklerinde görülen yerel kıyafetli kadın figürlerini farklı formlar içinde sunar. Kuş betimlemelerini bazen bir tabak deseni ile birleştirir, bazen de bu desenlerin etrafını uygun desenlerle bordürleyerek tazza ve kaselerin hem içini hem de dışını başarılı düzenlemelerle bezer. Bu grupta yaptığı eserlerde 18.yüzyıl Kütahya çinisinde çok sık kullanılan sarı, turkuaz, yeşil, kırmızı, mor, konturda siyah renk paletinin aynen uygulandığı görülür.

[105] Saygın Ereren, a.g.e. ,2016

[106] http://lebriz.com/pages/artist.aspx?section=555&lang=TR&artistID=22&periodID=&pageNo=0&exhID=0

19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başında gelişen Kütahya bezeme geleneğini sürdüren seramiklerinde de farklı formlardaki uygulamalarıyla yine kendi tarzını yaratır Sıtkı Usta. Bu grubun desenleri, geleneğine uygun olarak 16. yüzyılın 2. yarısına ait İznik'in natüralist üslup çiçeklerinden lale, karanfil, gül, sümbül gibi çiçeklerle sarı, kırmızı, turkuaz, yeşil, patlıcan moru veya kahverengi ve siyahın bir arada kullanıldığı 19. yüzyıl Kütahya üslubunun renk paletleriyle oluşturulur.[107]

Bunun dışında en çok ilgisini çeken desenler Selçuklulara ait özellikle de hayvan figürleri olan desenleri kullanmayı çok seviyor. Bu yüzden birçok Selçuklu desenini tabaklarında kullanmış. Bu sevgisinin nedeni büyük olasılıkla doğaya ve doğal yaşama, hayvanlara karşı olan tutkusu. Ayrıca bir ara Orta Asya'daki Hun anıt mezarlarından çıkan geyik, aslan ve kurt desenlerinin peşine düşer.

Çinileri kadar hayvan figürlerinin ustaca kullanıldığı bibloları da ünlü Sıtkı Usta' nın. Biblosunu yaptığı ilk hayvan güvercin. 1970'lerde Artisan Sanat Galerisi'nin önerisi üzerine yapmış ilk güvercinleri. Beklenmedik ilgiyle karşılaşmış. Bugün "Sıtkı" imzalı güvercinler koleksiyoncuların gözdesi. Horoz ve ibikli kuşların esin kaynağı Frigya oyuncakları. Antik figürleri alıp kendine göre yorumlar. Ördek ise çok uzaklardan, İngiltere' den geliyor. İlk sergisi için gittiği Londra'da tahta ördeklere rastlar. Ve bu figürü çiniye uyarlar, kedilerle uğraşıyor. Pos bıyıklı- dik bakışlı- erkek ve sürme gözlü kırıtkan dişi kediler.[108]

Diğer ilginç bir grup, Sıtkı Usta'nın hazırladığı formların zemininde ve motif zeminlerinde karelem yaparak kullandığı mozaik dokulu çizimler, Roma ve Bizans mimarisinden bildiğimiz mozaik tekniğinden yola çıkan ve sanatçının geleneksel bezeme sanatlarımızla birleştirdiği çalışmalarıdır. Bunları Antik çağ mozaik tekniğini birebir uygulamak yerine Sıtkı Usta'nın kurnaz zekasıyla geliştirdiği mozaik tekniğini kendine has çizimiyle yansıtan ürünler olarak yorumlanabilir. Ayasofya müzesinin mozaik panoları da bu yöntemle çalışılmıştır.[109]

Sıtkı Usta bir başka söyleşisinde şunları söylemiştir: "Ben serbest rahat tasarımlar yapıyorum. Desenlerin ise taklit olmasından hoşlanmıyorum. İnsanı boğmayan baktığı zaman rahatlık ve huzur duymasını sağlayacak şeyler tasarlamaya calışıyorum. Örneğin mavi renk insanın tansiyonunu düşürür. Turkuaz Assos'un mavi sularını çağrıştırır. Sarının ise insanlar üzerinde çarpıcı bir etkisi oluyor. Zaten yirminci yüzyıl insanının kafası dolu, beyni dolu, zamanı yok. insanlara huzur verebilecek desenler seçmeye çalışıyorum"[110]

[107] Saygın Ereren, a.g.e. ,2016
[108] AKTÜEL DERGiSi 1994-1
[109] Saygın Ereren, a.g.e. ,2016
[110] Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Sitare TURAN BAKIR konuşmasından

İstanbul'un fethinin 555. Yıl dönümü dolayısıyla Çırağan Palace Kempinski galerisi açılan Sıtkı Olçar'dan Sırlı Gemiler'in sergisinde Kütahya çiniciliğinde yaşanmakta olan sıkıntıyı şöyle dile getirir. "Kütahya çiniciliğinde şuanda bir gerileme var. Mesleki açısından da tanıtımlar da bir yanlışlık yapılıyor. Şu anda yapılıyor. Bunlar basına ve kültür bakanlığına aksedilmeyen şeyler. Kütahya çini ismini maalesef kaldırıyorlar. Laje programı adı altında. Hediyelik eşya sınıfına alınmaya başladı. Bunlar büyük yanılgılar içerisinde olacak. Kütahya belediyesinin özel ve güzel kaynaklarından dolayısıyla da, Kütahya'da odun fırını dediğimiz fırınlar kaldırıldı."[111]

Tüm bu uğraş ve çabalarına karşılık, Kütahya ona gerekli değeri vermez, öyle zamanlar olur ki, dükkanının mühürlenip kapandığı dönemlerde olur. Fakat bu içsel kırıklık ve üzüntülere rağmen, Kütahya'nın adını ve çinisini Dünyaya tanıtmaktan vazgeçmez. "Kütahya çini sanatının gelişimini elimden geldiğince Kütahya'da tarih yazarak devam ettirmek için çalışmaktan hep çok mutlu oldum" der. 2010 Eylülünde, Kütahya da "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları" isimli sempozyum düzenlenir. Sıtkı Usta'nın Kütahya ve Türk Seramik Sanatına katkılarını iyi değerlendirebilen, bilim insanları, koleksiyonlarında bir "Sıtkı"ya sahip olan, onu takdir eden ve seven dostları, sanatçılar bir araya gelir. Türkiye'de ilk kez bir çini sanatçısı için uluslararası "sempozyum" düzenlenir.

Sempozyum konuşmacılarından Prof. Dr. Gönül ÖNEY Neden Sıtkı Usta? İsimli bildirisinde şunları söyler.

Hayatını Kütahya'ya adayan Sıtkı Usta'nın ünü ve eserleri Kütahya'nın ve Türkiye'nin sınırlarını aşıp Avrupa, Amerika ve Japonya'ya kadar uzanınca bazı Kütahya!' seramikçi ve kuruluşlar "Ne oluyor? Bizden farkı ne?" diyerek şaşırıp kaldı. Sıtkı Usta bir de bu yıl üstüne üstlük Unesco'nun "Yaşayan İnsan Hazinesi", ödülünü alınca bu şaşkınlık neredeyse protestoya dönüştü. Yetmedi, Küsav (Kültür ve Sanat Varlıklar' Koruma ve Tanıtma Vakfı) ve Kosif Holding Kütahya'da "Çini Ustası Sıtkı Olçar ve Kütahya Çiniciliği'ne Katkıları", konulu sempozyum düzenledi. Japonya'dan bile katılım oldu. Güzel güzel kendi kabuklarında mutluluk rüyaları gören bazı Kütahyalı sanatçılar ve kuruluşlar "neden biz değiliz?" tavırlarına yöneldi.

Nedeni o kadar çok ki 37 yıllık seramik hayatında Sıtkı Usta özellikle geleneksel Selçuklu ve Osmanlı seramik sanatının büyülü renk, desen, form hazinesinin bütün baharatlarını usta bir şef gibi yeni bir harmanlamayla, sonsuz denemelerle, çeşitlemelerle yeniden, hep yeniden, her defa şaşırtarak yeni tatlarla, lezzetlerle sundu. Geleneksel seramiğin çağdaş sanata dönüştürülmesini sağladı. Tarihsel çizgilerle bugünü yakaladı. Araştırma ve kavrama gücü, ince zekası, merakı ve çalışkanlığı ile hep sınırları zorladı. Her yeni sunumu ve denemesi ile bizi şaşırttı. Sıtkı Usta olağan üstü sosyal girişimciliği ile galerilere, kolleksiyonerlere, evlerimize, Türkiye'deki ve yurt dışındaki müzelere seramiklerini sokmaya başardı. Bizleri sanki onlara bağımlı kıldı. Ankara, İstanbul, Bursa, İzmir, Antalya ve

[111] Mehtap Tv, Sıtkı Olçar Çırağan Palace Kempinski Sergi Açılışı Röportajı, 2009

yurtdışında Amerika, İngiltere, Fransa, Madrid, İsviçre, Brüksel, Danimarka, Hollanda, Norveç, Japonya'ya kadar uzanan sergileri ve müze çalışmalarıyla tanındı. Sergilerinde birbirinden yeni sunumlar yaptı. Almanya'daki sergisi sonrasında ona "Çininin Picasso'su" lakabını verdiler.[112]

Sempozyum konuşmacılarından Prof. Dr. Ara ALTUN Sıtkı Ustayı şöyle anlatır.

Türk seramik sanatının geleneksel çizgilerini ve temelini koruyup geliştirerek, çağdaş seramik sanatı arasında tarihi süreçten gelen haklı yerine oturtmak için, bazı esasların gözetilmesi gerektiği bu uğraş içinde olanlara hep anlatılmaya çalışıldı. Kütahya'da ve İznik'te bu yolda atılımda bulunanlara hep destek verildi, yüreklendirildi. Bir yandan geleneksel seramik sanatının devamı ve üretim kalitesinin korunması bir yandan yeni uygulama ve kullanma alanları yaratılması yolunda çabalara girişildi. Sıtkı'nın yaratıcılığı, tüm bu teknik ve artistik çabaları yakından izleyerek suları aralamasını bildi. Geleneksel motif ve desenli tabakları yapanlar çoktu. O bununla başladığı çalışmalarda belli bir düzeye ulaşmakla yetinmedi. Kütahya'daki en iyi hamurcu, firma ustaları ile çalışmaya başladı. Desen konusunda başlarda çılgınca değerlendirilen değişimlere yöneldi. Bunlar deneme parçaları idi. Yurt içi ve yurt dışı kişisel sergileri ilgi gördükçe, tüm eleştiri ve önerileri teyazu ile dinledi ve onlardan yeni çıkış noktalarına yönelmeyi başardı. Günümüzde yeni bir soluk olarak çalışmalarına devam ediyor. Kedi, ördek, yumurta, balık, kuş figürlerini form uygulamaları olarak az sayıda üretilmiş eski Kütahya' lılarla ilişkilendirmek bile sadece fikir düzeyinde kalır. Bu formların üzerine işlediği ayrıntılı klasik dönem desenler' bezemede getirdiği belki de en önemli yenilik olmuştur. İznik sergisi onu yeni bir çalışmaya itti. Adeta broşür kapağı gibi, geleneksel İznik bezemesini tek tabakta kaydırmalı olarak çalışmaya başladığında belki yadırgandı. Ama taklit yapmıyordu. Araya kattığı Kütahya geleneğinin formlarını iki boyutlu yüzeylere sıvama çıkarması bunun göstergesi oldu.[113]

Geleneksel çini sanatının geçmişteki başarısını yakalamak ya da tıpkısını yapmak için yapılan genel çalışmalar ve başarılar takdire şayandır. Diğerleri gibi o da bu amaçla yola çıkmıştır. Ama bugünkü başarısını, geçmişi aynen ya da onlara çok yakın çizgide taklit edebilmesine borçlu değildir. Bu konuda ondan daha başarılı olanlar vardır. Ancak Sıtkı Usta'nın üretimleri, geçmişteki benzerlerine yaklaştıkları için değil, dengeli-seviyeli ve kişilikli özellikleri nedeniyle tercih edilmektedir.[114]

Sıtkı Usta geride bıraktığı işleri ve ardından çok söz ettiren yaşamı ile zamanda unutulmamak adına bir çizik atmayı başarabilmiştir. Yaşayan hazine ödülü bile aslında tek başına ona duyulan ve verilen değerin bir kanıtı gibidir. Herkese kapısının

[112] Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Gönül ÖNEY konuşmasından
[113] Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Ara ALTUN ÖNEY konuşmasından
[114] Kütahya' Da Bir Dünya Adamı- Sıtkı Olçar Yazısından

açık olduğu, araştırmayı, macerayı seven yapısı ve en önemlisi yaptığı işler ile Kütahya'lı diğer çini sanatçılarından çok farklıydı Sıtkı Usta. Gelenekseli bugüne taşıma konusunda çok cesurdu. Atalarından gördüğü sanatı vazo ve tabak formunun çok dışında kalarak, kuş, kedi, balık motiflerine taşımaktan hiç çekinmedi. Şimşekleri üzerine çeken bu yanı geleneksel çinicilere ters geliyordu ama o bunu başardı ve çini sanatına yeni bir boyut getirdi. Bugün artık Kütahyalı genç sanatçılar, Sıtkı Usta'nın verdiği cesaretle yeni arayışlara yönelebiliyorlar.

2.9.Sıtkı Usta (Olçar) Röportajlar

2.9.1.Sıtkı Usta'nın 45 Yıllık Arkadaşı Ömer Cessur

28 Eylül 2018 Cuma Kütahya çiniciliğin de Sıtkı Olçar Yüksek Lisans Tezi Röportaj Sıtkı Usta'nın 45 Yıllık Arkadaşı Ömer Cessur

Alper Erdem: Ömer Hocam Çok teşekkür ediyorum kabul ettiğiniz için.Kime sorsak Sıtkı Usta'yı en iyi Ömer Cesur Ömer Usta tanır dediler. Sıtkı usta ile ne zaman tanıştınız arkadaşlığınız nasıl başladı bunlardan başlayalım.

Ömer Cessur: Ben İnegöllü Abdurrahman Hoca ile beraber hastanede yattık. Oradan iyi olduktan sonra çiniciliğe devam ettik elde yaparak. Benim çünkü atölyem yok. Çamur alır gider evde kullanırdım köyde Sinan köylüyüm Ben. Böylelikle bir müddet sonra Sıtkı Hoca ile tanıştırdı beni. Efendime söyleyeyim gelgit gel git her şeyde meraklıydı Sıtkı bambaşka bir insandı her şeyin iyisini hak eden muhteşem kişiydi rahmetle anıyorum buradan da. Arkadaşlığımız uzun süre sürdü 1970'ten ölümüne kadar hatta Ölmez'den bir gün önce dahi telefon ettim Ölmez'den önce İstanbul'da hastanede yatıyordu çok iyi günlerimiz geçti. Efendime söyleyeyim yapmış olduğumuz eserler ona gelen misafirler çok sayıda gelirdi içten ve dıştan Bu sebepten gelen misafirler benimde yapmış olduğum el işi olduğu için el işi olanları beğendiklerini vitrine koyardı.

Alper Erdem: Plastik şekillendirme miydi ya da biblo tarzı mıydı?

Ömer Cessur: Hayır el işi çinilerdi heykel türünden. Olmadık şeyler yaptırırdı bana. Hatta müzeden bile bir resim çeker giderdik ve hatta müze müdürü de müsaade ederdi. Efendime söyleyeyim resimlere bakarak da onun istediği şekilde yapardım. Tarihi severdi geçmişini severdi.

Alper Erdem: Araştırmayı seven bir yapısı mı vardı?

Ömer Cessur: Çok değişik düşünceleri vardı. Toplumun yaptığını yapmak istemezdi toplumdan farklı yapardı dediğim gibi. El işini çok severdi değişik stilleri. Böylelikle bir müddet devam etti gelen turistler de el işlerini çok severdi farklı olunca. Çünkü çinicilikte vazo, kül tabağı, sürahi birbirine benziyor. Ama o farkı yapardı.

Alper Erdem: Osmanlı çiniyi ilk açtığı zaman için Sadece ticaret olarak alıp satmaya başlanmış. Üretime başlamadan önce zannedersem bir ticaret olarak alıp farklı yerlerden satmakla başlamış. Daha sonradan da üretime yavaş yavaş geçmeye başlanmış. Üretime geçerken ilk başlarda Kütahya'nın klasik çinilerinden baz alarak çıkışını oradan yaptığı oldu ama başlar başlamaz hemen Farklı Desenler ile mi üretime girdi Sıtkı Usta?

Ömer Cessur: Bir müddet devam etti Kütahya çiniciliğinin desenlerine. Ondan sonra tâbi Günden güne görüşleri fark etti. Bazen İstanbul'a giderdi Türkiye'nin pazarı İstanbul dur derdi. Dostları çoktur mesela gelen gidenin bu peşini bırakmaz dost hoşuna gider yani böyle bir kişiydi. Sonradan ticaretten ziyade tarihi dediğim gibi tarihi çok severdi. At yarışlarına ilgi duydu. At ile ne alakan var Kendi beygir binemez aslında. Denizli'den bir at bulmuş neymiş madalyaları varmış ödüllü atmış. Ben bu atı alacağım dedi aldı geldi Allahım Yarabbim. Efendim iki tane bakıcı tuttu. Sıtkı Abi korkusundan binemezdi.

Alper Erdem: Hayvanları seven bir yapısı vardı herhalde.

Ömer Cessur: Çok severdi. Böyle bir müddet daha devam etti. Sonra dedi bana deve alalım dedi. Abi ne yapacaksın deveyi dedim. Burada Frig vadileri var. Biz Türkiye'nin her yerinden turist getirmeye çalıştık yani yerli turist tanısın bilinsin görünsün diye.

Alper Erdem: Oranın turizme açılmasında, adının duyulmasında Sıtkı Hocanın katkısı oldu değil mi?

Ömer Cessur: 7 sene kendi imkanlarıyla yaptı kendi parasıyla. Sıtkı parasız kaldı vallahi hanımının küpelerini sattığını biliyorum ben parasız kaldı. Bu topluma nereden bulacak o parayı getirecek? Samsun'dan geliyor Ankara'dan İzmir'den geliyor Antalya'dan geliyor Burdur'dan geliyor her yöreden Kütahya'nın tanıtımı için gönüllü bir elçi buldu.

Alper Erdem: Bir nevi de Kütahya'nın tanıtımı için gönüllü oldu yani.

Ömer Cessur: Hem de nasıl. Aktif bir kişiydi, kültürlüydü her dalda. Çini müzesinin yapılışına sebep olan odur. Büyük Millet Meclisi'ndeki milletvekili Mustafa Kalemli ona telefon etti. Alo dedi Mustafa bey nasılsın? Samimi konuşurdu. Bakanda dedi sen kimsin? Ben Kütahya'dan deli Sıtkı dedi. Ben şuyum diyemezdi.

Alper Erdem: Ben deliyi mi çok kullanırdı galiba. Ama deliliği kötü olarak görmezdi. Herkesin yapamadığını yapan insan olarak görürdü galiba.

Ömer Cessur: Evet. Deli Sıtkı'yım ben dedi. Bakan; sen kiminle konuştuğunu biliyor musun dedi. Bana bak dedi Sıtkı sen benim vekilimsin dedi. Ben halkım dedi. Bende yanındayım titriyorum işi kötüye götürecek diye. 15 gün geçti ulu camide namazı geldi yukarıda Macar evinin müzesi var orada açılışı var. O bakanda gelmiş cami kapısında görüştük. Hemen Sıtkı koluna girdi.

Bu adam sert konuşuyor diye 1 yıldır bomboştu çevresi. Sıtkı da Mustafa bey dedi sayın bakanım başkanım bilmem ne dedi buraya senin vasıtanla Kütahya'ya çini müzesi yapmamız gerek dedi. Hiç yok müze dedi. Bir tek Sadık Atakan'ın müzesi var o da kişisel dedi.

Kütahya'nın çinisini nasıl belirteceğiz dedi. Senin benim desteğimle burayı yapacağız dedi. Sonra bakındılar bakanda okey dedi kulakları çınlasın..

Mağara vardı bir tane köyde ilk çift cam çıktığı sene ısıcamın çıktığı sene Almanyalı Bir Mehmet abi vardı marangoz onu götürdük mağaraya ahşaptan bir kapı yaptırdık çok güzel oldu. Ama yerler kirli toz taş ne yapacağız dedik sildik süpürdük. Afyon'a gittik tabanına koca keçe aldık yaptırdık yere sermeye.

Yaptırdığımız kişinin bir de oğlan çocuğu var 12 13 yaşlarında da diyor ki Baba bunlar manyak mı da diyor ki boş ver biz paramızı alalım çocuk gizlice ne yapmış biliyor musun 80 santim vardı bir halı kenarına deli Sıtkı yazmış görmüşsündür.

Alper Erdem: evet gördüm keçe gibi bir şey

Ömer Cessur: sonra çocuk Sıtkı'yı görüyor Sıtkı ya demeye korkuyor ben sana böyle yaptım diye gidip rulo halıyı alıp Sıtkı'nın önünde açıyor halıda ki yazıyı görüyor çocuk korkuyor ama Sıtkı çocuğa sarılıyor.

Alper erdem: Hoşuna mı gitmiş?

Ömer Cessur: Evet. Sonra halıyı aldık serdik mağaraya. Muhteşem bir şey, gelen giden ilk bunu görüyordu.

Alper Erdem: Orada kendisi tanıtım yapmak için baya durdu galiba. Kütahya'dan daha fazla vakit ayırıp emek verdi zannedersem.

Ömer Cessur: Burada fidanlar vardı Ali Fidan. Fidanın annesi vardı. Gelen giden misafirleri hep orada ağırlardık biz. İçerden dışardan gelen herkesi götürdük. Müftüyü götürdük, sarhoşları götürdük. Televizyonlar gelirdi belgesel çekerlerdi neler oldu neler.

Alper Erdem: Baya bir uğraştı yani.

Ömer Cessur: Çok uğraştı. Yine aynı Frig vadilerine gençler gelecek çadır kuracağız. Gençlik ve spor bakanlığına gittik çadır isteyeceğiz. Oradan üniversiteye gittik. Gençleri alacağız dağcılara günlük yürüyüş yapacağız. 10 15 kişi masrafları bize ait yemek içmek her şeyi. Dört köşe 13 tane çadır kurduk. Cevizli kalesi vardı orada sabahtan giderdik. Helvasıydı ekmeğiydi ne varsa bizden. Gelen arabasıyla geliyor hayran oluyor çayır çimen. Aşağı yukarı kendi imkanıyla 7 sene sürdürdü kimseden yardım almadan. Birkaç sefer Gürallar vardı onlardan yardım aldı.

Alper Erdem: Hiç negatif bir duruşu yoktu hep pozitif olumlu biriydi. Güler yüzlüydü.

Ömer Cessur: Daldan dala atlardı mesela neşeliydi. Delilerin yanına giderdi. Delilerle sen muhatap olur musun? O oluyordu. Necati falan vardı onları bulup kaleye çıkarırdı.

Alper Erdem: Kütahya kalesine değil mi?

Ömer Cessur: Kütahya kalesine. Anlayacağın çok acayip günlerimiz geçti.

Alper Erdem: Peki Ömer ustam tam olarak Sıtkı ustanın çiniye başladığı üretim olarak tarihe ne diyebiliriz?

Ömer Cessur: O biraz bizden sonra başladı. 1974 olabilir.

Alper Erdem: Peki Sıtkı ustanın çinide yol göstereni yada bir hocası var mıydı?

Ömer Cessur: İnegöllü Abdurrahman ağa vardı heykelci ama kendi kendine öğrendi yaptı. Başına buyruktu. Ama sevdiği gruplar vardı onu tuttu mu bırakmazdı. Bilgisi çok görüşü çok efendi birisiydi. Bize çok yardım ederdi boya da çamurda.

Alper Erdem: Zannedersem Dümbüldek diye bir yer varmış. Tanıştığımızda bize de bahsetmişti. Oradan katırlarla çamur çıkarıyorlarmış. Sonra erezyon olunca bir kaç kişi kayıp düşmüş. Belediye yasaklamış orayı, kapatmış.

Ömer Cessur: Oradan alırdık ama çoğunlukla kendimiz yapardık her malzemeyi.

Alper Erdem: Peki Abdurrahman ağa dediğiniz kişinin kendi atölyesi var mıydı? Hoca mıydı?

Ömer Cessur: Yok kendi kendine öğrenmiş o da hobi olarak. Bana da aşılayan odur. Netice Sıtkı kendini toparlayamadı dükkan değişince. Çevresi çok genişti. Gittiği yerde başarılıydı.

Alper Erdem: İlk başta nasıl bir plan yaptı nasıl ekip kurdu? Farzı misal çömleği kendi mi yapıyordu sırlamasını eski atölyesinde mi yapıyordu? Odun fırını vardı her şeyini kendi kafasında bir ekip kurup öyle mi yaptı?

Ömer Cessur: Aynen öyle. Evlerinin altında babasının atölyesi vardı. Bodrum katta büyüktü. Buraya yerleşti zamanla. Fırın ustası vardı ismini unuttum. Ona hususi fırın yaptırdı. Böylelikle fırın yapmaya başladık bende dahil, iş yapmaya başladık.

Alper Erdem: Ömer usta peki nasıldı ilk üretimler? Hatalar oluyor muydu? Deneme yanılma yöntemi bir nevi.

Ömer Cessur: Evet bazen oluyordu hatalar. Ben kıyamazdım o kıyar atardı hatalıları. Hatalı işleri sevmezdi.

Alper Erdem: Peki Ömer hocam beraber çalıştınız. İlk yaptığı çiniyi hatırlıyor musunuz Sıtkı ustanın?

Ömer Cessur: İlk yaptığı çiniyi hatırlamıyorum ama ilkten vazo yapardı tabak yapardı.

Alper Erdem: Düz tabak mı?

Ömer Cessur: Evet düz tabak. Kütahya'nın meşhur tabaklarından. O zaman onu sırlardık boyardık.

Alper Erdem: Elinde çok fırçayla uğraşmazmış genelde tasarım yönünden geliştirmiş kendini öyle söylüyorlar.

Ömer Cessur: Evet el işi zayıftı ama bilgisi çoktu. Gitmiş farklı yörelerden yeni tarzlar öğrenmiş. Mesela bu desen buraya konulacak yaprak şuraya yapılacak diye şekillendiriyordu.

Alper Erdem: Yine kendisi yapıyordu yani tasarımını.

Ömer Cessur: Aynen öyle.

Alper Erdem: Zannedersem bir ara mercan kırmızısına merak salmış.

Ömer Cessur: Evet ilk başlarda biraz tutturamadı istediği rengi ama baya bir emek harcadı.

Alper Erdem: Peki yaptığı çinilerden evine götürdüğü özel olarak kendine seçtiği oldu mu? Koleksiyon gibi yaptığı hoşuna gidenleri ayırdığı olur muydu?

Ömer Cessur: Olurdu hanımı sevmezdi. Evde kalabalık ediyor derdi.

Alper Erdem: Peki Ömer hocam Sıtkı Usta farkını ortaya koydukça dışarıdan gelen turistlerinde ilgisini çekiyor. Sadece desen olarak değil aynı zamanda farklı formlarda ortaya koydu. Frig vadileriyle tanınması dergilerde adının duyulması. Bir tanesi de Koç'lar ile tanışması onların sponsorluğu olması. İstanbul'da sergiler açması. Siz bunlarla ilgili ne söylersiniz.

Ömer Cessur: Bende birlikteydim o zaman onunla. Bir atölyesi vardı onun sürekli o işle meşguldu. Ben hafta sonları yada akşam giderdim. Sergiler açmaya başladı. O zamanlar Kütahya'da sergi nedir bilen yoktu. Öyle öyle Koç'lar ile tanıştı.

Alper Erdem: Peki nasıl tanışmış?

Ömer Cessur: Koç'ların sergileri müzeleri vardı onlara gitmiş gezmeye. Sonra orda müze müdürlerine sormuş bunlar bize yardım ederler mi destek olurlar mı diye. O şekilde tanıştılar. Mesela ne seviyor kuş kartal onlara benzer şeyler alır koyardı arabasına hediye götürürdü. Hediyeleri gönderiyor Rahmi beye. Rahmi beyde diyor bana kim hediye gönderiyor. Netice böylelikle tanışıyorlar.

Sonra ya Rahmi bey bana bir sergi açıver diyor. Sultanahmet'in karşısında yer vardı oraya açtılar. İnanır mısın 600 kişi vardı sergide.

Alper Erdem: İlk sergisi o muydu? Ama şöylede bir bilgi var ilk sergisini büyük ada da açtı diyorlar.

Ömer Cessur: Onu bilemiyorum ama olabilir. İslam Eserleri Müzesinde açtığında millet şaşırdı. Sanki düğün var orada. Kapanık bir yer ama alan genişti.

Alper Erdem: İnsanların şaşkınlığı alışılageldik Kütahya çinilerinden farklı olmasından mıydı?

Ömer Cessur: Muhakkak. Zaten incelik yapmazdı o. Mesela 40 cm lik tabağın yarısını sarı yarısını açık mavi. Yarı yarıya yapardı. Böyle böyle yaptığı desenler işler muazzam oldu. Daha hala bilinir yaptıkları beğenilir. Ondan görerek çok kişide yapmaya çalıştı. Sonra bir müddet koyu mavi çalıştı.

Alper Erdem: Renkli sırlar çalışmış. Özellikle bakır oksitli yeşil sırlar. 2 farklı şekilde yapardı kalın ince birde siyah tortulu desenler verirdi. Birde kendi çalışmasıydı galiba kendi kendine yapardı.

Ömer Cessur: Evet bilgileri çoktu.

Alper Erdem: Peki Ömer hocam Sıtkı ustayla birlikte Kütahya çinicileri birden tanınmaya başladı. Yerli ve yabancı turist akımının gazetede dergide çıkan haberlerden dolayı zannedersem Kütahya' ya belli bir turist akımı oldu. Bundan dolayı Kütahya'da ki diğer çinicilere de faydalı oldu bu durum. Ama diğer çinicilerin Sıtkı ustaya karşı olumsuz bir tavırları vardı. Yaptığı eserleri beğenmiyorlardı.

Ömer Cessur: Çekemezlerdi ya benim bildiğim. Çünkü her şeyde yenilik icat ederdi. Sır da olsun boyada olsun davranışta olsun. Gittiği yere boş gitmezdi misal çöpçü bile olsa. Mesela dükkana dilenciler gelirdi ya Allah rızası için derlerdi onlara sıraya girin derdi düşünebiliyor musun.

Alper Erdem: Eli boldu yani.

Ömer Cessur: Bol olmazdı bazen yemek söylerdi onlara yoldan para yok ya.

Alper Erdem: Gönlü boldu. Peki Ömer ustam şu da var son günlerinde rahmetli Sıtkı ustanın özellikle bu Kütahya merkezde ki yeri kapattıktan sonra garajın olduğu yerde daha küçük bir atölye aldı. Gittiği pek çok yurtdışı sergilerde oldu. Portekiz'den ben Portekiz horozunu getirdiğini biliyorum. Hatta onun alçı kalıbını benim olduğum zamanda beraber çıkarmıştık. Bir anda bir durgunluk oldu sanki elini ayağını çekmiş gibi oldu. Hastalığından dolayı mıydı yoksa Kütahya için verdiği emeklerin karşılık bulamamasından dolayı bir kırgınlıktan mıydı?

Ömer Cessur: Kırgınlık vardı. Kırgınlık çok vardı. Ama kimseyi kıskanmazdı da hatta diğer çinicilere yardımcı olurdu. Birlik olalım beraber olalım beraber satalım diye.Fırsatçı olmadığından böyle düşünceleri çoktu. Sarı İhsan vardı Azim çini vardı gider onlardan akıl alırdık eski çinicilerden.

Baba gibi gider ellerini öperdi onların kötü laflarını işitmezdi. Ama yine de Sıtkı yaptırtıyor derlerdi. Ama başkasına yaptırılacak şey mi? Plan istiyor bilmem ne istiyor.

Alper Erdem: Bu sebepten dolayı hem de hastalığından dolayı kabuğuna çekildi galiba. Kızı Nida Olçar'a öğretmeye başladı ona devretmek istedi sanırsam.

Ömer Cessur: Çünkü oğlu yoktu. Elinden tutacak kişide yoktu kızına bu işi yaparsa sen yaparsın dedi. Ona yetki verdi.

Alper Erdem: Nida hanımla da röportaj yapmak istedik fakat aradığımda meşgul olduğunu 20 gün önceden randevu almam gerektiğini söyledi. Peki Ömer hocam Sıtkı hocanın yaşamında çini neredeydi? Hayatın ne kadarı çini ne kadarı ailesi dostlarıydı? Ya da bütün zamanını çiniye mi ayırırdı? Av merakı çokmuş benim bildiğim. Eskişehir yolunda ki balık avında inzivaya çekiliyormuş galiba.

Ömer Cessur: Aynen öyle. Şimdi İstanbul'a gidiyoruz Bursa'ya gidiyoruz Bilecik'e gidiyoruz gidip gelirken biz göz koyduk oraya. Ömer usta azıcık param olsa şurayı alsak diyordu. Bir gün azıcık paramız oldu olacak ya 400 lira paramız oldu benim değil de onun kendine ait. Sorduk su tarla kimindir diye girdik Sofular köyüne. Biri dedi adını bilmiyorum bir amcanın. Gittik dedik dayı su tarlayı bize satarmısın?

Gözümüze baktı baktı satarım dedi zaten bir şey olmuyor arpa olmuyor buğday olmuyor. Vallahi pazarlığını ettik aldık orayı. O zamanın parasıyla 2000 liraydı 400 lirasını verdi. Hayal ediyor şimdi şurayı dükkan yapacağız şurayı çeşme yapacağız şurayı fırın yapacağız. Sonra ki senelerde sergilerden para kazanmaya başladık kolları sıvayıp orayı yapmaya başladık. Köy müdürümüz vardı hususi onu da götürdük. O da sağ olsun şurayı şöyle yapın diye yardımcı oldu. Öylelikle başladık. Ön tarafa park yeri çeşme tuvalet peşinde dükkan seralık alt tarafa ev yaptırdık.

Bana 5 tane şömine yaptırdı. Ne yapacaksın 5 şömineyi dedim bende ustalık işi çoktur yaptım. Üstüne bir tane kuş koyduk dumanın çıktığı yere. Sonra geldi orası öyle olmaz mazgal deliği koyacaksın dedi. Bende dedim mazgal deliği ne dumanın çıktığı yermiş. Sonra öğrendim yaptım. Çok kişiler ağırladık orada.

Alper Erdem: Motor gezileri olurmuş orada galiba. Sıkıldıkça da ara ara gidermiş. Kafasını dinlemek için. Baya dönmediği zamanda olurmuş.

Ömer Cessur: Eşitlik olmayınca öyle yapardı. Taştan masa yapardık yuvarlak taşlardan. 6 masa yaptık birini ayırdık dedi ki buna İran taş motifi yap. Nasıl yapacağım dedim. Ertesi gün bir fotoğraf getirdi baka baka yaptım. Sonra geldi alnımdan öptü.

Alper Erdem: Peki Ömer hocam ne gibi zevkleri ve hobileri vardı? Avcılık bunların dışında. Aslında saymakla da bitmiyor çünkü yaşamı seven biriydi. Ne yaparsam kardır diyerek yaşayan biriydi.

Ömer Cessur: Doğru. Bir gün Pullar köyüne gidelim dedi. Bindik arabaya ver elini pullar köyü. Pullar köyüne vardık muhtar kim muhtarı bulduk. Muhtar bizi kovdu.

Alper Erdem: Niye?

Ömer Cessur: Kovdu kabul etmedi. Dedik biz şöyleyiz böyleyiz. Dedi git sen ne diyorsun. Aradan 6 ay geçti muhtar seçimi oldu. Başka muhtar geldi. Kim geldi diye sorduk Mehmet diye birisi. Nasıl biri dedik. Şöyle iyidir böyle iyidir dediler. Gittik hediyemizi aldık ver elini pullar köyü. Muhtarı bulduk. Babası çıktı kapıya buyurun dedi. Biz senin oğlunu tebriğe geldik dedik. O şekilde girişim yaptık. Oğlunu çağırdı. O da yeni muhtar ya havalı hoş geldiniz dedi. Muhtar hayırlı olsun dedik. Bir çay içelim çorba içelim. Baktık sohbeti güzel ılımlı öteki muhtardan iyi. Geldik gittik geldik gittik dedik ki bize bir yayla evi lazım muhtar zararsız bir yerde. O da neresi radarın arkası. Oraya dedi taş getirin toprak getirin ev yapın. Tamam dedik bütün köylü imece oldu iyimi. Biri taş getirdi biri toprak. Yaptık çattık. Çamlardan kesmişler ormancılar yakaladı. Sıtkı sinir oldu kıskançlık var ya. Muhtar dedi ki sen hiç merak etme bizim oğlanın üstüne yazdırırız cezayı. Kim yapar bunu. Ormancı geldi ona yazdırdı cezayı. Sıtkı ödedi neyse masrafı. Böyle maceralar geçti. Sonra Sıtkı bana çalışmıyor diyorlar diye sırtına bir taş koydu resmimi çek dedi. Resmini çektim.

Alper Erdem: O fotoğrafta da onun meşhur yeleği var. Yaz kış giyerdi onu. Kahverengi bir yelek. Sürekli o vardı keçeden.

Ömer Cessur: Evet. Ben ona giyme eski derdim yenisi de eskiyecek der giymezdi. Anlayacağın öyle böyle maceralarımız oldu. O yayla evinde 200 kişiye yemek verdik biz kafamız esti. Bir sarhoşları götürdük bir hocaları bir müdürleri. Müftü Nuri Uygun vardı onu da götürdük. Kütahya müftüsüydü. Müftü hiç hizmet ederde döner yapar mı? Vallahi yaptı. Valla kesiyor kesiyor tepsiye diziyor. Bende makarnayı bile ekmekle yerim. İkide bir elime vuruyor döner bıçağıyla ekmek yeme dermiş ben anlamadım. Kalabalıktı sofra etten çok ye derdi. Böyle maceralar geldi geçti.

Alper Erdem: Peki Ömer hocam son bir sorum var. Sıtkı ustanın Kütahya çiniciliğine katkısı nedir?

Ömer Cessur: Kütahya'yı tanıttı bir. Kütahya'nın gözünü açtı iki. Kütahya'ya turist getirmeye çalıştı. Üst taban işçilerle muhatap oldu. Kütahya da hiç sergi açmadı Sıtkı. Ama dışardan gelenlere hep açtı. O zamanlar Esbank vardı. Orada sayısız kişilere sergi açtırırdı. Ebrusundan çinisine heykeline aklına ne gelirse her dalda sergi açtırdı gelenlere. Ama Kütahya da kendi açmadı istersen araştır. Çünkü neden üst tabandan kişilere yetkili kişilere kırgın olduğu için.

Alper Erdem: Ama buna rağmen hayatının bir kısmını Kütahya'nın tanınmasına verdi. Ama Kütahya'da ki diğer çini ustaları her ne kadar saygıyla anmış olsalar da Sıtkı Ustayı aralarına almamalarının sebebi bir nevi üst yetkililerle yakınlıkları ve çini fiyatlarının fazla olması.

Mesela Sıtkı Ustanın baykuş formlu bibloları vardı. O zamanlar Kütahya'da birkaç yerde vardı. Farzı misal diğer yerlerde 10 liraysa onda 150 liraydı. Ama o da benim fiyatım markam bu derdi.

Bir de Sıtkı Olçar olarak sadece kendi adını marka yapmaktan ziyade Kütahya'yı da marka yapmak için uğraştı çabaladı. Bunlara rağmen bu kadar emeğinin karşılığının verilmemesinden küskündü.

Ömer Cessur: Kesinlikle maalesef öyle. Mesela onun kardeşi vardı Hüsnü Olçar. Sıtkı'nın tam zıttıydı. Sıtkı'nın eli açık gönlü açık her şeyi farklıydı.

Alper Erdem: Ama bu şekilde Kütahya çiniciliğinden bir Sıtkı Olçar geçti. Ama ne kadar olsa da küskün olarak gitti.

Ömer Cessur: Maalesef öyle ama unutmamak lazım. Son zamanlar işte belediye başkanımız hal hatır sormaya başladı.

Alper Erdem: Burada zannedersem 2010 yılında Kütahya çiniciliğine Sıtkı Olçar'ın katkıları diye bir panel olmuş. Son zamanlarına denk geldi zannedersem. Biraz gönül alma gibi oldu. Ama bunca yılın verdiği kırgınlığı ne kadar azalttı kim bilir.

Ömer Cessur: Sağlıkta ziyaret et derler ya öldükten sonra kıymeti yok. Biz her zaman anıyoruz. Unutmamda. Allah razı olsun iyi ve kötü günlerimiz geçti. Allah rahmet eylesin. Unutulacak gibi değil maceralarımız. Mesela Denizli'ye gittik orada biri sırsız bir şeyler yapıyor. Çok ilgimizi çekti. Biz gittik o geldi bir şekilde tanıştık. Sonra bir duyduk polisler yakalamış onu. Neymiş yaptığı şeyler antikaymış.

Alper Erdem: Sanırsam Koç grubu da çok destek verdi Sıtkı Usta'ya

Ömer Cessur: Bir gün gittik İnönü'ye 4 kişiyiz iki iki yemek yiyeceğiz. Benimde ağzım sıkıdır yumurtlamam bir şeyi. Vardık İnönü'ye orada da fabrikası var Rahmi beyin. Orada birleştik. Sarıldık filan. Orada yedik içtik sohbet muhabbet. Sıtkı açıldı şimdi demek ki her şey karşılıklı sevgi saygı. Rahmi bey bir şey diyeceğim dedi. O da buyur dedi. Gökyüzünü görüyor musun dedi.

Karanlık dedi o da. Onun rengini biliyor musun dedi. Rahmi beyde turkuaz dedi. Sen hiç arabanı boyattın mı turkuaza dedi Sıtkı. Rahmi beyde hayır dedi. Senden bana özel bir araba istiyorum turkuaz olacak ama benim arabamın renginden yapmayacaksın arabanı dedi. Şaşırdı şok oldu bir anda. Ben içimden bir tırstım. Bayan vardı yanımızda o gülmeye başladı. Rahmi bey düşün düşün olur dedi.

Yaptırırım dedi hiçte sevmediğim bir renktir oda. Hakikaten o zaman hiçbir yerde turkuaz araba yok. O araba istedi ben bir tane bisiklet isteyemedim. Hediye olaraktan geldi arabası. Onunla da çok yer gezdik. Bunlar unutulmayacak maceralar. Şimdi sen tanımadığın birine bir şey adar mısın yahu? Hem araba istiyor hem de benim arabamın renginden yaptırma diyor. Akla bak. Kimde var bu cesaret. Böyle bir kişiydi Allah rahmet eylesin. Bir daha böyle biri gelmez.

Alper Erdem: Ömer ustam çok teşekkür ederim. Hem kırmadığın için hem de ağzına ayaklarına sağlık.

Ömer Cessur: Bende size teşekkür ederim. Bu işte bayrak alın. Zaten derdi oğlum bayrak al ama ne önden git ne arkadan derdi bana. Önden gidersin ayağına çelme takarlar arkadan gelirsen tekme atarlar diye. O yüzden sizde bayrağı alın götürün iyi davranın talebelerinize.

Alper Erdem: Ömer ustam tekrardan çok teşekkür ederim.



Resim No: 142 Ömer Cessur



Resim No: 143 Ömer Cessur Ustanın Kütahya Çini Müzesinde Sergilenen Eserleri

2.9.2.Kent Tarih Müzesi Sorumlusu Yaşar Erdoğan ile Röportaj

Sıtkı Olçar Müzesinde Kütahya Belediyesi Müzeler ve Kent Tarih Müzesi Sorumlusu Yaşar Erdoğan ile Röportaj

Alper Erdem: Hocam öncelikle teşekkür ederim yardımlarınızdan ve bilgilerinizden dolayı. Şimdi, müzeyle ilgili kısa bir bilgi alabilir miyiz? Ne zaman açıldı? İçerisinde bulunan eserler? Sıtkı Olçar'la ilgili olan eserler.

Yaşar Erdoğan: Müzemiz 2016 yılının kasım ayında faaliyete geçti. Daha önceden imzalanan protokol gereğince aslında Sıtkı Olçar Çini Müzesi açılma fikri Sıtkı ustanın vefatından hemen sonra gündeme gelmiş olan bir şey. 2010 yılında ki vefatından sonra 2011 yılında bir protokol imzalandı kızı Nida Hanım'la belediyemiz arasında. Fakat belli başlı sebeplerden dolayı müze açılamadı. Daha sonra ki çalışmalarda burası tespit edildi müze olması için. İçinde bulunduğumuz bina Germiyan Sokak No 48 de bulunan bu yapı. 2015 yılında imzalanan protokol doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda 2016 yılının Kasım ayında Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Nabi Avcı'nın katılımıyla müze açıldı ve faaliyete geçti. Hemen birinci katta Sıtkı ustanın kültürel ve sosyal yaşantısına ilişkin görselleri de içeren foto blok panolar ile anlatılan, kişisel eşyalarının sergilenmesi şeklinde düzenlendi. En üst katta ise Sıtkı ustanın kendi ürettiği yaptığı çiniler ve ortak çalışmalar sonucunda meydana getirdikleri eserler foto blok panolar üzerinde sergilendi.

Alper Erdem: Sanırım bu müzede Sıtkı ustanın eserlerinin sadece çok az bir kısmı var, peki orijinal eserlerin çoğu nerede bulunmakta?

Yaşar Erdoğan: Sıtkı ustanın eserlerinin çoğu sergilerde satıldığı için buradaki eserler, kendi elinde kalanlar ve sonradan yaptıkları, çinilerinin çoğu Dünya'nın pek çok yerindeki müzelerde ve özel kolleksiyonerlerde bulunmakta.

Alper Erdem: Peki hocam, Sıtkı ustayla ilgili olarak çiniye başlamasında ilk kimin etkisi altında çiniye başladığına dair herhangi bir bilgi var mı elinizde?

Yaşar Erdoğan: Sıtkı ustanın çiniye başlama serüveni 1973 yılından önce başlıyor. 1973 yılında aslında kendi atölyesini açıyor. Bunun öncesinde de birkaç belli ustanın yanında eğitim görüyor. Hangi ustalardan ders aldığı aklımda değil ama sanırsam Hamza Üstünkaya.

Alper Erdem: Sıtkı ustanın galiba babasının da bir çini dükkanı vardı ama ticari olarak.

Yaşar Erdoğan: İlk önce zaten çini ustalarında topladığı çinileri satış olarak başlıyor işe. Daha sonra ilgi duyuyor ben bunu üreteyim diyor üretim aşamasına geçiyor. Üretim aşamasına geçtikten sonra da klasik Kütahya çinisi dışında ki o zamanlarda Kütahya çinisi çeşitli serüvenlerden geçiyor yani 19. yy sonunda çinide bir duraksama dönemine giriyor. Cumhuriyet devrinde de bunu yeniden nasıl

canlandırırız diyerek fabrikalar kuruluyor ama Sıtkı Hoca daha ne yapabilirim nasıl geliştirebilirim araştırmasına giriyor. Kendi atölyemi kurayım diyor.

Alper Erdem: İlk atölyesinin ismi Osmanlı Çini idi değil mi? Değişmeden devam ediyor.

Yaşar Erdoğan: Evet Osmanlı Çiniydi ve değişmeden devam etti. Kendi zaten alım satım işindeydi sonradan neden kendim yapmıyorum diye işe girişti.

Alper Erdem: Belki de desenlerin tekrarlanmasından dolayı farklı bir şeyler yapmak istedi.

Yaşar Erdoğan: Desenlerin tekrarlanması, desenlerin dışında yenilik neler getirebiliriz düşüncesiyle yaklaşıyor.

Alper Erdem: O dönemde zannedersem Evliya Çelebi çinileri gibi köklü ve sadece Kütahya eserlerini el işlerine devam ediyor Kütahya dışına çıkmadan. Eserler Kütahya dışına çıkmadığından belki bunun için yenilikler getirmek istedi eserler Kütahya dışında da yayılsın diye. Bu şekilde başlıyor. Peki tarih olarak?

Yaşar Erdoğan: 1973 te kendi atölyesini açıyor zaten üretime başlamak adına .

Alper Erdem: Peki Mennan Usta zannedersem Suriye kökenliydi. Kütahya'nın en eski çark ustalarından biri.

Yaşar Erdoğan: Ahmet Kerkük Usta var en eskilerden. Çinilerin her şeyini bilen. Ondanda esinleniyor. Mennan usta Sıtkı Ustanın çark işlerini yapardı.

Alper Erdem: Sıtkı Usta da o zaman etrafında ki ustalardan kendine bir kadro oluşturmaya başlıyor.

Yaşar Erdoğan: Aldığı çinilerde evliya çelebi olsun..

Alper Erdem : Altın çininin kuruluş zamanı değil mi?

Yaşar Erdoğan: Tabii tabii.

Alper Erdem: Çünkü 81 yılının kataloğu var bende. Orada baktığımız zaman Kütahya'nın dışına çıkmayan bir üretim söz konusu.

Yaşar Erdoğan: Bir de şöyle bir şey var İznik ve Kütahya çinilerine baktığımız zaman tabiri caizse temiz diyebileceğimiz motifleri daha temiz. Kütahya çinileri de tarihte İznik çinileri gibi benzer motifleri üretiyor.

Alper Erdem: İznik çinisi aristokrasi Kütahya çinisi de daha çok Anadolu'ya hitap ediyor.

Yaşar Erdoğan: Çıkış tarihleri aynı aslında. Mavi beyaz çinilerin çıkışı İznik'ten sonra denilse bile araştırmalarda temel kazılarda İznik ile beraber başlamış.

Alper Erdem: Zaten yanılmıyorsam Kütahya'da ki ilk çini örneklerine bakıldığı zaman ermeni ustaların yaptığı 4 kanatlı serafim melekler var en eski çini olarak. Hatta Çocuk figürleri kadın figürleri onlardan ilk örnekler var. Bakıldığı zaman o eski desenlerin tekrardan üretilmediği belli bir zamandan sonra tekrardan üretime geçiyor. Çünkü o zamanlarda çiçekli bir büst çiçekli desenler söz konusu.

Yaşar Erdoğan: Üsluplaştırılmış çiçek motifleriyle daha çok devam ediliyor.

Alper Erdem: Peki şimdi Sıtkı usta atölyesini kurduktan sonra çiniye başlama serüveni böyle. Ama şöyle de bir şey var Kütahya çinicilerinin genel sorunu olarak Kütahya dışına ticaret yapamama dışarıya yönelememek gibi. Sonrasında Sıtkı ustanın bulunduğu vakıflarla birlikte çalışarak bir yükselme safhası başlıyor. Bu safhada da zannedersem İstanbul gibi büyük şehirlerde otellerde sergiler düzenleniyor. Yurtiçi yurtdışı sponsorlar buluyor.

Yasar Erdoğan: Sponsorlarla sergiler kuruyor. Daha sonra koleksiyonlara dahil oluyor. Bugün Fransa'dan İngiltere'den Japonya'dan koleksiyonuna Sıtkı hocanın eserlerini katmış birçok insan var.

Alper Erdem: Peki Sıtkı Usta çiniye ne kadar vakit ayırıyordu? Ya da şöyle sorayım hayatının ne kadarı çini ne kadarı ailesi ve dostlarıydı?

Yaşar Erdoğan: Ben Sıtkı hocayla tanışma imkanı bulamadım ama ailesinden yakınlarından duyduğum kadarıyla çalışmayı çok seven biri olduğunu biliyoruz.

Alper Erdem: Peki Sıtkı Usta ile ben de tanıştım. Sıcakkanlı, sevecen, pozitif olumsuz durumlarda bile bunu kimseye belli etmeyen biri. Ama Kütahya'da ki büyük çinicilerin çini ustalarının bakışı neden her zaman için belli bir uzaklıktaydı? Neden negatifti? Bunun belli bir sebebi var mı?

Yaşar Erdoğan: Belli bir sebebi olduğunu düşünmüyorum ama geleneksellikten çıkıp yenilik yapması onlara bu şekilde düşündürmüş olabilir.

Alper Erdem: Yani üslup tarzının daha yenilikçi olmasından dolayı.

Yaşar Erdoğan: Ben böyle düşünüyorum art niyetli bulmuyorum. Sadece Sıtkı Hocanın eski motifleri Selçuklu motiflerini kendi yorumuyla yapması Kütahya çinisiyle kaynaştırması geleneksellikten çıkmak istemeyen çini ustalarının tepkisini çekmiş olabilir diye düşünüyorum.

Alper Erdem: Peki madalyonun bir de diğer yüzüne bakalım. Üsluptan çıkmış olmanın verdiği bir tarz var. Sıtkı hoca dediğimiz zaman Sıtkı Olçar tarzı denilen hem motif olarak hem stil olarak bakıldığı zaman sadece desen ve renklerde değil farklı motiflerde de bunu görüyoruz. Sıtkı Olçar Kütahya çiniciliğinde nerededir diye sorsak ne diyebiliriz?

Yaşar Erdoğan: Sıtkı Olçar geleneksellikle beraber yeniliği de getirmiş biri diyebiliriz.

Alper Erdem: Eski üslubu alıp kendince yorumlamış diyebiliriz yani.

Yaşar Erdoğan: Evet. Kütahya çiniciliğine daha yeni neler ekleyebiliriz bunun arayışında olmuş. Yani araştırmacı bir insan kendisi. Sadece klasiğe bağlı kalıp geleneksellikten çıkmama mantığına karşı kendisi. Eskiden kopmayıp yeniliklere açık eskiden de kopmamaya çalışmış. Bununda çini de önemli bir mihenk taşı olduğunu düşünüyorum ben.

Alper Erdem: Şimdi geleneksele baktığımız zaman belli bir kalıbın dışına çıkmamak söz konusu. 1981 yılında ki broşürü alıp baktığımız zaman şimdi ki broşürlerde ki motiflerin aynı olması.

Yaşar Erdoğan: Motifler aynı motif üretim tekniği aynı. Bunu daha çok geliştirip Selçuklu, Osmanlı belli üsluplar.

Alper Erdem: Bunu hata olarak mı sayıyorlar? Geleneksel yapıya çıkmanın farklı olduğunu mu düşünüyorlar? Bundan kaygılanıyorlar mı?

Yaşar Erdoğan: Zannedersem bir kaygı olarak gördüler ama kaygılanacak bir şeyde değildi. Baktığımız zaman sanat her kesime hitap edebilmeli. Belki biz geleneksel üslupta üretilen çinileri bizim öz kültürümüzden bulduğumuz için kolayca benimseyebiliyoruz. Şöyle bir şey de var eski Kütahya çinilerinde az önce bahsettiğiniz gibi motiflerini yansıtan eserler olsun Ermeni ustaların bugün balkanlardan çeşitli kiliselerden orta doğuya kadar birçok merkezde yerde şehirde inşa edilmiş eserlerde Kütahya çinisi gibi sinagoglardan kiliselere kadar örneklerimiz olsun istedi Sıtkı Usta. Sıtkı hoca medeniyetlerin burada yeşillendiğini düşünüyordu ve canlandırılması gerektiğini düşünüyordu.

Alper Erdem: Sanatın evrenselliğini ve eski medeniyetlerin bizle bir bağı olduğunu yansıtmak adına bir mücadelesi oldu. Peki bununla beraber yaptığı çiniler sponsorluklar açtığı sergiler bir tanıtım sağlandı. Gazetelerde Hıncal Uluç olsun Frig vadileri olsun bunlardan sonra sattığı çinilerde fiyat artışı oldu. Bu süre zarfında Kütahya da yerli yabancı turist arttı Fakat çinicilerin bundan memnun kalıp Sıtkı Olçar pahalı satıyor biz ucuz satıyoruz bizim eserlerimiz kötümü diye düşünüp acaba o yüzden Sıtkı hocaya karşı olmalarına sebep bu olabilir mi?

Yaşar Erdoğan: Olabilir. Birde sanatsal açıdan çini üretimi var birde fabrikasyon ya da daha basit seri üretim gibi çini üretim var. Dediğiniz gibi buda fiyat farkına sebep olabilir. Ama ben Kütahya da çok ustanın da Sıtkı ustaya karşı olduğunu düşünmüyorum.

Alper Erdem: O zaman şöyle bir şey ortaya çıkıyor tanıtım yaparken iyi satış yaparken bizimle neden aynı fiyat değil diye bir şey ortaya çıkıyor. Peki Sıtkı ustanın birde antikalara eski Kütahya evlerinde ki eski çinilere bir merakı olduğu söyleniyor. Bu onun hobisi miydi uğraşı mıydı?

Yaşar Erdoğan: Tarihi eserlere merakı kendi ürettiklerinden belli zaten. Bir de araştırmaya meraklı Sıtkı usta. Bizim memleketimizin tarihi neymiş nereden gelmiş merak eden bir insan. Frig vadilerine olan tutkusu oranın turizme açılması için uğraşması bize ilgisinin ve sevgisinin fazla olduğunu gösteriyor.

Alper Erdem: Çok teşekkür ederim Yaşar Bey.

Yaşar Erdoğan: Rica ederim.



Resim No: 144 Yaşar Erdoğan

2.10.Sıtkı Usta (Olçar)Hayatından Kareler



1 İbrahim Temizerler (dayısı), Hüsnü Olçar (kardeşi), Sıtkı Olçar
2 Kamil Temizerler (dedesi), Hüsnü Olçar (kardeşi), Sıtkı Olçar
3 Mehmet Olçar (babası), Sıtkı Olçar

1 Gençlik arkadaşları
2 Yeşilay Cemiyeti arkadaşları
3 Mehmet Olçar (babası), Sıtkı Olçar ve çocukluk arkadaşları
4 Sıtkı Olçar ve Yeşilay Cemiyeti arkadaşları

Resim No: 145 Sıtkı Usta'nın Çocukluğu ve Gençliği



Resim No: 146 Sıtkı Usta'nın Askerliği



Resim No: 147 Sıtkı Usta'nın Askerliği ve Gençliği



Resim No: 148 1986 Yılında Babası ile Kütahya Fuarında



Resim No: 149 Sıtkı Usta^nın Sergileri



Resim No: 150 Sıtkı Usta'nın Sergileri



Resim No: 151 Sıtkı Usta'nın Yaşamından Kareler

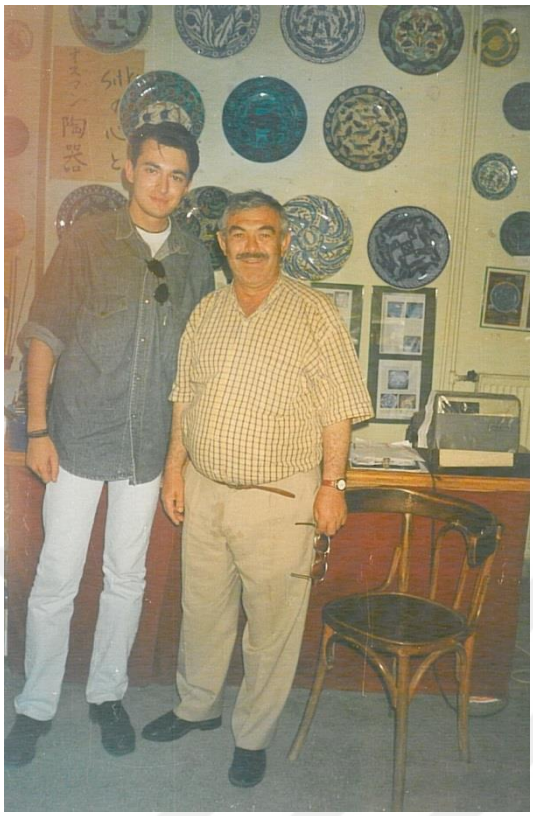


Resim No: 152 Sıtkı Usta'nın Yaşamından Kareler

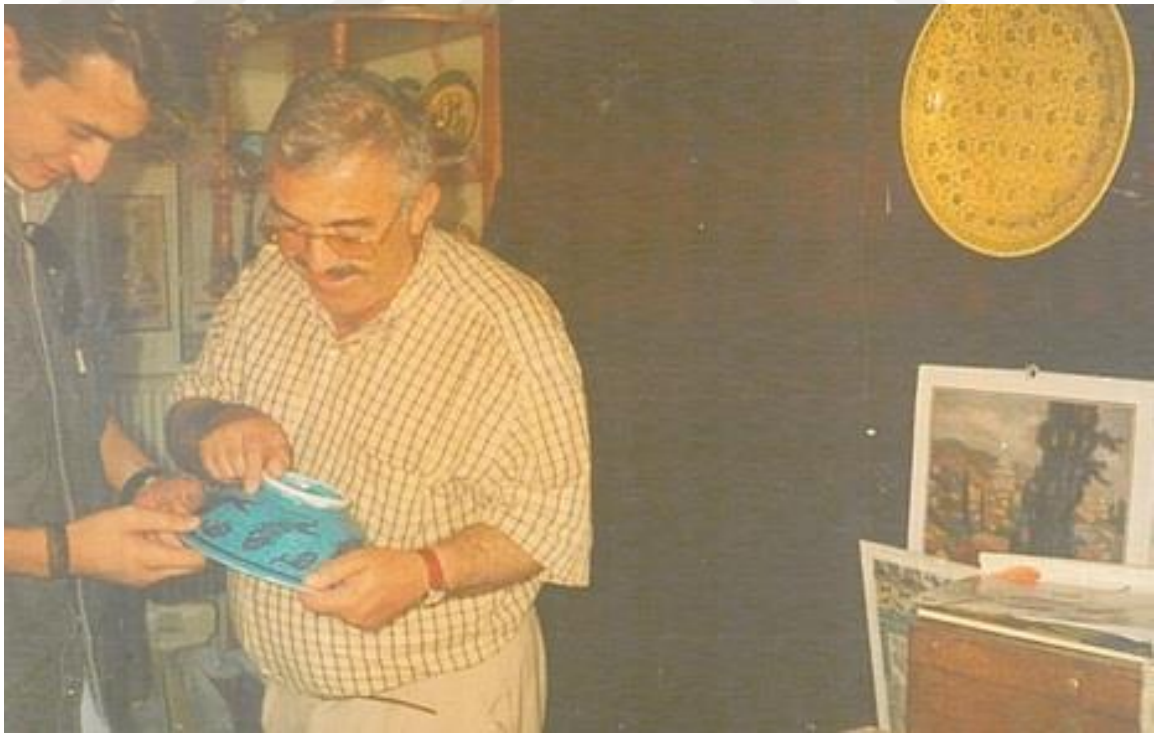


Resim No: 153 Sıtkı Usta ve En Büyük Destekçileri Koç Ailesi

2.11.Sıtkı Usta (Olçar) Osmanlı Çini Çalışmalarım



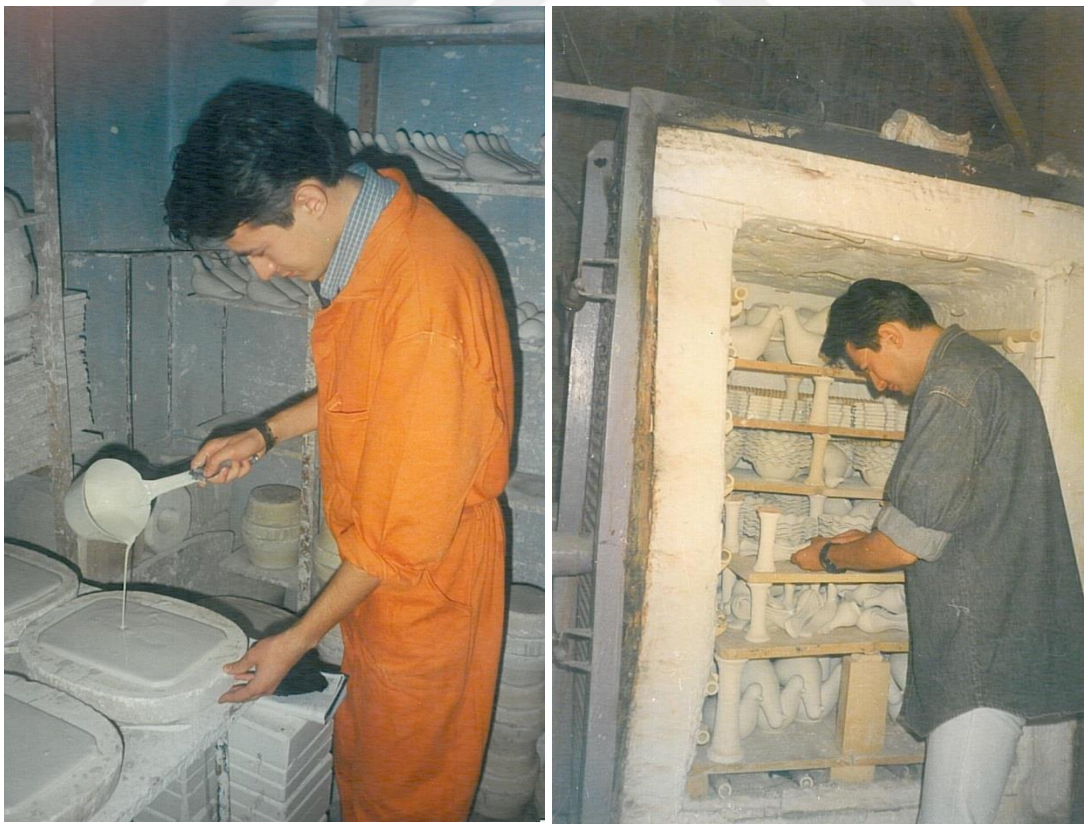
Resim No: 154 Sıtkı Usta ve Alper Erdem – 1998



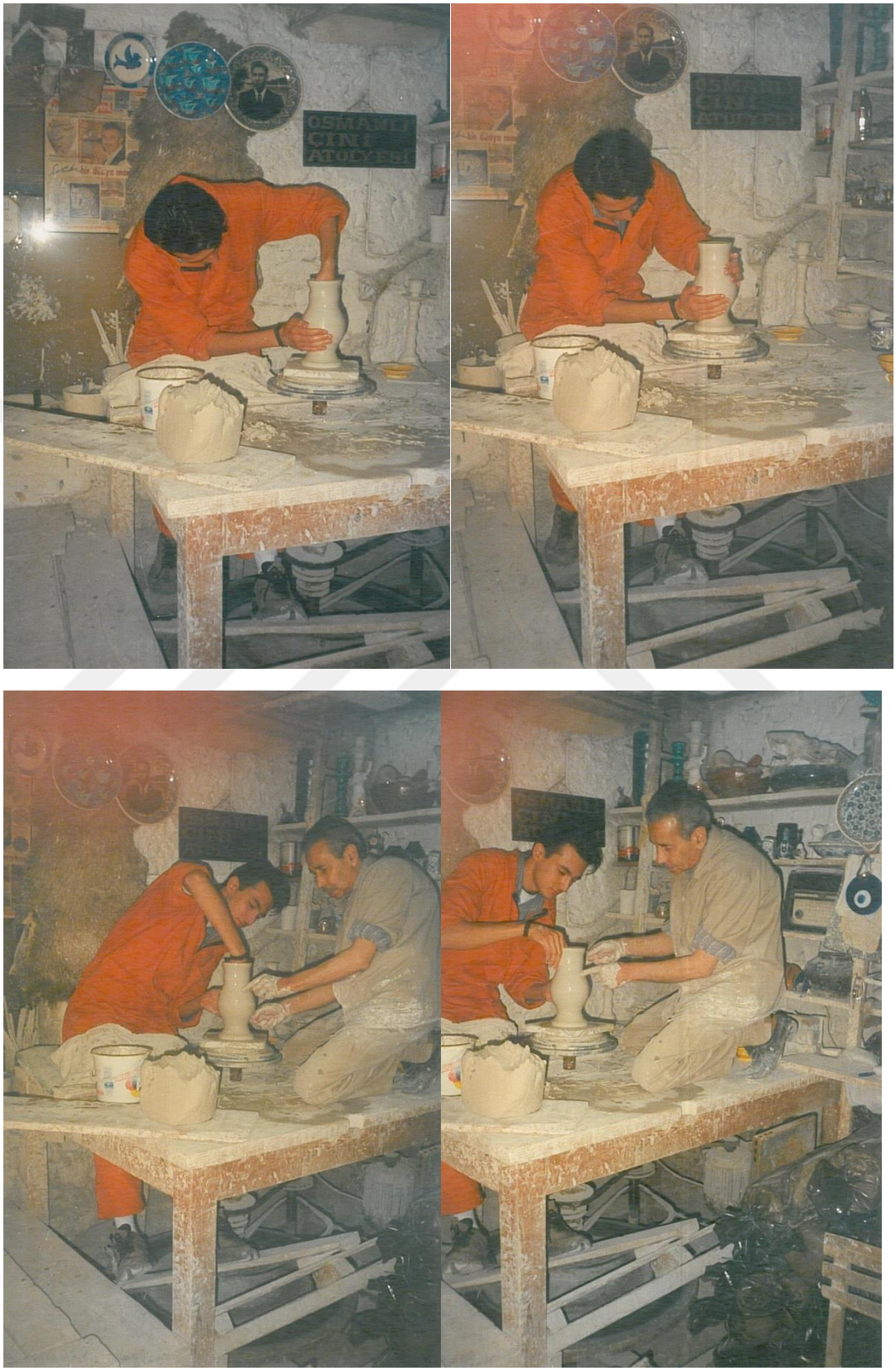
Resim No: 155 Sıtkı Usta Renkli Sırrı Anlatırken



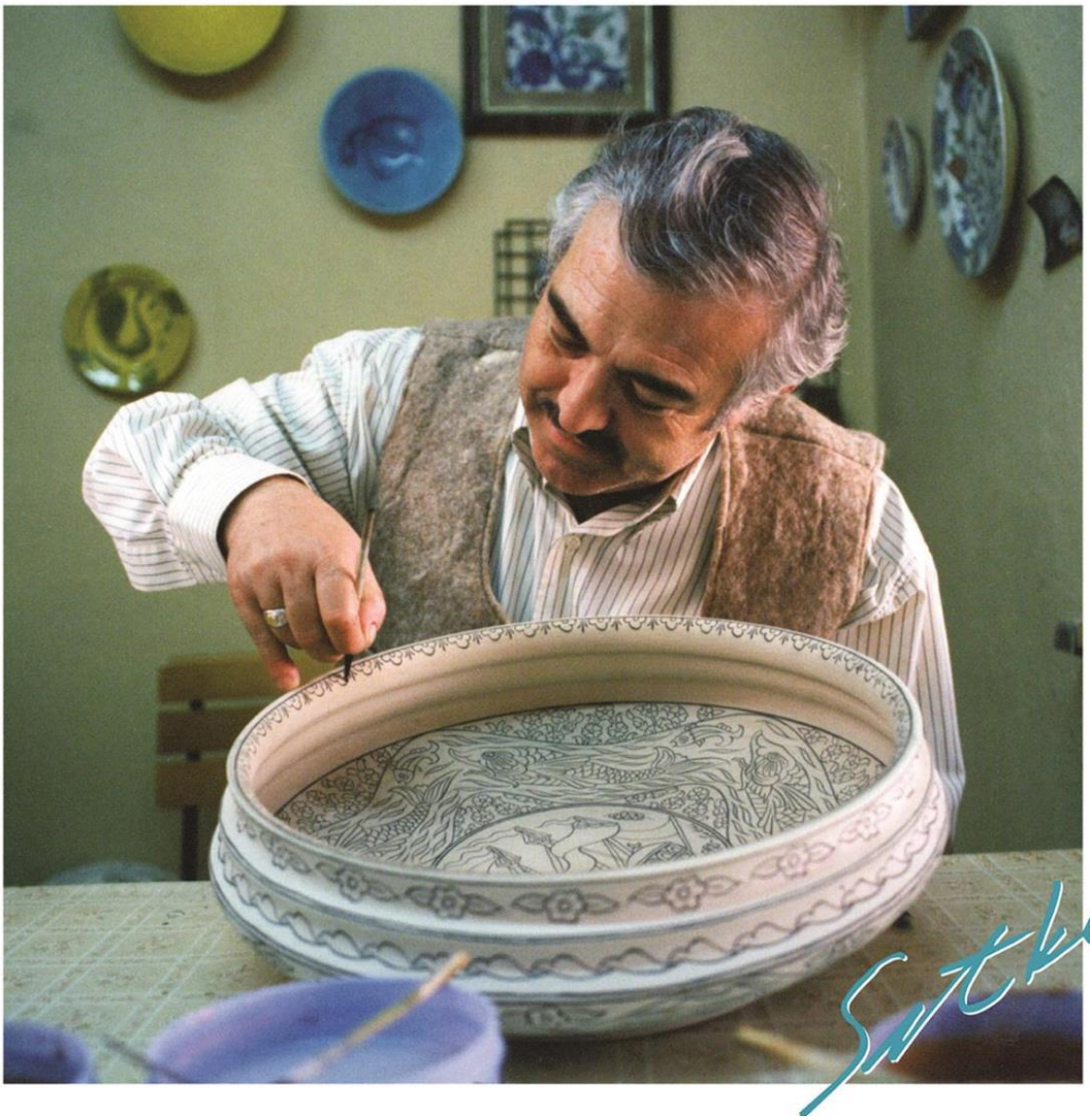
Resim No: 156 Osmanlı Çini Atölyesi Çini Çamuru Yoğurma



Resim No: 157 Osmanlı Çini Atölyesi Döküm ve Fırın Aşamaları



Resim No: 158 Osmanlı Çini Atölyesi Memnan Usta ile Çark Aşamaları



3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Sıtkı Usta hiçbir zaman sıradan olmadı, hep yeniliklerin ve daha önce yapılmayanın peşinden koştu. Kendisini ve sanatına geliştirmek için durmadan çalıştı ve araştırdı, yapılmayanı arama isteği hiç son bulmadı ve bu tükenmez enerjisini doğaya olan sevgisinden ve insanların mutluluğundan beslenerek büyüttü. Farklı bir gözle baktığı desenler ve formlar ile kendine has bir dokunuşla kendi tarzını oluşturdu ve tüm Dünya'da tanındı. Dünyanın pek çok ülkesinde açtığı sergilerle bir bakıma Türkiye'nin turizm elçiliğini de yapan Dünyaca Ünlü Çini Sanatçısı Sıtkı Olçar, herkesin bildiği adıyla Sıtkı Usta...

Peki Sıtkı Ustayı diğer çinicilerden farklı kılan şey neydi? Aslında bu sorunun cevabını onu biraz tanıyan herkes verebilir. Sıtkı Usta elinde bir sihirli değnekle bir anda tanınan ve sevilen biri olmadı şüphesiz. Yıllarını verdiği bu sanatta onu zirveye taşıyan şey, yenilikçi ve bir çini ekolü olmasının dışında onun sıcakkanlı yapısıydı. Hani şeytan tüyü var derler ya! Bu tarz bir kişiliğe sahipti. Hemen arkadaş olmayı beceren, hep olumlu, candan, girişken, hoşgörülü ve güler yüzlü oluşu ile insanı kendine kolayca hayran bırakırdı. Yöresel şivesini bilinçli olarak önde tutması daha da kolay sevilmesine vesile olurdu. Bu özelliği ona farklı Dünyaların kapılarını açtı. Gerek sanat camiası gerekse toplumun önde gelen isimleri ile kurduğu dostluklar, seramik üreten atölye konumundan sanatçı düzeyine yükselmesinde önemli rol oynadı. Sanat ve fikir çevresinin eleştirilerini önemseyip fikirlerini uygulama konusunda çabuk ve akıllı davranması ile hep gündemde kalmayı başardı. Taklit eden değil, taklit edilen olmayı hedefledi. Böylece yenilikler peşinde koşan, hemen her yıl özgün ve farklı eserleri ile sevenlerinin (ya da müşterilerinin) karşısına çıkan bir sanatçı oldu.

Eserleri tüm Dünyada boy gösterirken o, Kütahya'dan hiç kopmadı. Kendisine ve sanatına esin veren şehrini, Kütahya'yı çok sevdiği için orada kaldı ve herkesin ilgisini de bu yüzden Kütahya'ya çekmeye çalıştı. Kütahya'nın tanımı için çok çalıştı. Bunun nedeni yaşadığı topraklardan aldığı ilhamdı ve bunun sayesinde içindeki sanatçı ruhu onu sürekli yeni şeyler yapmaya yöneltti. Fakat bunca çalışmasına karşın pek çok kişinin şimşeklerini üzerine çekmiş, zorlu dönemler geçirmiş, hatta satış mağazası kapatılıp, atölye olarak da kullandığı bir yeri kundaklanmıştı. Bunca hasettin kaynağını anlamak elbette mümkün değildi. Tepkileri olmasa da farklı düşünce de olanların da haklılığı olasılık dahilindeydi.

Eserlerinin bu kadar pahalıya satılması ve hemen alıcı bulması neredeyse tüm çinicileri kızdırmaktaydı. Çünkü yaşamlarını bu sanata feda eden eski ustalar tanınmak bir yana, yaptıkları işleri bile zar zor satmaktaydı. Sıtkı Ustaya belki de en çok sorulan sorular içinde "Yaptığın bu çiniler nasıl bu kadar yüksek fiyata satıyorsun? "

Sıtkı Ustanın verdiği cevap da hep aynı olurdu " Ben hediyelik eşya değil, koleksiyonluk eserler üretiyorum"

Sıtkı Usta'yla birlikte seramikler yöresellikten çok kişisellik kazanmış ve bu kişisellikle yeni ufuklar aramaya başlanmıştır. Tüm Dünya'ya seramiği sevdiren Sıtkı Usta kendisini geçmişin izleriyle beslenir, arkeolojiye düşkün yapısı ile yaratıcılığını tarihle besliyor. Eserlerindeki tarihi dokuda bunu kanıtlamakta.

Sıtkı Ustanın Kütahya çiniciliğine kazandırdığı belki de en önemli unsur, küçük bir çini atölyesinden başlanarak yapılan farklı işlerin tüm Dünya'da sergilenebileceği ihtimali oldu. Bu özgüven hissiyatı ve umudu en çok da yeni açılmaya başlayan çini atölyelerinde kendini göstermeye başladı, çünkü onlarda geleneksel desenler baz alınarak ve geleneksel bir altyapı ile yeni ve farklı tasarımlar, formlar yapılabileceğini keşfettiler. Ucuz olan hediyelik eşya kavramını ticari olarak biraz daha fazla kazanmak adına sanat eserlerine çevrilmeye çalışıldı. Bunlar içinde elbette çok azı bunu başarabildi ya da denemiş oldu. Ama hiç şüphe yok ki bu sürede Kütahya çiniciliğinde bir renk ve form yoğunluğu yaşandı. Belki bu taklitten ileri gidemeyen eserlerin çoğunda Sıtkı Ustadan parçalar vardı. Bahsedilen süreçte Kütahya çiniciliğinde pek rastlanmayan formlar ve desenler gözlemleniyordu, hala da bu tarz da yapılmaya devam eden işler bulunmakta. Bunlara verilecek en güzel örnek belki de Sıtkı Ustanın çok sevdiği baykuş biblosu olmakta.

Bu lisans tezindeki amaç Dünyaca tanınan bir çini ustası olan Sıtkı Usta ya farklı bir açıdan bakma isteği ve onunla tanışmış ve çalışma fırsatı olan benim aht-ı vefa olarak onu anlamaya ve eserlerini yorumlamaya olan isteğimdir. Kütahya'ya ve Kütahya çiniciliğine katkıları ve kazandırdıkları. Elbette bu süreçte mümkün olduğunca objektif olup farklı noktalardan konulara değinilse de, her insan gibi bilinmeyenleri ile aktarmaya çalıştım, elde ettiğim veriler ışığında ortaya çıkan sonucu paylaşmış oldum. Elbette Sıtkı Ustanın eşi ve kızları ile de bunları görüşme girişimim olmuşsa da, farklı nedenlerden ne yazık ki bu mümkün olmadı. Fakat bu açık onun en eski ve kadim dostu, neredeyse 45 yıllık bir arkadaşlıkları olan Ömer Cessur Usta ilekapandı. Ona dair en ince, bilinmeyen herşeyi benimle röportajında paylaştı.

Unesco tarafından yaşayan insan hazinesi ödülü de bulunan Sıtkı Usta, son dönemlerimde içindeki kırgınlıklar ile üretmeye devam etti. Adına gerçekleşen sempozyum bile yüzünü gülümsetse de bunları silmeye yetmedi ve bunu gazete röportajlarına da yansıttı.

Geleneksel Türk Sanatları arasında yer alan çiniciliğe farklı bir boyut kazandıran Sıtkı Usta Gelenekten kopmadan tarihten faydalandığını bütün üretimlerinde kendini gösterir. Ancak ulaştığı hiç bir noktada durmaz. Hep yeni arayışlarla, yeniliklerle sürdürür üretimlerini. Bu arayışlara "yorum" adını verirseniz: "Geleneğin yorumu"; "güzeli arama" derseniz: "sanatçının yorumu" olarak isimlendirebilirsiniz, işte Sıtkı Usta da bu sanatçılardan biriydi

Ona pek çok lakap takıldı. Çininin Picassosu, Çini Virtüözü, Modern Zaman Dervişi, Çininin Ustası, Deli Sıtkı. Ama belki de o içlerinden en çok sonuncuyu severdi çünkü O'nun sıra dışı olana yönelmesi, diğer çini ustaları tarafından delilik olarak adlandırılmıştı. İçindeki enerjisi ve üretme isteği o kadar çok ki "Deli Sıtkı" diye anılmak onun için doğal bir durumdu. Kendisinin de dediği ve çok güzel bir şekilde özetlediği gibi; " Tekrarlamak Zanaattır; Sanat, yeni bir şey ortaya koymaktır ".

KAYNAKÇA

21.yy. Başlarında Kütahya, Ak Ajans Basın Yayın Gazetecilik LTD. ŞTİ. , Kütahya 2001

AKALIN Şebnem – BİLGİ Hülya Yılmaz, Kütahya Tiles And Pottery in The Suna & inan Kıraç Collection Delights of Kütahya, Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri, İstanbul 1997

Aktüel Dergisi 1994-1

ALTUN Ara, Osmanlıda Çini ve Seramik Öyküsü/The Story of Ottoman Tiles and Ceramics, İstanbul 1997-1999,

ARCASOY Ateş, Seramik Teknolojisi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları No: 2, İstanbul 1983

ARSEVEN Celal Esad, Türk Sanatı, Cem Yayınevi, İstanbul 1970

ATASOY Nurhan– Julian Raby, Iznık The Pottery of Ottoman Turkey, alexandra pres, London 1989

BİLGİ Hülya, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu Kütahya Çini ve Seramikleri, Pera Müzesi Yayını2, İstanbul 2006

CARSWELL John, Iznık Pottery, The British Museum Press, London 2006

Çini, Kütahya Çiniciliğinin Dünü Bugünü ve Yarını Üzerine, Kütahya Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü ile Ticaret ve Sanayi Odası Yay., Kütahya 1991

Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Sitare TURAN BAKIR konuşmasından

Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Gönül ÖNEY konuşmasından

Çini Ustası Sıtkı Olçar Ve Kütahya Çiniciliğine Katkıları Sempozyum & Panelinden Prof. Dr. Ara ALTUN ÖNEY konuşmasından

ÇOBANLI Zehra, (1996). Seramik Astar ve Boyaları, Eskişehir: Anadolu Ün. Yay., No:919, Güzel Sanatlar Fakültesi Yay., No:15

DAVRAN Melda, Chronıcle 2006-1

DAVRAN Melda, Aktüel Dergisi, 2003

DUYMAZ Abdullah Şevki, Osmanlı Devrinden Günümüze Kütahya Çini ve Seramiği - II. Uluslararası Kütahya Çini Sempozyumu Çini 98 , Ekspres Matbaası, Kütahya 2010

ERENEN Saygın, Sıtkı Olçar Hayatı ve Eserleri, Dokuz Eylül Üniv. Güzel San. Fak. Gel. Türk. Sant. Böl. Çini ve Çini onarımı lisans tezi, İzmir 2016

ERTEN Özlem İnay – ERTEN Oğuz, Turkhish Tiles, Silk Road Publications, İstanbul 2013

GÖĞÜŞ Nafiz, Çinicilik Ve Seramik Teknolojisi 1, MEB, Ankara 1990

GÜLAÇTI Nurettin, Selçuklu Dönemi Figüratif Dekorlu Seramik ve Çini Örneklerinin Cumhuriyet Dönemi Kütahya Figüratif Çinileriyle Karşılaştırılması, Dergipark cilt1 sayı 1, 2012

HALiS Müjgan Sabah Gazetesi 14 Mart 2009

IŞIK İskender, GÜNDÜZ Hale, ŞAN Osman, Çini Masselerinin Fiziksel Özelliklerine Hammadde Hazırlamada Uygulanan Değirmen Öğütme Hızının Etkisi-II. Uluslararası Kütahya Çini Sempozyumu Çini 98 , Ekspres Matbaası, Kütahya 2010

İn Istanbul Dergisi 2009-1

İslam Sanatları Tarihi, Anadolu Üniversitesi İlahiyat Ön lisans Programı, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:2084, Eskişehir 2010,

KALYON M. Mustafa, Kütahya'da Selçuklu Germiyan ve Osmanlı Eserleri, Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları, Kütahya 2000

KOÇAK Namık, Ateş ve toprakla geçen 30 yıl http://www.miliiyet.com. tr/2000/06/04/yasam/yas03

KORAP Elif, Sabah Gazetesi, 26 Mayıs 2006

Kütahya Belediyesi, Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılına Armağan Kütahya, Kütahya Belediyesi Basın Yayın, Kütahya 1981,

Kütahya Çini ve Seramikleri, Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonu, Pera Müzesi Yayını 77, İstanbul 2015

Kütahya Gündem Gazetesi, 18 Ocak 2010

Kütahya Gündem Gazetesi , Ağustos 2010

Kütahya' Da Bir Dünya Adamı- Sıtkı Olçar Yazısından

Mehtap Tv, Sıtkı Olçar Çırağan Palace Kempinski Sergi Açılışı Röportajı, 2009

Metro Gastro Dergisi 2004

Milliyet, 26 Eylül 2010

OLÇAR Sıtkı, Masal ya; Ben Kimim

ÖNEY Gönül - ÇOBANLI Zehra, Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 2007

ÖNEY Gönül, Türk Çini Sanatı, Binbirdirek Matbaacılık San. Yayınları, İstanbul 1976

Restorasyon Konservasyon Çalışmaları Dergisi, Sayı 20, 2017/1

Rıfat Çini, Türk Çiniciliğinde Kütahya, Uycan Yayınları, İstanbul 1991

ŞAHİN Faruk "Kütahya çini-keramik sanatı ve tarihinin yeni buluntular açısından değerlendirilmesi", Sanat Tarihi Yıllığı IX-X, 1979

T.C. Türk Patent Enstitüsü Coğrafi İşaret Tecil Belgesi, Kütahya Çinisi, Kütahya 18.05.2004

TOPRAK Garo Kürkman, , Ateş, Sır, Suna Ve İnan Kıraç Vakfı, İstanbul 2005

Trt Kültür-Sanat 24.04.2007

UYAR Yılmaz, Seramiğin Evrensel Ustası Sıtkı Olçar, Sıtkı Olçar, Çininin Picassosu Panel Kitabı, Kütahya 2010

UZUNOGLU Niliüfer, Vizyon DEKORASYON Dergisi - röportajı 1992

YETKİN Şerare, Anadolu'da Türk Çini Sanatının Gelişmesi, İst. Üniv. Fen Edeb. Yay. , İstanbul 1986

YILDIRIM Özgül, 18. Yüzyıl Kütahya Seramikleri, https://www.sanatinyolculugu.com/18-yuzyil-kutahya-seramikleri-ozgul-yildirim/

YILMAZ Serpil, http://www.milliyet.eom.tr/cocuklar -usumesin -/serpil yilma z/ekonomi/yazardetayarsiv/03.11.2005/244154/default.htm

YOLAL Ceren A., Başlangıçtan Günümüze Kütahya Çinileri ve Çini Motiflerinin Seramik Yüzeylerde Yorumlanarak Uygulanması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens. Seramik Ana Sanat Dalı, Eskişehir 2007,

Züccaciye-Hediyelik Dergisi, 2008 Çiniye Farklı Bir Dokunuş ;Sıtkı Usta, 2008 İstanbul

http://sanatsozlugum.blogspot.com/2013/07/cini-camuru.html

https://www.sanatinyolculugu.com/18-yuzyil-kutahya-seramikleri-ozgul-yildirim/

http://www.lebriz.com/pages/artist.aspx?artistID=22&section=550&lang=TR&periodID=&pageNo=49&exhID=0&bhcp=1

Rotahaber 14.07.2008 http://www.porttakal.com/haberler/ekonomi/dunya -cinici-sitki ustanin-pesinde-ama-34134.html

27.09.201O http://www.haberler.cam/cini -ustamiz-sitki-olcar-adina-sempozyum -2254575- haberi/

http://www.kutahyaarsiv.com/haber-kutahya-sitki-usta-ya-olan-vefa-borcunu-odemeye basladi-4429.html 12Ağustos 2015

http://lebriz.com/pages/artist.aspx?section=555&lang=TR&artistlD=22&periodlD=&pageNo= 0&exhlD=0

http://www.lebriz.com/pages/artist.aspx?artistID=22&section=550&lang=TR&periodID=&pageNo=49&exhID=0&bhcp=1

https://sitki.com.tr/sitki-usta-olcar/1980-2010-sitki-olcar-sergileri/

Sıtkı Usta'nın 40 Yıllık Arkadaşı Ömer Cessur Röportajı

Kent Tarih Müzesi Sorumlusu Yaşar Erdoğan ile Röportajı

SÖZLÜK

Astar: Kil ve suyun belirli oranlarda karıştırılması ile elde edilen ince taneli sulu seramik çamurlardır. Astarın yapım nedeni seramik bünyesine daha beyaz bir altyapı sağlayıp desenin ve sırın daha canlı görünmesini sağlamaktır.

Evkaf: vakıf mallarını yöneten kuruluş.

Feldspat: Feldspat cam, seramik, kaynak elektrotları ve boya sanayisinde kullanılan önemli bir endüstriyel ham maddedir. İçeriğindeki elemente göre kendi içinde potasyumlu, sodyumlu ve kalsiyumlu olmak üzere üç gruba ayrılan feldspatlar fiziksel yapıları bakımından benzerlik gösterirler.

Kaşıger: Çini ustası

Kaşicibaşı: Çok sayıdaki ustanın başında, padişah fermanıyla atanan ve görevinden alınabilen, çiniciler loncasını yöneten kişi

Kalker: kireç taşının çeşitli derecelerde pişirilmesi sonucu elde edilen, suyla karıştırıldığında, tipine göre havada veya suda katılaşma özelliği gösteren, beyaz renkli, inorganik esaslı bir bağlayıcı madde türüdür.

Kaolin: Bünyesinde su bulunan en az üç mineralden meydana gelmiş bir alüminyum silikat grubudur.

Kil: Islandığı zaman kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı topraktır, genellikle volkanik kayaların ve kayaçların yüzyıllarca süren doğanın aşındırıcı etkisiyle ayrışmasından oluşmaktadır.

Kolofon: Kolofon, bir kitabın genellikle başlık sayfasında bulunan matbaa amblemi ve kitapla ilgili açıklamalardır.

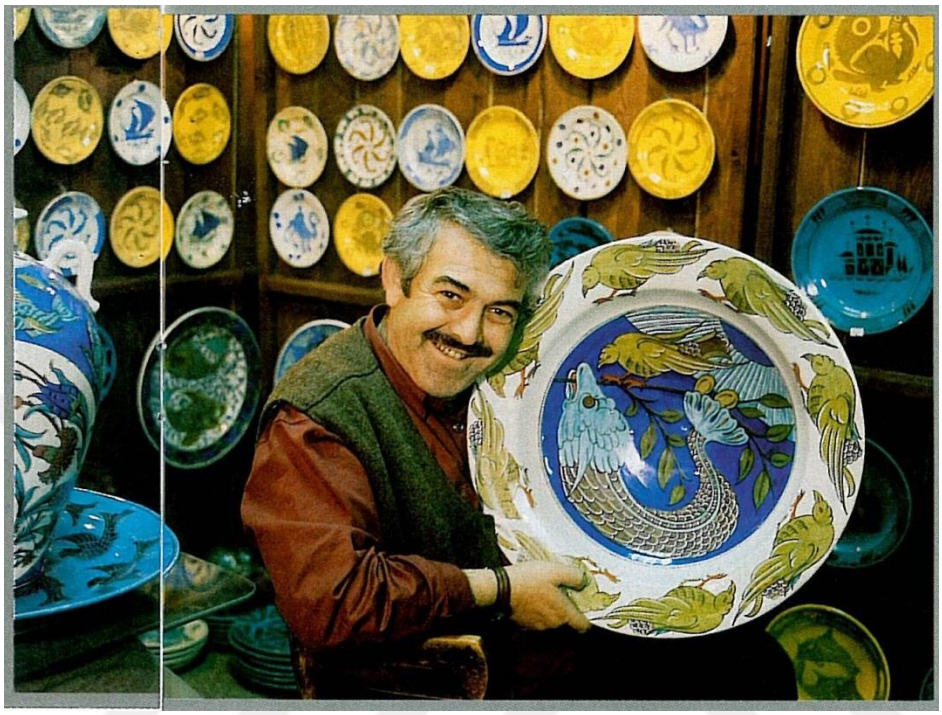
Palmet: Bir sapın iki tarafında uzanan yapraklardan oluşan süsleme. Palmiye dalı, yelpaze şeklinde kabartma desen.

Serafim: Tanrının tahtını koruyan en üst seviyedeki melekler. ayasofyanın kubbesini tasıyan altı kanatlı dört melek

Sülyen: Kurşun Oksit – PbO

UYGULAMA ÇALIŞMALARI

Yüksek lisans tezimin uygulama çalışmalarında 4 adet 40 cm lik tabağa özgün tasarımlar 1 adet 50 cm lik tabağa da replika çalışması yapılmış olup, yapılan eserlerin işlem basamakları resimlerle belirtilmiştir.



Resim No: 159 Uygulamada yapılan replika çininin orjinali 52 cm



Resim No: 160 Uygulamada yapılan replika çininin desenlenip tahrir işlemi



Resim No: 161 Uygulamada yapılan replika çininin boyama işlemi



Resim No: 162 Uygulamada yapılan replika çininin boyanmış hali



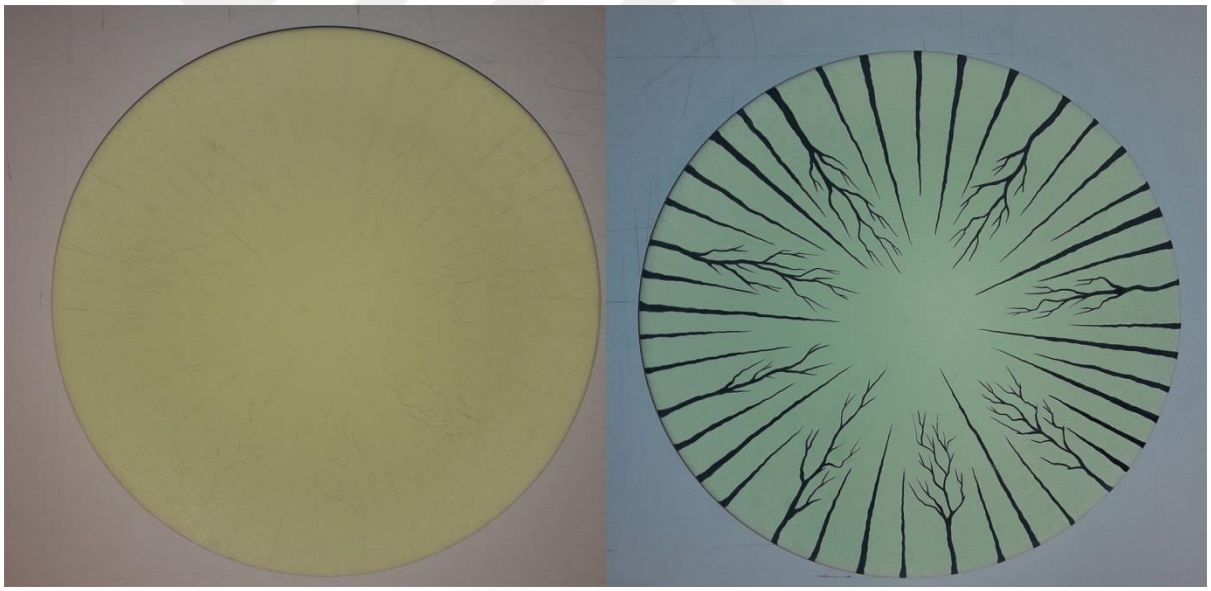
Resim No: 163 Uygulamada yapılan replika çininin sırlı ve son hali



Resim No: 164 Uygulamada yapılan 1.tasarım çininin sırlı ve son hali 40 cm



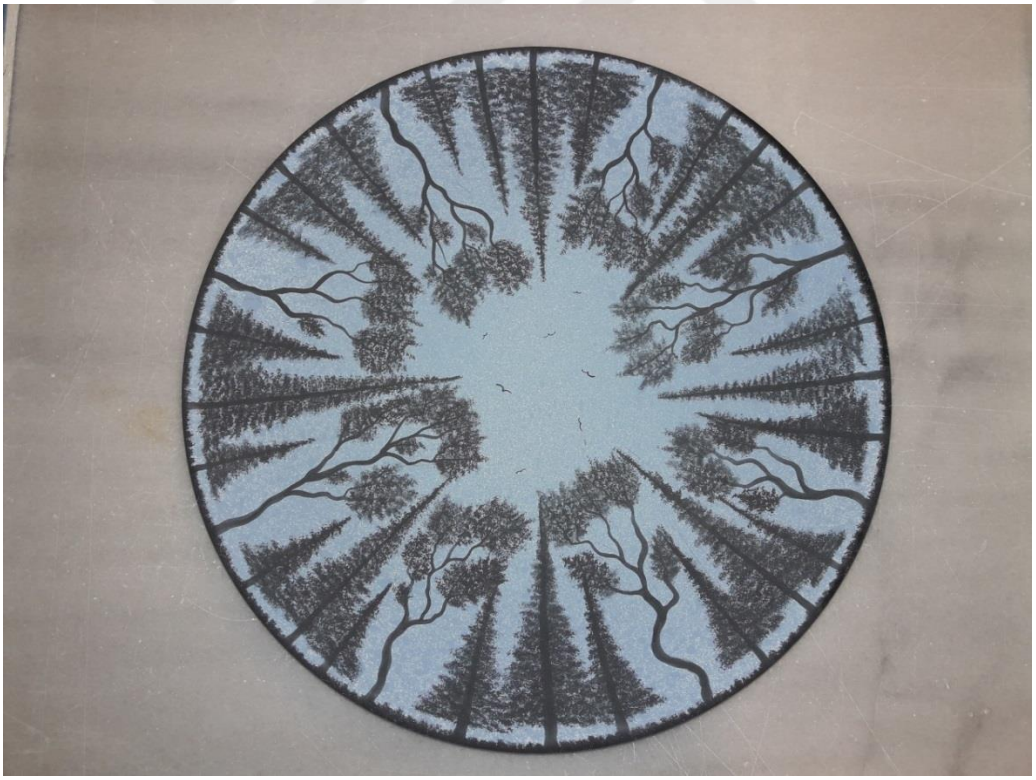
Resim No: 165 Uygulamada yapılan 2.tasarım çininin tahrirli ve boyanmış hali 40cm



Resim No: 166 Uygulamada yapılan 3.tasarım çininin zemin boyalı tahrirli hali 40cm



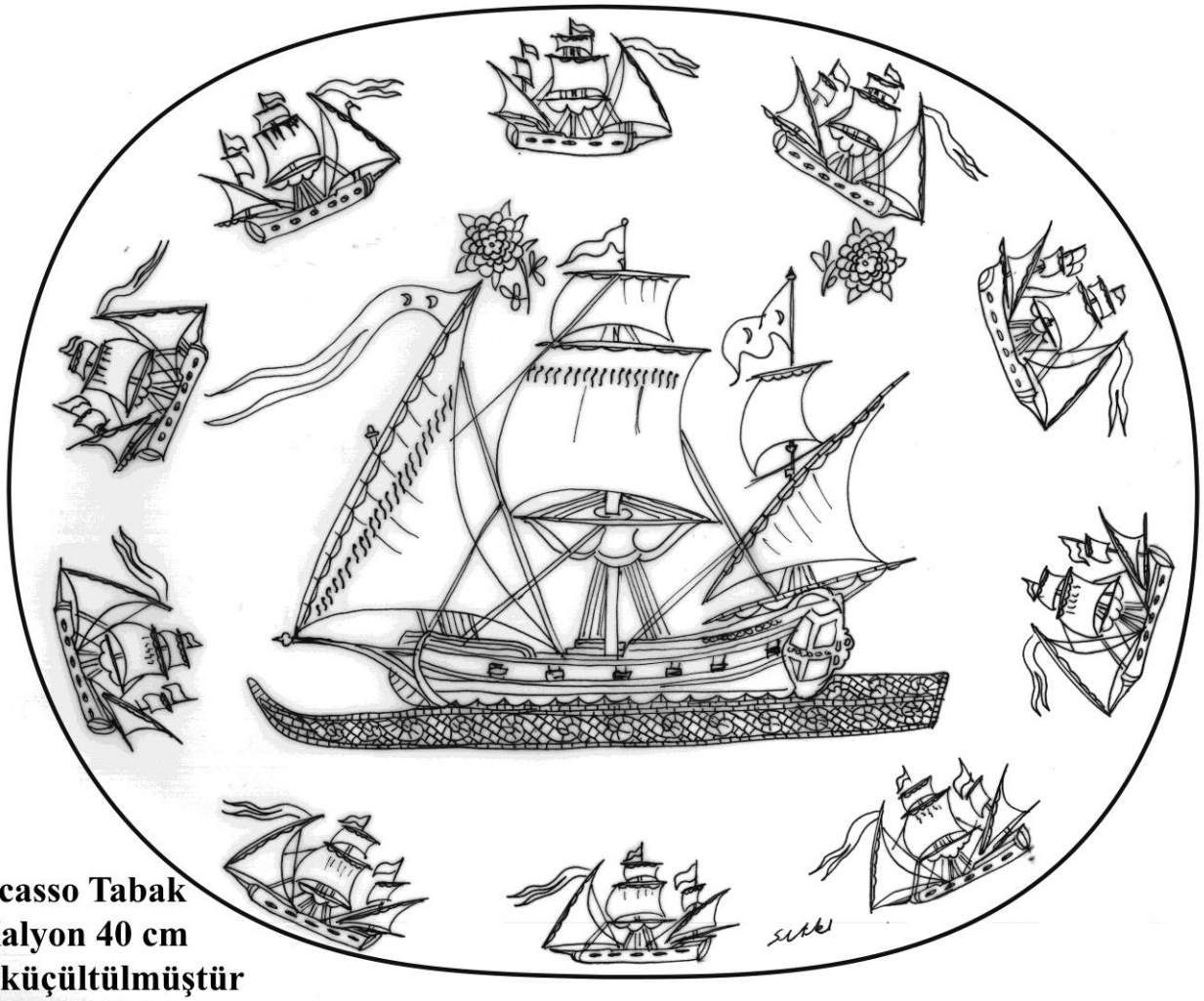
Resim No: 167 Uygulamada yapılan 3.tasarım çininin boyama işlemi, son hali 40cm



Resim No: 168 Uygulamada yapılan 4.tasarım çininin zemin boyanmış hali 40cm



Picasso Tabak / 40 cm %10 küçültülmüştür



Picasso Tabak
Kalyon 40 cm
%10 küçültülmüştür



Mozaik Tabak / 40 cm
%10 küçültülmüştür

ÖZGEÇMİŞ

13 Ocak 1979 İzmir doğumluyum. İlk ve orta öğrenimimi İzmir'de yaptıktan sonra lise öğrenimimi Kütahya Endüstri Meslek Lisesi. Çini ve Seramik Bölümünde tamamladım. Lise öğrenimim sırasında Altın çini fabrikasında staj yaparak çeşitli çini atölyelerinde çalıştım. 1998 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinin sınavlarına Geleneksel Türk El San. Çini ve Restorasyon Anasanat Dalı bölümümü kazandım.

Öğretim süresine okul bünyesinde açılan sergilere katıldım. Stajlarımı ise Sıtkı Olçar'ın Atölyesinde Osmanlı Çinide, Zeybek Çini'de ve Kütahya Birlik Çini'de tamamladım. Fakülte bitiminde Art Craft cam fabrikasında tasarım uzmanı olarak işe başladım. Daha sonra işten ayrılıp Avustralya'ya dil eğitimi için gidip, bir süre orada yaşadım ve orada iken özel bazı okullarda tasarım ve ebru sanatı üzerine dersler verdim. Türkiye'ye döndükten sonra ilaç ve medikal sektörlerdeki firmalarda görev aldım. Son olarak Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde Yüksek Lisans Tezimi verdim.